

Nicolae Dabija

**TE BLESTEM
SĂ TE ÎNDRĂGOSTEȘTI
DE MINE!**

Nicolae DABIJA

**TE BLESTEM
SĂ TE ÎNDRĂGOSTEȘTI
DE MINE!**

*Cartea iubirilor
imposibile*

(ediția a treia)

Chișinău, 2019
Editura pentru Literatura și Artă

Dabija, Nicolae.

Te blestem să te îndrăgostești de mine!: Cartea iubirilor imposibile:
[roman] / Nicolae Dabija. – (ediția a treia). – Chișinău: Editura pentru
Literatură și Artă, 2019 (Tipogr. Ed. “Universul”). – 432 p. Com. 1620.
5000 ex.

Copertă (după o compoziție de Vittorio Corcos),

machetare și design: Andrei Dorgan

Culegere computerizată: Ludmila Pădureț

Lector: Valentin Guțu

Dedic această carte îndrăgostiților de toate vârstele, celor care au iubit, care iubesc sau care vor iubi.

ACEA PRIMĂVARĂ PURTASE NUMELE EI

– Mă iubești? mă întreabă ea sub clar de lună.

– Da.

– Mult de tot?

– Mult de tot.

– Și ai putea face totul pentru mine?

– Aș putea, afirm cu încredere.

– Dacă mă iubești mult de tot și zici că ai putea face totul pentru mine, atunci, te rog, să nu mă mai iubești.

– ...

Oana Nour...

Acea primăvară purtase numele femeii cu chipul cel mai adorabil și cu caracterul cel mai sucit din lume.

Prietenul meu Alex afirmă că eu eram sedus nu atât de calitățile ei minunate, cât de caracterul ei nesuferit.

Dar nu este așa.

Eram fascinat cu adevărat de tot ce însemna ea...

Cele patru anotimpuri din acel an au trecut rapid, în doar trei luni de zile. Ele au ținut exact atât cât am fost împreună cu Oana. Mă îndrăgostisem de ea fără să prind de veste. O ființă pe care o crezusem cea mai ordinară din toate câte sunt, a devenit pentru mine cea mai încântătoare din toate câte pot fi. Am descoperit că o iubesc nespus, nefiresc de mult, abia după ce ne-am despărțit, când trebuia, logic, să urmeze și celelalte perioade ale unui sentiment de acest fel: de dezîndrăgostire, de dezvrăjire, de deziubire.

Dar în cazul meu a fost altfel.

Pe Oana am început să o plac cu adevărat atunci când dragostea dintre noi – un fel de a zice relației noastre – se sfârșise.

Cum a putut ea, Oana Nour, să mă convertească să țin la dânsa atât de mult?

Pentru mine acest lucru e un mister la fel de inexplicabil ca și cel care face tractoarele și mașinile să urce cu frâna trasă dealul dintre Orhei și Peresecina.

Totul a început într-o zi de martie, cu soare rece și zăpadă caldă, când Oana și prietena ei Nuți, Nutzi sau Nu, cum își zice chiar ea, ieșiseră din case pentru a se bucura că, în sfârșit, pleacă iarna.

Orașul nostru e unul mare, dar nu chiar atât de mare încât să te poți rătăci în el. Pe bulevardul care poartă numele celui mai falnic domnitor al nostru, Ștefan cel Mare, chiar în fața ma-

gazinului „Vinurile Moldovei,” cu sălile lui celebre de degustare, în acea zi de miez de martie, zăcea prăbușit un tânăr. Lumea multă, care trecea în susul și în josul străzii, era nevoită să se ferească sau să pășească peste trupul lui chircit, căutându-și de treburile și de angoasele ei.

Unii dintre cei care îl vedeau căzut în pragul vinăriei sau, neatenți, dădeau peste el, nu-și puteau reține revolta, și să nu comenteze: „Se îmbată dis-de-diminează!”, „Uite-l, maică, a vomat pe el!”, „Niciun pic de obraz!”

Un tânăr june în uniformă de cadet, după ce l-a pășit în mer-sul lui grăbit, a făcut câțiva pași înapoi și i-a tras cu papucul în coaste, mormăind supărat: „Bețivul dracului! Ne faci orașul de râs!”, smulgând aprobarea și din partea altor trecători: „Ce vrei, dacă țara are ghiurghiuliu destul!”, „Ăștia beau până-și beau mintea!”, „l-a ieșit cabernet-ul pe nas!”, „Uite-l, că-i curge vin și din urechi!”

Atunci, luate cu vorba, s-au împiedicat de bețiv două tinere. Una n-a pregetat să exclame: „E mort beat! Și uită-te la el, e destul de tânăr...”

Cealaltă s-a oprit și i-a spus: „Nu e beat... E doar bolnav...”

A scos imediat telefonul mobil din poșetă și a sunat la Salvare. În curând a sosit o ambulanță și tânărul a fost pus pe o brancardă și dus direct în sala de operație a Spitalului de Urgență.

Tânărul care fusese cules din fața celebrului magazin de vinuri eram eu.

M-am trezit târziu pe pat de spital.

Un medic în halat alb stătea, ca un înger păzitor, lângă patul meu: „Ehe-e! Bine-ai venit de pe cea lume, tinere! Ai avut o peritonită. Ți-a plesnit stomacul și conținutul lui s-a revărsat peste organele interne. Știi ce înseamnă asta? Moarte sigură. Dacă se mai întârzia cu 5-10 minute, stăteai acum de vorbă cu Sfântul

Petru și nu cu mine. Consideră că te-ai născut în cămașă. „Salvarea” te-a cules repede și te-a adus direct în sala de operație, unde stăteam cu bisturiul pregătit. Am mai avut cazuri de astea și știu ce înseamnă”.

Așa l-am cunoscut pe profesorul Stancu.

Știam de problemele mele cu stomacul. Veneau din anii studenției. Aveam și dureri. Dar ele mi se păreau suportabile. Nu m-am adresat medicilor din lipsă de timp – ne ajunge timp pentru toate, și numai nu pentru propria sănătate –, dar și dintr-o fobie căpătată în copilărie față de halatele albe. Îi evitasem pe cât puteam. Am și câțiva prieteni medici, care îmi urează mereu: „Îți dorim să fii prietenul medicilor și nicidecum pacientul lor”.

În boxa de recuperare îmi amintisem că în acea zi nefastă mergeam prin mulțime pe strada principală a orașului, când am simțit brusc niște tăieturi puternice în stomac. În curând durerea a devenit insuportabilă și eu am închis ochii ca să se facă întuneric. Atunci când soarele a dispărut din înalțuri, și totul – oameni, case, mașini, arbori – a început să se învâртеjească în jurul meu, am căzut în plină stradă. Simțeam cum alunec într-o lume străină și rece. Trecătorii se fereau de mine. Sau pășeau peste corpul meu, căutându-și de drumul lor. Ace de gheață îmi străpungeau tot corpul. „Ajutor!” țipa înlăuntrul meu, dar buzele nu mi se supuneau. Vocea nu mă mai asculta. Nimeni nu mă auzea. Nimeni nu mă vedea. Deși orașul era plin cu oameni. Pentru mine însă, în acele clipe, el era pustiu. Niciun om. Nicio ființă care să-mi dea o mână să mă ridic.

Privirile mi se scufundară și ele într-un întuneric compact și numai auzul continua să înregistreze tot ce se întâmpla în preajma mea, auzeam clar zgomotele mai apropiate sau mai îndepărtate, larma copiilor din scuarul de alături, vântul din platanii

de pe bulevard, vuietul automobilelor care răsuna înfundat ca un foșnet de mare, pașii hârșâiți ai trecătorilor, strigăte, șoapte, conversația celor două femei, salvatoarele mele, care zăboveau lângă mine în așteptarea ambulanței, intercalată de fraze de-ale altor trecători, cuvinte banale pe care urma să le iau cu mine, o ultimă amintire din această lume, care m-au făcut atunci, în acele clipe, să cred că viața cu toate ale ei este cel mai neprețuit cadou făcut omului: *cât e ora? unu? ce ai hotărât? nimic, stau în casa lui pe post de mobilă, atunci pleacă, la o parte, fetelor, luați-vă mortul din drum, mucus, moșule! află, dragă, că iubirea e ca un tren în viteză din care, dacă nu știi să sari, te omori, uite-l pe unul aburit, care a căzut pe bec, mă ceartă fără să-mi spună nimic, știi vorba cu dealul? valea!, nu e atât de simplu, ăsta de pe jos se vede că a mâncat sticlă, șterge-ți ochelarii, că ai vedenii, nație!, suntem făcuți unul pentru altul: el – bun, eu – rea, dragostea e chioară, dar nu-i oarbă, m-am convins nu o dată de asta, haida-de! băiatul, ce-i cu el?, a căzut în butoiul cu melancolie, e amicul vostru, fetelor? să vă ajutăm?, lasă-i în plata Domnului, nu le acorda atenție, omul nu iubește când vrea el, ci când îi vine timpul, e-he, aș vrea eu să nu am dreptate, nu ni se suprapun sentimentele, nu suntem pe aceeași lungime de undă, haida-de! crede-mă că ăsta e un joc de piscică, e zbor cu penele smulse, nu știu, zău!, e cearta mea cu mine însumi, potolește-te, furtunico, viața e făcută din principii, nu din exclamații, uite și Salvarea! salut – salut!, unde e bolnavul? mortul e bolnavul?...*

Am fost urcat într-o autosanitară. Am prins să aud lucrurile tot mai stins și mai stins. Ca într-un coșmar care se îndepărta și el de mine.

Apoi am avut sentimentul că am murit.

DUREREA – PRIETENA NOASTRĂ

*Bunătatea este expresia
superioară a libertății.*

Bătrânul profesor Stancu e unul dintre marii noștri chirurghi. E și cel mai notoriu specialist în transplant de organe.

Îmi place să discut cu el.

Din fiecare convorbire aflu multe lucruri noi, care nu se conțin în niciun manual de medicină.

El e primul din țară care a vorbit în știință despre beneficiile bolii:

– Află, tinere, că durerea e prietenul omului. Da, da! Ea te-a anunțat că ai o problemă. Păcat că n-ai ascultat-o. Imaginează-ți că oamenii n-ar avea dureri. Atunci ei ar muri ca muștele, fără să știe că mor. Prin somn, pe stradă, la serviciu, în ședințe, la volan... Mai există și evadarea în boală. Atunci când omul se ascunde de sine, de problemele lui, într-o banală gripă, spre exemplu.

Medicul Stancu îmi povestește cât de abil pot fi utilizate bolile. Pentru a avansa în funcție, pentru a fi iubit, pentru a lua un examen, pentru a câștiga la loterie. Teoria i se bazează pe observațiile sale adunate într-o viață de medic.

Marele chirurg îl operează pe pacient abia după ce-i cercetează biografia, horoscopul, arborele genealogic.

– În cazul tău, dragă Vlaicu, a fost altfel, îmi mărturisește. De cum ai fost adus, te-am urcat pe masa de operație. Ce înseamnă asta? Că nu mai aveam timp pentru investigații, urmând să le analizez pe toate după intervenție. Și, ca să vezi, presupunerile mele au coincis într-un tot cu ceea ce am operat. Ai crescut într-o familie de la țară cu mulți copii. La școală ai fost elev eminent. Ai avut o singură corigență – la educația fizică. Ești emotiv. Corect cu colegii. Te zbați pentru dreptate. Nu spui minciuni. Îți plac artele plastice și poezia. Din toate acestea, află, tânărul meu prieten, se compune ulcerul tău perforant.

Chiar la vârsta lui înaintată, medicul Stancu e un visător, el are planuri mari:

– Una dintre propunerile mele prezentate Ministerului a fost să se fondeze din bani publici un spital, unic în această zonă a planetei, în care să se trateze nerozia.

– Pentru toată populația? îi pun timid întrebarea.

– O, nu! Ar fi un lux prea mare. Eu îl văd ca pe o instituție specială pentru funcționarii statului de toate rangurile. Cu condiții de lux, cu saloane luminoase, cu metode de tratament sigure, care ar consta din administrarea unor medicamente performante, flămânzire cronică, șocuri electrice, dușuri reci ca gheața, felurite acupuncturi și alte terapii care și-au dovedit în alte părți eficacitatea.

– Nu e prea dur?

– Nicidecum, pentru că prostia unui prost, om simplu, are consecințe doar pentru destinul unei singure persoane, sau a câteva, pe când prostia unui prost cu funcție înaltă are repercusiuni asupra unui popor întreg.

Înainte de a părăsi spitalul, profesorul mi-a spus:

– Ai avut un noroc chior, băiete! Dacă nu era acel telefon anonim, al unui om bun, care să ne anunțe, erai demult pe lumea cealaltă. Pentru că, dacă mai întârzi ai cinci minute, ți-aș fi solicitat rudele să accepte să-ți folosim rinichii, ficatul sau inima – care ar fi bătut azi în alt piept! – pentru salvarea altor persoane, care așteaptă ani de zile pentru a li se face un transplant de organe. Când ieși de aici, caută persoana care te-a salvat, ca să-i mulțumești. Ești obligat. O fi, bănuiesc, și ea curioasă să afle dacă ai murit sau ba. Îmi promiți?

– Neapărat, domnule profesor!

Așa am zis atunci, fără să știu că acea promisiune a fost una care avea să-mi schimbe destinul.

După spital am stat mai multe zile acasă. Apoi am început să umblu la serviciu, în biroul meu de proiectare. Dar nu-mi ieșea din cap fraza cu „norocul” meu „chior”. Când i-am făcut o vizită profesorului Stancu pentru control, i-am spus, între altele: „N-am uitat ce v-am făgăduit, domnule profesor. Aș vrea doar să știu dacă aș putea să aflu numărul de telefon al necunoscutului care a telefonat la Salvare?” „Cred că se poate. La dispecerat se păstrează un registru în care sunt trecute urgențele cu toate numerele de telefon, inclusiv cu apelurile false.”

Acolo am aflat că s-a sunat de la un telefon mobil. Doar că, pripit, au fost trecute în registru numai opt cifre din nouă. Cel care a sunat nu a lăsat niciun nume. Doar data și ora: 15 martie, ora 12:00.

Data și ora salvării și, așa cum aveam să constat cu mult mai târziu, ale pierzaniei mele.

„DE-A TELEFONUL STRICAT”

Medicul Stancu mi-a mai spus:

– S-ar părea că oamenii suferă de boli diferite. Dar nu e așa. Aproape toți cei bolnavi pătimesc de una și aceeași boală. Știi care e ea?

Nu știam.

Și atunci el a continuat:

– M-am apropiat de un bolnav în stare gravă, în prima mea zi de practică medicală, și l-am întrebat:

– Tu de ce suferi?

– De singurătate, mi-a răspuns el.

Același răspuns l-am auzit de atunci încoace de mii de ori. Chiar dacă li se pun diagnoze diferite, până la urmă ei toți suferă de această boală incurabilă. Da, da, tinere! Singurătatea e o boală, și lumea fuge de ea să se ascundă în spitale.

Am format cele 8 cifre cunoscute și am adăugat la sfârșit un 1.

A răspuns o voce de bărbat, pe jumătate adormită:

–Nu vă supărați. Vă rog să-mi spuneți dacă Dumneavoastră sunteți persoana care a chemat Salvarea pentru un tânăr căzut în stradă în fața magazinului de vinuri, la 15 martie, ora 12:00?

– Auzi, cetățene?! Nu-ți bate joc, eu sunt un domn serios!

Și a închis.

Formez același număr, plus cifra 2.

Pun aceeași întrebare. O voce de femeie între două vârste prinde să cocheteze:

– Am divorțat de 20 de ani și nu mă mai interesează niciun mascul, cu atât mai mult unul căzut, cum spuneți, lângă un magazin de vinuri...

Adaug 3.

O voce acră, de bărbat sau de femeie, n-am putut stabili, mă bruschează:

– Domnu'... auzi... pe mine politica nu mă interesează. Lasă-mă-n pace!

Formez din nou numărul, însoțit de un 4.

– Nu, nu! Și nu mai telefonați! Vă rog frumos. Am un soț gelos. Sunt nevoită să întrerup. Lăsați că vă caut eu. Numărul vi s-a înregistrat. (Ridică vocea, adresându-i-se cuiva): Nu! Nu vorbesc cu nimeni. Cineva a greșit! (apoi în șoaptă): Reveniți peste o oră să-mi spuneți ce-i cu acel tânăr de la „Vinuri”.

La 5 s-a nimerit un povestelnic.

Bătrânul de dincolo era dornic de vorbă:

– Mie nu-mi telefonează nimeni. Vă mulțumesc că m-ați sunat. Nu închideți, vă implor! N-am auzit voce de om de câteva luni. Unicul lucru pe care mi-i dat să-l aud sunt gândurile mele, chiar dacă mi-s urechile bătute cu câlți. Nu am rude. Numai amintiri. Ascultați-mă, doar ascultați-mă, și mă voi ruga Celui

de Sus pentru sănătatea Dumneavoastră. Simt că aş putea muri și să iau cu mine o mare taină, care mă macină precum râșnița boabele de porumb. Am un păcat mare, dar niciun preot nu m-a sunat în ultimii ani, ca să i-l mărturisesc. Acel păcat nu mă lasă nici să mor, nici să trăiesc. Nu l-am zis încă nimănui. E groaznic. Iată-l: am refuzat, demult, în adolescența mea, să fac dragoste cu o fată care mă iubea. Stați, nu plecați! O să mă întrebați: cum poate fi nesăvârșirea unui păcat – păcat? Ba să știți că poate fi. Cazul meu e acela când a refuza păcatul devine o crimă. Una abominabilă. Acea fată a luat refuzul meu ca pe o ofensă, crezuse că gestul meu înseamnă că eu – adolescentul timid care eram încă virgin, cast, ca și acum de altfel – n-o iubesc, iar eu chiar o iubeam, în felul meu, desigur, laș, nehotărât, ezitant, și atunci, disperată, ea, inocenta, naiva, îndărătnica, și-a pus capăt zilelor. Cum poți trăi după asta? Iată însă că eu mai trăiesc. M-am izolat de lume și, ca pedeapsă pentru păcatul mare pe care l-am făcut nefăcând un păcat, n-am mai ieșit din acea zi din casă. A fost unica mea iubire, tinere!

– Ce înseamnă a iubi? l-am întrebat pe necunoscutul care îmi vorbea la capătul celălalt al firului.

– A iubi? Înseamnă a plânge fără lacrimi. Să nu mănânci săptămâni întregi – și să nu-ți fie foame. Să nu bei nimic – și să nu-ți fie sete. Să nu închizi ochii nopți la rând – și să nu-ți fie somn.

„Doamne ferește, m-am gândit atunci, să ajung să trăiesc vreodată asemenea zile.” Dar se vede că am zis-o într-un ceas rău. Pentru că ceea ce mi s-a întâmplat mai apoi a fost mult mai crunt.

Cel de la 6 avea de rezolvat o problemă pentru copilul lui, cu două trenuri care plecau din garile A și B și se întâlneau în gara C. Mă întrebă ce șanse au cele două marfare să se întâlnească în punctul C, dacă acestea pleacă în direcții opuse.

Și la cifra 7 am dat peste cineva vorbăreț.

O femeie cu voce plânsă, care a început astfel:

– Am să-ți spun ce te interesează.

Mi-a povestit toată viața ei, iar la subiectul meu n-a mai ajuns.

Cel mai original personaj a fost cel de la cifra 8.

– Alo!

– Da, îmi răspunde o voce veselă de dincolo.

Eu îi spun toată povestea.

– O, „Vinăria” din centru... E posibil să fi fost eu acela cu telefonul. Doar că am uitat. De la o vreme uit aproape totul. Iar localul îl vizitez zilnic. Ca să mă îmbăt.

– De ce? îl întreb, iritat.

– Vreau să uit ceva, îmi spune el.

– Ce anume?

– Am uitat.

– E posibil așa ceva?

– O, și-ncă cum! Câteodată beau ca să-mi amintesc ceea ce am uitat. Altădată – ca să uit ceea ce mi-am amintit. Sau – să uit de tot ceea ce doar mi se pare c-am uitat. Dracu’ să mă ia. Pentru că lucrul cel mai greu e să nu ții minte pentru ce trăiești.

La numărul 9 a răspuns o voce de femeie. Mlădioasă, do-moală, cochetă.

O voce preocupată de satisfacția de a fi auzită, de grija de a se face plăcută, dar și de predispoziția de a-l sensibiliza pe eventualul ei ascultător.

Așa mi se păruse.

– Alo!

– Vă ascult. Cine sunteți? m-a întrebat.

De această dată am decis să iau taurul de coarne.

– Eu sunt bărbatul din fața magazinului de vinuri.

- Care?
- Cel care murea la 15 martie, ora 12:00.
- Și acum de unde-mi telefonați? Sper să nu fie de pe lumea cealaltă.
- O, nu!
- Mă bucur.
- Vă mai amintiți de mine?
- Vă îndoiiți? Eram cu Nuți. Ea v-a văzut prima. Eu doar am telefonat la Salvare.
- Aș vrea să vă mulțumesc.
- Mulțumiți-mi.
- Aș putea să vă văd?
- Nu. Sunt foarte ocupată. Plec mâine la Cernăuți. Și vin abia peste o săptămână, și apoi pentru ce să-mi mulțumiți? Dumneavoastră n-ați fi procedat la fel?
- Și totuși...
- Sunt grăbită. Îmi dă cafeaua în foc. Nu vă faceți probleme. Căutați-vă de sănătate. La revedere!
- Nu închideți! am rugat-o și-am adăugat, patetic, ca s-o impresionez:
- Vă datorez viața!
- Exagerați.
- Nu, nu exagerez, credeți-mă. Dacă nu era telefonul Dumneavoastră, așa mi-a spus domnul Stancu, eram acum pe lumea cealaltă.
- Cine e domnul Stancu?
- Medicul care m-a operat și căruia i-am promis că am să vă caut.
- Numele profesorului Stancu a făcut-o să ezite un pic și am știut atunci că pot insista:
- Vă rog.

Interlocutorul meu a tăcut.

– Aș mai putea să revin cu un telefon, după ce vă întoarceți de la Cernăuți?

– Cu-u-um doriți.

Parcă ar fi spus: „Sesam, deschide-te!” după ce toate minunile s-au epuizat.

– Vă mulțumesc.

Vocea îmi era, din cauza emoțiilor, uscată și nu-i putusem lăsa o impresie prea bună despre mine.

Eram curios să o cunosc. E tânără?! E bătrână?! E zveltă?! E robustă?! E urâtă?! E frumoasă?! Îmi puneam diferite întrebări. La sfârșitul săptămânii mi-am luat inima-n dinți și am mai format o dată numărul ei.

Am avut impresia că uitase de mine.

Apoi a fost de acord să ne întâlnim în duminica imediat următoare în fața Poștei.

Mi-a spus că numele ei e Oana Nour.

OANA NOUR

– *Care cuvânt e cel mai lung și cel mai încăpător într-o limbă?*

– „Noi”, atunci când include noțiunile de „eu și tu”.

– *Dar care e cuvântul cel mai scurt și mai strâmt dintr-o limbă?*

– Tot „Noi”: atunci când noțiunile de „eu” și „tu” se scriu separat și nu mai pot încăpea în el amândouă odată, ci doar pe rând.

Am cumpărat un buchet mare de maci roșii, florile mele preferate.

E o întâlnire obișnuită, în care ar trebui să te simți bine, mi-am zis. Să am încredere în mine, să fiu firesc, spontan, să o binedispun, să-i povestesc câteva bancuri pe care le auzisem zilele trecute, să-i vorbesc despre clădirile înălțate în oraș după proiectele mele, despre profesia mea de arhitect, ca astfel să o provoc să-mi povestească și ea despre dânsa. Să fiu atent la ce spune, să o observ, să o descopăr.

Pentru a ne recunoaște, am convenit la telefon să avem fiecare în mână câte un exemplar al revistei „Roți dințate”, care se află la toate chioșcurile, pentru că n-o cumpără nimeni.

Exact la ora 14:00 a apărut.

Am văzut-o de departe, înaintând prin mulțime, către mine, cu revista „Roți dințate”, pe care o ținea demonstrativ la piept, ca pe un scut, afișând o mină gravă, de călugăriță căreia i se fac avansuri.

Femeia care se numea Oana Nour era o țigancă cu plete blonde pe jumătate cărunte, care-i curgeau împletite în câteva zeci de cosițe subțiri până pe umeri; ea purta ochelari negri, de spion, ca să nu i se vadă ochii și, bănuiesc, ridurile sau cearcănele din jurul pleoapelor; își avea buzele vopsite cu un ruj strident de culoarea porumbrelor răscoapte; își aplicase fără de gust mult fard roșu pe obraji, unghiile false de la mâini și de la picioare erau date cu oja neagră, ca de zgripturoaică; pe toate cele zece degete purta zece inele de bronz șters, la încheieturile mâinilor își agățase câteva brățări de aur fals, iar pe trupul ei încă zvelt și mlădios, avea îmbrăcată o bluză înflorată decoltată nepermis de mult, peste care erau înșirate mai multe rânduri de mărgele sparte, și câteva zeci de fuste de culori țipătoare, așezate una peste alta: cele ceva mai scurte deasupra și cele mai lungi dedesubt.

Pășea parcă dansa în ritmul lin al unei melodii pe care o auzea numai ea.

Părea să aibă cel puțin patruzeci de ani.

La cele trei decenii de viață, pe care-i împlinisem de curând, asemenea femeii, preocupate prea mult ca să nu le stea bine, nu-mi stârneau decât milă.

Mi-a întins mâna.

– Oana Nour, mi s-a prezentat, cu o voce îngroșată, așa cum și-o au fumătorele înrăite și care nu semăna deloc cu cea pe care o auzisem la telefon.

– Vlaicu..., uitasem de emoție partea cealaltă a numelui și i-am întins buchetul mare de maci roșii.

– O, un câmp întreg de maci! s-a prefăcut ea surprinsă. Sunt florile mele cele mai dragi.

A simulat că le miroase și le-a strâns, cu revista pe care o avea, la piept.

Salvatoarea mea nu-mi lăasă o impresie prea bună.

Semăna cu o actriță coborâtă în stradă direct de la repetiții, cu tot cu garderobă și machiaj.

– Vă mulțumesc că ați venit.

– N-aveți pentru ce! Oricum mai fixasem o întâlnire, tot în centrul orașului.

Nu știam ce să-i vorbesc.

Se părea că întrevederea noastră se încheiase mai înainte de a fi început.

Am vrut să-i spun „La revedere!”, pentru că lăsa impresia că se grăbește. Dar vocea mea – lucru care m-a surprins într-un fel – a rostit altceva:

– N-ați vrea să stăm la o terasă? Dacă vă permite timpul, desigur...

Ea s-a uitat ironică la mine și n-a spus nimic, semn că e de acord.

La terasa din coasta Teatrului Academic, în preajma mulțimii de pictori care-și expun pânzele pentru vânzare, în așteptarea cafelelor, Oana Nour mi-a spus între altele, după ce vorbiserăm pe teme care nu ne interesau pe niciunul, că în acea zi de martie fusese însoțită de Nuți.

– Cine e Nuți?

– A-a, e prietena mea cea mai bună. Nuți... sau Domnișoara Nu, cum îi zic prietenii, mă îndemnase în acea după-amiază să ieșim la plimbare. Alternanța din acele zile a ploilor cu soarele fierbinte înnebunise copacii și ei înfloreau mai devreme de a slobozi mugurii.

Se mai întâmplă minuni din astea în natură. „Uite, mi-a spus, un dobitoc beat trântit în mijlocul drumului. Și e tânăr de tot...”

– Dacă nu eram tânăr, nu m-ar fi observat?

– Probabil. Dar abia atunci am întors capul și eu...

– ... la „dobitoc”?

– Nu, la un om chircit de durere, am priceput asta dintr-odată. Dar meritul de a vă fi văzut îi aparține. Eu doar am telefonat. N-a fost mare lucru.

– Aș vrea s-o cunosc.

– Pe cine?

Juca teatru? Sau o făcea pe naiva, la vârsta ei de femeie care se pregătea de pensie, mi-am zis cu ciudă.

– Pe Nuți, parcă așa ați spus că o cheamă?!

– Nu știi dacă i-ar plăcea să primească oaspeți. A trecut în ultimul timp prin mai multe încercări. Am s-o întreb.

– Desigur. Spuneți-mi câte ceva despre dumneavoastră, am îndemnat-o eu când ne-au fost servite cafelele.

– Ce să vă spun? Am umblat o vreme la grădiniță, apoi la școală, pe urmă la facultate. Asta e toată viața mea. Povestiți-mi mai bine despre dumneavoastră. Cu ce vă ocupați? Sper să aveți o activitate cu mult mai interesantă decât a mea.

– O, da! Viața mea e deosebită. Eu vând porumbei. Ei se întorc acasă și eu iarăși îi vând... Fac asta de mai mulți ani.

–Și revin cu toții?

– Da, ba mai aduc și pe alții. Ei mă întrețin de fapt. Porumbeii de poștă sunt un business bun. V-aș sfătui să nu-l neglijați.

– Câți aveți?

– Inițial am avut o mie. Acum fac comerț cu mai puțin de o sută.

– Cum așa?

– Să vedeți, într-o zi porumbeii mei nu s-au mai întors. Și

atunci am cumpărat alți porumbei. Am vândut o parte dintre ei, dar nici aceia nu s-au întors.

Aici am făcut pauza necesară ca să-i pot propune:

– Aș vrea să vă dăruiesc unul.

– De ce?

– Să văd dacă se întoarce la mine. Sau rămâne la dumneavoastră.

– Nu! Vă rog.

– Sunteți prima persoană care refuză categoric un cadou. Dar eu vi-l fac din inimă, am prins eu să insist.

Aici vocea ei baritonală s-a umplut cu sarcasm:

– Dar, spuneți-mi, cu vrăbii n-ați încercat?

Nu mă așteptam la o replică atât de cumplită din partea ei și am bâiguit:

– Pentru ce?...

– Vrăbiile sunt mai fidele. Ele revin totdeauna acolo unde sunt hrănite.

Între noi s-a lăsat o tăcere grea.

Apoi interlocutoarea mea a început să scruteze câteva pânze de lângă terasă, pe care un pictor cu barbă încerca să i le vândă unui grăsan.

– Bine..., a spus ea verificând ora la telefonul mobil.

Ce e bine?! Că nu era deloc bine.

Simțeam că fraza făcea parte dintr-un plan de evadare, pregătit din timp. S-a prefăcut imediat că a primit subit un telefon de la cea mai bună prietenă, care are o urgență, așa că trebuie să plece, spuneau toate gesturile ei, gata să fugă fără a privi înapoi.

S-a ridicat prima, și-a potrivit calm cele zece rânduri de fuste largi, iar cu un deget a apăsat pe mijlocul ramei ochelarilor ei de catran, și mi-a întins mâna:

– Mi-a făcut plăcere să vă cunosc.

– Și mie.

Acest schimb de amabilități dovedea că întâlnirea noastră se încheiase, fără nicio șansă de resuscitare.

Rendez-vous-ul a fost un eșec, constata donjuanul din mine. Dar, atunci, în acea clipă, nici nu cred că aș fi dorit ca el să se fi desfășurat altcumva.

Ne despărțeam ca doi oameni străini, care se intersectaseră din întâmplare fără să se convingă că puteau să mai aibă nevoie unul de celălalt, cu bucuria de a nu se mai revedea niciodată la viața lor.

Atunci, m-am ridicat și eu, și am articulat:

– Să vă conduc!

Noua mea cunoscută a pornit cu pași repezi spre ieșirea din scuar. Am urmat-o.

Mergeam în drept cu ea și, cum mi se păruse un pic răutăcioasă, am hotărât să mă răzbun.

Când am ajuns lângă peretele dinspre parc al Sălii cu Orgă, am întins mâna dreaptă către cer și am prins să-i declam:

– Știați că în orașul nostru s-au păstrat doar câteva cornișe baroce din secolul XIX? Una e cea dintre caturi, care iese în exterior chiar deasupra dumneavoastră...

Și atunci ea, în loc să privească în sus, și-a întors ochelarii ei negri spre mine. Parcă mă vedea pentru prima dată. Nu se așteptase ca un dresor de hulubi de poștă să cunoască arhitectură.

– Acesta e unicul loc din Chișinău care conține o stemă veche a Moldovei, cioplită înainte de 1918. Arhitectul Mihail Cecheru-Cuș a împletit stilul clasic cu elemente de baroc.

Și am început să-i reproduc, ca și cum mi-ar fi aparținut,

un text din manualul de arhitectură pe care-l învățasem pe de rost înaintea unui examen la Istoria arhitecturii, ca să iau o notă bună la profesorul Katz, actualul meu șef de la biroul de proiectare.

– ... În ciuda dimensiunilor uriașe și a masivității ei, această clădire plină de personalitate pare zveltă și primitoare, impresie ce se datorează tocmai cornișelor care sparg monotonia pereților. Priviți-le cum organizează acestea simetric spațiul în jurul unei axe. Însuși planul este de largă respirație, la volumul principal aderând unul poligonal, paralelipipedic...

În timp ce-i vorbeam despre zorzonele arhitecturale, simțeam cum se stabilește conexiunea pierdută dintre noi!

La un moment dat Oana Nour s-a oprit din mers, a aruncat într-un coș de gunoi revista „Roți dințate” și mi-a surâs:

– Acum mă grăbesc, dar ce ziceți dacă ne vedem sâmbătă, la aceeași oră, ca să-i facem o vizită prietenei mele Nuți și ca să aflu ce s-a mai întâmplat cu barocul în secolul nostru? M-ați făcut curioasă. Sper ca acesta să continue adaptat la noile stiluri...

– Da, desigur. Bineînțeles! am rostit eu solemn.

Nu mi-am imaginat atunci că acea persoană vanitoasă, rece, excentrică, plină de orgolii, încrezută, înțolită fără gust, îmbătrânită înainte de vreme, care-mi devenise nesuferită în cele trei sferturi de oră cât vorbisem cu ea, va fi marea dragoste a vieții mele, femeia pe care aveam s-o iubesc așa cum n-am iubit pe nimeni niciodată nici până atunci, nici după aceea.

Oana Nour...

Acesta e numele binefăcătoarei mele, al celeia care o dată mi-a salvat viața, iar altă dată – nu.

Despre cealaltă dată este această carte.

Cartea iubirilor imposibile.

LUMEA, CA SPECTACOL...

*Ce taină, ce mister, ce vrajă adunate
toate împreună într-o singură ființă!*

Ce binecuvântare să fii contemporan cu persoana pentru care te-ai născut să o iubești.

Ce șansă dumnezeiască – s-o întâlnești, s-o cunoști, să știi că este.

De multe ori mă gândesc la cei care n-au iubit niciodată; a fost așa doar pentru că n-au avut norocul să trăiască în același secol, sub același cer și pe aceeași planetă cu omul pe care le-a fost hărăzit să-l iubească cel mai mult.

Eu am avut acest noroc.

Și el s-a numit Oana Nour.

Întrucât, în magazinul de flori din blocul în care locuiam, mami, florile mele preferate, erau cei mai proaspeți și cei mai vii, am procurat două buchete mari: unul pentru Oana Nour și altul pentru prietena ei, Nuți, care ne aștepta.

Am ajuns cu ele în fața clădirii Poștei la ora stabilită. Pentru a o surprinde, le țineam ascunse la spate, ca în clipa când va apărea – să le „deconspir” și să i le întind ceremonios...

Oana Nour...

Când am văzut-o de departe înaintând prin mulțime, am tresărit, impactul vederii ei a fost atât de puternic și de neașteptat, încât buchetele mele s-au lovit cu tărie unul de celălalt, scuturându-și petalele roșii, toate până la una, pe asfalt.

Ea, „mătușica” de acum o săptămână, nu mai venise „înțolită” cu bluza ei înflorată și cu cele câteva zeci de fuste, nu mai purta ochelarii ei de spion, lucru care mi-a permis să-i văd de departe ochii de un albastru verzui tulburător sub o frunte lată ca un fronton de templu, nu mai avea nici șirurile de mărgele și nici cerceii falși, degetele și le scuturase de inelele ieftine de data trecută, mâinile era despovărate de brățările de aramă coclită, rujul care lipsea de astă dată îi descoperea două buze cărnoase, iar când zâmbi – îmi zâmbi! – (această Oana Nour, spre deosebire de cealaltă de data trecută, putea zâmbi) își dezveli dinții de un alb strălucitor de fildeș, părul ei nu mai era galben brăzdat de bucle argintii – abia acum îmi trecu prin minte că s-ar fi putut atunci să fi purtat perucă –, ci de un șaten deschis, revărsându-se bogat peste umerii zvelți din care creșteau două mâini ca de zburătoare; amidonul roz care-i pudrase obrajii palizi lipsea cu desăvârșire; rochița de cit o prindea minunat: semăna cu o prințesă desprinsă de pe ilustratele Casei Regale din interbelic.

Era o altă Oana Nour. O cu totul alta decât cea pe care mi-a fost dat să o cunosc cu șapte zile în urmă și pe care, îmi zic de multe ori în gând, mai bine n-aș mai fi cunoscut-o. Pentru că asta, a doua, m-a făcut să fiu cel mai nefericit și tot ea – cel mai fericit om din toți câți au trăit vreodată pe pământ.

Era tânără de tot, aproape o adolescentă, de parcă la celălalt rendez-vous își trimisese mama, iar acum se prezentase la întâlnire chiar ea.

– Bună ziua! m-a salutat dânsa cu o altă voce, care de astă

dată avea un timbru moale, plăcut, cu totul altul decât cel răgușit, fumat, metalic.

Mă uitam prost la ea și nu știam ce să-i spun.

În loc de răspuns, i-am întins, plin de emoții, brațul, pe care îl ținusem la spate cu cele două buchete de flori, uitând pentru un moment că unul era destinat alteia.

Ea a privit buchetele de maci cu toate petalele scuturate, care se transformaseră într-un mănunchi de bețișoare verzi, și a izbucnit într-un râs nestăvilit, copilăros, contagios.

Am prins să râd și eu cu jumătate de gură când am văzut mai bine smocul.

– Bănuiesc că acestea sunt flori, îmi plac la nebunie tulpi-nile de maci, ele nu se veștejesc niciodată, a rostit ea, fără de milă, admirând mulțimea de petale care înroșiseră asfaltul în spatele meu. A luat bețișoarele, și, ca să fie crudă până la capăt, le-a mirosit.

– Ambele buchete sunt pentru mine, sau unul e pentru Nuți?

– ...e...

– Macii, ca și hulubii, e o altă pasiune a dumneavoastră bănuiesc?

M-am uitat în ochii ei albaștri-verzui cu o îndrăzneală de care nu m-am știut capabil până atunci.

Eram obligat să mă iau în mâini. Am spus:

– Ați ghicit. Îi cultiv în glastre. Înfloresc de câteva ori pe an. Acum le aștept să înflorească a doua oară.

– Îmi imaginam. Dar nu vă faceți griji, mie-mi plac mai mult așa.

Menționez anticipând că Oana, Oana Nour, cea transformată ca-n basmul cunoscut – dintr-o broască într-o crăiasă preafrumoasă, a ținut în toată acea după-amiază, cât am stat în casa prietenei ei, solemn, ca pe un buchet de flori adevărat bețișoarele verzi, cu sentimentul că participă la un joc pe care ea îl lua în serios.

Abia mai târziu, mult mai târziu, când o pierdusem, prietena ei, Nuți, avea să-mi explice mascarada la care asistasem la acea primă întâlnire:

– Se ferea să se îndrăgostească. Cel mai mult de asta îi era frică. Știi de ce? Un medic tâmpit i-a spus că dragostea dăunea-ză grav sănătății. Și ea chiar l-a crezut. Are probleme cu inima, cu tensiunea, cu glanda tiroidă, cu rinichii, și orice emoție puternică ar putea-o ucide, i-a spus discipolul lui Hipocrate, care credea că Oana Nour e tocmai cazul ce se preta perfect pentru subiectul doctoratului pe care intenționa să-l susțină. Și ea își lua toate măsurile de precauție. Când întâlnea pe cineva de care bănuia că s-ar putea îndrăgosti sau ar putea-o iubi, făcea totul ca să nu placă. În timp ce domnișoarele se fardează, ca să lase bărbaților o impresie bună, ea se farda astfel – intenționat fără gust – ca să lase o impresie proastă. Știu că a venit la acea întâlnire cu dorința să pară alta, mai în vârstă, lipsită de eleganță, arogantă. Ce-am mai râs amândouă! Ca de un spectacol în care jucase splendid. De ce procedase astfel? Ca să n-o plăci. Mi-a spus că în ziua când îți auzise vocea la telefon se speriasse. Ea crede că fiecare persoană seamănă cu vocea ei, că timbrul vocii spune, pentru cine știe să-l asculte, dacă nu totul, atunci multe despre caracterul, sufletul, felul de a fi și chiar chipul posesorului. „E o voce de care s-ar putea să mă îndrăgostesc”, îmi mărturisise. Iar ea nu-și dorea asta. Nu voia. O îndrăgostire i-ar fi fost fatală. Iată de ce voise ca acea întâlnire cu tine să fie prima, dar și ultima. Ca să n-o mai cauți. Ca să nu te mai caute.

Destinul însă a voit altfel...

Nuți avea să-mi spună toate acestea mult mai apoi, atunci când o iubeam pe Oana Nour așa cum nu mai iubisem vreodată pe cineva, iar dânsa dispăruse din viața mea, cum mă anunțase chiar ea, odată pentru totdeauna.

CASA CU IEDERĂ

Când eram tânăr de tot, un bătrân înțelept mi-a dat un sfat:

– Dacă vrei ca în viață să nu te doară capul, să nu încerci următoarele combinații: să amesteci coniacul cu șampania, cafeaua – cu zahărul și dragostea cu căsătoria.

Iar pe mine chiar mă dorea capul.

Se amestecaseră în el niște lucruri, pe care nu le pricepeam și care nu puteau să nu-mi dea dureri de cap.

Aveam impresia că noua mea cunoștință, care nu semăna deloc cu ființa de acum o săptămână, ținea cu tot dinadinsul să mă umilească. De ce? Numai ea știa.

Vorbeam pe drum despre maci, despre sere și glastre în care aceștia înfloresc și iarna, Oana dedicându-se gravă acestei discuții absurde, dar gândurile mele erau în altă parte.

Ce ascunde un astfel de caracter? Ce urmărește? Ce vrea? Ce logică are un atare comportament? Lipsă de gust? Teatru gratuit? Spectacol grotesc?

Nuți locuia chiar în centru, mai jos de Catedrală.

Casa era cu pereții acoperiți cu valuri de iederă de jur-împrejur. Clădirea avea diverși clopoței atârnați de streșini, care, atunci când vântul respira sau se răsucea acolo sus, prindeau să sune, încet, nostalgic, într-un amestec enigmatic de sunete diverse, ca ale ciobanului care și-a pierdut oile.

În grădina din față erau agățate fel de fel de colivii.

În mijlocul ei stătea o cadă mare cu roți, plină de pești de toate culorile.

Nuți ne aștepta pe o terasă din curte cu ceștile de cafea aburindă așezate pe o măsuță. Era o persoană elegantă, distinsă, cu fața albă ca laptele, așa cum le au femeile care nu prea ies din casă.

Ne-am salutat, Oana m-a prezentat, după care Nuți a luat „buchetul” pe care i l-am întins mecanic și a așezat cu delicatețe tulpinile de maci într-un vas chinezesc, rostind plină de melancolie:

– Pe mine cândva m-au iubit toate florile.

Apoi a prins imediat să-mi vorbească de parcă ne cunoșteam de când lumea.

– Eu și cu Oana suntem ca două vase comunicante. Dacă nu ne vorbim la telefon de două-trei ori pe zi, consider că ziua e neîmplinită. Mi-a povestit și despre tine. Pari a fi chiar mai bun decât mi te-a descris.

Nu comentez cele pe care mi le spune.

– Știi să ascuți, îmi spune Nuți. Cei care au răbdarea să-i asculte pe alții sunt, de regulă, oameni în care poți avea încredere. Eu nu am această calitate.

Îi urmăresc atent vorbele, ca la cursuri.

Are în jur de treizeci de ani, ochii căprui i-s luminoși, vocea i-e joasă, aproape răgușită, ca la oamenii care vor să pară mai în vârstă decât sunt, fruntea – netedă, părul – lăsat pe spate...

Nuți bea cafeaua cu borcanul.

Din când în când o trimite pe Oana la bucătărie, să prepare alt rând de cafele.

Cât Oana lipsește, aflu mai multe lucruri despre ea.

Că îi e cea mai bună prietenă a ei.

Că a urmat facultatea la Cernăuți.

Că a dorit să facă medicină. „Voia să se specializeze în cusut aripi”, dar părinții, profesori, au insistat să se ducă la matematică, pe care o predă de un an de zile la un liceu din Chișinău. Că sunt primul bărbat cu care a trecut pragul casei ei. Că e, ca toți cei din Bucovina, îndărătnică.

– Ca și mine, subliniază Nuți.

Mi-a divulgat că cel mai mult Oanei îi place teatrul.

– N-am să mă mir dacă ai să-mi spui că la întâlnirea de sâmbăta trecută a venit ca la un spectacol, cu rechizite de împrumut și cu fraze ce nu-i aparțin.

Am vrut să confirm cele presupuse, dar exact în clipa aceea a intrat și Oana cu ceștile de cafea turcească pe o tavă. După ce le-a aranjat în fața fiecăruia, Nuți m-a îndemnat să-i povestesc cu ce mă ocup.

– Povestește-ne despre barocul tău „paralelopidoidal”, m-a rugat Oana, râzând.

Reținuse cuvântul.

Le-am vorbit despre facultatea noastră de arhitectură, despre Katz, șeful meu, care visează să proiecteze un metrou pentru capitală, despre biroul de proiectare, unde m-am specializat ca arhitect de lăcașuri de cult. „În această perioadă, când se redeschid cele câteva mii de biserici închise după 1940, am comenzi suficiente. Pentru un sat am făcut 28 de proiecte: fiecărei mahalale – câte unul, cu condiția să nu semene între ele. Mi le-au plătit pe toate”. Semn că acolo vor fi ridicate 28 de ca-

tedrale. Le-am mai vorbit despre deplasările mele săptămânale. De faptul că știu, ca nimeni altul, geografia Basarabiei.

– Lucrez și ca proiectant de visuri, dacă aveți vreunul important, îmi spuneți, ca să vă fac proiectul, calculele și să vă sugerez cum să-l realizați, am adăugat.

– Eu am mai multe, a zis Nuți. Care pot să mai aștepte. Dar ea, a arătat spre Oana, are câteva care nu mai pot fi amânate. De un an de zile se află în acest oraș și nu-l cunoaște aproape deloc. Afară de mine nu mai are alți prieteni. Ajut-o să știe mai multă lume bună de aici și – dacă ai putea – fă-o să cunoască și Basarabia. Eu într-o vreme fusesem ghid într-o agenție de turism. I-am povestit despre multe dintre locurile în care poposeam cu sute de gură-cască, cu legendele despre ele, aș vrea să le cunoască și ea. I le-aș fi arătat eu, dar nu pot. Pentru că aștept pe cineva. Și mă tem să nu vină atunci când nu voi fi acasă, iar el – încăpăținat ca și mine – să plece fără să mă aștepte.

Le-am confirmat că sunt dispus să o ajut pe Oana, că știu mulți oameni deosebiți: am prieteni actori, care pot imita răsăritul de soare, pictori care au pictat pe fire de mac bătăliile lui Mihai Viteazul, deltaplaniști care aterizează pe nori, între timp ei ieșind să-și dezmoștească oasele, medici de strănuturi, campioni republicani la jocurile de cărți și îi pot face Oanei – dacă va dori desigur – cunoștință cu mulți dintre ei. Iar pentru locurile noastre pitorești – cetăți, mănăstiri, bordeie medievale, șanțuri, grote cu dinozauri pictați de elevi la lecțiile de zoologie – automobilul meu îi stă la dispoziție.

– Foarte interesant. E tocmai ceea ce-și dorește Oana. Sper să-ți ții promisiunea.

– Desigur, mă implic eu solemn încă într-un angajament.

– O, te rog, nu lua asupra ta prea multe, domnișoară Nu... Scuză-mă, și-a cerut Oana iertare râzând, fără să pricep pentru ce.

Nuți a izbucnit și ea în râs:

– Hai, lasă, că nu mă supăr.

Apoi s-a întors cu chipul ei luminos spre mine:

– Știai că lumea-mi mai spune și Domnișoara Nu?! Dar mie porecla aceasta îmi place. Chiar dacă, de la un timp, am devenit „dadaistă”, asta – din cauza exclamațiilor de „Da!”, pe care le rostesc acolo unde altădată spuneam „Nu!” Deși, s-o știi de la mine, mai ales într-o dragoste, dacă ea e sinceră, dar și într-o prietenie adevărată, nu există diferențe prea mari între înțeleșurile acestor două cuvinte.

DOMNIȘOARA „NU”

- *Aș vrea acum să mă săruți...*
- *Numai dacă mă rogi frumos, prințesa mea!*
- *O prințesă nu roagă, ea poruncește.*

Femeia din fața mea și-a mai turnat o cafea și a început să povestească:

– Să vedeți, părinții mi-au spus că, la jumătate de an, atunci când am rostit primul cuvânt, acela n-a fost „Mamă” sau „Tată”, pe care, de regulă, îl spun alți copii, ci „Nu!”

Poate că era doar o jumătate din numele pe care eu nu-l puteam pronunța complet, poate că era chiar cuvântul cu care m-am născut pe buze și cu care, ceva mai apoi, mi-a plăcut să mă identific, nu știu!

– Nuți, vrei să mai dormi?

– Nu!

– Vrei să te trezești?

– Nu!

– Vrei?...

– Nu!

– Cine să te înțeleagă? Întrebau disperați părinții mei.

Copiii, probabil toți cei alde mine, au o perioadă când răspund cu „Nu!” la toate întrebările care li se pun. Pe urmă ajung și la alte răspunsuri.

Eu am rămas aici.

„Nu” pentru mine însemnau și toate celelalte cuvinte.

Când eram întrebată:

– Cum te cheamă?

Răspundeam:

– Nu...

Adică Nuți.

Așa îmi era mie drag să mi se spună.

„Nu!” pentru felul meu de a fi mai însemna fermitate, caracter, insolit.

Deși unii vedeau în răspunsurile mele doar teribilismul propriu copiilor, apoi – adolescenților, pe urmă – tinerilor care vor să se impună ca originali.

Cu timpul, am învățat și alte cuvinte, dar ele existau numai în măsura în care puteau fi atașate la „Nu!”-ul meu.

– Nuți, nu-ți este frig?

– Nu! fluturam eu din cap, surâzând.

– Nu-ți este cald?

– Nu!

– Ești bolnavă cumva?

– Nu!

– Ești sănătoasă?

– Nu!

– Tu știi ce vrei?

– Nu știu.

Și cu adevărat, eram la vârsta când omul nu știe ce dorește. Dar nici mai târziu n-am mai aflat ce doresc cu adevărat de la viață.

Apoi am început să-mi pun întrebări:

– Mi-e rău?

– Nu!

– Mi-e bine?

– Nu!

Și tot așa.

Atunci când toată clasa propunea să fugim de la lecții, eu spuneam „Nu!” și o ștergeam prima.

Răspunsurile mele șocau și asta-mi plăcea cel mai mult.

– E bine?

– Nu... prea.

– E rău?

– Nu... tocmai.

– E devreme?

– Nu... chiar.

– E târziu?

– Nu... încă.

– Nu???

– Nu!!!

Așa vorbeam eu. Preferam să provoc, să neg, să enervez. Asta îmi producea satisfacție și –mai ales – convingerea că eu nu eram ca ceilalți. Fronda mă prindea bine și mă făcea interesantă, atractivă, seducătoare, așa crezusem dintotdeauna.

Dar puțini știau că „Nu!”-ul meu înseamnă nu doar „Nu!”, ci și „Da!”

Ceea ce deruta multă lume. Afară de cei care mă cunoșteau bine.

– Nuți! mă strigau.

Și eu răspundeam, fără să mai stau pe gânduri, ca un ecou:

– Nu!

Îmi plăcea cum sună, ca o reverberație a numelui meu, acest răspuns la toate întrebările pe care mi le puneam și care mi se puneau, pentru toate tentațiile, în toate situațiile.

Apropo, pentru mine acest adverb nu este un simplu răspuns, cum s-ar crede, el devenise cuvântul care da valoare tuturor lucrurilor, raportam toată lumea la el, fiind într-un fel un concept filozofic al vieții. Lucru pe care l-au înțeles puțini. Unul dintre ei este Oana. De aceea și suntem prietene.

Pe urmă, când am început să plac bărbaților, trăiam o desfătare enormă să-mi bat joc de ei și să-i amețesc pe toți cu răspunsurile mele:

– Mergi cu noi?

(La dans, în parc, pe stadion).

– Nu!

– Rămâi acasă?

– Nu!

Le spuneam că voi întârzia puțin, dar făceam astfel ca să ajung înaintea lor acolo unde porniserăm cu toții.

Eram cu Oana la o masă într-un local, când l-am văzut pentru prima dată pe Danu, tocmai i se adusese restul și el vâra cu sila bancnotele în portmoneul umflat, parcă îndesa cartușe într-o cartușieră.

M-am uitat mirată la el.

Mă lăsase lampă.

Necunoscutul a observat năuceala mea de visătoare cu ve-chime, s-a apropiat imediat de mine și m-a întrebat cum mă cheamă.

Pentru mulți semeni de-ai noștri banii sunt un afrodisiac puternic.

Cei care îi au cred că totul poate fi cumpărat cu bani, inclusiv dragostea. Că o femeie pe care nu o poți cuceri o cumperi. Își imaginează că sunt cei mai admirați de către femeile frumoase, deoarece acestea au mai multe necesități ca celelalte. Iar eu am vrut să-i dovedesc că nu-i așa. Și, în timp ce el mă sfredelea cu

privirile sale arogante de mascul sigur de sine, i-am răspuns pe un ton categoric și cu toată sinceritatea:

– Nu!

Deși de astă dată chiar voisem să-mi spun numele până la capăt. Dar de emoție am înghițit jumătate din el. Dânsul însă m-a înțeles și m-a contrazis cu cinism, rostind categoric:

– Da!

Prima noastră discuție, un fel de „hârr!” cu „mârr!”, se încheiase mai înainte de a începe, ca el, după o pauză scurtă, să-și revină:

– ... Adică Danu.

Atunci am continuat și eu:

– ... Adică Nuți.

Așa ne-am cunoscut.

A doua zi m-a condus până acasă și la despărțire m-a întrebat:

– Mă iubești?

– Nu.

– Te măriți cu mine?

– Nu.

Dar lucrul care mi-a plăcut cel mai mult la Danu a fost acela că el niciodată n-a ținut cont de răspunsurile mele.

M-a răpit în ziua următoare. Era o arșiță insuportabilă, din cele care îndeamnă găinile să se scalde în țărână. Și eu mă băiam într-o cadă din cele cu roți, mari, metalice, făcute ca să le poți muta dintr-un loc în altul prin curte sau prin grădină, la soare sau la umbră, pe care atunci o așezasem sub un măr din fața casei. A intrat fără să bată în poartă și fără să prind eu de veste. Când l-am văzut, nudă cum eram, m-am speriat. Am vrut să chem în ajutor, dar el mi-a pus imediat în gură un căluș din bancnote de o mie de dolari, ca să nu țip. Și, pentru ca să nu pot fugi, mi-a înlănțuit

mâinile și picioarele cu brățări de platină, m-a încătușat cu felurite brațotele, coliere, giuvaiericale, verighete, iar pe frunte mi-a așezat o coroniță din aur pur bătut cu diamante.

– Ești prințesă, mi-a zis, când mi-a pus coronița. Fii roaba mea, mi-a propus el.

Și-atunci mi-a sărit țandăra, am scuipat călușul și am țipat:

– Nu!

– De ce?

– Pentru că mi-e silă de tine, am strigat eu, deși nu eram deloc sigură de asta.

El a rămas consternat de răspunsul meu, dar m-a întrebat, foarte amabil:

– Fa, tu de ce ești proastă?

– Pentru că sunt prințesă, i-am răspuns. Iar prințesele își pot permite totul, chiar să fie proaste.

El a râs, a împins cada cea cu roți în care mă aflam, ignorând protestele mele, până dincolo de porți, unde aștepta „Mercedes”-ul lui blindat. A atașat-o de limuzină și m-a purtat, goală cum mă făcuse mama și cu coroana cu pietre scumpe pe creștet, prin tot orașul, stârnind veselia, dar și invidia celor care mă vedeau:

– E nudă! se mirau ei, ca și cum ar fi trebuit să mă scald înbrăcată. Începuse chiar să-mi placă cum mă răpise, aproape că-mi venea să mă ridic în toată statura și să-mi salut concitadinii ca o prințesă într-o lectică. Stăteam zâmbitoare pe șezute, cu bustul pe jumătate ieșit din apă, acoperindu-mi sânii cu clăbucii abundenți de spumă de baie, din care răsărisem ca Venus din apele mării, în timp ce Danu, diavolul paralâu, mă purta prin oraș, claxonând fără încetare, ca să le arate tuturor prietenilor și neprietenilor săi ce captură deosebită adăuga în acea zi la bogățiile sale.

Dar nu i-a mers.

El nu știa cu cine are de-a face.

Pentru că eu aveam cam tot atâtea hachițe câți bani avea barosanul!

Și doar când am trecut prin dreptul școlii în care învățasem, m-am apucat cu două degete de nări și m-am scufundat grăbită, reținându-mi respirația sub apa din cadă, până ne-am pomenit în alt cartier, deși orașul povestea după aceea că profesorii, dar și elevii din toate clasele, întrerupându-și lecțiile, s-au bulucit cu mic cu mare, pe la geamuri ca să mă vadă, prin stratul gros de spumă de deasupra, cum înotam în străfunduri de alge și corali marini, lăsând doar genunchii mei cruzi să iasă, solitari și fragezi, deasupra apei învolburate de viteza mașinii.

– Nuda! așa mi-a zis atunci orașul.

Dar mie porecla aceasta nu-mi plăcea. Eu o preferam pe cealaltă.

Peste o săptămână Danu a făcut o nuntă la care participase tot orașul.

M-a dus mai întâi la Catedrală, invitații așteptau în piața din față ca să mă vadă mireasă.

La cununie am intrat numai eu și el.

Asta fusese rugămintea lui Danu. De teamă că voi spune „Nu!” la locul unde celelalte mirese spun „Da!”

Tot acolo cei de la Oficiul Stării Civile, pe care Danu îi plătise din timp, ne-au adus certificatele de căsătorie cu tot cu niște registre în care a trebuit să semnez. Am mâzgălit în dreptul numelui meu: „NU!”, iar Danu le-a explicat reprezentantei de la Oficiu și popii că numele meu e Nutzi, astfel îmi zicea el, pe nemțește, și că asta e semnătura mea scurtă.

Așa eram eu, îmi plăcea să-mi fac de cap.

Mă complăceam, iar Danu pricepuse ca nimeni altul că eu nu eram deloc așa cum eram.

La nuntă au cântat Luciano Pavarotti, doi negri, pe englește, și manelistul A-Opta-Minune-a-Lumii, care m-a făcut să plâng în capul mesei, când el și-a spart, în disperare, vioara de capul lui:

*„Cei care-și fac nunta vara,
Aolică – aoleu,
Dorul i-o topi ca ceara...
Văleleu, că tare-i greu!”*

Iar atunci era vară.

Prima condiție pentru ca să locuiesc într-o casă cu el a fost să-și plaseze toată armata de bodyguarzi, bucătari, servitori, grădinari dincolo de gardul de piatră, iar în vila somptuoasă și-n curtea largă cu livadă și piscină să rămânem doar noi doi. „Nu-mi place aglomerația”, i-am spus.

A fost de acord.

Am fost măritată cu Danu jumătate de an, dar nu i-am dat voie să se apropie de mine, i-am zis că vreau să mor virgină.

Țineam și la numele meu de Domnișoara Nu, cum mă botezaseră prietenii, iar alte nume – Doamna Nu sau Doamna Da sunau pentru mine oribil.

Dar el nu se supăra.

Pentru că mă iubea.

Așa-s bărbații care iubesc: nu le pasă de nimic altceva decât de dragostea lor.

Și-aproape niciodată – și de a celuilalt.

Dialogurile noastre zilnice erau cam acestea:

– Da! zicea el.

– Nu! ziceam eu.

Două cuvinte care alcătuiau de fapt numele lui.

– Nu!

– Da!

Aceleași cuvinte, așezate altfel, care compuneau celălalt nume al meu, pe care mi-l puseseră martorii răpirii mele: Nuda! Adică dezbrăcata.

Deși purtam rochiile cele mai scumpe de la Casa de Modă Armani.

Era bogat ca dracu'! Despre el se spunea că ar fi voit, într-un moment al lui de trufășie lumească, deși nu cred s-o fi avut vreodată, să cumpere Premiul Nobel, și-ar fi făcut-o, dacă ar fi avut ceva – descoperiri, inovații, lucrări, afară de câteva caiete de elev cu probleme nerezolvate la algebră, pe care le păstrase.

Eram fericită în casa lui.

Aveam de toate, afară de dragoste. Eu încă nu-l iubeam.

Într-o zi am făcut în mijlocul curții o grămadă din banii lui, de care erau pline toate sertarele și sertărașele din casă, și le-am dat foc.

Când a intrat pe poartă, începuse să picure de sus, s-a uitat la ce fac fără să se mire și, când vântul prinse să împrăștie scrumul acelor hârtii, m-a întrebat dacă nu mi-i frig, a scos haina de pe el și mi-a pus-o pe umeri.

Când ai dureri, te plângi că te doare.

Dar cât de mult trebuie să suferi ca să spui că nu te doare nimic, numai sufletul?

M-a dus în casă, m-a culcat în patul meu și cât eu îngânam refrenul preferat „Nu! Nu! Nu!”, mi-a ținut palma lui răcoroasă pe frunte până mi-a trecut febra prostiei.

Iar eu nu voiam să-l iert știți pentru ce? – pentru că el mă iubea cum nu mă mai iubise nimeni vreodată, pentru că era nebun după mine și pentru că mă făcea să mă simt dumnezeie.

Soluția a găsit-o tot el:

– Ne putem despărți, rămânând împreună!

E ușor a preface iubirea în ură. Invers e mai greu. Sau – imposibil. Eu îl uram. Dar trebuia să-l iubesc.

În zilele care au urmat am bocit, am smiorcăit, am stat bo-sumflată, pe urmă mi-am propus să uit vorba „Nu!”. Dar era peste puterile mele.

– Vrei să mănânci? mă întreba Danu umplând masa din sufragerie cu bucate pregătite de el.

– Nu! Îngânam și devoram tot ce așeza pe masă.

– Să-ți torn un pahar cu vin?

– Nu! ziceam și duceam sticla la gură deșertând-o cu „gâl-gâl!” și „Nu! Nu! Nu... mai ai una?”

Inima mea era un pustiu fără margini.

Iar cumițenia lui Danu mă făcea să mă simt și mai singură.

Apoi într-o zi, când m-a întrebat:

– N-ai vrea să te sărut?

Am zis:

– Da!

Încât m-am mirat și eu.

– Ești minunată! a mai zis el.

– Da! am spus, ca să nu-l supăr.

– Ești cea mai frumoasă femeie de pe pământ.

– Da! Învățam eu cuvintele.

– Da! strigam bucuroasă, ca un prunc care a învățat să vorbească.

Cu timpul, am început să-l observ, de parcă nu-l mai văzusem până atunci, cum oftează, cum respiră, cum merge, cum vorbește, cum tace, cum se uită, cum gătește ciorba cu ciuperci, care mie-mi plăcea la nebunie, cum scutură covoarele, cum răsădește flori.

Într-o zi în pomul din fața casei s-a oprit o mierlă căutându-și cuibul de anul trecut. El a urcat și a împletit un cuibar din flori de iasomie, apoi ca să convingă pasărea să se mute în cuib, a fluierat îndelung o melodie din repertoriul păsării, parcă el era mierloiu, până mi s-a rupt sufletul.

Atunci l-am privit în ochi, l-am mângâiat pe obraz, l-am putat pe frunte și i-am spus:

– Te iubesc!

Iar eu chiar îl iubeam. Reușise, animalul, să mă facă să-mi fie foarte drag.

El s-a speriat ca și cum i-aș fi tras o palmă, prima dată i-am văzut ochii lui de bou scaldându-i-se în lacrimi mute și mari:

– Ce e cu tine, Danule? De ce plângi?

– Nu plâng. Am tăiat niște ceapă, ca să-ți fac ciorba care ție-ți place cel mai mult. De la ea lăcrimez...

Dar tocmai ne ridicaserăm de la masă, când el mă servise cu ciorba mea preferată cu ciuperci.

M-a sărutat pe creștet, m-a sărutat pe ochi, m-a sărutat pe gură și m-a întrebat:

– Aș putea să te rog ceva, Nuți?

– Da! am rostit eu fericită cuvântul cu care încercam să mă deprind.

– Ai vrea să divorțăm, iubita mea?

– Da! am răspuns fără să-mi dau seama că acest sunet îmi deveni deja un alt tic, de care nu puteam să mă debarsez, ca de celălalt odinioară.

Voisem de fapt să spun altceva, cu totul altceva.

Dar era prea târziu.

Eu mușisem în încăpățânarea mea.

Uitasem cuvântul „Nu!”, de fapt uitasem și cum mă cheamă.

Devenise și el nebun ca și mine.

În timp ce eu învățasem cuvântul „Da!”, el învățase cuvântul „Nu!”, se contaminase de la mine.

Dar dacă așa vrea, așa să fie, mi-am zis. Tot lui o să-i pară cel mai rău.

La ziua despărțirii, precum la nunta noastră, nebunul nebulilor și-a invitat în fața Stării Civile toți prietenii – jumătate de oraș –, artiști, presă, televiziuni...

Ca și la înregistrarea căsătoriei, în sală am intrat doar eu și el. Din teama lui, mă gândeam, că de astă dată aș putea răspunde afirmativ în eventualitatea unor întrebări legate de perpetuarea mariajului nostru.

Am ieșit din sala Stării Civile, în care s-a pronunțat divorțul, ținându-ne de mână ca doi îndrăgostiți. Presa de scandal a rămas mută. Dar cei mai șocați au fost prietenii noștri, aceștia au început să ne felicite care mai de care, deși ei știau pentru ce veniseră cu toții în haine de înmormântare.

Apoi ne-am dus cu tot alaiul la Catedrală, la preoții de acolo – ca să ne descunune. Am intrat tot numai noi doi. Bodyguardii lui și aici n-au lăsat pe nimeni altcineva să pătrundă în lăcaș. Când am ieșit peste o oră, lumea ne-a umplut brațele cu buchete de flori, s-au destupat câteva mii de sticle de șampanie, au fost lansate focuri de artificii, mulțimea s-a prins în dans, Pavarotti, deși fusese invitat, s-a anunțat că are o gripă și n-a putut să vină, în schimb era prezent marele interpret A-Opta-Minune-A-Lumii, care atunci le eclipsase cu vocea lui unică pe toate celelalte șapte minuni, cântând una din manelele lui pe care o cântă tot orașul:

*„Când eram copil, la bloc,
Beam țuică să am noroc,
Și-am băut un poloboc*

*Și tot n-am avut noroc,
Măi-văi-văleleu!
Inimioară, tare-i greu!”*

Danu făcuse din divorțul nostru un spectacol splendid, de care vorbește și acum orașul.

El mă săruta, mă îmbrățișa, mă mângâia, și eu eram în al nouălea cer.

Parcă visam.

Credeam că atunci, ca și altădată, glumește, că divorțul nostru nu e decât una dintre glumele lui parșive, cu care de vreo șase luni încercase să mă obișnuiască.

Dar n-a fost așa.

M-a urcat cu toate buchetele de flori, ale lui și ale mele, într-un „Ferrari” nou-nouț și m-a trimis acasă. Amețită de șampanie, am vrut să-i spun că-l aștept la cina pe care, pentru prima dată de când ne știm, am să i-o pregătesc eu, în loc de asta însă, i-am zis că a fost cea mai fericită zi a vieții mele, dar cred că el m-a înțeles, Danu fiind unicul bărbat care m-a înțeles cu adevărat, mi-a zâmbit dureros și m-a anunțat la ureche că-mi dăruiește limuzina, „cadou de divorț”, pe care prietenul lui, șoferul, o va lăsa în fața porții.

Așa a fost. Uite-o mașina, stă și acum în locul unde a lăsat-o, ați văzut-o când ați intrat.

Dar el n-a venit.

Am reînvățat din acea zis toate cuvintele – cum se rostesc, cum se șoptesc, cum se tac –, dar Danu, acest Da! și Nu! al vieții mele învălmășite, nu s-a mai întors, ca să i le spun.

– Știi care sunt sunetele ce se lasă cel mai greu învățate?! ne-a întrebat Nuți și, fără să aștepte vreun răspuns, a spus:

– „Te iubesc!”

S-a uitat la noi și a continuat:

– Dacă însușești aceste două cuvinte – și iubești cu adevărat – nu mai ai nevoie de celelalte cuvinte, nici nu le mai poți uita toată viața. Și nici ele nu te mai uită... Eu vreau să le uit. Însă nu pot. Nu m-am gândit niciodată că l-aș putea iubi atât de mult pe un bărbat pe care l-am urât atât de mult.

Acum când îi caut banii, care zăceau altădată prin toată casa – casa lui, pe care mi-a lăsat-o cu tot ce era în ea –, și nu-i mai găsesc, îmi dau tot mai tare seama cât de mult îl iubesc.

Dar cea mai săracă, săracă lipită pământului, sunt de lipsa lui.

I-am fost fidelă în tot acest răstimp, să știți. Și cum nu i-aș fi fost, dacă el m-a dezvățat de niște cuvinte ca de-un viciu, și m-a făcut să știu ce înseamnă să iubești fără să te întrebi: pentru ce?

Îl mai aștept. Și, până se întoarce, mă rog Celui de Sus zi și noapte. Și-i mulțumesc că nu m-a părăsit El, chiar dacă am meritat-o. Zic:

– Iartă-mi păcatele nefăcute, Doamne, și visele nevisate. Iartă-mă că m-am temut să iubesc, că mi-a fost frică să trăiesc. Iartă-mă că n-am știut să mint, acolo unde, poate, ar fi trebuit să Te mint. Iartă-mi dragostea mea imposibilă, nechibzuită, păgână...

Domnișoara Nu a tăcut o vreme, apoi după ce și-a revenit, parcă cerându-și scuze, a adăugat cu un surâs amar:

– Sunt ca o pasăre crescută în colivie, care a uitat să zboare.

De sus începuse să cadă o ploaie caldă, ca o spălare de păcate.

Venea vara.

O ZI DE NAȘTERE

– *Care e cea mai mare bucurie a vieții, Alex?*

– *Să fii prieten cu o femeie deșteaptă și frumoasă!*

O primă ocazie să-i fac Oanei cunoștință cu gașca noastră s-a ivit chiar în săptămâna imediat următoare: Alex m-a invitat la ziua lui de naștere.

O anunț. E de acord să-l felicităm. Cu condiția să-i căutăm și un cadou. Oana face trimitere la tradiționalul meu buchet de maci, dar o conving să renunțăm, e totuși vorba de astă dată, de un bărbat.

Intrăm în Magazinul Universal, secția cadouri.

Nimic care s-ar preta gusturilor marelui actor. O îndemn pe Oana să cumpărăm întreg magazinul, ca să-i propunem ulterior să-și aleagă chiar el cadoul.

Oana ezită, cu un zâmbet până la urechi, dar până la urmă cade de acord.

Întrebăm mai întâi vânzătoarea, o tânără care se plictisește în așteptare de cumpărători:

– Spuneți-mi, vă rog, încep eu negocierile, cât costă magazinul dumneavoastră?

– Nu se vinde, dom'le!

– Cum nu se vinde?! Se vede că nu citiți presa, nu priviți televizorul, unde se spune că la noi totul se vinde.

Interlocutoarea noastră nu e la curent.

– Eu vreau să-l cumpăr, zic.

– Atunci, să întreb șeful.

– Întrebați!

Când tânăra parcă ar vrea să plece undeva, o opresc:

– Dar să-l preîntâmpinați că nu am bani să-l cumpăr.

Aici, plăcându-i jocul, intervine în discuție Oana.

– Cumpără-! îmi poruncește ea.

– Dar nu am cash suficient.

– Te împrumut eu!

– Ai tu atâția bani?

– Bani nu, dar în lumea asta nu totul se cumpără pe bani, coboară ea tonul. Nu-i așa, domnișoară?!

Domnișoara strânge din umeri. Ar trebui să se consulte, probabil, cu șefu' ?

Oana se întoarce spre mine și, ca o veritabilă actriță intrată și azi în rol ca la prima noastră întâlnire, mi se destăinuie grav:

– Eu nu-ți împrumut bani, pentru că-mi lipsesc. Dar aș putea să-ți împrumut ceva mai multă hotărâre, că nu ai nevoie de întreg magazinul.

– De ce n-am împrumuta banii care nu ne ajung?! Banca mai e deschisă. Și-atunci îl cumpărăm cu tot cu vânzătoare. Sunteți căsătorită? mă adresez cu o mină serioasă fetei de dincolo de teighea.

– N...u! îmi răspunde ea, derutată.

– Prietenul nostru, pentru care căutăm un cadou, e necăsătorit a treia oară. O să-i plăceți, sunt sigur.

– Mai rămâne să-mi placă și el, își revine ea supărată.

– O să vă placă, de vreme ce-l iubește toată țara. Îl cunoașteți pe Alex Jar, nu?!

Dar se pare că domnișoara nu a prea auzit de celebrul actor al Naționalului nostru.

Până la urmă decidem:

– Oricum trebuie să cumpărăm pentru el ceva. Un vis. N-aveți un vis de vânzare?

– Ce fel de vis?

– Amicul nostru e dresor de umbre. Dacă i-am mai putea lua una, pe lângă cea pe care o are, ar fi fericit.

Domnișoara vânzătoare mai strânge o dată din umeri. Atunci cerem pentru Alex o lanternă de pilot, una din cele care nu atât fac lumină, cât lasă umbre, ca să poată zbura cu deltaplanul lui la fel de celebru și la vreme de noapte.

Când am ieșit din magazin, îi spun Oanei:

– Mi-a plăcut...

– Cadoul?

– Și cadoul. Dar mai ales faptul cât de ușor am trecut ambii de la adresările atât de oficiale cu „Dumneavoastră”, la cele atât de firești cu „tu”.

Alex e actor.

Iar în zilele când nu are repetiții sau spectacole, e deltaplanist.

Și ne-a molipsit și pe noi de boala zborului.

Își întâmpină de vreo zece ani ziua lui de naștere zburând.

Și ne invită la clubul de deltaplanism de la Vadul-lui-Vodă, acolo curenții de aer dintre Nistru și dealurile de peste râu alcătuiesc un culoar extraordinar unde să se avânte deltaplanele.

Opresc mașina nu departe de club. Observ în unul dintre gardurile pe lângă care trecem o floare de volbură albă cu pâlnia corolei plină cu boabe de rouă... I-o ofer Oanei.

– Îmi permiteți să vă dăruiesc această floare minunată... Știți, macii de la florăria din blocul nostru s-au terminat, rostesc

eu ca într-un joc de-a complezența, pe care mă cred dator să-l continui.

– Ah, ce floare superbă! Seamănă cu această zi! o ia dânsa cu un gest mărinimos de prințesă, de parcă i-aș fi întins un crâng înflorit, și nu o adormiță banală...

O prinde imediat în păr și, cu o bucurie sinceră pe chip, pășește alături de mine, ca la o paradă militară în care i s-a prezentat onorul.

Câtă copilărie și câtă maturitate amestecate într-o singură ființă! Ajungem la club în jurul orei 10:00. Toți prietenii, Alex, Max, Nicky, Edidith, Elizar, Costi, „Cascadorul”, Valy, ne așteaptă. Le fac cunoștință cu Oana.

Alex e încântat și de cadou, și de „prietena prietenului” lui, cum ține să sublinieze.

– Anul trecut a avut botezul zborului Edith. Mă gândeam pe cine vom boteza în acest an, de Ziua Națională a lui Alex Jar. Și uite că s-a ivit o ocazie.

Oana nu se încumetă să urce în deltaplan. N-a făcut-o nici odată. O convingem fiecare că nu e complicat și nici riscant. Și încetul cu încetul iată că vorba devine deltaplan, cum susține Alex. După ce alți prieteni, fiecare cu un alt deltaplan, își iau zborul, și pe pantă rămânem doar eu cu Alex și Oana, ea se decide. Ascultă foarte atent instructajul, cum să se despartă de sol, cum să facă aparatul să planeze în aer, cum să aterizeze și promite să-l urmeze întocmai.

Se urcă în sacul de zbor, Alex o inițiază cum să se țină de bara de comandă a trapezului, cum s-o manevreze, mai ales la aterizare, cum să prindă curenții ascensionali.

Se desprinde de pământ cu un chiot vesel, de om matur revenit în copilărie, și iat-o în cer. Parcă ar fi o pasăre.

Noi ne luăm zborul imediat după ea.

Păstrăm distanța, ca vârfurile de aripă să nu se atingă și îi strigăm sfaturi, dar ea, în loc să le asculte, râde încântată.

Aterizează fără probleme. E fericită. Pe chipul ei văd pacea cerului recucerit.

– N-aș fi crezut. Am încercat sentimente pe care nu le-am mai trăit vreodată. E minunat. Am văzut Nistrul de sus. N-aș fi bănuț că, privit din cer, râul e atât de luminos.

În timp ce câteva camioane adună deltaplanelle de pe șes, ca să le încarce în bene și să le ducă în hangarul de la clubul deltaplaniștilor până la următoarea zi de naștere, sau până duminica viitoare, numai dacă Alex nu va pleca cu teatrul său în vreun turneu, fie la clubul din sătucul Suric, fie la Grande Opera din Paris, ne îngrămădim pe vaporeșul lui dom' Edmond.

De mai mulți ani el e gazda noastră bună. O serbare din astea îi asigură abonamentul pe un an la spectacolele Teatrului Național.

Se comportă ca și cum am fi de-o seamă. Chiar dacă noi avem în jurul a treizeci de ani, iar el e trecut de șaptezeci.

– Atenție! ne anunță prin tubul acustic al vasului bătrânul lup de mare. Vom face mai întâi o excursie, ca să admirăm spectacolul de apă și lumini pe care ni-l oferă în aceste locuri și la această oră soarele și bătrânul Nistru...

Vaporeșul, cu câteva țipete scurte ale sirenei, pornește în josul râului. Dar abia detașat de mal, o aud pe Oana care stă lângă mine țipând și arătându-mi ceva în apa râului:

– Vai! Floarea! Floarea mea!

Care floare?! Uitasem de mica, banala floriceică de volbură, pe care o văd plutind pe valuri.

Zâmbesc, fără să acord o prea mare însemnătate „evenimentului”, întorc capul în altă parte ca să admir peisajul, cu adevă-

rat dumnezeiesc, dar când o aud pe Oana strigând încă o dată, acum cu disperare (una falsă, cred) „Floarea! Floarea!”, arătându-mi insistent firul de plantă cu corolă albă care se îneacă, nu mi rămâne altceva de făcut decât să-i satisfac năzurile: arunc sacoul de pe umeri, îmi scot iute încălțărilor și sar în râu. Dom' Edmond mă observă dincolo de bord și reușește să oprească vaporeșul. Culeg florica de pe valuri și, în aplauzele prietenilor mei, mă urc, pe scara slobozită în apă, pe punte. Oana o ia din căușul palmei mele cu două degete, cu un gest de domniță căreia i s-a restituit tronul, se înclină ceremonios, gângurind un „Mulțumesc!” teatral și o prinde la locul ei din păr.

Vaporeșul își face drum printre cele două maluri ale râului.

În timp ce se scurge apa de pe mine, compar faptul de a mă fi determinat să-i satisfac hatârul cu cel al domnișoarei din poemul lui Schiller, care-și scăpase mănușița în cușca leilor și-și îndemnase cavalerul – „să văd dacă mă iubești cum spui” – să i-o ridice.

Pentru o erbacee să faci atâta vâlvă? E prea de tot, cred. Când lumea e plină de ele. La întoarcere aș putea să-i ofer un gard întreg. Dar, asta e! Mult zgomot pentru nimic.

Ea stă zâmbind, ca unui peisaj pe care-l vede doar dânsa, cu ochii închiși în fața pădurilor crescute pe pietrele pe lângă care trecem.

– E frumos, nu? întreb, ca să atenuiez un pic situația penibilă în care m-a pus prietena mea și al cărei prizonier mă mai simt.

Ea surâde, fără să răspundă și fără să deschidă ochii.

În curând vaporeșul oprește într-un loc de la malul opus. Atunci îl vedem pe Alex cum iese din cabina căpitanului urmat de acesta.

– Actorul când nu mai urcă pe scenă e ca și cum a murit, exclamă teatralistul.

– *Attends que je t’explique*, îl contrazice dom’ Edmond. Dacă accepți rolul de asasin, vei sfârși în închisoare, ține minte. Pentru un actor adevărat, rolul nu se termină odată cu spectacolul. Spui că roluri de eroi pozitivi n-au mai rămas. Fii spectator! Numai nu asasin.

Când mesele se acoperă cu bucate și sticle înrourate de șampanie, dom’ Edmond aduce de undeva de jos vinul lui cel bun: un Burgundia de Criuleni.

După mai multe toasturi și o trapeză copioasă, Alex își scoate chitara:

*„... Frunză verde de trei ori
Tu, pilot, cu capu-n nori...”*

E imnul „bandei” noastre.

La următorul cântec Max o invită pe Oana la dans. El posedă ca tot omul două picioare: dreptul și stângul. Dar atunci când dansează, prietenul nostru are două picioare de stângul. Ca să o calce cu ambele pe parteneră. Poate și din cauza șampaniei băute, la un moment dat lasă impresia că vor cădea dansând de pe punte în Nistru. Oana e pregătită să-l ia la palme. Sar imediat de la locul meu ca să-l sprijin pe Max și să continui eu dansul.

– Iartă-mă că sunt fricoasă, îmi spune ea. Dar eu, crescută pe malul Prutului, nu știu să înot.

Soarele se scufundă, scânteind, în apa Nistrului, când Alex se apropie de Oana cu paharul de șampanie în mână.

– Cum de nu vă e rușine, domnișoară?! începe el s-o ia la rost, grav, de parcă s-ar fi aflat pe scena teatrului său.

Oana s-a speriat:

– De ce ar trebui să-mi fie rușine?

– ... să fiți atât de frumoasă.

Alex știe să flateze femeile.

Iar după o pauză, când Oana și-a revenit cu un râs contagios, a adăugat:

– V-aș mai sfătui să fiți și mai modestă, duduică. Îmbrăcați-vă măcar un pic fără gust. Fardați-vă. Nu aveți rimel din cele care fac femeile să pară că plâng tot timpul cu lacrimi negre? Sau ruj de culoarea brichetei ruginite, la modă în rândul călugărițelor? Ascultați de îndemnul meu. Umblați mai neglijent. Călcați mai hopuros, nu pășiți de parcă ați zbura. Auziți?! De ce vă clățiți fața cu petale de trandafiri în fiecare dimineață?! Faceți-o măcar o dată la două zile...

– De unde știți?

– Eu pe toate le știu.

Alex nu se oprește aici:

– Și-ar mai trebui să vă cereți scuze...

– De la cine?

– De la noi, toți ceilalți...

– Pentru ce?

– Pentru faptul că sunteți și revoltător de tânără.

Oanei complimentele lui Alex împletite anapoda i-au căzut cu tronc, cu toate astea, îl pune imediat la punct:

– Nu eu sunt tânără, dumneavoastră sunteți vechi.

– Stați un pic, că aici s-ar putea să greșim. Se pare că am fi cam de aceeași vârstă. Doar că eu mi-am irosit tinerețea ceva mai repede. Câți ani aveți?

– Nu e niciun secret. Douăzeci și trei.

– O, și eu am douăzeci și trei. De când am trecut în clasa a cincea.

Înainte de a se duce către un alt grup de prieteni, Alex îi mai dă un sfat:

– Ar trebui să știi, domnișoară, un lucru: frumusețea unei femei nu e nici pe departe un merit al ei, e darul pe care i l-a făcut la naștere Cel de Sus. Nu toate femeile își merită frumusețea. Sau – tinerețea. Fă totul să le meriți! Celora care nu le pot aprecia, li se iau repede aceste cadouri divine.

Apoi se întoarce către mine, ca să mă avertizeze:

– Păzește-o, Vlaicule! Fii atent, să nu zboare. E o pasăre rară.

Ce mai, el e un cunoscător. Fusese într-o perioadă, când îl jucase pe Romeo, iubit de toate femeile din republică.

– Prietenul tău are imaginație, mi-a spus Oana. Chiar dacă nu e obligatoriu să o afișeze pretutindeni.

– Atunci când a intrat la actorie, Alex era peltic, îi povestesc. Dar a vrut să-l joace pe Romeo, și minunea s-a întâmplat. Când s-a apropiat însă de alte roluri, sâsâiala i s-a întors. Și atunci a devenit planorist. Zborul l-a tratat de sâsâială... Așa vorbesc toți colegii lui.

Îi mai povestesc Oanei de o întâmplare legată de celebrul nostru prieten, pe care o cunoaște întregul oraș: atunci când regizorul Cucui se frământa să ghicească la repetiții, făcând trimiteri la subtextul piesei, cine a fost cel din a cărui vină a murit Romeo, de el la una dintre repetiții s-a apropiat Alex, care i-a spus plin de taină:

– Eu știu cine l-a omorât pe Romeo!

– Cine? a întrebat intrigat Cucui.

– Autorul.

Ora devine foarte târzie, veselia pe punte e în toi, Alex – inima găștii noastre – interpretează câteva roluri odată, ca să înțelegem spectacolul în curs de pregătire la teatrul lui.

Apoi Max pune un CD cu formația „Kiss”.

Oana se apropie și îl schimbă cu un altul care conține muzici de Clayderman.

– Coincide cu peisajul și cu frumusețea râului, le comentează ea celor prezenți.

Max întrerupe, ca să ascultăm din nou „Kiss”:

– Coincide cu starea mea sufletească.

Oana mai închide o dată și-l pune din nou pe francez.

– De ce ne-ai impune și nouă starea ta sufletească? îl întreabă Oana.

– De ce ești nerespectuoasă, duduică? întreabă el.

– Nu sunt necuviincioasă, îl atenționează Oana. Vrei să-ți spun că melodiile tale preferate mă calcă pe nervi?!

Cu greu reușesc să potolesc un război care se pregătește.

Dom' Edmond intervine adresându-i-se lui Max, dar, bănuiesc, mai degrabă Oanei:

– Amice, știi prea bine că oamenii gândesc diferit. Și atunci de ce dorești să procedeze toți ca tine și să le placă tuturor ceea ce-ți place ție?

Max îl ascultă în tăcere și se retrage pe punte, închizându-se în sine, ca un arici atins de mâna unui copil.

Dom' Edmond ne spune:

– Mergem la Vadul-lui-Vodă. Ora a trecut de miezul nopții. Vă propun să rămâneți pe vapor. Am cabine pentru toți. O să vă simțiți bine. N-a mai rămas mult până dimineată, când vă voi servi cu cafea turcească preparată în cenușă fierbinte. Ce ziceți?

– Ura! strigă prietenii mei.

Eu sunt cel mai bucuros.

– Oana, vei vedea cum răsare soarele din Nistru. Nu vei uita niciodată această minune.

Oana tace, apoi scoate din poșetă un carnețel pe care-l răsfoiește îngândurată. Ajunge la o filă pe care zăresc cu coada ochiului scris cu pixul o îmbinare din două cuvinte: „Graficul

dializelor”. Apoi închide carnețelul, îl pune la locul lui din poșetă și după o pauză îmi zice:

– Nu!

– Ce mai face prietena ta? o întreb eu crezând că vrea să-mi povestească ceva despre amica ei cea mai bună. Ea se uită la mine cu ochii ei deveniți acum severi și pronunță răstit:

– Nu pot să rămân!

– Nu ți-a plăcut aici?

– Ba da.

– Atunci de ce am pleca?

– Tu poți să rămâi, zice ea hotărâtă.

Edmond o aude și-i spune:

– Domnișoară Oana, în curând se face zi. Vei avea o cabină a ta separată. De ce să te obosești?

Ea tace, ca și cum acceptă.

Edmond ne repartizează cabinele, a mea e lângă a Oanei.

Vaporașul pornește către debarcaderul de la Vadul-lui-Vodă.

Până în zori au mai rămas câteva ore.

Adorm imediat. Mă trezesc când așchia de lumină a soarelui răsare din râu. Îmi trag pantalonii și bat la ușa Oanei, ca să nu scape acest moment unic. Dar dincolo ne se aude nicio mișcare. Se vede că Oana are somn de piatră. E și firesc, ziua trecută a fost una plină de evenimente.

„Oana!”, îngân în șoaptă. „Oana, trezește-te”, dar în cabina ei e tăcere.

Atunci împing ușurel ușa. Înăuntru patul e neatins.

O caut precipitat. Dar nu e nicăieri.

„O fi plecat pe jos la Chișinău, o fi mers toată noaptea, pentru că după miezul nopții nu mai circulă niciun autobuz, iar taxiurile este exclus să le prinzi aici”, îmi spun și urc imediat în

mașină, cu gând s-o ajung din urmă pe undeva pe la jumătatea drumului dintre Vadul-lui-Vodă și Chișinău.

Telefonul ei mobil nu răspunde.

În sfârșit, când ajung în oraș, îi aud vocea.

– Unde ești?

– Acasă.

– De ce ai plecat?

– Am spus doar că nu rămân.

– De ce nu m-ai anunțat?

– Pentru ce?! Tu te simțeaai bine cu prietenii tăi și n-am vrut să impun nimănui, aici sunt de acord cu Edmond, să dorească ceea ce doresc eu. Sunt obosită. Sună-mă către seară. Aștept.

Spune și închide telefonul.

Ea a abandonat niște oameni, nu o situație. Ce vor spune prietenii mei, pe care nu i-am anunțat că pleacă, pe care nu i-am anunțat că plec?!

Sunt cu sufletul zdreanță.

E clar, Oana e o ființă cu multe ciudățenii.

Simt că azi va trebui să depun eforturi pentru a cârpi o relație aflată abia la începuturile ei.

Dar face oare?

Merită?

Le voi cântări până către seară pe toate și voi decide.

Acum plec să mă culc.

„ÎȚI ORDON SĂ TE ÎNDRĂGOSTEȘTI DE MINE!”

Din spusele căpitanului Canțâr:

„Când i-am spus că o iubesc nemăsurat de mult, Mia a devenit curioasă și m-a întrebat cu sarcasm:

– Cu ce mășori tu dragostea? Cu metrul? Cu kila? Cu litrul?

Și eu i-am răspuns așa:

– Când am să pot spune exact cât de mult te iubesc, înseamnă că te iubesc puțin.”

A doua zi e duminică și spre seară ne întâlnim în parcul din Valea Morilor.

E binedispusă, ca și cum nu s-a întâmplat nimic.

Nu o întreb de ce a plecat, de ce nu m-a anunțat că pleacă, cum a ajuns în oraș, ce a făcut toată ziua.

Ne plimbăm printre veverițele care sar de pe un pin pe altul, discutăm despre lucruri banale, fără importanță, despre tot ce ne trece prin cap, cum le stă bine unor oameni ce

s-au certat fără cuvinte și vor să se împace cu vorbe care nu spun nimic.

Pe o terasă de lângă lac îl văd stând singur la o măsuță pe fostul meu colegul meu de clasă Canțâr. El a îmbrățișat cariera de militar.

Domnul căpitan mă salută de departe și-mi face semn să ne apropiem.

Comandă și pentru noi câte-o bere și-mi povestește de colegii pe care i-a întâlnit în ultimul timp.

– Știai că verișorul tău Văsălie a fost ales, prin tragere la sorți, primar în satul nostru? îmi spune el printre altele.

Nu știam.

La un moment dat îi sună telefonul mobil.

Colegul meu sare în picioare, ia poziție de drepti, duce mâna la chipiu, ca și cum cel cu care vorbește la telefon îl și vede.

– Ordonăți! Dispuneți! Execut! ‘Teles! În timp util! (Se uită la ceas.) Douăzeci și patru de minute și treizeci de secunde!

– Ai vorbit cu comandantul unității? îl întreb.

– Ei, aș! Cu soția.

– E și ea militar?

– Da, doar că acum e rezervistă.

– E Marina Duțu, prietena ta din ultima clasă?

– Nu, e Mia Bradu.

– Cine e Mia Bradu? N-o cunosc.

– E soția mea.

– Te-ai căsătorit, vasăzică?

– Așa reiese. Să-ți povestesc, îmi zice, dar o urmărește cu coada ochiului pe Oana.

Ea ascultă ca și cum nu aude.

– Pe Mia Bradu o văzusem prima dată în unitatea unde fusem repartizat după absolvirea Academiei noastre.

Când am zărit-o întâmplător în curtea unității, în uniformă militară, cu părul tuns scurt, vopsit într-un verde-cărămiziu, ca pentru camuflaj, cu chipul ei pistruiat și ochi irizând confuzii, am tresărit.

Am trimis imediat curierul de la comandament s-o cheme la mine.

A intrat cu pas cadențat, a dus mânuța ei suavă la chipiu și a strigat:

– Sergent-major Mia Bradu. La ordinele Dumneavoastră.

În birou s-a așternut o tăcere de sticlă, fisurată în toate direcțiile.

Mă uit la ea, o scrutez: ce caută acest îngerăș între atâtea animale, un fluture rătăcit între rastele?

Îmi iau inima în dinți, cum m-au învățat la Academia Militară, îmi înving tremurul vocii și ordon:

– Sergent-major Mia Bradu..., rostesc eu fraza ferm, fără nicio șovăială, așa cum cere regulamentul.

– ... ascultă comanda la mine!

Ea e încordată ca un lujer care simte securea zăbovind în preajma lui.

– Îți ordon..., strig eu gata-gata să explodez, apoi cobor brusc vocea, ca atunci când o comandă devine aproape un secret militar:

– ... să mă săruți!

Ea face ochii mari cât cepele, clipește des, nu înțelege prea bine ce a auzit, dar, cunoșteam acest lucru, trecuse și dânsa prin niște cursuri militare, unde i s-a explicat că nu are dreptul să comenteze ordinele superiorilor, ci doar să le execute.

După o clipă de indecizie, duce mâna la bonetă și strigă:

– ‘Nțeles!

S-a apropiat imediat cu pas militar și m-a sărutat soldățește pe un obraz.

A doua zi, după o noapte de nesomn, în care m-am gândit numai la ea, o convoc din nou. Și pe ton de comandă îi poruncesc:

– Sergent-major Mia Bradu, îți ordon să te îndrăgostești de mine!

– Să... trăiți!

Deși reacționase imediat, am observat o ezitare în executarea comenzii, pe care bănuiam că nu prea o descifrase.

A treia zi o chem și-i dau o nouă dispoziție, cu timbrul vocii ceva mai domolit:

– Sergent-major Mia Bradu, îți ordon să te căsătorești cu mine!

S-a uitat speriată, parcă ar fi văzut o unitate de tancuri inamice înaintând spre tranșeea ei, și încet-încet a coborât mâna de la boneta așezată cochet pe-o parte.

N-a spus nici „Da”, nici „Ba”.

– Ești liberă! i-am spus militărește. Mâine să-mi prezinți raportul.

La prima oră o invit din nou și dânsa vine fără raport scris.

– Sergent-major Mia Bradu, o mustru eu blând, cu ton patern. Știi ce i se cuvine militarului care nu execută conștiincios ordinele superiorului?...

Ea nici nu clipește, se uită vinovat în ochii mei. Și atunci dispun:

– Trei zile de arest!!!

– ‘Teles!, strigă și bate din călcâie pentru executare.

Un ofițer nu trebuie să-și comenteze comenzile pentru că Regulamentul indică clar în art. 2: „Ordinul superiorului este executat fără comentarii și fără ezitare”, dar aici am preferat să-i dau și câteva explicații necesare:

– Mai cunoști, sergent-major Mia Bradu, conform Regulamentului serviciului interior, că locul de aplicare a pedepsei îl alege superiorul, îi zic grav și-i întind o recipisă:

– Iată adresa.

Mă uit la ceas.

– Executarea pedepsei începe azi la 19:00 fix.

Eram și eu dat dracului. Dar ce să-i faci?! Nu puteam tolera indisciplina în armată. Iar regulamentul e același pentru toți: bărbați sau femei, căpitan sau sergent...

– Acum ești liberă, îi zic.

– Să trăiți!

Bate solidar din călcâie în fața mea încă o dată, se întoarce și pleacă.

O așteptam în „carceră”. Așa-i spuneam eu apartamentului meu îngust de-o singură cameră în care patul ocupa trei sferturi din spațiu.

Am hotărât, din milă pentru subalternă, să facem arestul împreună.

A venit la ora fixată.

Imediat dau comanda:

– Sergent Mia Bradu, ascultă comanda la mine! Cu-ul-cât!

Ea s-a executat întocmai, conform regulamentului.

A urmat comanda scurtă:

– Dez-bră-cat!

Mă referisem doar la vesta antiglonț cu care venise echipată ca la război, dar dânsa a scos tot ce avea pe ea.

Și aici s-a văzut că pregătirea cazonă i-a prins bine.

Vreau să-ți spun că încarcerarea Miei sa fost plăcută pentru ambii, și pentru superior, și pentru subordonat: șampanie, muzică, flori... Să dea Domnul și la alți militari sancționați disciplinar așa pedeapsă.

Numai că după cele trei zile de carceră, sergentul-major Mia Bradu m-a arestat pe mine. N-a mai dorit să revină la cazarmă. A rămas la locul ei de pedeapsă unde stă și azi. S-a

schimbat doar un lucru între timp: acum ea dă ordinele.

În acest moment, îi sună din nou telefonul, Canțâr mai sare o dată în picioare:

– Ordonăți! I-me-di-at! În 13 minute și (se uită la ceas) treizeci de secunde sunt la destinație! Am înțeles! ' Trăiți!

Închide și zice:

– Eu plec. Să nu întârzii. Pentru că, dacă încalc regulamentul, mă pune la carceră. A înjghebat una adevărată dintr-o debara. Și e severă, milităroasa naibii!

La plecare, colegul de bancă ține să mă informeze:

– Apropo, poimâine mă transfer la penitenciarul de la marginea orașului. La sugestia Miei. Acolo salariul e mai mare, zice ea. Iar cu experiența mea de acasă cred că am să mă obișnuiesc repede.

Când căpitanul i s-a înclinat politicos, Oana, cu caracterul ei nesuferit, n-a putut să nu facă o remarcă, pe care mi-a adresat-o, dar în așa fel încât s-o audă și fostul meu coleg de clasă:

– Vai de armata voastră...

– ... a noastră, o completez iritat, bănuind ce-o să urmeze.

– ... a voastră, a noastră, zi-i cum dorești, care ascultă de ordinele unei femei!

FORMULA MATEMATICĂ A IUBIRII

– *La ce folosește matematica? o întreb pe Oana.*

– *La nimic. Ea devine folositoare doar atunci când vrei să înțelegi și să te faci înțeles.*

Oana urma să afle despre o modificare de orar și am trecut pe la liceul ei.

Cabinetul de matematică după lecții e gol.

Clasa a XI-a de băieți e și cea mai grea, pentru că toți sunt buni la matematică, îmi spune Oana.

– Lumea, în majoritatea ei, se sperie, de regulă, de matematică. Se crede greșit că aceasta e doar pentru oamenii deștepți. Dar nu e așa. Am cunoscut suficienți tipi mediocri, la facultate și în școală, care au fost ași în matematică. Nu crezi?

– Ba da. Dar o cred numai pentru că mi-o spui tu.

– Ți-aș putea oferi în acest sens, dacă ai fi unul dintre trimișii de la Inspectoratul Școlar la orele mele, suficiente materiale didactice: elevi care nu deosebesc mărul de păr, dar care pot

rezolva ecuații cu mai multe necunoscute. Eu îi ajut pe puștani să vadă dincolo de cifre sau numere și altceva.

– Ce anume?

– Eul lor, lumea, universul, poezia, dacă vrei...

– Cum?

– Fac din matematică un joc, o gimnastică a minții, o știință care să relaxeze mușchii creierului.

– Și reușești?

– Cred că da.

– Atunci am să te rog să mă faci să o iubesc și eu măcar un pic.

– E târziu. Știi ce înseamnă a iubi matematica?! Înseamnă să rezolvi tot ce e problemă, inclusiv cele cu care te confrunți în viață. Iar tu se pare că nu prea ai avea nevoie de asta. Ți le rezolvi pe toate și fără ajutorul matematicii. Ea e pentru alții. Mereu pentru alții, rostește ea gânditoare.

N-o contrazic. Deși nu eram cel mai bun la cifre la orele de matematică din facultate, am învățat multe lucruri care îmi prind bine în profesia mea. În primul rând, să identificăm „secțiunea de aur”, canonul fără de care nu poți stabili proporțiile dintre diferite părți ale unei clădiri, dintre volumul construit și cel rămas liber, dintre părțile consecutive ale proporției continue, *divina proportione*, cum le spuneau profesorii, linia care desparte marea de cer...

În timpul acesta intră în cabinet o doamnă în vârstă care mi se prezintă:

– Ștefana Velea...

Se așază în banca din față și ne spune:

– Am avut acum consultații cu elevii din clasa a XII-a. Știți ce-a afirmat unul dintre ei?! „Dragostea e un lucru atât de confuz, încât nici măcar matematicienii nu o pot prinde în ecuațiile lor.” Și eu a trebuit toată lecția să le dovedesc

că nu este așa. Cu trimiteri la corifeii matematicii, Laplace, Gauss, Einstein, am încercat să-i încredințez că totul în această lume, inclusiv sentimentele, se supune legilor matematicii.

– Și ați reușit să convingeți pe cineva?

– Pe o singură persoană.

– Pe cine?

– Pe mine.

Doamna profesoară Velea își ia caietele cu tezele elevilor și pleacă.

Eu cu Oana mai rămânem în cabinetul de matematică.

O mai întreb:

– Cifrele la ce te pot ajuta în viață?

– Să cunosc mai bine oamenii.

– Cum?

– În acest sens îmi e bun sfătuitor Pitagora.

– Profesorul zeului Zamolxe?

– Exact.

– Zeul dacilor s-a dus să învețe matematica de la un muritor sau cunoștințele căpătate de la acel muritor au făcut din el un zeu, cum crezi, Oana?

– Tot ce e posibil ca vastele cunoștințe să-i prefacă pe oameni în zei. Se știe că unul dintre ucenicii săi, care ar putea fi chiar Zamolxe, l-a rugat pe celebrul matematician să-i arate cum ar trebui să fie doi oameni, unul față de altul, ca să se poată numi cu adevărat prieteni. Pitagora i-a răspuns:

– Acela care este un alt eu să se comporte ca numerele 220 și 284!

– De ce?

– Fiindcă aceste două numere sunt astfel alcătuite încât fiecare este format din suma părților celuilalt, adică fiecare este un „alt eu”.

– E prea complicat!

– Ba deloc! Practic analogia pornește de la condiția că unul dintre numere este suma divizorilor celuilalt și cuprinde tot ce are celălalt mai intim în ființa sa, îmi zice Oana, care se apropie de tablă și începe să scrie:

$$„1+2+4+5+10+20+11+22+44+55+110 = 284”$$

și

$$„1+2+4+71+142 = 220”.$$

Mă simt în aceste clipe elevul ei:

– Ce înseamnă aceste cifre transpuse pe plan uman?

– Pe plan uman asta ar însemna că gândurile, temerile și bucuriile, aspirațiile și preocupările unui prieten să fie împărtășite și să-și găsească rezonanță în sufletul celuilalt. Or, ca să se întâmple aceasta, oamenii nu pot fi luați la întâmplare, nu fiecare poate fi prieten cu fiecare, după cum nici numerele nu-s altele decât 220 și 284. Ceea ce lipsește, sub aspectul conținutului, la 284 se găsește în 220.

– E formula matematică a iubirii?

– Dacă vrei, da!

„CASCADA CURGE ÎN CER...”

Se uita la mine, parcă ar fi vrut să-mi vadă gândurile. Eu mă uitam la ea, parcă aş fi vrut să-i văd sentimentele.

Şi amândoi eram orbi.

Îi fac o propunere:

– Aş vrea să vezi Cascada de la Saharna. La mănăstirea de acolo am să-ţi fac cunoştinţă cu un sfânt. Se numeşte părintele Mihail. Sâmbătă eşti liberă?

Oana scoate din poşetă carneţelul pe care l-am mai văzut la Vadul-lui-Vodă. Îl deschide. Îl răsfoieşte până la pagina la care se opriese data trecută şi unde văd cu coada ochiului ceva scris cu un „Grafic al dializelor”.

Posibil are pe cineva la spital. Vreo rudă? Un om apropiat? Un medic? Poate i-a promis cuiva ajutor sau unui pacient să-l viziteze? Nu ştiu. Nici nu mi-ar sta bine să fiu prea curios.

– Sâmbătă nu pot! mă anunţă ea categoric.

– Dar duminică?

Deschide din nou carneţelul.

– Duminică, da!

Când am ajuns la mănăstire, slujba se încheiase. Întreb de părintele Mihail. Un călugăr tânăr îmi spune că azi e hramul

mănăstirii și trapeza oficială, la care e așteptat și episcopul locului, se va desfășura pe o terasă de deasupra Nistrului, unde îl voi întâlni și pe părinte.

Îl cunoscusem când starețul m-a angajat să-i proiectez un paraclis în una din catacombele săpate în piatră sub pământ.

Îmi plăcuse, în cele câteva zile cât am stat aici, să ascult din chilie murmurul surd al Cascadei de alături, ca al albinelor dintr-un stup.

Am proiectat paraclisul ca pe o altă cascadă, de lumină, care luneca înspre cer.

Cel mai mult i-a plăcut ideea părintelui Mihail:

– Lumina e rugăciunea care-l leagă pe om de bolți.

Îl așteptăm eu și cu Oana la umbra unei stânci. De partea cealaltă se adună monahii, cei mai mulți – tineri, care, fără să ne vadă, îi auzim cum râd zgomotoși, bucurându-se de viață.

Mimează că-și fac unul altuia, în glumă, vânt spre prăpăstie. Între timp coboară din mașini fețe bisericesti de la alte mănăstiri din preajmă. Călugări voinici, cu plete slinoase stau așezați în cerc și, cât femei din localitatea de alături așază masa, povestesc de păcate cu o voluptate plină de evlavie.

Unul dintre ei își anunță frații:

– Americanii vor să ne cumpere cascada și să facă sub ea un McDonald's cu mâncăruri de post.

Un altul își amintește cum a salvat o fată de la înec, deși nu știa să înoate prea bine:

– Cum a fost, părinte? sunt curioși să afle ceilalți.

– Prășeam curpenii de lângă Nistru, chiar lângă apă. Și-n drept cu mine a înnădit câteva zile la rând să se scalde o păcătoasă. Venea pe la amiază, când apa e cea mai caldă, și nu ieșea din râu câteva ceasuri. Se bălăcea goală, cu sânii îmbietori la păcat deasupra valului și cu pletele cânepii răsfirate pe valuri.

Până alaltăieri. Voi, fraților, știți că orice lucru, pentru ca să ai spor, trebuie să-l faci rugându-te. Așa făceam și eu când, dintr-odată, aud cum păcătoasa strigă de ajutor. Ce să fac? Să-mi întrerup rugăciunea sau să salvez un suflet păcătos?! Și atunci mi-am amintit de Grigore Palama și de alți sfinți, dar și de învățătura Mântuitorului, că Domnul nu dorește moartea păcătosului. Am sprijinit repede sapa de un prun și m-am aruncat îmbrăcat s-o scot. Am nimerit într-un vârtej, care mi-a încolăcit anteriorul îngreuiat de apă în jurul trupului, încât credeam că o să-mi cânte mie popa aghiosul. Dar cale înapoi nu mai era. Până la urmă fata a fost cea care m-a scos pre mine la mal. Acolo însă ea și-a pierdut din nou cunoștința. Și când să-i fac respirație gură la gură, cum am fost învățat la seminar sau la liceu, nu-mi mai amintesc, m-am și pomenit cu mâna ei în prohab, Doamne iartă-mă!

Fratele își face câteva cruci mari, iar ceilalți călugări se tăvălesc de răs.

– Și măcar era chipeșă?

– Păi cum?! Era, fraților, frumoasă ca dracul! adăugă în concluzie monahul. Avea niște ochi albaștri cât toată fața și niște buze ca jăromaticul, că după aceea am umblat cu gura spuzită, parcă le-aș fi atins de un fier încins.

Călugării intră într-un alt val de veselie. Pentru ei diavolul e ființa cea mai frumoasă. Rar cine-i poate rezista ispitei.

Iar aici, în „pustietate”, ispitele sunt multe.

Mesele lungi sunt așezare chiar la umbra copacilor bătrâni.

Dar părintele Mihail întârzie.

Oana mă întreabă la un moment dat cu sarcasm:

– Unde ți-s sfinții? Că pe aici nu prea se văd.

Opresc pe un ucenic să-mi spună dacă părintele Mihail va veni.

– Nu.

– De ce?

– El își are trapeza pe dealul Grimidon, sub stâncă.

Urcăm pe o cărărușă care parcă duce în cer. De sus, cele două dealuri dintre râulețul care curge jos, seamănă cu o carte deschisă.

La umbra unei pietre uriașe, dăm, culcat pe o rasă veche, de părintele Mihail.

Îl salut:

– Binecuvântează, părinte!

Se scoală și trece mâna peste creștetul meu, apoi peste cel al Oanei.

– Pace vouă, copiii mei!

– Nu ți-e urât în pustietate, părinte Mihail? îl întreb.

– Nu, pentru că aici sunt mereu înconjurat de năluci. Nu-mi dau ele voie să-mi fie urât. Stâncile înalte adăpostesc mai multe peșteri și grote, odinioară pline de călugări, acum – pline cu liliaci și bufnițe.

Părintele doarme nopțile într-o chilie de sub pământ, cu apă de izvor pe jos, iar ziua, după ce scutură broscuțele care i se aciuează pe pătură, stă de dimineață și până seara pe dealurile de piatră de deasupra mănăstirii, ca să se încălzească.

E păstor de fluturi.

Cu mânecile largi și cu poalele anteriorului îi mână ziulica în-treagă către zăvoiu de iasomii de alături, ca soarele torid să nu le dogorească aripile.

Ține postul tot anul, dar mănâncă lăcuste și diferite gâze, pe care le introduce de vii în gură, după ce mai întâi își cere iertare de la ele.

– Așa făcea și Sfântul Ioan Botezătorul, le zice el curioșilor care fac pelerinaje de departe să-l vadă consumând insecte.

Când unii dintre ei îl zădără cu:

– Bună-i carnea de lăcustă?!

el zice:

– la și-o gustă!

Dar nimeni nu se încumetă!

Murdar pe dinafară și curat pe dinăuntru.

Când vorbește, mai mult tace, și când tace, mai mult vorbește.

– De ce nu ești jos cu frații? îl întreb.

– Peștele scos din apă piere, la fel aș păți și eu dacă m-aș îndepărta de stânca mea. Ea-mi ghicește gândurile și mă ajută să mă rog. Aș putea să cobor la ei, dar – numai cu tot cu acest pietroi...

– Câți ani ai, părinte? îl întreabă la un moment dat Oana.

Părintele Mihail tace, apoi, parcă vorbindu-și sieși, spune:

– Semăn cu un câine obosit care doarme în praful drumului, fără să-i pese că trec peste el căruțe sau mașini... Așa lunecă timpul peste mine... Cred că am vreo sută de ani... Poate două. Dar, devine el gânditor, poate încă nici nu m-am născut... Numai Cel de Sus știe. Anii omului nu-s cei din buletin. Când mi s-au deschis ochii minții pentru prima dată, eram la sfântul Munte Athos și aveam 40 de ani... Eu cred că atunci m-am născut. De când mi-am pus întâia dată în viață niște întrebări pentru care tot caut răspunsuri și nu le găsesc. Mă tem că sunt deja în criză de timp, ca să pot să mai aflu și dezlegările lor.

Într-un sfârșit o privește pe Oana și spune:

– Tinerețea, fiica mea, e tot ce există mai tare pe lume.

Dacă ea e completată de frumusețe, de bunătate și înțelepciune, omul e atotputernic.

Apoi închide ochii și nu mai aude ce-l întrebăm.

Stă nemișcat în soare. Se roagă.

O vrabie i se așază pe creștet. Dar el e departe. N-o vede. N-o aude. N-o simte. Și atunci mi-am amintit de ce-mi spu-

seseră altădată frații din mănăstire: că păsări din crângurile de alături își fac uneori, cât ține rugăciunea, cuib în pletele sale cărunte.

Înainte de a ne despărți de pustnic, Oana îmi turuie, dar așa ca să audă și el:

– Întrebă-l pe popa 'ăsta al tău, care, am impresia că le știe pe toate: de ce, părinte, a iubi e un păcat? Să vezi ce ți-a spune. Dar orice ar zice, eu n-am să-l cred. Pentru că el, sunt sigură, n-a iubit niciodată. Și atunci de unde să știe ce e dragostea?! Dânsul poate doar presupune. Așa cum putem presupune noi ce se află pe partea cealaltă a lunii. De aceea nu m-am spovedit niciodată unui preot. De aceea sunt neîncredătoare. Pentru că i-aș putea contrazice lesne toate exemplele lui din viețile sfinților, cu unul singur din viața mea: atunci când am iubit, tocmai acel păcat m-a apropiat cel mai mult de cele sfinte și m-a schimbat din temelii: din rea m-a făcut bună, din neună m-a făcut cuminte, din necumpătată m-a făcut cumpătată, din naivă m-a făcut chibzuită, datorită acelei rătăcirii lumești am devenit mai puternică, mai pură, mai credincioasă. Da, da! acea prihană mi-a adăugat mai multă credință în Cel de Sus. Și atunci El de ce s-ar supăra pe mine? Dacă greșeala de a iubi m-a ajutat să găsesc drumul cel mai scurt care duce către El?

Nu știu de ce mi s-a părut că, retras în rugăciune, acolo departe unde se afla cu îngerii și serafimii, cu vedeniile sale despre care îmi spusese altădată că sunt mai adevărate decât oamenii din jur, părintele Mihail a auzit întrebările Oanei.

Dar n-a reacționat în niciun fel, pentru că, bănuiesc, nici sfinții nu au răspunsuri la multe dintre întrebările muritorilor, cărora Cel de Sus le-a lăsat ca moștenire lumea, cu toate ale ei, bune și rele, vesele și triste, perfecte și mai puțin perfecte.

Iar mie nu mi-a ajuns curaj să-l scot din meditația sa și să
i le mai repet eu o dată.

Am zis doar:

– Binecuvântează, părinte!

Și am plecat, fără să așteptăm răspunsurile lui de acolo
unde se afla.

Pe drumul care coboară la Cascadă, încerc să dreg busuiocul:

– Părintele Mihail, care e pe jumătate sfânt...

– ... și pe jumătate caricatură, mă completează Oana, cu
preocuparea ei de a căuta pete în soare.

– ... a trăit mai mulți ani într-o chilie de pe Muntele Athos,
acolo a învățat să-și închidă urechile atunci când se roagă.

Dar vorbele mele o lasă mare și devreme, așa se zice la
noi când cineva e înșelat în așteptările sale.

Cascada emană răcoare.

Perdeaua de apă acoperă peretele înalt al Gropii Voinicului.

Lăsăm hainele pe mal și ne scufundăm în șuvoiul care se
prăbușește de sus.

Oana e fericită. Așa o văd.

Aud câteva tunete dincolo de pădure, care anunță ploaia.

Dar ea nu se grăbește.

Când cad primii stropi, îmi spune:

– Vreau să mai stăm.

Cascada clocotește.

Stropii ploii sunt calzi.

Oana e caldă.

Respirația ei e fierbinte.

O cuprind. Îi mângâi umerii.

Ea ține în șuvoiul de apă proaspătă ochii închiși.

Cel mai mult aş vrea acum să o sărut, dar nu îndrăznesc,
de teamă să nu se destrame vraja care ne-a furat pe amândoi.

Oana nu s-ar fi supărat.

Eram și sunt și acum convins de asta.

Mult mai târziu m-am gândit la faptul că sărutul, pe care și-l doare ea cel mai mult și pe care mi-l doream eu cel mai mult, ar fi putut atunci face să pălălăiască cu putere și mai mare sau –să înăbușe din fașă acel sentiment, ce începuse să mă învăluie, despre care se spune că i-i dat omului să-l trăiască o singură dată la viața lui.

Am ieșit din apă când ploița se potolise.

Am urcat în mașină în tăcere.

La un moment dat Oana m-a rugat să opresc lângă un bătrân care vindea sub o umbrelă niște sticle. Pe un carton scria cu litere mari: „Suc de afine”.

Afinele cresc, de regulă, la munte.

De unde o fi apărut acestea între stâncile de lângă Nistru, numai Cel de Sus știe.

– Cumpărați! o îndemnă moșneagul când Oana se apropie. E bun pentru rinichi.

Oana ia o sticlă, o clatină un pic, o scrutează în lumina palidă a zilei și-i strigă supărată:

– Sunteți un escroc! Sucul de afine e negru, iar acesta bate în roșu!

– Nu știi, domnișoară! Mi l-a dat cineva să i-l vând. Care e vina mea?

– Aceea că spuneți minciuni!

Și se întoarce fără să cumpere nimic.

O întreb:

– De ce-ți place să te cerți, Oana?

– Ba nu-mi place deloc. Dar nu îngădui să fiu mințită, trasă pe sfoară. Ține minte, amice, te preîntâmpin, rostește ea rece, ca din pivniță, prietenia noastră se va încheia odată cu prima ta minciună.

– Tu, la viața ta, n-ai spus niciuna?

– Ție – niciuna.

După ce i-am simțit căldura trupului, după ce mi-a mângâiat cu pielea gingașă a umerilor ei palmele mele sub șuvoiul Cascadei, tot mai mult vreau să cred că viața Oanei, care se desfășoară în același timp cu a mea, e lucrul cel mai extraordinar care mi se putuse întâmpla vreodată.

„DRAGOSTEA DĂUNEAZĂ GRAV SĂNĂTĂȚII”

*Dacă dragostea e fericire, aș vrea să
întreb de ce fericirea doare?*

Când am ajuns lângă blocul unde locuiește, peste dealul pe care-i așezat acesta răsare o lună mare.

- „...ca o vatră de jăratec”, încerc eu să declam, constatând:
- Așa răărea luna și pe timpul lui Eminescu...
- Exact așa? mă întrebă Oana, un pic oțărâtă.
- Exact așa. Doar cei care o admirau erau alții.

Imediat ea mă scrutează cu ochii ei adânci, ca să mă atenționeze:

- Aș vrea să te rog ceva, arhitectule!
- Te ascult, Oana!
- Să nu faci cumva să mă îndrăgostesc de tine, pentru că am să te urăsc.
- De ce?
- Așa sunt eu. Nu-i pot ierta pe oamenii care-mi fac rău. Iar a face să mă îndrăgostesc este cel mai mare rău pe care mi-l poate produce cineva.
- ...
- Ți-aș da și ție un sfat: străduie-te, la rândul tău, să nu te îndrăgostești. Pentru că, dacă se va întâmpla acest lucru,

o să regreti. Te avertizez. Să nu zici că n-ai știut.

– ...

– Pui la îndoială, bănuiesc, ceea ce-ți spun. Dar, acest lucru îl cunoaște toată lumea, a iubi înseamnă a suferi. O iubire conține și multă durere inutilă. Iar tu ești prea bun ca să meriți multele chinuri pe care ți le poate aduce dragostea. Cu suferința nu se glumește.

– E rău să suferi din dragoste?

– Știu că nu e bine.

Vatra lunii își scutură de sus firele de jăratec peste urbea scufundată în somn.

Oana zice, parcă mai mult pentru sine:

– Urăsc dragostea!

– Cum poți urî ceea ce iubești?

Tace câteva clipe. Apoi continuă:

– Știu ce spun. Eu m-am îndrăgostit pe când aveam vreo cincisprezece ani. De atunci cunosc că dragostea e suferință. Multă suferință. N-aș mai suporta o îndrăgostire. M-ar distruge.

Vântul zornăie păstăile uscate ale salcâmului care ne-a aciuat.

Oana mi se destăinuie:

– Cel de care mă îndrăgostisem ca o nebună era un interpret-chitarist la modă. Urlam toată ziua prin casă și prin curte șlagăre din repertoriul lui, pe care le cântau toate fetele de vârsta mea:

*„Școlăriță în sandale,
Cauți doru-n manuale...”*

Mi se părea că toate cântecele lui sunt despre mine. Că doar pentru mine le face. Că numai mie mi le cântă. Eram convinsă că mă iubește fără să știe și, de cum mă va vedea, mă va recunoaște.

te și-mi va zice: „Fii mireasa mea!” Ca să crape de ciudă toate colegile mele de clasă.

Mureau după el toate proastele din orașul nostru, iar eu eram cea mai proastă, pentru că-l iubeam cel mai mult.

Voiam să las școala și să-l urmez prin lume în turneele sale. Cum ne îndemna în unul dintre cântece:

*„Lasă școala, hai cu noi
Pân' la Pol și înapoi!”*

Stăteam în ploaie și ninsoare, și-l așteptam să iasă pe balconul hotelului în care se oprise. Ca atunci când se va arăta pentru un minut-două, unele dintre noi, cele mai sensibile, chiar să leșine de fericire.

După ce înghețau de-a binelea, fetele se întorceau pe la casele lor, iar eu plecam ultima. Atunci am răcit, mă strangu-lau glandele, am căpătat un reumatism, mi s-au îmbolnăvit rinichii, iar inima a prins să bată aiurea, în ritmul hiturilor sale.

I-am scris o scrisoare lungă, întinsă pe vreo zece file. Îi povesteam că nu cred în Dumnezeu, ci numai în cântecele lui, cele mai vechi și cele mai recente (le enumeram). I-am spus că-mi place atât de mult cântecul „*Școlăriță dintr-a șaptea / Faci algebra toată noaptea...*”, încât intenționez să rămân repetentă, ca să pot cânta încă un an cântecul preferat.

Peste câteva zile am primit răspunsul lui.

Conținea doar trei cuvinte: „Ștergeți mucii, fetico!” Atât.

Mi-am șters lacrimile și mucii și, în loc să mă resemnez, i-am mai scris o scrisoare. De douăzeci de pagini. De astă dată, inconștientul a tăcut. Am plâns trei săptămâni și o zi.

Părinții m-au internat într-un spital. Apoi în altul. Sub pretext că urma să-mi tratez rinichii. Dar eu trebuia să-mi tratez capul. Pentru că acolo se întâmplau toate.

Un medic celebru care mă supraveghea mi-a spus un adevăr pe care l-am aflat atunci: „Dragostea, copilo, dăunează grav sănătății”.

Când am ieșit din spital, cântărețul era însurat.

Nu m-am așteptat la o atât de perfidă trădare din partea lui.

Am revenit în clasă și, în loc să fiu preocupată de lecții, croiam planuri de răzbunare.

Mă gândeam să-i pun o bombă pe scenă, ce-ar arunca în aer teatrul în care ar concerta și să-l rănească, dar nu prea tare, ca să pot sta în spital la căpătâiul lui și să-l îngrijesc o lună, un an, o viață, de cât va avea nevoie. Pe urmă m-am răzgândit când am aflat că s-a mutat cu chioamba lui de soțioară în SUA.

Am suferit mult, mi-a fost greu să-l uit, și am jurat atunci să nu mă mai îndrăgostesc niciodată. Iar eu, îți dai seama, nu pot încălca un jurământ. Cred că nici tu n-ai vrea s-o fac. Asta e.

Am ascultat-o pe Oana cu un sentiment de jenă, de gelozie și ironie amestecate, fără să comentez în vreun fel cele auzite. De ce mi le-a spus? Ce-a urmărit? Să o cred? Inventă? Sau era adevărat? Să se fi întâmplat toate chiar așa cum mi le-a expus? Cât adevăr e aici și câtă improvizație?

De un singur lucru eram însă convins: cu cât îi descopeream caracterul îndărătnic, lucru pe care nu mi-l puteam explica în niciun fel, Oana îmi devenea tot mai dragă, așa crede chiar că începusem să o iubesc mult fără să-mi dau seama de asta tocmai în acele zile, când își făcea loc în inima mea acea dragoste tot mai adevărată, tot mai imposibilă.

ALGORITMI LUI POINCARÉ

Spinoza văzu o femeie frumoasă și tânără pieptănându-se în cadrul ferestrei:

– Nu-mi dai și mie un fir de păr? încercă el marea cu degetul.

– Sigur, răspunse femeia flatată.

Dar pentru ce?

– Ca să-l despici în patru.

– Nu știi cine are cartea lui Poincaré despre Conjectura Poincaré? m-a întrebat Oana într-o zi.

– Am căutat-o de când știu să număr și încă n-am găsit-o, mi-a mai spus ea.

– Despre ce e? am devenit eu curios, mai mult ca să-i fac plăcere Oanei.

– Despre mersul pe ape. Conjectura lui demonstrează că mersul lui Iisus pe ape a fost posibil din punct de vedere științific.

Matematica mă preocupa mai puțin, ca să nu spun că în niciun fel. Deși la facultate făcusem matematică serioasă.

Dar prin intermediul lui Nicky, prietenul care e prieten cu tot orașul, am aflat că un bătrânel cu numele Hariton, care locuia

în partea veche a urbei, avea o ediție franceză a acestei lucrări.

I-am telefonat și acesta a avut amabilitatea să ne invite la el acasă.

Ne-a întâmpinat chiar dânsul la o poartă de fier, care străjuia o casă veche cu două caturi, ridicată cochet pe unul dintre dealurile de lângă aeroport.

– De-ați ști ce bucuros sunt! Nimeni nu mai este azi preocupat de teoreticianul astronomiei, care a fost idolul generației noastre. Iată însă că cineva e interesat de mecanica lui cerească, cea care a pornit stelele din loc și a ordonat traiectoriile acestora...

Ne-a condus sus în bibliotecă, unde într-un jilț stătea cu fața în lumina soarelui de afară o bătrânică adormită, care ne-a zâmbit cu ochii închiși, fără să ne răspundă la salut.

– O, Poincaré! Zeul cifrelor! Logica demonstrează, iar intuiția creează, acesta era crezul lui. Iată și cartea, a spus el și a scos dintre alte cărți un volum cu copertile arse.

– Mă veți întreba de ce are copertile dogorite?! Această carte, dragii mei, a trecut printr-un război. Ea a fost martoră a unei iubiri, a unei mari iubiri...

– Oamenii au iubit și pe timp de război? am devenit eu curios.

– O, da, tinere! Pentru că și la vremuri tulburi oamenii rămân oameni. Iar tot ce e om iubește, chiar dacă afară plouă cu bombe. Iar peste acest uvraj chiar a plouat cu bombe...

– Cum? a devenit și Oana interesată, răsfoind atent paginile tipărite cu formule.

– Cartea aceasta nu e despre ceea ce credeți, a spus moșneguțul și a tăcut. Apoi după o vreme a zâmbit și a continuat:

– Ea e despre Carina...

Aici bătrânelul a muștit din nou. La un moment dat, Oana a spart tăcerea:

– Cine e Carina?

Bătrânul a zâmbit unei amintiri de departe. El aștepta-se această întrebare, mi se crease impresia, din clipa în care i-am telefonat. Și atunci a prins să vorbească, fără a se grăbi, de parcă se afla la catedră și trebuia să demonstreze ceva:

– O cunoșteam pe Carina de la șapte ani. Atunci în orașul nostru a avut loc prima olimpiadă de matematică. Ne-am așezat în bănci, iar însoțitorii noștri așteptau în picioare în fundul sălii.

Problema fusese destul de grea pentru niște elevi care abia pășiseră pragul școlii:

„Pe o tavă erau două ouă galbene și două roșii. Câte ouă se aflau în total pe tavă?”

Am privit amândoi odată în spatele nostru, unde aștepta mătușa Carinei, care, atunci când i-a întâlnit privirea, a așezat discret pe piept patru degete. Tot acolo se afla și sora mea mai mare, care mi-a arătat complice același număr de degete.

Iar noi ne-am uitat unul la altul, am pufnit în râs și am scris rezultatul pe file: „Două ouă”.

„De ce ați scris două?” ne-au întrebat după ce au strâns lucrările examinatorii.

„Erau două ouă galbene. Celelalte două erau roșii... Adică legume. Roșiile nu sunt ouă...” Profesorul a surâs și ne-a pus numărul maxim de puncte. Fusese mai mult un concurs de logică decât de cifre.

Peste un an, la olimpiada din clasa a doua organizatorii ne propuseseră o problemă și mai sofisticată:

„Ion a plecat cu bicicleta la prietenul său. Roata din față a bicicletei a parcurs 100 m și roata din spate 100 m.

Câți metri a parcurs bicicleta în total?”

Și-n timp ce sora mea mai mare care mă însoțise și mătușa

Carinei adunau de zor undeva în spate metrii parcurși de cele două roți, ne-am uitat din nou unul la altul ca în clasa întâi, am mai pufnit odată în răs și am scris ce ne-a trecut nouă prin minți, ca să ocupăm din nou primele locuri.

Olimpiada din clasa a treia includea noțiuni de matematică superioară. Așa cel puțin susținuseră însoțitorii noștri. Examinatorul a scris pe tablă o ecuație pe care n-am s-o uit până-n ultima mea zi:

$$\left(70 * \frac{3}{4} + \frac{2}{4} + 23\right) * \frac{\frac{2}{3} * (10 * x - 30 - 200 : 10)}{34 + \frac{2}{3} * 60 + 25} = 0$$

Iar după asta a adăugat, plin de severitate:

– Vă dau pentru rezolvare 15 minute.

Însoțitorii au protestat. Cine să rezolve într-un timp atât de scurt un exercițiu atât de lung? Aproape nimeni din participanții la olimpiadă nu s-a încadrat în timp, afară de noi doi.

După ce au adunat lucrările, examinatorii ne-au lăudat la bilanț, amintindu-le și celorlalți că dacă produsul dintre mai multe numere e egal cu 0, înseamnă că unul dintre numere e 0. Iar noi ținuserăm cont de asta.

Astfel, treptat, trecând dintr-o clasă în alta, am ajuns la variabilele lui Fourier, la funcțiile speciale ale lui Laplace, la ecuațiile lui Poisson, la funcțiile lui Bessel, la derivatele lui Lagrange.

Până în clasa a XII-a, la toate olimpiadele de matematică ba Carina lua locul I, ba eu, de cele mai multe ori însă eram anunțați a fi câștigători ambii.

Învățam în școli diferite, dar asta nu însemna că ne întâlneam doar la competițiile cu cifre. Făceam schimburi de manu-

ale, de exerciții, de ecuații. Ea venea mereu la întâlnirile noastre întovărășită de mătușa ei, mare amatoare de probleme de matematică.

Aceasta a prins să mă urască, cred, de prin clasa a zecea, când i-am propus Carinei să dezlege următorul silogism:

– *Dacă aduni unu cu unu, care unu se adună cu celălalt, care unu devine doi?*

Băbăția s-a uitat supărată la mine și mi-a șoptit să nu fiu indecent.

Când ne rezolvam testele, mătușa se așeza de fiecare dată între noi, ca să nu stăm prea aproape unul de altul, ca să nu ne zâmbim, ca să nu ne vorbim, ca să nu ne facem semne, ci să ne căutăm de cifrele noastre.

Carina era o fată subțire, oacheșă, sensibilă, inteligentă și atrăgătoare. Foarte atrăgătoare. Mă uitam la ea ca la un polinom perfect. Și ea mă privea la rândul ei ca pe un algoritm, care visa să fie rezolvat. N-aveam dreptul să o ating nici măcar cu un deget. O puteam face doar cu privirea, și cât mai de departe.

Câtă vreme rezolvam ecuațiile, de cele mai multe ori mătușa ei dormea. Noi făceam schimb de exerciții, funcții, topologii algebrice, ecuații, derivate, algoritmi și surâsuri peste capul ei adormit.

În clasa a XII-a împărțiserăm la Olimpiada de Matematică, la care Carina venise cu tușica ei insuportabilă de mână, primele două locuri. Când o vedeam pe babă, eram ca atomul care pierde electroni: mă enervam pozitiv, dacă se poate spune astfel, o tachinam dovedindu-i că matematica n-are predicat, că egalul ține loc în ea de predicat. Ea mă asculta de fiecare dată zâmbind cu "plussens" și-și ascundea nepoata la spatele ei, ca de-un mare pericol.

În acel an, era 1944, terminam liceul. Iar în lume era război. Mă gândeam că aș putea fi mobilizat de una dintre armatele

care amenințau să ne ocupe orașul, iar eu mă temeam că n-am să reușesc să-i spun Carinei că ea pentru mine e numărul rațional perfect, că mi-e dragă până la $+\infty$.

Era primăvară și noi ne pregăteam de examene. Cel mai greu era cel de mate. Dar tot el ne era și cel mai drag. Ne plăcea ambilor matematica la nebunie. Abraham Moivre, Carl Friedrich Gauss, Blaise Pascal, Pierre Fermat, Siméon Denis Poisson erau zeii noștri.

Într-o zi, la clubul matematicienilor un profesor bătrân care tușea cu cifre, numit de toți Spinoza, sau poreclit astfel, nimeni nu mai știa adevărul, ne-a vorbit despre Conjectura lui Poincaré, ipoteză conform căreia omul poate merge pe ape.

– E posibil oare? a devenit curioasă asistența.

– În matematică, dragii mei, nu există probleme care nu pot fi rezolvate, ci doar probleme dificil de rezolvat...

Și ne-a pus să calculăm cu ce viteză trebuie să meargă un copil cu greutatea n pe apă pentru ca acesta să se mențină la suprafață fără să se scufunde.

I-am bălăjit la ureche Carinei că am cartea lui Poincaré, pe care tata tocmai o găsisese într-un anticariat din Paris. Atunci Carina a exclamat mai mult pentru sine:

– Ce n-aș da s-o pot răsfoi!

Părintele meu mi-a spus că asemenea cărți nu se scot din casă și „dacă fata aceea dorește s-o studieze, o poți invita la tine”.

Așa am făcut. Tata ne-a pus în bibliotecă să volumul la dispoziție. Carina a venit însoțită de mătușa ei, care s-a așezat, ca de obicei, între noi.

Am început să parcurgem cartea împreună.

Învățaserăm să lecturăm culegerile cu formule matematice ca pe niște romane.

Citeam cu voce tare teorii, cifre, integrale, polinoame, funcții, ecuații, descoperind lumea mirifică a autorului „științei și ipotezei”.

Parcurgeam filele una după alta și ne umpleam de farmecul „ipotezei” poincaréne care pornea de la demonstrația că într-un spațiu închis și nemărginit tridimensional, cufundat într-un spațiu cvadridimensional, toate „cercurile” bidimensionale pot fi micșorate topografic până ce devin un punct, atunci acest spațiu tridimensional este echivalent din punct de vedere topologic cu o „sferă” tridimensională...

Carina, aiurită ca și mine de mirajul unor deziderate demonstrabile, se tot minuna de tot ce citea:

– Ah! Câtă precizie în demonstrație! Ele conving o dată și încă o dată că ipotezele nu greșesc, noi suntem cei care greșim în interpretarea lor, filozofa ea.

Când am ajuns la derivata unei funcții: *Fie funcția $f: I \rightarrow R...$* s-a dat alarma. Asta însemna că de orașul nostru se apropia aviația dușmană și peste câteva minute vor urma bombardamentele.

Mama, fără să deschidă ușa bibliotecii, a strigat speriată:

– Coborâți repede în adăpost!

Adăpostul antiaerian se afla la câteva sute de metri de casa noastră.

Mătușa Carinei a sărit înspăimântată, i-a înhățat ghiozdanul cu manuale și i-a spus Carinei că o așteaptă în adăpost.

Auzeam cum toata familia noastră, părinții cu cei trei frați ai mei – era mare hărmălaie –, cobora în fugă pe scări. În fața tuturor alerga țopăind greoi ruda Carinei.

Dar noi cum să coborâm?! Când Carina tocmai aflase că derivabilitatea funcției este o proprietate locală a acesteia, iar eu îi demonstrem cu tocul pe file că dacă o funcție este derivabilă într-un punct, atunci ea este și continuă în acel punct.

Ea, parcă nu auzea alarma, mă tot întreba uluită:

– Dar cum devine ea derivabilă?

Și eu căutam să-i explic, să-i demonstrez desenând stoluri de cifre pe foi.

Ce știință uluitoare este matematica!

Atunci când am ajuns la derivata funcției f în punctul x_0 , am observat că ochii Carinei erau cei mai frumoși din lume, apoi când funcția f devenea derivabilă pe mulțimea M , am fost acaparat totalmente de tremurul buzelor ei de cireșe coapte.

În cartier se lăsase o liniște ca de la facerea lumii, încât o auzeam pe Carina cum clipește, apoi am prins cu urechea zumzetul de bondari al avioanelor care se apropiau.

Atunci când aviația a prins să-și deșarte bombele, ne-am ridicat de pe scaune cu Poincaré în mână și am vrut să ne ascundem sub pat, dar, ajunși lângă el, ne-am răsturnat pe cuvertura moale ca într-un lan de iarbă.

Ce lucruri divine poate face frica din om!

Mă speriasem atât de tare încât am început s-o sărut!

Avea niște sâni de piatră și, când am pus mâna pe ei, s-a prăbușit clădirea de alături. Apoi, tot de frică, ea mi-a mușcat buzele până la sânge, iar când am ridicat ochii, am văzut printre lacrimi că orașul luase foc. Mi-a rupt cămașa, i-am despicat rochia, în timp ce auzeam bombardiere care sfâșiau precum un foarfece uriaș cerul de peste urbe cu elicele lor.

Asemenea lucruri nu se uită. Totul se amestecase în acea dragoste: cer și pământ, spaimă și bucurie, război și dragoste.

Când am pătruns în ea, clădirile din jur au început să pârâie. Apoi n-am mai auzit nimic. Bombele cădeau peste noi, aruncau totul în aer, orașul ardea, caldarâmul luase și el foc, casa se umpluse de praf, lumea dispăruse.

Mi se părea că se învârte pământul cu mine și văzduhul din jurul nostru dogorea.

„Unde ești?” , mă striga ea, în timp ce-mi săruta gura însângerată. „Aici! Sunt aici!” o chemam eu, cu brațele încleștate pe trupul ei zvelt, ca să n-o scap.

Se prăbușeau bombe peste clădirile de alături și noi săream cu ele în aer, zburam cu tot cu case în nori, peste parcuri, peste clădiri, peste piețe.

În acea zi învățasem să mergem pe ape. Pentru zbor erau alte formule, la care noi încă nu ajunseserăm.

La un moment dat am auzit că s-a spart acoperișul și ceva greoi a lunecat vâjâind pe lângă urechile noastre. Camera s-a umplut cu praf sur și abia dacă ne mai vedeam prin norul dens. Dar puțin ne păsa. Noi ne iubeam, cu sete, cu foame, cu dor, cu patimă. Ca doi oameni care s-au căutat o viață, dar s-au găsit atât de târziu.

Când un jet fierbinte a țâșnit înăuntrul și dinlăuntrul ei, am țipat scurt, și ambii ne-am pierdut pentru o clipă cunoștința.

Atunci s-a încheiat și bombardamentul.

Trăisem cu ființa mea dragă tot timpul, de la facerea lumii și până la apocalipsă, adunat într-o singură oră.

Ne-am revenit repede, am pus pe noi ceea ce mai rămăsese din hainele noastre, ne-am așezat repede la masă și, când ai mei au revenit din adăpost, noi mai studiam matematică, cu Poincaré în față, ca și cum nu se întâmplase nimic.

Mătușa Carinei a deschis larg ușa bibliotecii și a țipat îngrozită.

Părinții mei stăteau tăcuți mai în spate și se uitau cu ochii dilatați de uimire la cartea care fumega între noi pe masă.

I-am privit mirați și abia atunci am văzut prin norul de praf care nu se împrăștiase de tot o spărtură în tavan prin care se

zărea cerul, iar între perete și patul pe care făcuserăm dragoste era prinsă o bombă neexplodată.

Afară, clădirile se mai clătinau ca niște ramuri de pe care zburase un stol de vrăbii...

Bătrânul a făcut o pauză, apoi rosti mai mult pentru sine:

– De asemenea bombardamente omul are parte o dată la viața lui. Ele nu se uită.

Apoi a tăcut.

Asta era povestea cărții fundamentale a marelui Poincaré.

Am prins s-o răsfoiesc, ca și cum așteptam de la ea să-mi mai spună ceva.

După o pauză am împins-o spre bătrânel și am întrebat:

– Dar bomba?

– A, bomba! a zâmbit el. Iat-o. Și a mângâiat cu mâna peretele bombat. E aici, sub var. Să vedeți... Cei care urmau să le dezamorseze, de regulă, legau de ele calupuri cu trotil și le făceau să explodeze aruncând și casele în aer, așa pățiseră toți cei care recurseseră la ajutorul geniștilor, ca să rămână după aceea fără case. Și atunci părinții au decis s-o muruie în perete. E aici! – a arătat el în direcția zidului și a adăugat în șoaptă:

– Dormim de 60 de ani cu bomba la cap.

– Dar fata? am întrebat eu. Ce s-a întâmplat cu fata?

– Carina? Uite-o, mi-a arătat el spre bătrânica ce stătea nemișcată în jilț.

– Săru' mâna, doamnă! am întors eu capul în direcția ei. Cum o duceți?

Bătrânica mi-a zâmbit, dar nu mi-a răspuns.

– Nu aude, mi-a explicat interlocutorul meu.

– De când?

– De atunci, din acea zi. De la șuierul bombei din zid i se trage. Sau de la acea febră de dragoste. Cine știe?!

Bătrânul a ridicat cartea de pe masă și mi-a întins-o:

– E a voastră.

– Cât costă? am întrebat eu.

– V-o dăruiesc.

– O, e un cadou prea scump.

– V-o dau în dar, pentru că semănați, i-a zâmbit el Oanei.

Atunci s-a apropiat în vârful degetelor de femeia din jilț, i-a pus o mână pe umăr, zicându-i cu blândețe:

– Hai să conducem oaspeții.

Bătrânică s-a ridicat și am pornit împreună să coborâm scările.

Ne-au petrecut ținându-se de mână prin curtea îngustă până la poartă.

– La revedere! le-am spus acolo, cu Oana într-o voce.

Atunci cei doi și-au aruncat amândoi odată privirile în sus, de parcă mai așteptau să vadă cerul de deasupra lor plin cu avioane...

– Cu bine! au răspuns dâșii pe rând.

– Să știți că această carte, care poate provoca bombardamente, poate declanșa și sentimente. Să iubiți matematica, dragii mei! Nu există lucru mai frumos ca ea pe fața pământului! Poate doar dragostea..., a mai adăugat bătrânul și a închis grijuliu portița în urma noastră, petrecându-ne cu o privire melancolică, de parcă își petrecea amintirile lui despre prima dragoste, de care se despărțea acum pentru totdeauna.

Am mers o vreme în tăcere, ținând volumașul cu coperțile arse sub braț, apoi Oana la un moment dat mi-a spus:

– Toate iubirile sunt bune, afară de iubirea din milă.

Nu i-am comentat în niciun fel spusa și atunci ea a adăugat:

– Dacă aș ști că cineva mă iubește din milă, aș muri.

Ce puteam să-i spun?! S-o contrazic? Să fiu de acord cu ea? Cred că era inutil.

– Ai în vedere faptul că Hariton s-a căsătorit cu o surdă?

– Nu. Am în vedere altceva, că ea, Carina, a fost cea care s-a căsătorit cu el din milă.

– De ce crezi?

– Pentru că n-a surzit și el din cauza iubirii lor, incomensurabile, cum i-a spus, care i-i dat omului să o trăiască doar o singură dată la viața lui.

PRIETENII MEI TRĂSNIȚI

Fiecare îl vede pe celălalt, nu așa cum este acela, ci așa cum este el.

Oana e încântată.

– Ce oameni minunați sunt prietenii tăi! Acest Nicky, căruia îi datorez faptul că am volumul lui Poincaré. Și Alex e un om deosebit. Și monsieur Edmond... Aș vrea să îi cunosc mai îndeaproape, pe ei, dar și pe ceilalți...

– De ce ții să-i cunoști?

– Ca să te cunosc mai bine. Eu..., cochetează Oana, mă mai conduc de vorba: „Zi-mi cine-ți sunt prietenii, și-am să-ți spun cine ești”.

Mă simt flatat. Mă simt util.

– Cu plăcere. Doar că te preîntâmpin: aproape toți prietenii mei sunt oameni ciudați. Poate tocmai din acest motiv sunt prieten cu ei. Mie îmi plac oamenii neobișnuiți. Aceștia reprezintă într-o societate excepțiile. Iar fără de excepții, așa cred eu, lumea ar fi neinteresantă.

– Înțeleg că mă accepți și pe mine în rândul prietenilor tăi. Te vei convinge că și eu sunt la fel.

Elefantul

Nicky a lucrat un număr de ani într-o țară din Africa. În semn de înaltă apreciere, președintele statului i-a dăruit la plecare un pui de elefant. N-a putut să-l refuze. Cu atât mai mult cu cât i-a pus la dispoziție avionul prezidențial ca să-l aducă la Chișinău. După aceea, ambasadorul acelei țări nu uita să-l sune din când în când pe amicul meu ca să afle cum se simte elefantul.

Inițial, când l-a urcat în apartamentul lui de la bloc, animalul avea o sută de kilograme. Pe urmă, când a adăugat în greutate, nu-l mai putea scoate la plimbare, fiindcă nu intra pe ușă. Ulterior n-a încăput nici în apartament, iar apoi, nici în bloc. Vecinii protestează mereu. Vârfurile arborilor din preajmă sunt desfrunziți tot anul de trompa pe care animalul o strecoară pe geam ca să se alimenteze. A fost lăsat acolo, cum nu poate fi scos, la sugestia Asociației de Protecție a Animalelor, până va muri de moarte bună, cu asigurarea specialiștilor de acolo că *Loxodonta africana* nu trăiește mai mult de 200-300 de ani.

Despre toate acestea îi vorbește Oanei prietenul meu Nicky.

Dar ea refuză categoric să-i vadă elefantul, fără să se poată reține în schimb să-i spună ceea ce știe toată lumea:

– Domnule Nicky, dumneata ești bătut la cap cu leuca...

Un trăsnet...

Și mai înainte ca acesta să se supere, adaugă:

– ... Ca și mine.

Răsufletu ușurat. Conflictul a fost aplanat mai înainte de a începe.

Anticariatul

Efraim e anticar.

E un bărbat mic de statură, poartă o barbă lungă și neagră, din care din când în când își ia zborul câte o albină. Așa mi se păruse la un moment dat. Descoperi că ochii i-s albaștri doar atunci când îi ține mijți.

Suntem prieteni vechi. Ori de câte ori îi pășesc pragul anticariatului, îmi permite să-i răsfoiesc terfeloagele, unele – latinești, altele – grecești sau ebraice, oricât doresc, fiindcă pentru cele pe care aş vrea să le cumpăr n-o să am niciodată banii necesari.

Deși depozitul lui e uriaș, tomurile nu-i mai încap de rafturile semănând cu niște scări, dispărând undeva sub acoperișul ce pare și el căptușit cu cărți și care de jos abia dacă se mai zărește.

Multe cărțoaie zac pe podea, iar cele de pe pervazuri au astupat cu totul ferestrele. Un bec atârnă de sus ca un păianjen fosforescent agățat de-un picior, împrăștiind o lucoare slabă în încăpere. Lumina din stradă nu se mai poate strecura înăuntru decât printre cărți sau prin cărți și din cauza asta în anticariat e totdeauna întuneric, nu mai știi dacă afară e zi sau e noapte.

Efraim păstrează o bufniță, despre care spune că e de-o seamă cu anticăria sa. Când e zi, aceasta se ascunde între volume, iar noaptea iese la vânătoare de șoareci, dintre cei cărora le place să roadă cărți vechi, cu coperti făcute din rumeguș de lemn amestecat cu coraslă.

Când Efraim o cheamă, ea apare de nicăieri și i se așază pe unul din umeri, apoi la un semn al lui își ia zborul până la vreuna dintre stinghiile de sub acoperiș, unde dispare la fel de tainic.

– Efraim, îi zic, vreau să ți-o prezint pe Oana.

El o salută cu privirile, și eu îl întreb:

– Ce carte ai în anticariatul tău de care ea să se mire?

Efraim ezită, ca și cum ar vrea să se facă una cu taftaloagele sale, apoi spune:

– Am una de care te-ai mira și tu, nu doar duduia. Ai auzit de **Cartea Viitorului**? Ea a aparținut, odată, demult, profetului Enoh și pe care i-o scosese îngerul Pravuil din Biblioteca lui Dumnezeu, ca să i-o dea. A ajuns din nou în anticariatul meu.

– Am putea să o vedem? Poți să ne-o arăți?

– Ați putea s-o vedeți, dar nu pot să v-o arăt.

– De ce?

– Aceasta e cartea care, o dată la 5-6 luni, își schimbă conținutul, își modifică aspectul, coperta, culoarea, numărul de pagini, numele autorului, anul apariției, denumirea – ieri avea un titlu, azi poartă altul –, locul din raft: ai pus-o aici și mâine o găsești în altă parte. Puteți și s-o vedeți, poate că acum vă uitați chiar la ea... E posibil că însuși volumul pe care îl am în mână să fie „Cartea...” de care vă vorbesc. Pentru asta trebuie s-o țin încuiată o vreme, și dacă o pun acum pe cea pe care o bănuiesc în seif, iar peste un timp scot de acolo alta, numai așa pot stabili că e anume ea. Până o amestec cu alte cărți. Și atunci cartea fuge, dispare, se joacă cu mine. O vând și-apoi se întoarce. Mă cunoaște și-i place să mă zădărească. Așa cum și mie îmi place să o zădăresc câteodată. Într-o zi când am pus un maldăr de cărți lângă gura căminului, murmurând supărat, pentru că în acel an nu putusem vinde nicio carte, că am să fac focul cu ele și, cât mă porăiam să ațâț lemnele, una a dispărut. Ea era... N-am mai dat de dânsa, dar așa am aflat că o am și se află printre ele.

Apoi Efraim se întoarce și ne arată cu degetul ceva ce vede numai el în întunericul de sub acoperișul hangarului:

– Am achiziționat recent o altă carte scumpă, pe care o mai vândusem o dată. Tomurile care mă iubesc, până la urmă, dragii mei prieteni, tot la mine se întorc. Semn că e adevărat atunci când se afirmă că fiecare carte bună e o ființă vie. Uitați-vă la cărțoiul, înalt de un stângen și lat de jumătate, de pe raftul cel mai de sus...

Aproape de tavan, se zărește o carte voluminoasă, cu co-perți de scândură și... da! și cu urdiniș, din care, din când în când iese câte o albină... Se rotește prin încăpere, se așază pe vreo vechitură, parcă ar extrage mierea sau polenul din cărți, apoi revine la urdiniș...

– Ce caută acest stup într-o librărie? mă veți întreba. Aflați că e un manual de apicultură din Evul Mediu, care conține în ea și materialul didactic. Știați că albinele au o scriere și folosesc și un alfabet?! Numai că scrisul lor azi puțini știu să-l citească, iar forfota acestora – și mai puțini pot s-o dezlege. Ultimul care cunoscuse graiul și scrierea cu ceară a albinelor a fost Kefken, faraonul prisăcar. El aflase multe taine, deconspirate lui de către *Apis mellifica*. Dar partea proastă a acestei inițieri știți care e?! Că nu ai dreptul să împărtășești nimănui despre ceea ce-ți spun albinele. Altfel, ele se supără și i se plâng lui Dumnezeu. Din acest motiv toți vând această carte și nimeni n-o cumpără.

Apoi Efraim îmi dă să țin în mână un miscelaneu din care curge praful.

– E o carte veche. Ea te ajută să uiți. Când ai un necaz, e suficient să citești câteva fraze și uiți totul, uiți și ceea ce ai citit. Pot să ți-o împrumut pentru câteva seri...

– Nu, nu vreau. Deocamdată nu am nimic de uitat.

– Crezi?!

Tocmai când voisem să-i arăt un avion de hârtie care zboară plin cu copii pe deasupra unui șes, însoțitoarea mea dă semne evidente de plictiseală.

– Aici miroase a mort! mi se adresează ea astfel, ca să audă și Efraim. Eu te aștept afară!

Anticarul o măsoară din cap până în picioare cu ochii lui umezi de praf de carte și-i spune în replică:

– Știi totul despre tine, domnișoară!

– Mai bine ți-ai propune să-ți cunoști cărțile și să înțelegi unde acestea te mint, pentru că, văd, nu sunt chiar toate cu basme.

Oana iese, iar eu rămân cu Efraim.

Cred că ar trebui să caut ceva pentru Oana.

Văd o ediție veche a scrierii „Pentru cei despărțiți din iubire”.

– Cât să-ți dau pentru carte? îl întreb pe Efraim

– Ți-o fac cadou. Inima-mi spune că vei avea nevoie de ea, și poate cu mult mai curând decât crezi.

Cireșe pătrate

Intru cu Oana la Institutul de Pomicultură.

Îi fac cunoștință cu Valy. El e savant. Iar în timpul liber e deltaplanist. Ca și mine.

A obținut ca cireșii lui să rodească cireșe pătrate. Livada îi e doldora de cubulețe care atârnă pe crengi.

După ce a luat Premiul Național, lucrează să capete fructe hexagonale.

– Cu sâmburi hexagonali, precizează el mândru.

– Cel mai greu e să faci ce-au făcut alții. Mie mi-a fost ușor să ajung la descoperirile care-mi poartă numele. Trebuie să fii tu însuși în tot ce faci! rostește el fraza pe care o știe toată republica pe de rost și pe care o repetă în toate interviurile sale din ultimii vreo 30 de ani.

– Și la ce folosesc cireșele dumneavoastră pătrate? Sunt mai gustoase? Cresc mai mari? Trag mai greu? Au mai multe calorii? Se coc mai devreme? Pot fi culese mai târziu ca celelalte? devine răutăcioasă Oana.

– Nu! Au același gust ca și celelalte. Dar încap mai multe într-o ladă dacă le așezi ordonat, se pretează mai ușor asortării, nu lunecă atunci când le ții pe palmă, dăunătorii se aburcă cu mai multă dificultate pe ele. Iar copiii le preferă ceva mai mult decât pe celelalte.

– Nu vi se pare că osteneala dumneavoastră este pierdere de timp? Își continuă provocarea Oana.

Valy o privește speriat. Seamănă cu un speolog care caută stalactite cu lanterna într-o peșteră și dă doar de colonii nesfârșite de lilieci atârnați cu capul în jos. Nici statul care a investit foarte mulți bani în cercetările sale și nici una dintre comisiile care i-au acordat titluri științifice și onorifice, premii naționale și diverse recompense materiale, nu i-au pus astfel de întrebări.

– Domnișoară, îi replică el, știința nu se va coborî niciodată la nivelul lipsei dumneavoastră de respect pentru descoperirile care ne-au dus faima în lume.

Oana surâde sarcastic.

Vrea să mai spună ceva și eu îi fac semne desperate să tacă.

„Cascadorul”

Prezentul lui e trecutul.

Îți poate povesti zile întregi despre cât de extraordinar a fost.

Stă la masă și gâfâie ca o locomotivă.

Se miră mereu de ceea ce-și amintește.

– Am tras cu dinții un tren de 20 de tone și a deraiat. Bine că îl deșertasem înainte de asta de pasageri.

Stau pe masă în fața lui două sticle: una cu vin dulce și alta cu vin acru.

Oana face ochii mari, când le duce la gură. El precizează:

– Eu pot să sar de pe o clădire în flăcări pe altă clădire în flăcări și de la un vin la altul fără probleme.

Începe o poveste și termină alta.

Oana e iritată.

– Mai sari și de la un subiect la altul tot ca de pe clădirile tale cuprinse de flăcări...

Cascadorul se supără:

– Bă, eu n-am bătut la viața mea nicio femeie. Vezi să nu fii tu prima.

Omul Fără Nume

Lângă Piața Agricolă îl întâlnesc pe un vecin de scară.

Îl salut eu, îl salută și Oana, dar dânsul nu răspunde.

El nu răspunde niciodată la salutul nimănui.

– Alo! mă atenționează brusc. Alo! repetă dânsul ca și cum nu l-am auzit.

– Vă ascult.

– E iubita ta? mă întreabă.

– Nu.

– Atunci cine e?

– E prietena mea.

– E frumoasă. Fii atent să n-o pierzi. Că-n piață e multă lume. Și-ar putea să ți-o fure cineva, glumește el.

Eu râd. Însoțitoarea mea râde. Apoi vecinul îmi șoptește, grav, la ureche, ca și cum ar vorbi cu mine la telefon:

– Alo! Auzi? Las-o-n pace! Acum, că pe urmă s-ar putea să-ți pară rău.

– De ce?

– Femeile nu trebuie crezute. Uite-o fetița din colțul străzii, care vinde garoafe: e mică, dar deja mincinoasă. Ea vinde aceleași flori de ieri, pe care afirmă că le-a cules azi. Așa că vezi. Să nu zici că nu ți-am spus.

După ce dispare în mulțime, Oana constată.

– E cu o doagă sărită tipul.

– E vecinul meu.

– Cum îl cheamă?

– Toată lumea îi spune „Domnul Alo!”.

– Nu are un nume? Nu l-ai întrebat?

– Ba l-am întrebat de mai multe ori. Dar cred că nici el nu-l știe.

– Cum așa?

– Pentru că nu l-a spus niciodată nimănui.

– Poate l-a uitat?

– Poate.

– Sau i l-a furat cineva, că se mai întâmplă. Și eu cunosc o persoană, îmi povestește Oana, o femeie, căreia cel cu care se măritase fără să-l iubească îi furase numele de domnișoară, oferindu-i în schimb un altul, pe care ea l-a uitat imediat, pentru că nu-l putea suferi. Când o întreabă cineva de el, se preface că nu aude.

(Nota autorului: Măritați-vă din dragoste, fetelor!)

O bulă de aer

În fiecare seară de sâmbătă și de duminică, ies, ca într-un pariu cu mine însumi, cu Oana în oraș. Îi fac cunoștință cu unii dintre prietenii mei, cu VIP-uri în devenire, cu locuri care mi se par insolite. Îmi place să ne plimbăm prin parcuri, pe străzi, prin muzee, să intrăm prin ateliere ale pictorilor, să frecventăm cenacluri, să o știu alături, să comunic cu ea.

E o plăcere care, constat, nu-mi face bine.

Am același sentiment din cauza caracterului ei îndărătnic, pus – asta e părerea pe care mi-o lasă – mereu pe ceartă.

Lângă Institutul de Geologie o întâlnesc pe Medola.

– Ce faci, Medola?

Ea scoate dintr-o pungă o piatră străvezie învelită într-un ziar. Ne arată pietroiul.

– E o bulă uriașă de aer care s-a păstrat într-un bloc de cuarț. Uitați-vă. O vedeți? Vreau s-o predau Institutului de Geologie. E de la facerea lumii. Savanții ar putea să afle cum a fost aerul cu o sută de milioane de ani în urmă pe planetă.

Pe când eram studenți, puteam sta de vorbă cu Medola zile și nopți, fără să ne săturăm. Despre ce vorbeam? Despre toate și despre nimic. Nu-i pusesem niciodată la îndoială cuvintele, pentru că totdeauna găsea tonul potrivit ca să le rostească.

Era calmă și când eu nu eram.

Era blândă și când nu trebuia să fie.

Probabil o simpatizam, cum bănuia, deși nu i-am dat niciodată de înțeles acest lucru. Probabil mă simpatiza, cum bănuiam, deși ea nu mi-a spus-o.

Țineam la prietenia noastră, îmi făcea plăcere să-i ascult și tăcerile, care puteau ține câteodată zile întregi, mai ales când era supărată pe toată lumea.

După o decepție din dragoste, nimeni nu cunoștea niciun amănunt din acea poveste, Medola s-a retras în biblioteca din satul ei, unde „păstorea cărțile”, cum îmi scrisese într-o scrisoare, la care nu i-am răspuns niciodată, fiind prea ocupat cu proiectele mele în perioada imediat următoare studiilor.

Brusc, Medola o scrutează pe Oana și mă întrebă:

– Cine e domnișoara?

– Fă cunoștință: Oana.

Însoțitoarea mea îi întinde mână și îngână oțărâtă:

– Oa-na!

– Medola... Bibliotecara din Zimbra.

Oana n-a putut nici de astă dată să nu facă uz de micile ei răutăți:

– Ai venit la oraș să mai respiri aer curat?!

– Nu, îl avem destul și la țară. Am venit doar să respir ceva aer proaspăt.

– Nu-l vei găsi!

– Ba da, am deseară un bilet la teatru. Între timp voi cerceta librăriile...

Imediat cele două femei s-au săgetat cu privirile și au tăcut.

Evident, Oana nu i-a lăsat o părere prea bună Medolei.

Dar lucrul acesta, cred, o preocupă cel mai puțin pe Oana, ea fiind una dintre puținele ființe, dintre cele pe care le cunosc, ce nu doresc să placă.

– La revedere! O zi bună! Ne urează Medola și intră cu bolovanul ei învelit în ziar, în clădirea Institutului de Geologie.

Are un mers grăbit, parcă voiește să fugă de ea însăși.

Medola, colega mea din anii de studenție.

Dragostea ca obiect de predare

E zi de duminică. Parcul e forfotă de lume.

Pe o bancă îl vedem pe Paul, care așteaptă pe cineva.

Nu ne grăbim nicăieri.

Când află că Oana e profesoară, Paul constată:

– Dragostea e ceva ce nu se învață la școală. Și e păcat! Suntem instruiți să scriem, să citim, să liniem, să numărăm, dar profesorii uită să ne spună: Învățați să iubiți! Învățați să vă iubiți! Elevii termină școala și ies din ea total nepregătiți pentru viață. De ce nu s-ar preda și dragostea, ca obiect cel puțin opțional?

– Sunt convinsă că tocmai acolo ai fi avut cele mai multe corigențe, i-o taie Oana.

– Stai, domnișoară! zice Paul. Eu am fost elev eminent. Aveam note bune la toate obiectele și aș fi avut și aici notă maximă.

– Le aveai bune, pentru că, bănuiesc, copiai subiectele din manuale...

– Hai... lasă...

– ... și mai erai și tocilar... Iar în viață, când e vorba de materia la care te referi, tocilarii rămân mereu repetenți.

Paul nu are replică.

Seamănă cu un actor comic pus să joace într-o tragedie.

El nu o știe pe Oana. Și nu se așteptase ca ironia lui să fie transformată într-o imputație atât de severă.

Prietena mea, ca să nu lase impresia de prost-crescută, îi promite până la urmă că va insista în fața organelor competente ca dragostea să fie inclusă de la 1 septembrie, ca obiect de studiu, în sistemul de învățământ.

Crescătoria de canguri

Zloți e o gară în mijlocul unei păduri.

Ca să ajungem acolo, luăm trenul.

Așa vrea Oana.

Acesta a pornit cu jumătate de oră întârziere, din motiv că mașinistul zăbovise în bufetul gării.

„Unde să ne grăbim?, răspunde controlorul la reproșul Oanei. Oricum niciun alt tren nu mai trece nici într-o direcție, nici în cealaltă până diseară. Avem toată ziua și toată noaptea la dispoziție.”

Zloți e satul vecin cu localitatea în care am copilărit. În anii de după război, ne va spune domnul Gelu, tatăl lui Peter, în școală lecțiile începeau atunci când intra trenul în gară. Învățătorul în acei ani săraci nu avea ceas. În tot satul era un singur ceas, al văcarului, care-l purta cu el.

„Când șuiera sirena cursei, elevii se așezau în bănci. Apoi așteptau altă cursă, ca să afle când sfârșesc lecțiile.”

Azi toată lumea întârzie, pentru că toată lumea are ceasuri.

„Putem da ceasul cu o oră în urmă sau cu o oră mai înainte și oricum ajungem la timp”, ne asigură controlorul.

Locomotiva găfâie și la vale, și la deal.

Prietenul meu Peter ne așteaptă în poartă cu o tavă cu pere mălăiețe.

Câteodată, ne spune, are impresia că trenurile îi trec prin casă.

Domnul Gelu e-n ceartă de-o viață cu cei de la căile ferate, cărora le-a propus nu o dată să mute șinele cu tot cu traverse măcar cu câțiva metri mai încolo, dar zadarnic.

Când eram copii, am învățat cu Peter în aceeași clasă.

Dintre toate obiectele cel mai mult îi plăcea zoologia. Avea o

slăbiciune pentru marsupiale.

Acea dragoste veche încă nu i-a trecut.

Visează să umple cu canguri stepa din Bugeac, care începe dincolo de pădure. Va face din curtea lui largă cât stadionul o crescătorie de canguri.

– Imaginează-ți câmpia Bugeacului întretăiată de aceste mamifere minunate, care sar dintr-o parte în alta, purtându-și în pungi puii lor drăgălași. Am studiat problema. Ei au toate condițiile să viețuiască la noi. Nu există niciun impediment biologic.

Oanei ideea îi place enorm.

Spune că a citit undeva că în Australia cangurii sunt pe cale de dispariție.

– Parcă-i și văd pe turiștii australieni cum iau avionul să vină până în Bugeacul nostru, ca să vadă un cangur adevărat...

– Nu fi real! îi șoptesc la ureche.

Dar Peter e încântat că s-a găsit măcar cineva care să-i susțină ideea trăsniță.

– Mulțumesc! i se înclină dânsul recunoscător. Ce bine că pe lume mai există oameni receptivi la ideile noi și la adevăratele probleme ale planetei.

Iar planeta se învârte, continuându-și drumul ei în jurul soarelui fără să știe de Peter, omul care și-a propus să o salveze.

Dresorul de fluturi

Costi, care vine la Chișinău o dată pe an, când e ziua lui Alex, locuiește la Cosăuți, un loc cu stânci de pe harta țării.

Acul indicatorului de benzină coboară la zero când ajungem la Izvorul părintelui Inochentie, apa acestuia tratează de „boale ale sufletului”, ne spune un călugăr, care ne mai încredințează

că vreau câțiva șoferi au putut cu apa de aici să pornească motoare de mașini.

Îl conving pe monah să-mi vândă o canistră de benzină, de la pompa care aparține mănăstirii.

Urcăm dealul de piatră către cabana unde stă Costi.

Stâncile înalte sunt afumate de fulgerele care au dăltuit în ele chipuri de oameni și de fiare.

Copacii cresc pe crestele abrupte, parcă ar fi niște alpiniști care se agață cu brațele și încălțărilor de pietre pentru a ajunge în vârf. Vântul le mișcă coamele crengilor și ei se țin îndârjiți cu rădăcinile adânc înfipte în crăpăturile stâncii, ca să nu-i ia vântul.

Costi e entomolog. Îl găsim înconjurat de sticlute, borcane, diferite recipiente în care se zbat fluturi.

– Ce faceți cu ei? îl întreabă Oana.

– Îi dreserez. Eu sunt dresor de fluturi, îi spune Costi.

Oana devine curioasă.

– Cum?

– Metoda mea a permis antrenarea lor în așa fel încât ei să facă diferența între florile pictate de Dali și cele zugrăvite de Luchian, să știe care pot fi polenizate și care nu. Acesta e doar un exemplu.

Oana nu se prinde. Și Costi continuă jocul:

– Intenționez să dreserez și muște, care și-ar înmuia lăbuțele în călimara cu cerneală și ar scrie pe o coală albă cuvinte inteligente: „Te iubesc!”, spre exemplu, sau numele dresorului, „Costi”, adică al meu. Vreau să deschid un circ. Va fi primul circ din lume unde spectatorilor li se vor înmâna la intrare lupe măritoare, ca să poată urmări fiecare de la locul lui reprezentația.

– De altfel, continuă Costi, eu dreserez și șoriceii. Învăț să stea șoarecele în coadă.

Dar Oana nu se arată prea încântată.

Costi continuă, preocupat de temă:

– Acum dresesz un scorpion. Îl învăț să mute bănuții dintr-o parte a camerei în cealaltă.

– Pentru ce?

Costi se uită tainic prin părți și îngână în șoaptă:

– Mă pregătesc să sparg o bancă.

Oana îl întreabă:

– Cu scorpiile n-ați încercat?

– Deocamdată, nu.

– Păcat. Ele sunt cu mult mai capabile ca masculii.

– Credeți?

– Știu.

– Din proprie experiență?

Hop! S-au întâlnit amnarul cu cremenea!

Mă tem că în curând cabana se va umple cu focuri de artificii.

Sunt buni amândoi! S-au situat, în sfârșit, pe aceeași undă.

– Vă place ciroul? întreabă Costi.

– Cel cu elefanți și girafe, pentru că n-ai nevoie de lupă ca să vezi spectacolul.

– O să veniți la premieră dacă vă invit?

– Cu plăcere. Numai că eu cred că v-ar sta cu mult mai bine clovn.

– De ce spuneți asta?

– Pentru că n-ar trebui să vă machiați și să roștiți fraze care nu vă aparțin.

Costi râde.

Eu râd.

Și doar Oana e nervoasă.

Îi plac glumele, dar nu-i convine deloc când cineva, cum crede ea greșit, își bate joc.

La despărțire, înainte de a urca în autoturism, Oana, răutăcioasa de Oana, se poate oare altfel?, îi strecoară lui Costi:

– Apucați-vă să dresați politicieni. Acolo v-aș aplauda. Doar că pentru asta nu cred că ați avea suficient talent.

Costi nu se lasă nici el:

– Dacă ați fi prietena mea, aș începe cu dumneavoastră.

– E târziu.

– De ce?

– Eu am uitat demult să fiu ascultătoare.

– Oricum, să știți că pe femeia pe care am să mi-o aleg de soție o voi modela să fie așa cum vreau eu.

– Vedeți să nu vă modeleze ea pe dumneavoastră, domnule dresor! zice Oana la despărțire și urcă în mașină.

Înainte de a mă așeza la volan, îmi cer scuze de la Costi:

– Ba nu! zice el generos. Îmi cer eu iertare pentru faptul că m-ați deranjat.

Tot drumul Oana e binedispusă. Crede că l-a pus la punct pe Costi, prietenul meu care știe să glumească fără să se supere.

ARTISTUL CĂRUIA AR FI VRUT SĂ-I POZEZE DUMNEZEU

– *Nu trageți în corectori.
Autorul e cel de alături!*

Fraza de mai sus e cea rostită cel mai des de Elizar, iar ea nu se referă doar la autorii de cărți, ci la toate persoanele care creează. Artistul, crede prietenul nostru, e unicul care poartă răspundere pentru toate izbânzile și rătăcirile sale.

Deltaplanistul nostru e artist plastic: pictor – iarna și sculptor – vara. Iar mai exact, cum ne mărturisește chiar el, când îi obolesc mâinile de la daltă și ciocan, pune mâna pe pensulă. Și viceversa.

E pictorul care își pictează tablourile pe ambele părți, cu subiecte și stiluri diametral opuse. O săptămână le expune cu o parte, iar în alta cu cealaltă. Astfel că în două săptămâni cât ține expoziția el face de fiecare dată două vernisaje. Cei care le vizitează o dată mai revin, ca să se mire, să-l admire sau să-l înjure și a doua oară.

La cei din urmă, care dau vina pe rame, pe lumina din sălile de expoziții sau pe cea de afară, pe anotimp, pe îmbulzeală, pe biletele scumpe, pe fundalul muzical aiurit, se referă Elizar atunci când vorbește de trăgătorii sosiți la vernisaje cu automate Kalașnikov sub sacou.

Verile locuiește la Orheiul Vechi, unde a cumpărat o casă țărănească din care și-a făcut atelier.

Camerele încăpătoare, pivnița, podul casei, anexele de alături, curtea largă sunt pline cu pietre.

„Toate vor deveni sculpturi”, ne încredințează el.

Ne spune și ultima noutate: s-a apucat, ajutat de copiii din sat, să cioplească dealurile de piatră care înconjoară localitatea din toate părțile.

„E o muncă pentru cel puțin câteva sute de ani. Dar imaginează-ți cum va arăta localitatea atunci. Străjuită de statui urișe de jur-împrejur. Le văd cum stau ca niște creneluri – eroii ai Antichității, oșteni medievali, sfinți și călugări, țărani, copii, pedagogi –, toți prinși de mâini într-o horă a eternității...”

Îmi imaginez cu greu, dar, recunosc, ideea e genială.

Elizar ne plimbă pe stâncile care vor deveni statui, ne conduce pe la schitul rupestru, ne poartă prin zecile de chilii de sub pământ, în care locuiește doar un călugăr și un pui de liliac ce nu se teme de oameni, admirăm de pe terasa de deasupra Răutului râul care scânteiază în lumina soarelui ca o oglindă spartă în mii de cioburi.

Într-o peșteră ne arată niște picturi așternute pe un perete.

– Fii atent, că iadul e neterminat.

Apocalipsa e făcută pe jumătate, de parcă zugravul s-a grăbit să plece undeva.

– Îl cunoscusem pe zugrav. Un mare artist. Care picta înjurând. Se certa mereu cu arhanghelii și serafimii. Și sfinții cei răsăriți din înjurături aveau ceva din chinul tartarului scris pe chipul lor. Același bărbat, un om din sat, care-i pozase pentru Sfântul Petru, îi pozase și pentru Iuda. Și una și aceeași femeie își împrumutase lacrimile și pentru Maria Magdalena, și pentru femeia posedată de draci.

– Iată binele cel rău! zicea el și se apuca să rezidească lumea făcută de Dumnezeu, după chipul și asemănarea sa, a zugravului de biserici păgâne.

Raiul pictat de el era aproape pustiu. Pe când în iadul lui era mare aglomerație.

Aici el zăbovea zile și nopți. Totul în hadesul lui era veritabil, plin de naturalețe, credibil.

Voia să-l facă perfect, picta și ștergea, ștergea și picta, îndrepta și adăuga tot ce-i sugerau nu mai știa nici dânsul cine, îngerii sau demonii. Până într-o zi, când s-a sprijinit din întâmplare cu palmele de o ușă a iadului pictat și aceasta s-a crăpat încet, atât cât să încapă pe o parte și să se poată strecura neobservat între cazane și movile de mangan, a intrat mai mult din curiozitate: să vadă ce e acolo cu adevărat și să se inspire; dar exact atunci ușa, bântuită de curenții iscați de păcura arzândă, s-a trântit brusc din urma lui și el a rămas, captiv al indiscreției sale de artist, acolo, ca să picteze pe toți pereții infernului uși, mii de uși, către lumea noastră, cu gând să-i reușească măcar una care să poată fi împinsă ca cea de aici și prin care să se poată strecura înapoi, ca să finalizeze iadul neterminat din biserica noastră.

Asta ne povestește Elizar.

Coborâm apoi la apa Răutului, unde-și spală în tăcere barba lui albă, îmbibată cu praf de calcar, care devine neagră, ca după aceea să pătrundem în curtea lui semănată cu statui.

În timp ce ne prezintă lucrările, care au toate denumiri năstrușnice („Aici el e mai tare, afirmase Alex cu admirație, decât în tot ce creează”) – „Bocitoarele vesele”, „Razna prin istorie”, „Pădurea fără copaci”, „Moartea sensului”, „Vise încalcite de vânturi”, „Păsări șchioape” –, prietenul meu teoretizează.

„Artistul e un egal al lui Dumnezeu.”

„Cu condiția să-și clătească mai des barba”, comentează în șoaptă Oana. Elizar se prefacă că nu aude.

„Ce narcotic este ficțiunea! Nu poți scăpa de ea decât făcând-o palpabilă”, ne spune, în timp ce-și mângâie bucățile năvășe de stânci prăvălite pretutindeni, ca și cum ar vrea să le îmblânzească.

„Niciun artist nu e teafăr dacă nu are în el o picătură de nebunie.”

„Un talent fără nebunie e ca și un nebun fără talent.”

Așa e.

„Port în mine mai multe voci. Sunt ca un cor. De aceea am îmbrățișat mai multe stiluri.”

„După Michelangelo sculptorii s-au cam blazat”, afirmă Elizar, dându-ne de înțeles că anume el e chemat să reabiliteze acest unic domeniu al artei unde ai nevoie și de forță fizică.

Iar Elizar e alcătuit din mușchi și har.

El cioplește toată ziua. Ne mărturisește că dăltuiește și prin somn.

De multe ori i s-a întâmplat și lui, precum marilor maeștri, să înceapă un sanctuar și să se aleagă cu un prag de casă, sau să sculpeze un zeu al Antichității și să-i iasă o cumpănă de fântână...

Acestea, ne zice, fac parte din misterele artei.

De aceea și zboară cu deltaplanul, ca să vadă lumea din cer și s-o transpună în lucrările sale, așa cum o vede Dumnezeu.

Oana nu e deloc impresionată de marea lui artă, neînțeleasă încă de contemporani, și-mi dă semnale tot mai clare că s-a plictisit.

„Mai stăm un pic”, o rog.

„Nu vreau.”

„De ce?”

„Nu-mi place sculptura. Prea aduce toată a cavou. Observi că ograda lui Elizar seamănă cu un cimitir?! Iar el, bărbosul sculptor, cu un paznic de țintirim. Să mergem”, mă îndeamnă ea și iese din curte fără să-și ia rămas-bun, urcă în mașină și mă așteaptă să plecăm.

Încă o încercare ratată de a o introduce pe Oana în cercul înzestraților mei prieteni.

DESCULȚI LA SOROCA

– *De ce ar trebui să nu ne temem în viață, prietene Cioată?*

– *Să nu vă temeți să fiți fericiți!*

Am ajuns la Cetatea de la Soroca la ora când porțile ei masive mai erau încuiate.

Așteptând să se deschidă, un grup de studenți gălăgioși, însoțiți de o chitară, cântau ceva despre stepa de alături și cea din sufletele lor.

Cetatea acoperită cu licheni ruginii i s-a părut Oanei ca acoperită cu răni.

Ghidul ne-a arătat câteva geamuri tăiate în zid prin care am putut privi dincolo de Nistru și ne-a povestit o legendă.

Cetatea fusese cu secole în urmă atât de bogată, încât pârcălabii au podit, plini de trufie, caldarâmul cu diamante, au muruit pereții caselor cu aur topit, au pus la porți mânere din chihlimbar, iar caii apărătorilor ei aveau potcoave de argint.

Departe în lume a ajuns vestea despre făloșenia locuitorilor fortăreței și în curând a fost asediată de oastea unui rege, care a trecut peste câțiva munți și peste mai multe fluvii ca să ajungă până la ea.

Luni în șir au încercat străinii s-o ia cu asalt, dar cei din cetate se apărau cu dârzenie. Mai ales femeile, care luptau mai dihai ca bărbații.

Înainte de atacul decisiv, un sfetnic bătrân l-a sfătuit pe suveran:

„Vitejia muierilor trebuie apreciată. Dă-le lor voie să plece și, mărinimos cum ești, permite-le să-și scoată fiecare câte un sac de aur, sau de pietre scumpe, sau de orice altă avere cât va putea duce fiecare, pentru că în cetate sunt bogății fabuloase, și, după ce vom trece prin sabie toată partea bărbătească, ne vor rămâne destule și nouă”.

Bazileul le-a transmis mesajul celor din cetate. Și, ca să fie convingător, i-a încredințat:

„Aveți cuvântul meu de împărat și oștean că așa voi face”.

A doua zi, în zori, când porțile cetății au scârțâit greoi, deschizându-se pentru prima dată după luni istovitoare de asediu, tabloul care i se arată ochilor marelui monarh îl făcu să înmărmurească: fiecare femeie ieșea ducând în cârcă nu câte un sac plin cu aur, cu argintării, cu pietre scumpe, ci câte un ostaș – soțul, iubitul, tatăl sau fiul – în spate.

Asediatorii se dădeau uluiți la o parte, făcând drum să treacă printre ei acelor femei care purtau fiecare, pe potrivnicii lor de până atunci, unii răniți, alții bolnavi sau extenuați de lupte...

Craiul, deși era setos de răzbunare, s-a arătat surprins de alegerea acelor femei, dar el s-a ținut de cuvânt: le-a permis să plece „unde vor voi” cum promisese, cu tot cu oștenii pe care-i purtau în spate ca pe averea lor cea mai de preț, salvându-i astfel.

Oanei legenda nu-i plăcu.

– Imaginează-ți niște femei pirpirii care tăbâresc în spatele lor firav niște voinici numai mușchi de cel puțin o sută de kilograme fiecare. Ce spune legenda despre munițiile lor grele, le luaseră cu dâșii sau le-au părăsit acolo, în cetate? Bărbații erau cu zalele pe ei sau fuseseră scoși în pielea goală?

Ea ar fi preferat, îmi afirmă, să lupte, nu să-l care în cârcă pe un soț laș, care părăsea astfel câmpul de bătaie.

N-avea rost să o contrazic sau să-i comentez spusele, am atenționat-o că e doar o legendă:

– Și legendele trebuie să aibă partea lor de real.

De la cetate, îl sun pe prietenul meu Cioată. Acum câțiva ani îi proiectasem acestuia castelul uriaș ridicat pe Dealul Zastânca, pe care el și l-a dorit o combinație între Casa Albă din Washington și Kremlinul de la Moscova.

Palatul, ca un simbol de împăcare a două lumi, care umbrește catedrala mult mai joasă de pe deal, e cel mai semeț din Mahalaua Țiganilor.

Cioată mi-a mai comandat atunci pentru casa lui uriașă proiectarea mai multor scări, inclusiv una care să nu ducă nicăieri. Era moftul lui și i l-am executat întocmai.

Prietenul meu ne așteaptă la poartă.

Curtea e plină cu copii. Unii par de-o seamă cu el. Suntem întâmpinați cu un cântec vechi: „*Fiți buni, fiți darnici și iubiți,/ și niciodată n-o să-mbătrâniți...*”, însoțit de un dans sacru, deal vechilor indieni adus de la Gange acum un mileniu de către strămoșii lor.

Cioată se plimbă desculț prin ogradă.

– Nu pot merge dacă nu simt pământul. Așa talpa respiră mai ușor.

Și ne propune să ne descălțăm și noi.

Eu îmi arunc pantofii din picioare, iar Oana, când o îndemn să mă urmeze, se înfurie:

– Dacă insiști, eu plec.

Cioată observă reacția Oanei și zice:

– Atunci când într-o tabără oamenii se descălță, toți suntem egali: și cei care poartă botfori de aur, și cei care își au

încălțările rupte. Când unul e încălțat, așteaptă să fie servit...
Așa credem noi...

Oana își scoate pantofii ei cu tocuri fără prea multă poftă.

După ce copiii dispar în camerele multe ale încăperii, pe care am proiectat-o, la solicitare, cu 30 de dormitoare, doamna Alpi-da, consoarta lui Cioată, scoate din beciul răcoros, care numără și el câteva etaje în subterană, o ladă de sticle aburite de șampanie, pe care o așază între noi.

Cioată desface cu zgomot câteva dintre ele, făcând ca dorurile lor să sară departe în drum, ca să afle trecătorii că el azi petrece, și ne întrebă:

– Ați fost la cetate?

Și fără să mai aștepte să-i răspundem, spune:

– Ea ar trebui blindată cu medalii, la câte războaie a rezistat.

Oana îmi șoptește la ureche:

– Nu cumva are și el de gând să ne pricopsească cu vreo legendă?

Cioată o scrutează cu ochii lui fosforescenți și calzi:

– În casa noastră, ori de câte ori intră domnul arhitect, e prilej de sărbătoare.

Ne toarnă în pahare și ne urează să fim fericiți:

– Așa cum sunt eu.

Râde...

– Și cum e Alpida... Căreia i-a mers cu soțul... A avea noroc în căsnicie înseamnă 99% de fericire. O au doar cei care sunt născuți unul pentru celălalt. Voi semănați a fi.

Oana se bosumflă. Ochii ei scânteiază. Acuși o să-i explice că întâmplător am ajuns împreună în curtea lor, că nu suntem decât doi buni prieteni, și nicidecum ceva mai mult. Dar tace. Îi sunt recunoscător,

Cioată ne urează:

– Să nu vă temeți să fiți fericiți! Nu există niciun fel de descântec pentru spaima de fericire. Iar unii trăiesc cu frica asta toată viața. Și se miră că nu au baftă în ceea ce fac.

Aici, Doamna Alpida, după ce soarbe șiret o gură de șampanie, îl scrutează cu o blândețe muștrătoare pe bărbatul ei și se întoarce cu fața către noi:

– L-am blestemat, când ne-am certat prima dată, să fie fericit. Iar eu ce blestem – se împlinește. Așa m-a blestemat și pe mine mama Sprintena, cea mai mare vrăjitoare din tot nordul, când aveam doi ani și i-am adus un ou furat. Îl luasem de sub o cloșcă din vecini și atunci când mămuca l-a spart ca să-l mănânce, din coaja lui au sărit doi pui cu creastă de cocoș și cu puf de aur pe ei – fusese un ou din cele cu două gălbenușuri – care au început pe dată să piuie un fel de „Cu-cu-ri-gu!”, pe care-l auzise doar ea.

– Și după asta ați cunoscut fericirea, doamnă Alpida? întreb.

– Nu ți-aș dori, băiete, să cunoști fericirea din blestem. Să rabzi de foame tăcut și zâmbitor. Să-i naști soțului din nouă în nouă luni o droaie de copii și să-ți pară puțini, să n-ai nimic, doar un cort și o pătură cu care să te învelești, și să crezi că ai totul, să poți da la o parte cu puterea gândului ploaia de deasupra omului drag și să potolești furtuna care a pornit să-i smulgă traista cu mălai din mână, el să te iubească ca un nebun și tu să-l iubești ca o nebună...

– E rău asta? E bine? întrebă Oana.

– Numai Cel de Sus știe. Omul e un prunc neștiutor ca să poată răspunde la asemenea întrebări. Eu nu le-am pus niciodată.

Aici doamna Alpida ridică paharul de șampanie sus deasupra capului, adresându-ni-se:

– Aș vrea să vă urez ceea ce ne ura nouă mama, atunci când eram ca voi:

*Lovi-v-ar trenul fericirii,
trăsni-v-ar fulgerul iubirii,
cădea-v-ar în cap un sac cu bani
și un bilet cu la mulți ani!*

Oana o aplaudă, eu duc mâna la inimă în semn de recunoștință, iar prietenul meu Cioată se ridică de la locul său pentru ca să o sărute pe frunte pe Alpida, femeia blestemată să fie fericită și care l-a blestemat, la rândul ei, pe soțul ei odată demult să fie cel mai fericit bărbat dintre toți câți le-a fost dat să viețuiască vreodată pe fața pământului.

Am ajuns la Chișinău târziu.

Opresc mașina lângă blocul unde locuiește.

Coborâm.

Amețită de șampanie, dar și de luna plină care stătea agățată ca un candelabru peste Teatrul de Operă, la un moment dat Oana îmi zice:

– Vreau să te duc în spate... Să văd dacă te pot scoate, ca femeile voastre, dintr-un eventual asediu.

Uluit, mă supun.

Merge cu mine în cârcă – îi simt mirosul părului ei care mă amețește, îi ating întâmplător sânii tari –, câțiva pași, apoi mă lasă cu tălpile pe asfalt.

Atunci o iau eu în brațe și o duc până la etajul trei.

Râde:

– Trebuie să am mai multă încredere în tine. Pusesem ră-mășag cu mine că după doi pași te vei prăbuși, dar tu ai făcut trei... Se vede că e adevărat când se spune că luna plină îi adaugă puteri unui bărbat care vrea să placă unei femei. Dar, te-am preîntâmpinat, fii atent, fraiere! Căci s-ar putea să re-greți și ți-am spus de ce.

Înainte de a ne lua rămas-bun, Oana mă anunță cu tonalitatea vocii schimbată, ca actorii de teatru când revin pe aceeași scenă pentru un alt rol:

– Află că sunt supărată pe tine.

– De ce?

– Pentru că ne cunoaștem de câteva luni de zile, iar tu nu mi-ai dat încă niciun motiv să fiu supărată pe tine.

N-aș putea susține, din păcate, același lucru și eu.

Nu mi-au plăcut în anumite momente mofturile Oanei, replicile ei de multe ori fără scrupule, felul cum găsește de cuviință să procedeze într-o situație sau alta. Greșeala mea e că nu i-am făcut niciodată reproș.

Ea își continuă discursul.

– Dar am vrut și să te întreb: nu-ți este greu, dragul meu, să ai mereu dreptate în toate? Să nu te contrazici nicicând? Să tragi liniile pe proiectele tale exact și să nu te abați cu nicio miime de milimetru mai la stânga sau mai la dreapta? Să fii corect cu toată lumea, inclusiv cu cei care nu o merită sau o merită mai puțin? Să nu te enerveze neroziile altora? Să crezi că toată lumea e bună ca tine? Să nu fi întârziat la întâlnirile noastre nici măcar cu un singur minut? Să știi că 2x2 nu poate fi egal decât cu 4? Să te ofenseze cineva și tu să zâmbești în loc să tragi palme? Să suporti capriciile, fițele, prostiile și micile mele răutăți la urma urmei?

Observațiile ei mă lasă dezarmat. Nu bănuiam că a face bine nu e totdeauna bine.

– Hai că tu glumești, Oana!

– Ba nu, nu glumesc deloc. Și mai știi de ce ești așa, spilcuit, just, complezent. Pentru că ai vrea ca eu, Doamne păzește-mă, să mă îndrăgostesc de tine. Dar acest lucru nu se va întâmpla, te asigur, nici-o-da-tă! Eu, ți-am mai spus, am imunitate la dragoste.

Gura mea nu poate să tacă:

– Află că nu mi-aș dori să mă îndrăgostesc de tine în vecii vecilor.

Am spus-o mai mult în glumă.

Dar se vede că vorbisem într-un ceas rău.

– De ce? se interesează ea.

– Ești capricioasă, încăpățânată, cu toane, de multe ori – aproape insuportabilă.

– Dar nu crezi că tocmai pentru asta o femeie merită să fie iubită?

– Nu.

– Află atunci că moftul e o rămășiță din felul de a fi al femeii dintr-o viață anterioară, când ea fusese regină și era obișnuită să i se satisfacă toate fanteziile.

– Crezi tu că ai fost regină?

– Nu doar eu, toate femeile cu nazuri. O femeie care n-a avut niciodată vreun moft, în alte vieți, a fost sclavă. Iar o sclavă nu are dreptul să aibă toane încă în șapte reincarnări ulterioare. Ea e împăcată cu toate, resemnată de toate, indiferentă la toate, supusă în toate. Ca atâtea femei nefericite. Deși sunt și eu una dintre ființele de care vorbea domnul Cioată, căreia îi e frică să fie fericită, care se teme de fericire și, atunci când o aude bătându-i la ușă, îi vine ca unui copil rămas singur acasă, să fugă și să se ascundă repede sub pat...

– O femeie, ca să se știe iubită, trebuie să se creadă egală omului drag, să nu aibă complexe de superioritate sau de inferioritate, iar tu le ai pe ambele, i-am spus atunci Oanei ceea ce credeam, și asta – pentru ca să nu-și imagineze prea multe despre ea.

Vorbe pe care aveam să le regret.

Dar asta se va întâmpla mult mai târziu.

PORTMONEUL CU UN SINGUR LEU

- *Iată că am început să semăn de la un timp cu menajeria din Chișinău.*
- *Cum, domnu' Țângălău?*
- *Am un singur leu.*

Astăzi e ziua poetului Mihai Eminescu.

Oana îmi spune că e poetul ei preferat.

Se apropie de bust cu un buchet de flori și un bărbat între două vârste cu apa șiroind de pe haine, pare o cioară udă learcă, ca și cum a ieșit chiar acum dintr-o ploaie, deși afară e vreme senină de mai multe zile.

– Dumnezeu să-l ierte! spune și stă lângă noi păstrând tăcere. Apoi, când să plecăm, ni se prezintă:

– Ați auzit de Domnu' Țângălău? ne întreabă el.

– Nu.

– Eu sunt acela. N-a auzit încă nimeni de mine. Dar vor auzi.

– Nici nu mă îndoiesc, îi spun.

– Ascultați radioul?

– Nu prea.

– Păcat. Anul trecut s-a vorbit despre mine într-o emisiune.

La o oră de vârf. „Domnu' Țângălău...” Adică eu... „... a găsit

un portmoneu.” Să știți că e așa. L-am oblicit¹ în stradă. Și am anunțat pe dată poliția, presa, radioul, televiziunea, președinția... Iată-l!

Scoate din geantă un portmoneu ros și ni-l arată.

– Chiar dacă nu are în el decât un singur leu. Lucrul cel mai important însă e acela că trebuie să fim corecți. N-are importanță câți biștari² erau în el. Mulți – puțini, nu-s ai tăi! Ia și-i întoarce! Asta-i parola³ de care mă conduc eu în viață. Poate cineva, un suflă-n-pungă, a scos ultimul leuț din casă să poată cumpăra cu el o pâine...

Se oprește un pic, se uită la mine cu o doză de speranță în priviri, și mă întrebă:

– Nu e al dumneavoastră?

– Nu! Îi răspund ferm.

– Vedeți! Eu vi-l pot da dacă îmi aduceți probe care să mă convingă că vă aparține. Că au mai fost câțiva...

– Nu vă faceți griji. Vă asigur că nu e al meu.

– Vă cred.

– Poate mai puneți în el niște lei, interveni și Oana, pentru ca restituirea să fie mai atractivă, atunci se va găsi la sigur cineva care să vă caute. Iar președintele statului e posibil chiar să vă decoreze cu vreo medalie și primul-ministru să vă înmâneze vreun premiu bănesc, mai mare evident decât conținutul pungii.

Interlocutorul nostru o privește cu ochi tulburi și îi spune supărat:

– Tu mai bine, domniță, ți-ai căuta de rărunchii⁴ tăi și ai vorbi mai puțin.

¹ a găsi (*pop.*)

² bani (*arg.*)

³ lozinca, deviza (*arg.*)

⁴ rinichi (*pop.*)

Se întoarce către mine să continuăm discuția noastră, ca de la bărbat la bărbat:

– Dacă auziți cumva de cineva care și-a pierdut portmoneul, îl anunțați că mă poate găsi la vila cu acoperiș cărămiziu de lângă Moara Roșie. Numai să nu umble cu șmecherii. Să vină cu dovezi clare că anume dânsul l-a pierdut și nu altul... Și i-l întorc... Ca să se știe că mai sunt oameni cinștiți în țara asta. Țângălău... Țângălău e numele meu. Notați-vi-l undeva. Vă rog să nu uitați...

Îi promit.

VALEA ADÂNCĂ

*... omul care nu iubește e ca o gară
prin care nu mai trece niciun tren...*

E o zi toridă de iulie.

Îi propun Oanei să plecăm la Valea Adâncă, unde se păstrează urma lui Heracle imprimată într-o piatră, despre care vorbește Herodot. Oana se arată curioasă.

Herodot trăise acum două mii cinci sute de ani și știa despre urmă. Noi cu atât mai mult suntem datori s-o și vedem.

Ajungem la râul Tiras de odinioară, Nistrul de azi, aproape de amiază.

De aici barcașii te trec dincolo. Încolo te duc gratis, plata ți-o iau la întoarcere. Niciodată nimeni nu s-a tocmit cu ei. E o tradiție veche. Strămoșii lor au trecut peste apă și oștile lui Alexandru Macedon, fără să uite să ceară plată și de la marele cuceritor, se laudă răstrănepoții lor. Au luat mahmu-dele și de la sultanul Soleiman, când acela s-a dus dincolo la o cadână. Toate acestea le-am aflat de la Majearu. E unicul barcașiu în așteptare de turiști.

– Eu sunt căpitan fără vapor, ni se prezintă el. Am doar o luntre, și-aceea spartă. Urc în ea numai atunci când sunt pe râu șuvoaie mari, ca să mă târască la vale curentul, pentru că barca nu are vâsle. Vreți să vă duc dincolo? Urcați. De fapt, luntrea este nouă... Găurile sunt vechi.

Altă barcă nu se vede de-a lungul malului cu sălcii.

Oana ezită să urce.

Majearu îi întinde mâna parcă ar invita-o la dans:

– Vă rog, domnișoară!

Ea pășește șovăind în interiorul bărcii, care se clatină, gata să se răstoarne.

Intru și eu.

– Nu vă temeți, ne încurajează Majearu. Valurile sunt mari doar la mal. Când covata își ia avânt, valurile nu se mai simt.

Abia urcați în barcă, descoperim că lopețile îi sunt lipsă, Majearu vâslește cu o nuia pe care o înfinge adânc în apa tulbure, sudorile îl brobonesc ca o rouă.

Oana mă ține strâns de braț, ceea ce face ca această călătorie să-mi fie plăcută.

Majearu observă și, brusc, devine filozof:

– Să iubiți, să vă iubiți, dragii mei turiști! Tatăl meu, care a fost acar, spunea că omul care nu iubește e ca o gară prin care nu mai trece niciun tren. Plimbați-vă, ne mai îndeamnă el, pe stâncile mari, pe la fântânile cu limonadă, pe la schiturile săpate în mal cu chilii în care călugării din alte secole s-au zidit de vii, dacă lipiți urechea de stânci, o să-i mai auziți cum se roagă, iar eu vin diseară să vă iau.

Aici face o pauză periculoasă:

– Dacă nu mă îmbăt. Că se mai întâmplă. Sub Stânca Mare, cea cu fântâna-n vârf, e un culcuș de vulpi, se poate dormi acolo, nopțile la noi sunt calde, numai dacă vulpile n-or fi acasă.

Zice și râde:

– Glumesc. Eu nu m-am îmbătat decât o singură dată în viața mea: în ziua nunții. Și de atunci mă tem să mă trezesc. N-aveți grijă!

Căutăm la Valea Adâncă urmele miticului Hercules, dar nu le găsim. Dăm la o parte ferigile crescute pe altare vechi, smulgem lichenii de pe roci, ca să citim rune, poezii scrise în alfabete necunoscute, dar urma promisă de Herodot nu e nicăieri.

Pietrele se înalță vertical într-un cerc de cetate, ele frig tălpile ca un jar mocnit și prin încălțări.

Oana obosește repede. Pe o vale cu izvoare răcoroase, așteptăm să se însereze și să vină barcașii noștri ca să-și ia plata care sperăm să-i folosească pentru a-și astupa măcar una dintre găurile bărcii sale antice.

Dar Majearu întârzie. Soarele scapătă după muchia dealului, iar el nu apare. Oana devine nervoasă:

– S-o fi îmbătat, porcul! Dar eu, ține minte, n-am de gând să dorm cu vulpile.

Se plimbă de la o stâncă la alta, ca o leoaică în cușcă.

– Vina e a ta, că te-ai gândit să-mi arăți sălbăticiile astea!

Într-un sfârșit apare și Majearu.

E treaz. În timp ce vâslește, răscolește cu nuiua lui lungă mâlul de pe fund, parcă ar înfige-o în untdelemn.

– Mă așteptați? întrebă el șmecher. Credeam că ați plecat...

Oana e înfuriată de-a binelea. Mă temeam să nu-l ia pe nepunctual la palme.

Dar n-a făcut-o.

„TE BLESTEM SĂ TE ÎNDRĂGOSTEȘTI DE MINE!”

*Sufăr, deci simt.
Simt, deci trăiesc.
Trăiesc, deci iubesc.
Iubesc, deci exist.*

Ajungem la Chișinău târziu, dar Oanei mânia nu-i trece.
E crispată, ca de-o durere lăuntrică.

Dă semne că e gata dintr-o clipă în alta să-și piardă cunoștința.

Caută ceva în poșeta ei, înghite câteva pastile cu firele de apă rămase într-o sticlă și văd cum își revine.

Prea exagerează totul.

Sub salcâmul bolnav de râie de lângă blocul ei, îmi reproșează cu cuvinte dure:

- M-am săturat de excursiunile tale. Numai surprize!
- – Cred că ți-ar sta bine dacă ai avea mai puține capricii, îi zic.
Și adaug ceea ce nu îndrăznisem să-i spun mai înainte:
 - Iar surprizele ți le faci chiar tu! Pentru că ai un caracter infernal, duduț!

Ea prinde imediat să duduie.

– Eu am caracter infernal? Sau tu ești neatent? Un necioplit, dacă vrei! Să nu te mai văd! Își iese ea din balamale, adăugând:

– Hai, urcă în rabla ta și – valea!

– Am înțeles, depun eu eforturi să-mi păstrez sângele-rece și, bănuind că s-a ivit, în sfârșit, – spre binele ei! – o primă ocazie s-o pun la punct, obiectez:

– Ești o nepoliticoasă, iată ce ești!

O, bravo mie! Nu mă așteptam să rostesc ce-am auzit. Dar se vede că a meritat. Or, trebuia cumva să-i descurajez insolența, măcar în al doisprezecelea ceas.

– Cu oameni alde tine nici nu mi-ar sta bine să fiu altfel!

– O cinică!

– Asta meritați voi, bărbații! Dar tu, apropo, îi sare ei țandăra, de ce îți permiți să ofensezi o domnișoară, la urma urmei?

E bine. Discuția noastră în contradictoriu lunecă într-o direcție bună.

– Pentru că, domnișoară, îți lipsesc și cei șapte ani de acasă, articulez special cuvinte care să o înfurie și mai mult.

Ochii ei frumoși scapără:

– Ce vrei? Să fiu ca tine?!

– Vreau să te schimb.

– N-au reușit părinții mei, școala, facultatea, viața să mă schimbe în douăzeci și trei de ani, și tu crezi că ai s-o faci în cinci minute! Ia-ți grija!

Și, ca tacâmul să fie plin, închei pe un ton categoric:

– Ești rea!

– Dacă aș fi!

– Fii!

– Vrei tu?

- Da, vreau!
- Să nu-ți pară rău!
- N-o să-mi pară.
- Dacă aș fi rea așa cum zici... ți-aș dori... ba nu!.. te-aș blestema... te-aș blestema să te îndrăgostești de una ca mine...
- De una ca tine?! Niciodată!
- Atunci fii atent la ce-am să-ți spun: te blestem să te îndrăgostești de mine!

N-am mai auzit până acum un astfel de blestem. Inspirat probabil de cel cu fericirea al doamnei Alpida.

Nu mă pot reține să râd:

- Ha! Ha!
- Vezi-vezi! Că nu râzi a bine!
- De mine nu se prind vrăjeli din astea, să știi!
- Asta se va prinde, rostește ea cu convingere.

N-o recunosc. Mă antrenează într-un joc periculos. Un joc de-a cuțitele. În care lesne poți să rănești și să te rănești.

E nemiloasă în continuare:

- Nu mă cunoști deloc, amice! Iar pentru ca să mă cunoști cu adevărat, nu e nevoie decât să se împlinescă blestemul. Ai făcut totul s-o doresc.

- De ce?

- Ca să te fac să suferi. Numai așa mă pot considera răz-bunată. Vei fi pedepsit pentru aroganța ta și, ca reprezentant al speciei masculilor, pentru faptul că nu ești apt să înțelegi o femeie.

- Nu te teme. Acest lucru nu se va întâmpla. Te asigur! am afirmat atunci, sigur pe sine, am urcat în mașină și am răsucit cheia apăsând pe ambreiaj.

- Ei hai, i-am surâs cu sarcasm din automobil. La anul mai trec eu pe la tine.

Ce puteam să-i spun?! Mă despărțeam de Oana Nour pentru totdeauna, de caracterul ei parșiv, de irascibilitatea ca fel al fătucii de a fi, fără să-mi pară rău.

Am lăsat-o sub salcâm, fără să-i spun „La revedere!”, cu veninul colcăind în gușă, cum mi-am zis în gând și m-am îndepărtat, amuzat de zezvelâcul ei.

„Nu ești tu prima, nu ești tu ultima”, mi-am mai spus cu nepăsare și am râs.

.....
Dar în curând, foarte curând, mi-a ieșit râsul pe ochi.

Blestemul ei m-a ajuns chiar în noaptea aceleiași zile. Am visat-o cum alergam după ea pe un pod și, când ea a ajuns la malul celălalt, podul s-a prăbușit sub mine.

Ziua, luat cu proiectele mele, în care liniile îmi ieșeau toate strâmbe, mai uitam de Oana Nour.

Cum venea însă noaptea, se strecura ca o șerpoaică în vise, în gânduri, în așternut, ca să-mi spună cu sarcasm, cu răutate, cu batjocură: „Te blestem să te îndrăgostești de mine!”

Se întâmpla cu mine ceva de care nu-mi dădeam prea bine seama. Dar nu era bine.

Nu trecuse anul promis, se scurseseră doar câteva zile când am început să o caut.

Am dat de ea unde-am lăsat-o: sub salcâmul bolnav de râie din fața blocului.

Ieșise, parcă mă aștepta.

Zăbovea, ca și cum știa că am să vin.

Venise, ca și la întâlnirea noastră dintâi – machiată, cu buzele date cu același ruj strident, și-a pus aceleași gene și unghii false, pe frunte – aceeași bentiță în care-și prinsese peruca, – da, era o perucă –, blondă cu bucle cărunte, cu aceeași bluză decoltată și cu aceleași fuste, multe, de culori țipătoare, așe-

zate una peste alta; cele mai scurte deasupra și cele mai lungi mai dedesubt...

– Oana..., îmi trag, bucuros că o revăd, răsuflarea adânc în piept și-i rostesc plin de taină, ca spectacolul să continue nestingherit:

– S-a împlinit blestemul tău!

Mi-am recunoscut astfel înfrângerea și acum așteptam verdictul.

Dar Oana, prietena cu care împărtășisem zilele și nopțile în ultimele trei luni, se prefăcea că nu mă știe.

Aveam impresia că se uită la mine și nu mă vede.

„Oana, îmi venea să-i strig, ce-i cu tine? Chiar să nu mă mai recunoști? Chiar nu mă vezi?!”

Iar ea mai fierbea de mânie, ca și-n clipa în care ne-am despărțit.

– Oana..., am murmurat, ca și cum nu eram sigur că acesta e numele ei.

– Ce vrei?

– Să vorbim.

– Avem noi ce vorbi?

– Avem.

– Care-i problema?

Parcă era altcineva. Parcă mi-o schimbase cineva.

Unde?

Cine?

Cum?

De ce?

Când?

Zeci de întrebări au prins să roiască în capul meu.

– Te ascult, rostește ea cu o voce severă, semn că supărarea nu i-a trecut deloc, ridicând brațul spre bolți, ca și cum se află în melodrama în care joacă Alex.

Intru și eu în rol:

– Scapă-mă, Oana! Că mor.

– Mori! rămâne ea nemiloasă în continuare. Și-și zuruie salbele din monede ieftine care-i împodobesc pieptul.

– Mă sting! mă așez eu într-un genunchi ca don Giovanni din piesa amicului nostru.

– Stinge-te!

– Ai milă, țipă surd sufletul din mine.

– De ce mi-ar fi? Ție ți-a fost?

– Iartă-mă!

– Să mă lași în pace! poruncește ea.

Că nu e capabilă de iertare, știam. Dar nu m-am așteptat deloc ca după aceste cuvinte să-și ridice teatral cu mâinile fustele lungi, pentru a nu le călca marginile de jos cu botforii ei de amazoană, să se răsucească din călcâie și să intre în bloc, cu pași cadențați, lăsându-mă singur, mut, în mijlocul drumului.

Auuuuuu! Îmi venea să urlu precum lupul la lună, atunci când alte haite, de lupi sau de vânători, i-au răpit părtașa.

Oana Nour...

Ce taină, ce mister, ce vrajă adunate toate împreună într-o singură ființă!

Atunci, în zilele și nopțile care au urmat, m-am convins de zeci și sute de ori că nu există blestem mai cumplit pe fața pământului decât al femeii care te damnează să te îndrăgostești de ea în clipa în care are de gând să te părăsească.

Mie mi-a fost dat să-l cunosc.

Îmi pierise somnul.

Ca și pofta de mâncare.

Ca și setea.

Când adormeam pentru o fracțiune de secundă, îmi apărea în fața ochilor, rânjind cu satisfacție:

– Te blestem să te îndrăgostești de mine!

Pe dată mă umplea sudoarea fricii.

Și mă rugam: „Doamne, fă să cred în Tine, ajută-mă s-o uit!”

Dar Cel de Sus nu era.

Și eu mă băteam cu umerii de cer și cu capul de pereți.

Mă temeam să mor și mă temeam să trăiesc.

Alergam, parcă stăteam pe loc.

Trăiam, parcă aș fi murit.

Nu exista nimeni în cer și pe pământ care să poată înțelege ce mi se întâmplă.

Imaginează-ți, tu, cel care n-ai cunoscut încă iubirea, și tu cel care ai cunoscut-o, că stai bătut, singur, pe o cruce. Trupul obosit te trage în jos, iar cuiele de care ești prins te trag în sus. Și cei din preajmă, în loc să te ajute, te batjocoresc.

În timp ce mori, cei adunați sub cruce râd, joacă zaruri, flecăresc.

Așa mă simțeam eu atunci.

În Săptămâna Patimilor.

ÎNTUNERIC LA AMIAZĂ

– *A fi îndrăgostit înseamnă a fi singur.*

Dis-de-dimineață, după o noapte nedormită, mă duc s-o caut pe Oana.

Cunosc blocul de zece etaje în care locuiește. Atât. Sun de la apartament la apartament, dar nimeni n-a auzit vreodată de Oana Nour. O descriu, dar locatarii celor o sută de apartamente mi se jură că n-au văzut-o la viața lor.

Domnișoara Nu îmi mărturisește la o ceașcă de cafea: „N-a fost la mine de câteva săptămâni. Nici nu mi-a telefonat. Chiar mă întrebam dacă nu i s-a întâmplat ceva rău. Mă gândeam să nu se fi îndrăgostit, Doamne ferește! Iar ei, cu bolile cronice pe care le are, de rinichi, de inimă, de cefalee, de dinți, asta-i mai lipsea! Încă în adolescență, medicii i-au interzis categoric să se îndrăgostească. Pentru că o îndrăgostire prostească ar putea-o ucide”.

Îmi amintesc imediat de cântecul nostru studentesc:

*„Dintre câte sunt sub soare
Două boale sunt mai grele:
Dragostea de fată mare
Și durerea de măsele...”*

Boală de rinichi... De inimă... Cefalee... Dragostea – contraindicată. Toate se învălmășiseră în capul meu. Toate mi se părură motivații puerile.

Ies de la Nuți și rătăcesc pe străzile orașului. Deși sunt pline cu oameni, acestea mi se par pustii...

Să o uit, să o uit, să o uit...

Dar cum?

Nimeni nu-mi spune.

În fața clădirii în care închiriez un apartament, mă așteaptă vecinul meu de la parter. Lumea-i spune Filozoful. Pentru că e un gânditor. Unul dintre cei bâlbâiți. Adică adevărați. Până încheie o propoziție, îi uiți începutul. Dar dânsul se gâgăvește doar când vorbește, nu și când cântă. Atunci e superb. De aceea nu se desparte niciodată de chitara sa. Ține și un curs de filozofie la una dintre universități. Pe care îl predă cu ajutorul chitarei. A pus toată filozofia lui Kant pe note. Nietzsche are linia sa melodică. Ca și Hegel. Toată lumea îl crede interpret sau compozitor. Iar el nu e decât un gângăvit prăpăstios.

De câte ori ne întâlnim, începe să lovească cu degetele de strune, dacă are a-mi transmite ceva important.

Și de data asta mă oprește cu un zdrăngănit de coarde.

– Un eveniment se întâmplă numai dacă îl aștepti, amice...

– Dar sunt și evenimente care dau peste noi fără să ne anunțe, îi răspund eu în proză.

– Oana te așteaptă la terasa Teatrului Academic, îmi zice, și eu prind să alerg, fără să-l mai las să-și termine melodia.

„Există o dreptate!”, murmur și-i mulțumesc în gând cerului și vecinului meu.

Filozoful avea dreptate: Oana mă aștepta la o măsuță într-un colț al terasei plină de actori.

- Oana. Ce fericit sunt că te văd!
- Vreau să vorbim, îmi glăsuiește ea rece.

Semn că mai e supărată.

Semn că nu i-a trecut de tot mânia.

Tace. Aștept. Privirea i-e stinsă. Vocea i-e slabă. Înfrățirea i-e tristă.

- Eu plec.

- Unde?... De ce?... prind și eu să mă gângăvesc precum amicul meu filozof.

- Ții minte la Saharna, te-am rugat ceva... Dar nu ți-ai ținut promisiunea.

- Care? mă prefac eu că nu pricep.

- Află că s-a împlinit ceea ce n-a dorit niciunul dintre noi.

- Ce anume?

- Tu ai făcut totul ca să te urăsc mult.

- De ce? nu înțeleg eu chiar nimic-nimicuța.

- Pentru că am ajuns să te iubesc mult.

Mă simt în al nouălea cer. Îmi vine să sar de la locul meu, să o îmbrățisez, să o sărut, să-i spun cele mai alese cuvinte.

- Mă faci cel mai fericit om de pe pământ, Oana, îi spun bucuros.

Mi-a căzut de pe inimă un pietroi greu. De la durere până la bucurie nu e decât un singur pas. Ca și de la bucurie – până la durere. Și mă conving de acest lucru chiar în clipa imediat următoare.

- Stai, nu te grăbi, mă oprește Oana. S-ar putea să fie altfel.

- De ce altfel? Acum am putea fi împreună. Fără să ne mai despărțim vreodată. O să avem cei mai frumoși copii. Vom fi fericiți. Va fi bine.

- Pentru mine, nu va fi deloc bine.

- În ce sens?

– În toate sensurile. Pentru că numai oamenii slabi, fără voiață, cu imaginația îmbolnăvită se îndrăgostesc. Un om puternic își va controla sentimentele, nu se va lăsa dominat de ele, și își va stăpâni totdeauna instinctele.

– Exagerezi, Oana!

– Matematica ne-a învățat să ne conducem de logică. Dragostea nu are logică...

– Nici logica nu are dragoste, încerc eu s-o contrazic.

– Dacă o aplici, dragă Vlaicu, descoperi ușor că ce iubești nu ar mai trebui să iubești...

– Să facem atunci, Oana, abstracție de ea.

– De ce să facem? Suntem oameni mari, nu niște copii.

– Oana, fără tine am să mor, încerc eu să devin patetic.

– Încă nimeni n-a murit din dragoste. Cum poate cineva muri din preamulta bunătate pe care o poartă în el?

– Dar Romeo și Julieta?

– Ei au murt de altceva: din confuzia întâlnirii nesincronizate. Toți cei care mor din dragoste, mor, de fapt, din alte motive.

– Care?

– Orgolii, insatisfacții personale, depresii, tristețe nevindecată, opțiuni neîmpărtășite, lipsă de comunicare. Pe acestea eu le-aș numi pe toate întâlniri nesincronizate.

– Omenirea totuși îi datorează atâtea!

– Știu. Prea multe jertfe însă s-au perindat pe altarul iubirii. Tocmai de aceea n-aș dori să mai adăugăm și noi una.

– Oana, căsătorește-te cu mine.

– Eu am să-ți aduc nenoroc. Țin prea mult la tine ca să mă mărit cu tine.

– Dar, odată și odată, tot ai să te măriți cu cineva?

– Posibil. Și, în loc să-l invidiezi, poate că va trebui să-l compătimizești.

– De ce?

Ea se prefăce că nu aude ceea ce o întreb.

– Vlaicu, știi prea bine că iubirea noastră nu se poate întâmpla, pentru că este una imposibilă. Din mai multe considerente. Chiar și din acela că semănăm, cum afirmă toți prietenii tăi. De aici ar veni cele mai mari dezamăgiri. Iar eu trebuie să-mi dovedesc mie că pot depăși această stare, pentru asta urmează să cobor cu picioarele pe pământ și să încerc să trăiesc mai departe, ca și cum nu te-aș fi întâlnit...

În cer tună. Peste parcul de alături prinde să plouă.

– Un lucru mi-am promis în ziua când ne-am cunoscut: să nu devin un produs al tău. Să nu mă las schimbată, modelată, așa cum m-ai vrea tu, ca să nu mai fiu eu cea care sunt. Acum recunosc, am pierdut pariul. M-ai făcut dependentă de vorbele înțelepte și de neroziile pe care le pronunți, de felul cum râzi și de felul cum mă umilești cu zâmbetul tău ironic, de obișnuințele tale de om comod și de corectitudinea ta care mă enervează, de câte nu știi și de câte știi. Când îmi dau seama cât de mult îmi lipsești, nu doresc să te mai întâlnesc. Mă sperii adeseori doar la gândul că poate să-mi fie atât de dor de tine, încât să nu mai vreau să te mai văd. Înțelegeți?

– Nu!

– Păi, cum ai înțelege? Tu, spre deosebire de mine, n-ai trăit niciodată o dragoste imposibilă.

– Ascultă, Oana...

– Da, da! Uite că am ajuns să te ascult. Chiar atunci când nu ai ce spune. Iar acum chiar nu ai ce spune. Eu, și tocmai aici nu semănăm deloc, nu știu atât de exact ca tine ce este bine și ce este rău, ce e permis și ce nu e permis, ce să spun și ce să tac...

– Și toate acestea crezi că fac o relație im-posibilă?

– Nu pune cratima, nici nu rupe cuvântul. El se citește, trăiește, scrie doar ca un tot întreg.

Iată și o lecție de gramatică.

Ceea ce aud mi se pare neverosimil.

Tac.

Oftez.

– Și cum vom proceda mai departe? Întreb eu cu o doză de speranță.

– Ne vom trata amândoi.

– Cum?

– Despărțindu-ne acum. Mâine voi pleca de la gazda unde locuiesc. Voi părăsi Chișinăul. Îmi voi schimba numărul de telefon, adresa electronică, serviciul.

– Și eu ce fac?

– Ce voi face și eu: ne străduim să uităm unul de celălalt. Făgăduiește-mi că ai să mă uiți!

– Cum, să te uit? Ce vorbești? Oare nu-ți dai seama că ceea ce-mi ceri e exclus?

– Spuneai că mă iubești?

– Te iubesc.

– Dacă ții la mine, dacă mă iubești cu adevărat, dacă îmi dorești binele, așa cum afirmi, promite-mi că ai să mă uiți!

– Cum să te uit?

– Nu întreba. Aici eu sunt cea care pune condiții. Așa va fi cel mai bine pentru amândoi. Te rog să-mi promiți... Insist.

Se uită țintă în ochii mei, mă ia de mână, îi simt ritmul bătailor ei de inimă în vârful degetelor. Așa probabil sunt semănate și pactele cu diavolul, lăsându-te convins de insistența fără scrupule a celuilalt, ca să te faci să devii laș doar pentru o fracțiune de secundă cât îți pui iscălitura sau amprenta degetului, care te vor pierde.

- Bine...

Promit, ca dus de apa unui puhoi, fără să am timp să mă dezmeticesc.

A fost și ca un joc, dar și ca o dezlegare.

- Eu va trebui să plec.

- Am să te aștept.

- Să nu mă aștepți, stăruie Oana.

- De ce?

- Eu nu mă voi întoarce.

- O să-mi fie dor. O să-mi lipsești... Știi cât te iubesc...

- Știu, mi-a spus ea. Am citit asta în ochii tăi, pe chipul tău și-n toate vorbele pe care mi le-ai spus încă de la prima noastră întâlnire. Femeia, iar eu sunt femeie, are urechea oculară: ea vede cu urechea. Nu trebuie să-i afirmi că o iubești. Ea află asta cu mult mai înainte de a auzi frazele și cu mult mai devreme ca celălalt să-și dea seama..

Să fi văzut oare mai înainte de blestem, pe când îmi era aproape indiferentă, că țin la ea, că o voi iubi?

- Și unde pleci?

- Departe. Am ales special această zi de duminică, cea mai tristă duminică din viața mea, căci tot într-o duminică muriseși ca să aflu că exiști, pentru a ne lua rămas-bun din același loc în care cuvintele noastre, care ne cunosc mai bine decât noi, s-au întâlnit pentru prima dată.

Rămân uluit de toate. Să vorbească ea la modul serios? Sau glumește, ca la primul nostru rendez-vous, când venise în costumație de teatru?

- Eu cred într-un Dumnezeu care dă cu zarul, mai afirmă Oana. Așa au căzut zarurile. Și te mai rog un lucru: să nu mă cauți.

- De ce?

– Pentru că așa vreau eu.

Vocea ei devine brusc aspră. Parcă nu am fi doi oameni, ci două armate, una în fața celeilalte, care se luptă doar cu privirile.

– Nu te uita așa la mine! îmi strigă ea.

– Cum mă uit?

– Ca un disperat.

– Asta și sunt, îi îngân resemnat și cobor privirile în jos.

M-a învins și de astă dată.

Ploaia încetează.

Aerul miroase a fulger stins în băltoacă.

Tăcem amândoi mai multă vreme.

Rup primul liniștea:

– Oana, știi că m-am obișnuit cu faptul să te văd, să te aud zilnic. N-am să pot trăi fără tine...

– Ascultă, Vlaicu, tu ce vrei de la viața asta? Vrei să fii fericit? Sau vrei să fii cu mine?

– De ce n-aș fi fericit cu tine?

– Pentru că nu se poate. Știu ce spun. Așa că alege. Trebuie să alegi.

– Ce? Între ce?

– Între a fi fericit și a fi cu mine.

– Aleg să fiu fericit cu tine. Nu-mi imaginez c-aș putea fi fericit fără tine. Tu pentru mine întruchipezi fericirea...

– Vorbești ca din broșuri, mi-o retează ea. Nu totdeauna în viață facem ceea ce vrem. Iar noi trebuie să ne despărțim. Pentru totdeauna. Îmi pare rău, crede-mă. Dar o să-ți revii repede. Sunt convinsă de asta.

– N-o să-mi revin...

Apoi după o pauză, adaug:

– ... niciodată. Aș putea măcar să te sun?

– Nu. Mi-am schimbat numărul de mobil. Și-apoi mă voi afla mereu, începând de mâine-dimineață, ora 6:00, în zonă de neacoperire. Nici la gazda unde stăteam cu chirie să nu mă cauți, m-am și mutat zilele trecute.

– Te duci în Bucovina ta?

– Nu voi fi nici acolo. Plec mai departe. Te rog nu fi insistent.

– Și totuși există un loc pe pământ unde vei fi. Unde se află? Spune-mi doar cum aş putea să te întâlnesc, undeva, cumva, cândva, atunci când îmi va fi foarte dor?

– Dacă vei vrea, vreodată, să mă reîntâlnești, ai putea să mă cauți în toate poveștile imposibile de dragoste, cuvântează ea cu durere în glas, parcă ar spune o poezie patriotică de pe o scenă.

– Să nu aibă oare niciuna șansa de a se fi împlinit?

– Niciuna, iar dacă vei găsi vreuna, atunci poate mă voi răzgândi și eu.

– Și te vei întoarce la mine?

– Nu e exclus. Deși nu cred. O iubire imposibilă de aceea e imposibilă, pentru că nu are sorți de izbândă. Exact ca relația noastră. În ele am să te aștept... și...

– Și?...

– ... Și în locurile unde ne-am aflat împreună și unde eu am fost fericită, poate cea mai fericită ființă de pe pământ. Acolo am să te aștept. S-ar putea să ne întâlnim pe acolo pe undeva, cine știe?...

„Recitalul poetic” i s-a încheiat aici. Oana s-a ridicat de pe scaunul ei.

În acea clipă mi-am amintit de cele pe care mi le-a spus Nuți. O întreb:

– Ce fac rinichii tăi?

– Bine.

– Dar inima?

– Și ea e bine.

- Migrenele?
- M-au lăsat de câteva zile.
- Mă bucur.

Oana s-a apropiat de mine și m-a îmbrățișat:

- Adio, prieten drag! Nu te supăra pe mine. Știu că ți-am pricinuit dureri, dar tu ești bun și ai să mă ierți.

Apoi, s-a smuls brusc din îmbrățișare și cu pași repezi a întretăiat scuarul, dispărând în mulțime. Am rămas să aștept chelnerul ca să plătesc pentru cele două cafele amare.

În acele clipe peste acel părculeț, peste acea parte de oraș s-a făcut brusc întuneric. Deși era amiază. Poate se lăsa-se întunericul de la norii de ploaie. Poate se făcuse întuneric doar în mine.

Atunci am văzut-o pentru ultima dată pe Oana Nour.

N-am crezut ce mi-a vorbit. De ce-ar fi trebuit să o cred?

Nu mi-a spus ea că mă iubește?

Nu știe ea că o iubesc?

Dar a doua zi toate s-au întâmplat întocmai: Oana a părăsit Chișinăul. Fără să lase o adresă, un semn, un indiciu.

Ca și cum nici n-a fost vreodată.

Atunci, începând cu acea zi, prima zi fără de ea, m-a co-pleșit un sentiment ciudat, de alarmă vecin cu disperarea, și din acea clipă am simțit că o iubesc pe Oana Nour așa cum n-am mai iubit pe nimeni niciodată la viața mea.

De multe ori o mare dragoste începe cu adevărat din clipa când ea se sfârșește.

E și cazul meu.

Și despre el e această carte.

Cartea iubirilor imposibile.

DE VORBĂ CU OANA

O visez deseori pe Oana. Ne spunem ceea ce n-am reușit să ne vorbim atunci când eram împreună. Cuvintele reconstituie amintiri, rememorează stări, caută explicații pentru cele întâmplate.

– Oana, sunt supărat pe tine.

– De ce?

– Pentru că ai făcut să mă îndrăgostesc de tine.

– Poate fi acesta motiv de supărare?

– Da, pentru că tu, în clipa când ți-ai dat seama de asta, ai dispărut.

– Ce trebuia să fac?

– Să nu dispari brusc, ca și cum ai murit...

– Dar cum?

– Să pleci, dacă așa ai decis, dar să o faci ca și cum mai trăiești...

– Adică?

– Să te îndepărtezi, treptat, fără să-mi dau seama, fără să observ...

– S-ar fi putut?

– Cred că da.

– Ar fi fost mai bine?

– Ar fi fost la fel de rău, dar mai puțin dureros.

- Când o despărțire devine cea mai dureroasă?
- Atunci când amintirile țin loc de vise.
- Acestea sunt visele care dor?
- Da.
- De ce ar dura?
- Pentru că ar fi putut să se întâmple într-un timp ce nu va mai veni niciodată...
- Și atunci?
- Ar trebui să ne cerem iertare de la ele.
- Dar, poate, nu doar de la ele?
- Crezi că ar urma să te rog să mă ierți și pentru faptul că m-am îndrăgostit?
- Așa ar fi corect.
- Dacă i-aș cere omului drag iertare pentru că mi-e drag, aș semăna cu elevul care zice la școală: „Iertați-mă, domnule director sau doamnă profesoară, pentru faptul că m-am îmbolnăvit”. Iar eu, ca într-o ploaie în care am stat și am răcit, am fost cu tine și m-am contaminat de tine. E vina mea, nu a aversei. Puteam s-o evit. Dar trebuia? Ar fi fost în puterile mele să nu mă las potopit, să nu fiu pătruns de ea până la piele, până la sânge, până la oase? Iar dragostea mea e și mai rea: e ca o ploaie care s-a identificat cu mine și a început să plouă cu mine, eu sunt stropii ei.
- Aș crede că o simt...
- Ți-am trimis o mie de SMS-uri și n-ai răspuns la niciunul.
- Deși nu le-am recepționat, cunosc conținutul lor, or, multe dintre acestea sunt ca și cum le-am formulat împreună.

Sms-uri (trimise și nerecepționate)

O zi bună îți doresc ție, celei pe care o visez și după ce somnul se termină.

Cât de frumoasă e lumea când știi că ești undeva.

Mi-e dor să te ascult: cuvintele pe care le spui tu nu fac zgomot, ele ca și cum mai degrabă completează liniștea. Mi-e dor să te văd. Mi-e dor să te simt undeva prin preajmă.

Aștept de la tine doar un semn. Că ești. Că nu te-am inventat. Că nu te-am visat, că nu ai coborât din vreunul din visele mele. Că exiști. Vie. Palpabilă. Reală.

Tot ce mă înconjoară pare de la un timp o ficțiune. Pentru mine nu există decât o singură realitate: tu.

Sunt gelos pe toate lucrurile care te înconjoară. Pe cărțile pe care le ții în mână. Pe ușile pe care le deschizi. Pe florile pe care le miroși. Pe obiectele pe care le atingi. Pe semenii pe care îi întâlnești. Deși nu aș avea aici niciun drept,

decât acela de a te iubi mai mult decât toate lucrurile din preajma ta și toți oamenii din lume luați la un loc.

Suntem mai degrabă ca două verbe decât ca două substantive.

În loc de EU și TU, afirm: Iubesc!, întreb: Iubești?

Când iubești, nu poți să fii aproape niciodată acolo unde te afli.

Te port pretutindeni cu mine, ca pe o dulce povară. De ce nu răspunzi când dorul meu strigă către tine. Spune SUNT, ca să pot fi!

Ar trebui să mă obișnuiesc cu lipsa ta. Așa cum se obișnuiesc scafandrii coborâți în adâncuri cu lipsa de oxigen. Care își imaginează că ar putea supraviețui și fără de el. Care mor, fără să știe, nu sufocându-se, ci amețiți dulce de drogul uitării.

Între noi nu s-a întâmplat aproape nimic, ca între două aisberguri care plutesc lin la o distanță mică unul de celălalt, dar care se ating, se resping, se rănesc sau se macină pe sub apele mărilor, nevăzute de ochii celor care le urmăresc de pe țărm sau din pacheboturile ce nu bănuiesc riscul la care se expun atunci când îndrăznesc, pentru a scurta din drum, să se strecoare printre cei doi munți de gheață...

Am trăit împreună veșnicia, care a durat trei luni de zile.

„Te iubesc” – cele două cuvinte pe care se sprijină tot Universul.

Ai spus: „Iartă-mi capriciile mele”. Dar mie-mi plac capriciile tale. Îmi ești dragă și pentru ele. Ca și pentru tot ce ești tu. Mi-e dor de capriciile tale. Unde ești?

Ce dureros de dor îmi e de tine!

Se înserează ca o făgăduință.

O să te visez la noapte.

Peste Chișinău e o lună cât jumătate de cer. Dacă ai fi și tu aici, ar fi cât tot cerul.

SOLITAR ÎNTRE PRIETENI

– *Ce crezi despre iubirile imposibile, profesore Edmond?*

– *Că o iubire, numai dacă este imposibilă, este una adevărată.*

Ce chin să o vezi! Ce chin să n-o vezi!

Oana a plecat. A dispărut din oraș. Dar nu și din viața mea.

Trec zile, săptămâni, luni și-i simt tot mai dureros – ca pe o parte din mine – lipsa.

O caut în lucrările mele de proiectare. Dar nicio proporție, niciun ritm, nicio lumină, nicio umbră, niciun spațiu din cele liniate nu-mi spun mai mult decât știu.

O caut în cărțile pe care i le-am împrumutat cândva să le citească și ale căror file mai păstrează respirația ei. Niciuna însă nu-mi dă vestea pe care o aștept.

O caut în parcuri, pe străzi, prin librării, pe terase, în săli de teatru, în casele unor cunoscuți – pretutindeni unde am fost cu ea. Dar nimeni nu mă anunță că ar fi văzut-o.

Mi-e sufletul zdrențuit.

Ca să nu stau de vorbă doar cu umbra mea, care, de câteva luni de zbulcium, aleargă abia ținându-mi-se din urmă prin oraș, cer sfaturi de la prietenii mei.

Max îmi spune:

– Dacă o iubești, dă-i pace! Ești dator să ții cont de voința ei. Fă așa cum crede dânsa că-i mai bine. Nu fi egoist, nu te gândi doar la tine. Gândește-te măcar o dată, acum când a făcut opțiunea, și la fata ceea. Și, dacă nu mai poți trăi fără ea, lasă-o să plece!

Toate se încâlcesc în mintea mea.

Când Paul mă întreabă:

– De ce n-o cauți?,

răspund:

– Pentru că o iubesc.

Și Evers îmi dorește binele:

– Dacă ții nespus la ea precum afirmi, uit-o!

Doru crede:

– O femeie care a putut să te facă să o iubești atât de mult, absurd de mult, merită tot disprețul tău, dragă Vlaicu!

Miron, văzând că sufăr, mă sfătuiește:

– Găsește-o și roag-o să te ierte pentru faptul că a greșit în fața ta.

Octav e cinic:

– Așteaptă să se scurgă timpul din nisiparnițe. Femeile, afl-o de la mine, se trec mai repede ca noi. M-am căsătorit cu o colegă de clasă și, ori de câte ori ies cu ea în oraș, prietenii cred că mi-am scos mama la plimbare. Așteapt-o să îmbătrânească. Și atunci o vei cuceri la sigur. Eu știu ce spun. Timpul e aliatul cel mai fidel al celor nefericiți în dragoste. El se răzbună în locul nostru. Nu te grăbi s-o găsești.

Pirău crede:

– Timpul estompează intensitatea unui sentiment, amice. De unde știu?! Am citit asta în toate anele. Găsisem în una dintre ele că savanții de la Universitatea Oxford au constatat,

după observații și cercetări îndelungate, că orice dragoste ține cel mult trei ani de zile. Când mă îndrăgostisem de Greta, am așteptat răbdător să treacă cei trei ani de zile. Dar, după trei ani de zile, dragostea mea s-a aprins și mai tare. Vai de capul meu! Dar, de fapt, vai de capul lor, al savanților! Pentru că în curând se vor împlini 20 de ani din ziua în care m-am îndrăgostit de Greta. Iar experiența mea, iată, contrazice toată știința...

Niky mi se pare cel mai limpede la gândire:

– Dacă suferi, înseamnă că iubești.

.....

Mă doare, deci iubesc.

Iubesc, deci exist.

Fericit în infern

Îl întreb pe domn' Edmond:

– Ce înseamnă să iubești, domn' Edmond? Dacă ai aflat, spune-mi și mie.

Vocea lui, după săptămâni de singurătate, e de sticlă spartă:

– Să fii fericit în infern. Asta înseamnă, *mon chéri*⁵, Vlaicu. E binele de care nu poți avea parte decât dacă riști totul. Iar câteodată trebuie să pierzi totul, ca să câștigi doar ceva, care pentru tine devine mai-mult-decât-totul. *Tout court*⁶.

– Ce crezi despre iubirile imposibile?

– Doar când e imposibilă, o iubire devine adevărată. *Ton*

⁵ Dragul meu (*fr.*)

⁶ Nimic în plus (*fr.*).

sur ton⁷. O astfel de iubire e răspândită mai mult în cer și mai puțin pe pământ. Și din motiv că e deasupra omului. Se deosebește de alte pasiuni prin absurdul ei. Ea se naște la granița imposibilului. Se construiește greu, dar temeinic. Chiar dacă vine à vol d' oiseau⁸. O astfel de dragoste aparent nu are nicio motivație să fie. Cu atât mai mult – o rațiune de a nu fi. Dar tocmai ea îl motivează pe om să iubească total. Nu tot ce iubim noi e iubire. Nu tot ce simțim este adevărat. *Aici – prends garde!*⁹

– Iubește-ți aproapele?

– Abia iubind pe cineva, acela îți devine aproapele. Atunci îi poți ierta lesne tot răul din lume. Și tot lui, când nu-l vei mai iubi, încetând să-ți mai fie aproapele, nu-i vei ierta nici binele pe care ți l-a făcut.

– A iubi dușmanul?

– Cum să-l iubești pe vrăjmașul tău mai mult decât pe tine însuși, așa cum ne îndeamnă Evanghelia? Cum să-i răspunzi cu dragoste la ură? Cum să-i spui că tot ce este al tău îi aparține? Fără să vrei nimic în schimb... *De bons mots*¹⁰, așa gândesc cei mai mulți. E dragostea pe care omul o poate accepta. Dar condiția lui omenească nu-i îngăduie să o priceapă până la capăt. Ca și dragostea imposibilă. *C'est ça*¹¹. Învăț să iubești. Învăț să iubești absurd. Caută iubirea imposibilă. Acesta e sfatul pe care mi l-au dat și mie alții.

– Atunci povestește-mi dacă tu ai iubit pe cineva absurd.

– Iubisem într-o vară. De opt ori m-a lovit atunci fulgerul. Cum ieșeam din casă, cum prindea să plouă. Cerul se încărcă

⁷ Ton pe ton (*fr.*)

⁸ În zbor de pasăre (*fr.*)

⁹ Atenție! (*fr.*)

¹⁰ Vorbe de duh, formule pline de tâlc (*fr.*)

¹¹ Așa e (*fr.*)

de nori și de tunete. *Tambours battants*¹². Iar eu aveam în-tâlnire cu acea femeie. Cum i-aș fi explicat ulterior că n-am putut trece o stradă care se transforma după fiecare ploaie în fluviu?! Sau că fulgerele mă căutau prin tot orașul tocmai pe mine?

Când a murit în accidentul acela groaznic, în care se ciocniră două trenuri pe aproape de Cahul, iar preotul a cântat „veșnica pomenire”, bocitoarele plătite de mine să dea glas unui bocet de dragoste pe care l-am compus în ajun, atunci când au prins să-l zică în cor, morților de care era plină biserica – erau vreo zece, înșiruiți unul lângă altul – le-au dat la toți lacrimile, chiar dacă nu mai aveau puls de câteva zile bune. De atunci tot învăț să fiu singur și nu pot. *Nul savoir – vivre*.¹³ Singurătatea trebuie învățată și ea, ca o lecție, mai afirmă Edmond.

Iar eu nu am tăria sau capacitatea să o deprind.

Nici să o așez pe locul unde a stat altădată Oana. Pe care ar trebui s-o cred mai moartă decât morții, cei cărora le curgeau lacrimile când azeau cât de mult îi regretă cei părăsiți cu voia sau fără voia lor.

Nimeni, dar absolut nimeni din mulțimea de prieteni pe care-i am nu poate să mă ajute sau măcar să-mi ofere un sfat util.

Deși felul meu comunicativ de a fi este să predispun la confidențe, la sincerități, la mărturisiri, niciunul dintre amicii mei, așa îmi spun ei, n-a trăit o iubire în care nu s-a întâmplat aproape nimic, dar care să fi lăsat niște răni atât de adânci.

¹² Bătăi de tobe (*fr.*)

¹³ Nimic din ce înseamnă a ști să trăiești (*fr.*)

Un loc în istorie

Pe Nelu îl găsesc curățându-și grădina de crengi uscate.

Pricepe de ce am venit și fără să-i vorbesc.

Oftez.

Prietenul mi se destăinuie:

– Nu fi trist. Uită-te la mine. Eu m-am căsătorit din dragoste de opt ori.

Știi ce înseamnă a iubi cu adevărat pe cineva? Să distingi dintr-un cor de o mie de voci vocea femeii pe care o iubești, să recunoști într-o mulțime pașii ei sau – într-o grădină cu o sută de miresme – să deosebești mirosul unei singure garoafe sau al unei singure crizanteme, asta înseamnă.

Dragostea ta e de asta? Sau e una obișnuită, banală, ome-nească?

Află că eu sunt divorțat de șapte ori și căsătorit de opt ori. Divorțat de aceeași femeie și căsătorit cu aceeași femeie. O iubeam ca nebunul pe Rina și Rina mă iubea ca nebuna. Dar caracterele noastre infernale ne jucau festa. Cum ne certam, cum dădeam la divorț. Motivele erau dintre cele mai prostești: de la „de ce mă săruți?” la „de ce nu mă săruți?”. Dar peste o lună vedeam că nu pot trăi fără ea, și nici ea fără mine. Și iarăși ne întorlocam. Numai că noi pe toate le făceam oficial, cu, de regulă, aceiași nași, cu nuntași, costume de miri, la biroul Stării Civile. Și așa de opt ori. Că se săturaseră cei de acolo să ne declare soț și soție, și apoi să ne tot anunțe că mariajul nostru se încheiase. Ultima dată ne-au propus, parșivii, să ne facem abonament.

Nelu râde:

– Să-ți mai spun ceva: într-o dragoste absolută cine o face pe deșteptul e un prost.

Nu-l întreb nimic, dar Nelu îmi oferă explicațiile pe care nu i le cer:

– Noi ne-am nimerit deopotrivă de proști. Și suferim. Unul din urma celuilalt. Unul de celălalt. La voi ar putea fi același lucru. Așteapt-o, că se va întoarce.

Nelu îmi mai spune, ca să mă încurajeze:

– Iar dacă nu se va întoarce... Păi, atunci ce să-ți spun?!, în istorie au rămas nu iubirile fericite, ci cele nefericite. Las-o așa, neîmplinită, și vei intra în istorie.

Despre fata cu ornicul în piept

E bine să ai un amic mai în vârstă. Care le știe pe toate. Când am nevoie de un sfat, vin la Dâmbu.

De fiecare dată îl găsesc în salon, camera lui de la etaj, scufundat în lecturi, cu o carte – aceeași – în mână, fără să-i întorcă pagina, și asta de ani de zile. Când intri, se uită pe deasupra ochelarilor ploioși la tine și-și continuă lectura în aceeași tăcere „de data trecută și de data viitoare...”

Și acum mă privește îndărătnic pe sub sprâncene, fără să scoată o vorbă, și-și continuă lectura.

Orașul vorbește că și-a zvătat copiii în bătai, ca să învețe și să îmbrățișeze profesii stupide: unul se făcuse profesor de limbi moarte din Bangladesh, altul predă fizica moleculară la o școală pentru orbi cu ajutorul alfabetului Braille.

I-am prezentat toate prietenele mele.

Când fusesem cu Oana la el, se împrieteni cu ea dintr-odată.

Atunci mi-a spus:

– Dă-i pace dacă o iubești. Nu fi egoist, caută-ți de ale tale. Ai s-o nenorocești. Mai ai să crești până la ea. Tu știi cum ești?! Bolborosești ca apa care ajunge la 99 de grade și-i mai trebuie un grad ca să dea în clocot... acel grad ție îți va lipsi totdeauna... nu vei înțelege niciodată de ce fata asta caută mereu singurătatea de care suferă cel mai mult. Ea are toate cele 100 de grade necesare pentru fierbere. Dar tu nu-i observi clocotul.

– Ce să fac?! îl întreb acum. Am pierdut-o pe Oana. Probabil s-a îndrăgostit de cineva, de altcineva, îi spun.

– N-a furat-o nimeni. Nu e ființa care să se lase furată. Ea e tipul de femeie care se vrea înțeleasă. Tu ai refuzat să o înțelegi. Și ea, mai mult în semn de protest, a preferat să fie o vreme singură. Las'-o! n-o căuta. O să se întoarcă după un timp.

Dâmbu a iubit și el. Fără să-l întreb, îmi vorbește, a o suta oară, despre marea lui dragoste din tinerețe.

„... – Adina-Dina așa o chema... O puteai crede mută. Dar nu era. Putea sta tăcută ore, zile, săptămâni.

Părinții ei mă rugau:

– Vorbește cu ea. Spune-i să spună ceva de spus.

Dar eu nu știam ce să-i spun.

Ne întâlneam și tăceam amândoi.

Mă temeam să dau drumul la cuvinte.

Atunci auzeam inima ei. Puteai să-i numeri bătăile și aflându-te la un pas distanță. Tic-tacul se auzea de departe, de parcă avea un ornic ascuns în piept.

– Cât e ora? o întrebam.

Și ea ghicea cu exactitate cât e, fără să se uite la ceas.

Ne cunoșteam de câteva zile când am fost cu ea la Paciu, colecționar de ceasuri – acesta avea câteva sute de mecanisme înșiruite pe toți pereții, care ticăiau făcând un zgomot infernal –, și când Adina-Dina a intrat, s-au oprit din senin cu toatele. S-a făcut brusc liniște. „Le-a deocheat”, a zis Paciu, ale căror ceasuri s-au pornit abia după ce am ieșit.

Crezusem atunci că fusese o întâmplare.

Dar a doua zi, când îi făcusem împreună o vizită mamei mele, bătrâna a exclamat:

– Vai, mi s-a oprit ceasul!

Altădată, când îi pășisem pragul casei unui profesor, acela a remarcat:

– Fato, tu ai un câmp magnetic de invidiat, tu-mi scurtcircuizezi toate aparatele din casă.

Pe unde trecea, ceasurile deraiau fără motiv.

Nimeni nu putea explica acest fenomen paranormal.

În casa ei nu mergea niciun ceas. Întârzia mereu sau sosea mai devreme în locurile unde era așteptată.

Cei mai deranjați de asta erau părinții domnișoarei, care credeau că nu e un semn bun pentru sănătate.

Aceștia au chemat preotul care a făcut câteva sfeștanii, apoi – o vrăjitoare care a tăiat apa dintr-o strachină cu cuțitul, dar totul a fost zadarnic. Ceasurile nu mergeau în prezența ei. Ca și cum ea însăși trăia în afara timpului.

Odată am stat cu Adina-Dina patru zile, crezând că am zăbovit câteva ore. Altădată am șezut cu ea câteva ore, dar trecuseră patru zile.

În preajma ei nu aveam sentimentul timpului. Ca și cum acesta nu exista.

Odată am întrebat-o:

– Ești certată cu ceasurile?

– Nu, mi-a spus ea. Doar cu timpul. Încă din copilărie sunt certată cu timpul. Nu-mi ajungea pentru joacă, pentru lecturi, pentru teme. Și l-am blestemat...

Ea defectase în acea vară toate ceasurile din orașul nostru. Iar odată cu ele Adina-Dina oprise și timpul.

A fost cea mai lungă vară a vieții mele.

Și cea mai extraordinară.

Află, amice, un lucru pe care ar trebui să-l știi: în preajma unei femei pe care o iubești timpul nu există. Și-atunci, la ce bun toate ceasurile din lume?!”

.....
Încă un blestem la fel de ciudat.

Deci al meu nu e unicul.

Cât de mult te poate schimba o dragoste?

În casa lui Demetriu văd pe perete înșiruite mai multe fotografii.

– Cine-s acești băieți? Sunt frați între ei?

– Nu! E lle, băiatul meu la 16, 17, 18, 20, 22, 23 și 24 de ani, zice, și-și aprinde o țigară. Dar ai dreptate: la fiecare vârstă era sau devenea mereu altcineva. Cum se îndrăgostea, cum i se schimba chipul. Era ba blond, ba șaten, ba cu ochi verzi, ba cu ochi negri, ba înalt, ba scund... Semăna cu fata de care se îndrăgostea. Sau, poate, cum voia aceea să fie. E o capacitate unică

a omului care iubește. Eu n-am avut-o. Am făcut mai degrabă femeile care m-au iubit să semene cu mine. Doar un pic: la a pufăi din țigară. Mai mult n-am fost în stare.

Cum descopeream că s-a schimbat – de fapt, că se îndrăgostise din nou –, cum îi făceam o fotografie. Ca să nu-l uit. Nu observi că niciuna nu seamănă cu cealaltă? Își împărțise, dragul de el, viața pe faze și avea pentru fiecare dintre ele, dar, de fapt, pentru fiecare nouă iubită, aproape alt chip, un alt suflet, o altă mentalitate. Nu-l mai cunoșteam nici eu.

– Și acum unde e Ile?

– Când s-a îndrăgostit ultima dată, a fost un prăpăd. Îmbătrânise brusc. Părea mai în vârstă decât mine. Aproape muțise. Fata pe care o iubea plecase în lume. Iar eu, fraierul de mine, ca să nu se chinuie, l-am sfătuit s-o caute. Și de atunci n-a mai dat niciun semn. E vina mea! Numai a mea! Pentru că eu l-am trimis să o găsească. Simt că e undeva pe aproape, poate chiar în orașul nostru. Și mi-e atât de dor de el, încât m-aș porni să-l caut, dacă aș putea ști cum arată Ile al meu, băiatul meu cel drag, acum!...

Demetriu vorbește repede, el, bănuiesc, face parte din tagma celor cărora le place să vorbească, nu să fie ascultați.

Se ridică, pipăie cu vârful degetelor partea de jos a ramelor pozelor și îngână:

– Și fotografiile lui se schimbă. Pe unele nu le mai cunosc. Pe altele parcă le-aș vedea pentru prima oară. Cine mai știe pe cine reprezintă acestea acum?!

Demetriu fumează ca un turc. Se întoarce spre mine și-mi arată trabucul:

– În fiecare zi, am citit undeva, în lume sunt fumate cinci-sprezece miliarde de țigări. Una e a mea... Eu fumez câte o țigară pe zi. Așa ca să nu uit plăcerea. Odată fumam patru pachete pe zi. Produceam fum cât o locomotivă.

Trage fumul adânc în piept. Fumează încet. Fără să se grăbească. Savurează tutunul care mocnește surd ca un foșnet de insecte. Și parcă atunci își amintește de mine:

– Unde e fata ceea? Ai pierdut-o. M-am bucurat când te-am văzut cu ea. Ai făcut-o să simtă că există pentru tine și asta o făcea să fie cu adevărat. Își mijea ochii când o țineai de mână, parcă nu vedea bine. Semăna în acele clipe cu o pisică. Când pisicile sunt fericite sau mulțumite, își mijesc ochii, știai?! Era fericită cu tine. Cum dracu' ai scăpat-o din mâini?! De ce i-ai dat drumul? Ce-ai făcut? Sau – ce n-ai făcut?

– Nu știu.

– Ai o privire goală, precum a cailor după o cursă. Ca și lle când a plecat. O cauți acolo unde nu-i. Îi adulmeci urmele. Asta nu tămăduiește rănile. Ba, mai mult, ți le răvășește. Spui că te iubește. Atunci, sunt convins, ea te așteaptă, undeva, în acest nemărginit univers, sperând, crede-mă, pentru că eu cunosc femeile, că ai s-o găsești. Pornește la drum. Și ea îți va ieși în întâmpinare. E legea de aur a celor care se despart în toiul dragostei lor. Cine știe, poate ai noroc.

„Filozoful”

Vecinul meu, „Filozoful”, vede că sufăr. Îmi spune ceva, dar nu pricep. Atunci scoate chitara și-mi cântă:

– Dacă ea ar exista, nu ai iubi-o atât de mult. Ea nu e reală decât în amintirile și în visele tale. În viața de zi cu zi, spun cărțile pe care le-am citit, e o ființă care seamănă cu toate

celelalte: obișnuită, umilă, sclifosită... În vise și amintiri, acolo s-o cauți. Și-o vei găsi. Tu trăiești în două realități paralele, una monotonă și alta în plină viteză, una lăncedă și alta fanzistă. Trebuie să alegi în care dintre ele preferi să te afli...

– Spune-mi, „Filozofule”, tu ai iubit pe cineva?

– Numai ființe care m-au iubit. Restul e pierdere de vreme. Tristețea din dragoste e timp pierdut. De multe ori, acele femei au avut un singur motiv ca să mă iubească: le-am iubit eu mult.

S-o caut, s-o caut, s-o caut...

Dar unde?

În care loc de sub soare mă așteaptă Oana, așa cum mi-a promis?

Cum să o găsesc altfel decât căutând-o?

Când nu știu nimic despre ea, nici unde locuiește, nici de ce a plecat, nici dacă Oana e numele ei adevărat.

Respir, ca și cum aș fi sub apă.

Alerg, parcă stau pe loc.

Trăiesc, ca și cum aș fi murit.

Planeta e gata să sară de pe orbită și să dea cu toată omenirea de vreun pietroi rătăcind prin univers.

Și atunci mi-am amintit ce mi-a spus cândva profesorul nostru de dialectică: salvează-te pe tine – și vei salva întreaga omenire.

Acea zi era una de joi, când m-am trezit în zori și, copleșit de lumina multă care mi-a pătruns în cameră, am decis să salvez omenirea.

Pentru că ea, ce vină ar avea în toată această poveste-nepoveste, ca să sufere odată cu mine, cel blestemat să iubească cum n-a mai iubit nimeni niciodată pe pământ?!

SINGURĂTATEA MULȚIMII

... Atunci m-am convins încă o dată că am nevoie de multă lume în jurul meu ca să mă simt cu adevărat singur.

„Când crezusem că am pierdut totul, am descoperit că mai am încă multe de pierdut.

Zilele îmi par ca niște mărgele scăpate de pe o ață. Amurgul vine, de multe ori am această ciudată senzație, înainte de zorii aceleiași zile, sau – se scurg unul în celălalt, amestecându-se: uneori la „Bună dimineața!” cuiva, altcineva parcă răspunde cu gura mea:

– Bună seara!

Aștept să treacă timpul, la capătul căruia sunt sigur că o voi întâlni, semăn cu întemnițatul care ar fi bucuros dacă i-ar zbura anii ca zilele: să se trezească mâine în zori îmbătrânit de tot, dar... liber. Eliberat de Oana, cum m-ași simți?

Ziua întreagă sunt preocupat de un singur gând: să nu mă gândesc la ea. Să nu mi-o amintesc. Să n-o caut. Seara îmi promit să n-o visez. Dar nimic nu-mi reușește.

Îmi răsar mereu în minte cuvintele unui preot răspopit:

-Moartea o mai păcălești, dragostea - niciodată. Mai degrabă dragostea e cea care te păcălește. Vine pe neașteptate, tocmai când n-o aștepti... Și se duce, cu tot cu tine!

Fusese cea mai a mea, când încă n-o iubeam. Sau o iubeam mai puțin. Și am început să o pierd din clipa când am simțit că o iubesc mult.

Abia acum am putut înțelege dureroasa singurătate a mulțimii. Fug ca să mă ascund de tot ce simt pentru ea într-o adunare de oameni sau într-o companie veselă și mă simt și mai singur.

E imposibil să tot afirm în cercul prietenilor mei că nu mi se întâmplă nimic. Mai mult tac și, de cele mai multe ori, nu aud ce mi se spune. Sfaturi bune, dar - numai nu pentru mine.

Ea se află poate undeva prin preajmă, dar - atât de departe, parcă a murit. Sau ca și cum încă nu s-a născut.

Fusese călăuza care mă dusesse până la uşile edenului şi acolo mă părăsise. Puteam să intru, şi mi s-ar fi deschis dacă aş fi bătut, dar fără de ea raiul mi-ar fi fost infern. Izbutise să mă convingă că paradisul se află acolo unde e omul tău drag. Că dragostea reprezintă evenimentul cel mai deosebit care i se poate întâmpla unui om de-a lungul existenţei sale. Că nu există nimic important în afara iubirii. Că iubirea e un alt nume pentru tot ce este frumos în această viaţă. Dar şi-n toate celelalte.”

Pe şeful meu, bătrânul arhitect Katz, l-am găsit binedispus. I-am întins o filă scrisă pe care o aveam cu mine.

– Ce-mi dai?

– O cerere.

– Ce fel de ce' e' e?

– Plec. Plec de la serviciu.

– Ce e, Vlaicule, d' agă cu tine, luc' ăto' ul meu cel mai bun?! Te văd tot mai abătut de la o v' eme. Ce s-a întâmplat? Ce ai pe inimă? Nu cumva e vo' ba de o d' agoste?

– A mea nu e dragoste.

– Da' ce e?

– Blestem.

– Ştii ce se spune la Matei?! „Binecuvântaţi pe cei ce vă blestemă.” Poate că, amice, nu e blestem, ci binecuvânta' e? Nu putem să ştim niciodată. Şi eu când e' am la vâ' sta ta mă înd'

ăgostisem lulea de o a' tistă de ci'c. Începusem să o iubesc după ce mu' ise, căzând de pe t' apez. Vai! A fost g' ozav. Ca să-mi t' eacă, am făcut atunci cu un vapo' înconju' ul globului pământesc. Tu ce ai de gând?

– Vreau să vizitez și eu niște locuri.

– Unde?

– Pe aici prin preajmă. Nistru, Prut, nord, sud...

– Minunat. Minunat. Tocmai voiam să-ți dau o însă' cinare impo' tantă. Bi' oul nost'u de p'oiecta' e a câștigat un p' oiect' emacabil. De c' ea' e a unui Muzeu al Satului la ma' ginea Chișinăului. Ce zici? T' ei luni îți vor fi de ajuns să vii cu p' opune' i?

– Să mă gândesc.

– Ce să te mai gândești? O' dinul l-am semnat deja. T' eci pe la contabilitate să-ți achite indemnizația de deplasa'e. Poți pleca de azi. Ia' cu ce' e' ea nu te g'ăbi. Va veni și timpul ei. Am să te anunț când.

Cunoscusem de mai multe ori în viață bunătatea. Și de fiecare dată mă întrebam: facem noi oare totul ca să fim vrednici de ea?

Discuția cu profesorul Katz m-a făcut să am mai multă încredere în faptul că trebuie s-o caut, că am s-o reîntâlnesc pe Oana cu mult înainte ca ea să mă uite.

PAUL

Oana a dispărut.

Am impresia, iar de atunci au trecut câteva săptămâni, că mă prăbușesc într-o prăpastie, fără să ajung la fund.

Oana, mi-e sete de tine, mi-e foame, mi-e dor!

Nimeni nu mi-a dăruit atâta bucurie, nimeni – atâta durere.

Sunt bolnav. Bolnav de Oana Nour.

Caracter nesuferit, fire sucită, ființă imposibilă...

Asta e ea. De ce aș regreta atunci că nu o văd, că nu o întâlnesc, că nu-i vorbesc, că nu-mi vorbește?

A dat buzna peste sentimentele mele.

A intrat în viața mea ca un tren într-o harabă de fân uitată pe calea ferată.

Stăm la taifas cu Paul și Miron, cei doi prieteni nedespărțiți, pe aceeași bancă din parc, unde i-am întâlnit altădată fiind cu Oana.

Le vorbesc despre Oana, care a dispărut, fără să lase vreo adresă.

– Ai să mai întâlnești, prietene Vlaicu, o altă femeie pe care s-o iubești, mă consolează Miron.

– Nu, răspunde Paul în locul meu.

– De ce crezi asta?

– Știu.

– De unde?

– Din cărți.

– Cărțile mint.

– Nu și cele pe care le citesc eu.

Memorii, amintiri, relatări ale unor persoane care, de multe ori, au uitat numele iubitelor sau iubiților, dar n-au uitat nimic din sentimentele care le-au răvășit destinele – sunt lecturile exclusive ale lui Paul din ultimii ani.

– Ai găsit în ele povestită vreo iubire imposibilă. Spune-ne-o! Îl îndemn.

Paul nu știe dacă ceea ce vrea să ne istorisească s-a întâmplat cu el sau cu altcineva. Dar ce mai contează?

Am mai auzit povestea lui în câteva rânduri. L-am rugat să o mai relateze o dată. Pentru că el nu o spune niciodată de două ori la fel.

PRIMA DRAGOSTE TOTDEAUNA E ULTIMA

– Iubim o singură dată în viață: prima oară.

Celelalte iubiri vin ca o completare a celei dintâi.

Paul crede că pentru dragoste trebuie să ai har:

– Tot pe ea, pe prima ta dragoste, o vei căuta și-n celelalte iubiri, pe care le vei mai întâlni sau pe care ți le vei imagina. O vei visa mereu, vei fi condamnat să dai întruna de ea, chiar dacă ți se va părea că ai găsit o altă ființă pe care s-o

iubești la fel de mult sau – ademeniri, amăgiri, năzăriri! – și mai mult. Dacă ai fost îndrăgostit de-adevăratelea, nu-ți mai revii niciodată. Omul iubește o dată în viață. Chiar dacă îi este dat să mai întâlnească ființe care să-i răvășească sufletul, în ele nu va face decât să-și recunoască prima și unica lui iubire. Este foarte important s-o poți recunoaște, pentru ca s-o poți prețui.

– Cum?

– De multe ori faci cunoștință cu o persoană pe care îți dai – paradoxal – seama că ai iubit-o mai înainte de a o cunoaște, pe care ai așteptat-o toată viața ta, care ți s-a arătat în vise anterioare, pe care ai văzut-o în privirile, în zâmbetele, în șoaptele altor persoane, pe care le-ai întâlnit, întâmplător, cândva, recunoscând, de fapt, doar fragmente, rămășițe, scânteieri din tot ce înseamnă ea, ba într-o ființă, ba în alta...

Așa cred. De ce? Pentru că prima iubire e de la Dumnezeu, celelalte vor veni de la tine, de la alții.

Pe Marianita mai întâi am văzut-o într-un vis, apoi am întâlnit-o.

Am recunoscut-o pe dată.

Ea nu-și amintea visul.

Chit, că și acela avusese loc cu vreun an mai devreme. Era și firesc să nu țină minte. Trecuse timp destul.

Citiseam undeva că pentru o dragoste la prima vedere omul are nevoie de șapte secunde. Eu m-am îndrăgostit în trei.

Comparam acea dragoste cu o febră mare. Când afară e arșiță, iar ție îți este frig. Când stai acoperit de-un troian, iar tu te sufoci de căldură.

Ceea ce simțisem pentru ea nu era iubire, era mai degrabă un foc care mă ardea pe dinăuntru, fără milă.

Când o întrebam dacă mă iubește, răspundea sec – ca și cum o întrebam cu cât se vând roșiile la piață:

– Te iubesc și eu mult de tot.

Acest „și eu mult de tot” mă durea. Pentru că un „iubesc!” care are cuvinte în plus e mai puțin convingător.

Țineam nespus la ea, încât nici nu-mi mai păsa dacă mă iubește mult sau puțin: eram convinsă că dragostea mea – care se revărsa peste marginile sufletului meu ca apa unui izvor puternic peste colacul unei fântâni – ne ajunge pentru amândoi.

Dar se vede că n-a fost să fie așa.

După ce însoțise timp de o săptămână în calitate de translator o delegație de businessmeni americani prin vinăriile de Cricova și Purcari, într-o zi Marianita mi-a telefonat ca să mă anunțe:

– Mă mărit cu un american. Știi cum îl cheamă?! Rockefeller. Cred că ai auzit de acest nume. E omul cel mai bogat de pe planetă. De fapt, e vorba de nepotul lui. Dar are și el suficientă avere ca să mă facă fericită. Plec cu el mâine la New York. Îmi pare rău că n-o să ne putem lua rămas-bun...

O ascultam și parcă asistam la naufragiul unui vapor care se duce la fund cu toate luminile aprinse. O fascinație a groazei, o măreție a dezastrului.

Ce puteam să-i spun Marianitei?... De fapt... „doamnei Rockefeller”?

– Și eu? am pus această cea mai tâmpită întrebare care-i poate trece unui bărbat prin cap în asemenea momente. Eu ce fac?!

– Tu? Nu ai decât să te însori și tu cu cineva.

– Dar eu te iubesc pe tine.

– Știi cum spune Aragon? Că „nu există dragoste fericită...”

– De aceea te măriți cu altcineva?

- Poate...
- Dar, Marianita, iubito, nu spuneai tu că mă iubești?
- Spuneam.
- Dar pe american?
- Pe tine te iubesc, dar de el sunt îndrăgostită.
- Cum să se poată, Marianita, să mă iubești pe mine mult, iar de el să fii îndrăgostită?

- Ba uite că se poate, răspundea ea cu un aer de filozoafă, adăugând:

- Tu n-ai să înțelegi niciodată o femeie...

Chiar că nu înțelegeam nimic.

- Marianita, nu am să pot trăi fără tine..., i-am mai spus.

- Dar tu încearcă...

- Cum?

- Însurându-te cu prima femeie întâlnită în cale, cum se procedează în astfel de cazuri... Se zice că aduce noroc. Și se mai spune că doar așa îl poți uita cel mai ușor pe cineva pe care vrei să-l uiți.

Am ieșit din casă cu gând să mă însor cu prima femeie întâlnită în cale.

Pământul sub mine suna a peșteră goală, cu intrarea surpată. Câțiva porumbei se luară din urma mea, ciugulindu-mi lacrimile care cădeau pe asfalt.

Dar prima întâlnită pe stradă a fost o babă.

- Mărită-te cu mine, i-am zis.

Ea m-a privit ca pe un nebun și mi-a zâmbit cu gura ei fără dinți:

- Da' cu moșneagul ce fac?

Baba se nimerise a fi măritată.

Am pufnit amândoi în râs și atunci ea mi-a spus:

- Vrei să te însori ca să-i faci în ciudă cuiva. Dar ține minte,

dragul mătușii, cine se însoară sau se mărită ca să-i facă în ciudă cuiva doar sie își face în ciudă.

Bătrâna era deșteaptă.

– Și eu am jurat odată demult, după o dezamăgire în dragoste, să mă mărit cu primul întâlnit în cale, iar în stradă am dat peste un mitropolit. Care avusese o înțelegere cu Dumnezeu să nu se însoare niciodată. Când i-am spus de jurământ, Înalt-Prea-Sfinția-Sa a zâmbit și mi-a spus că toate jurămintele, inclusiv cele de dragoste, sunt de la diavol și m-a slobozit. Ține minte, o iubire mare e un dar pe care Cel de Sus ți-l dă o dată în viață, o singură dată, și pentru totdeauna. Caut-o. Ai să găsești licăririle ei în ochii altor femei. Capteaz-o. Femeia pe care o iubești acum... poate că-n ea ai iubit o altă femeie. Cea pe care abia urmează s-o întâlnești... Dragostea adevărată, cea pentru care ești hărăzit..

Așa baba m-a dezlegat de jurământ.

Dar ce mi-a dorit ea n-a fost să fie.

Am cunoscut-o pe Tisa, soața mea actuală, într-o florărie. Intrase să-și cumpere niște flori, dar nu avea bani să și le plătească.

Când m-am propus să i le achit eu, s-a uitat la mine ca și cum ne văzuserăm ultima dată cu o oră mai devreme.

Am întrebat-o:

– Cine ești? Că nu te cunosc.

Ea mi-a zâmbit atunci, de mi-a părut că-mi zâmbise Marianița cu gura ei:

– Sunt o orfană de soț...

Așa am aflat că avusese și un bărbat, dar care o lăsase în noaptea nunții, fugind cu toți banii de la masa mare în lume...

Era de o inocență care ar fi fost în stare să salveze ninsoarea ce cădea pe-o gunoiște din preajmă.

Când i-am spus că aş vrea s-o înfiez, a fost de acord.

Trăim împreună de 14 ani și ne împăcăm minunat. Avem șapte fete. Cel mai mare șoc l-am avut când mi-a născut prima fată. Ea semăna leit cu Marianita. Și a doua semăna cu ea, și a treia, și a patra, și a cincea, și a șasea. Și a șaptea. Nu găsesc explicația. Tisa n-a văzut-o pe Marianita niciodată. Nici eu – de când ne-am despărțit. Poate pentru că – atunci când sting lumina și fac dragoste cu soața, o simt pe Marianita între noi, cum se strecoară sub pătură, că nici nu mai știu pe cine ating, pe cine sărut... Dar nu Marianita îmi naște pruncii, sunt fetele mele și alte Tisei, ce ar avea ea cu ele?...

Paul înoată printre cuvinte, ca un aisberg pregătit să scufunde „Titanicul”.

– Să-ți spun acum o prostie, pe care te rog să mi-o ierți: trăiesc cu soața mea, dar aștept să vină noaptea, să sting lumina și să mă întâlnesc cu Marianita, să fac dragoste cu ea și să-i mai concep niște copii care să-i semene. Marianita... Ea a reușit să facă din mine bărbatul unei dragoste unice.

Iar soața?... Despre Tisa ce-aș putea să-ți spun?! De multe ori am impresia că această femeie neprihănită e încă virgină, castă, și-mi vine să îngenunchez zilnic în fața ei, ca să-i mulțumesc că dânsa crește copiii noștri: ai mei și ai Marianitei, ca și cum ar fi mama lor adevărată...

VĂSĂLIE

Am coborât din tren și am mers prin pădure cu dor să-mi văd casa în care mă născusem și locurile unde copilărisem.

Un vânt răcoros îmi bate din față. E, l-am recunoscut, același vânt din copilărie. Nu l-am uitat. Nu s-a schimbat.

Pe atunci dealurile erau înalte și abrupte. Acum s-au tocit. De arături, de vânturi, de ploii, de nori.

Țărâna a fugit la vale. Și văile, adăugând pământul de pe culmi, au crescut și ele. Acum nu mai știu unde e dealul și unde e valea.

Am fost cu Oana pe aici. Mai văd parcă, imprimare în țărână, urmele încălțărilor ei. Mai simt în nări mirosul trupului ei zvelt...

Am trecut atunci și pe la verișorul Văsălie. Acum el mă așteaptă, parcă știind că am să vin, la marginea localității.

„N-ai văzut-o pe Oana?, vreau să-l întreb. N-a trecut cumva pe aici?”

Dar el mă îmbrățișează și-mi spune:

– Vii să mă vezi, mă' Vlaicu?

În copilărie, Văsălie, care e mai mare decât mine cu cinci ani, era un uriaș. Acum abia dacă-mi ajunge la umeri. A descrescut și el, ca și dealurile din preajma satului.

Ruda mea a fost orășean mai mulți ani de zile. Dar nu știu ce s-a întâmplat că l-a dezgustat viața de la oraș. Relativ nu de mult s-a întors în casa părintească de la țară.

– Am auzit că ai fost ales primar, îi spun.

– Așa e, însă doar pentru o zi, cât mi-au tras lumină electrică.

Pe urmă am renunțat.

UȘĂ CĂTRE IAD...

- *Văsălie, tu ai cunoscut iubirea?*
- *Da, dar numai partea ei cea mai amară: gelozia.*

- Nu te însori?! mă întreabă.

E aceeași întrebare pe care mi-o pune ori de câte ori mă întâlnește.

- Încă nu.

- Ai pe vreuna?

- Nu... Dar iubesc pe cineva, ezit eu.

- E bună?

- Cea mai bună.

- De ce n-ai venit cu ea?

În loc de răspuns, îl întreb:

- Văsălie, tu știi de vreo dragoste imposibilă?

- Care dragoste imposibilă, frate? bălmăjește el. Că mai imposibilă ca a mea nu există, cred, o alta pe fața pământului.

Apoi își recapătă vocea:

- A avea noroc și a fi fericit sunt lucruri deosebite, nu totdeauna se suprapun, mă învață el. Sfatul meu e să nu te căsătorești cu o fată care să placă și altora. Uită-te la mine: eu sunt Stan Pășitul.

Și aici face o precizare necesară:

– Cea cu care mă însoțisem era dintre femeile despre care se spune:

*„Prea ești frumoasă
Ca să nu fii păcătoasă...”*

Un înger cu draci...

Tineretea, dragul meu, e vârsta ca scop în sine, indiferent de conștințe. Faci ceva anume ca să nu placă. Și nu-ți pasă. Asta te face important în propriii ochi. Și tâmpit în ochii altora. Dar niciodată nu se știe care e adevărul. Mă mutasem la oraș, ca să mă căsătoresc cu o orășeancă. Atunci am cunoscut-o pe Todora. Era primăvară...

*... Luna mai
ruptă din rai...*

Ploua de sus cu petale de cireși și raze retezate cu cleștii de cărăbuși.

Iar Todora... ieșită serile în orașul ei potopit de arșițe... se-măna cu un curcubeu de după o ploaie cu bulbuci...

Când mergea pe trotuar, toți șoferii întorceau capul după ea și intrau mașinile una în alta, se zgâlțâiau blocurile pe lângă care trecea, la ora când bărbații fumau pe balcoane, ca la cutremur. Parcă era coborâtă dintr-un altar cu sfinți și abia învăța să pășească pe caldarâm, călcând mai mult pe aer.

Florile din parcuri o iubeau, răsucindu-și corolele după ea și frunzele arborilor oftau din urmă...

– Cine e proprietarul ei? Se întrebau invidioșii din tot orașul. Și nimeni nu știa.

Dar eu eram acela.

Eu, Văsălie, un simplu băiat de la țară.

Mie îmi raporta Todora în fiecare seară cum îi trecuse ziua... Puteam s-o ascult zile și nopți pe ea, cea încărcată mereu de-o fericire zgomotoasă, fără să mă mai satur.

– Și ce zicea? Îl întreb pe Văsălie.

– Nu țin minte, asta e tot ce-mi amintesc.

– Iar tu? Ce-i spuneai? Sau tăceai?...

– Se poate tăcea când ești cu capul sub tăișul ghilotinei?

Când a văzut-o, tata mi-a spus:

– Nu e bună pentru tine. Uită-te la ea. Asta nu e femeie, e icoană. Cum s-o pui pe una ca asta să prășească, să mulgă vaca, să-ți gătească, să-ți spele, să măture prin casă?!

Dar nu l-am ascultat.

Îndrăgostitul are, de regulă, ochi de vițel. Dar nici minte n-are mai multă, crede-mă, iar gândirea lui e mai degrabă testiculară.

Te îndrăgostești de femeile care emană, nu pentru toți bărbații, ci doar pentru tine, un câmp bioenergetic puternic. Te simți atras de el ca de o bulboană, și te lași învins de curent cu o anume plăcere fără să te gândești că nici nu știi să înoți. Și fără să dorești să te salvezi. Femeia atunci are miros afro-diziac. Evlavie de vulpe! Ochi galeși. E mereu așteptată, fiind dorită continuu.

Când tata a văzut că mă pierde, a mai zis:

– Ochii minții. Ția îți lipsesc. D-aia nu vezi, nu auzi și nu știi.

Dar mie puțin îmi păsa.

*„Iar la nunta mea
S-a aprins o stea...”*

Era ea, care a prins să strălucească brusc. Chiar din ziua nunții m-am îmbolnăvit de patima geloziei. N-o cunoști?! E

cumplită. La un moment dat, în toiul nunții mele, uitase de mine. Era invitată la dans de toți prietenii mei, abia atunci i-am descoperit cât sunt de jigodii. Rar femeie care să-și ignore admiratorii. Nu-i acceptă, dar nici nu-i pălmuește. Plecatul privirii în jos, șoapte pe care nu le auzi, dar numai le bănuiești, sunt mici invenții feminine, menite să cucerească. Ascultă complimentele în tăcere: vezi că-i place, are privire de pisicuță la pândă. Așa se specializează o muiere în dresare de bărbați... Pasămite!

Dumneata au auzit vreodată plânsetul dinaintea unei execuții prin împușcare?!

–Nu.

–Așa boceam eu fără cuvinte atunci când apărea în zori, amețită de vin și de vorbe străine.

Eu o așteptam stând la geam. În acele nopți vântul bătea din toate părțile, pomii gemeau ca bolnavii, iar eu îi componeam poezii.

Diminețile, perdelele grele se dădeau singure la o parte. Și umbrele glastrelor cu flori cădeau de pe pervazuri cu tot cu flori. Încuietoarea sărea de la ușă. Și ușa se deschidea, fără să fie împinsă sau trasă de cineva. Ca să intre ea, Todora...

Eram atunci ca un oraș care-și revine după o inundație.

– Todora, unde-ai fost?

– Mai bine întreabă-mă unde am venit? Am venit la tine, iubite. Pentru tine am venit, dragule! Și atunci mai crezi că întrebarea ta are vreun rost? N-o găsești lipsită de logică? Când eu sunt cu tine, cea mai a ta, privește-mă, iubireo, iată-mă-s!

O admiram cât de dulce minte și îmi ziceam de fiecare dată în gând: „Uită-te la ea! Poți să n-o ierți?”

– Todora, îi ziceam... Astupă-ți urechile, că vreau să-ți spun ceva ce n-aș vrea să auzi.

Își astupa cu palmuțele ei diafane timpanele și eu îi strigam să audă toți vecinii:

– Dragoste asasină, ce ești! Cât ai să mai umbli noaptea prin coclauri?! Am să te omor într-o zi!

Și ea, deși nu auzea nimic din ce-i strigam eu, se prăpădea de râs.

O sărutam pe gură, setos și flămând, îi scuturam pletele bălaie de florile adunate de prin gardurile în care o rezemaseră amanții pe care și-i făcuse grăbită cât nu i s-a veștejit frumusețea de tot, și o vâram repede în pat, dânsa nu se împotriva niciodată, stătea să fie iubită, dar așa cum stă lemnul.

Relația dintre un bărbat gelos și o femeie care îi dă motive e un masochism reciproc fără sfârșit.

Cu cât mă umilea, mă ignora, mă intimidă mai tare – iar ea era prea delicată ca să nu intimideze – cu atât eu o iubeam mai mult.

Știam: să fiu cu ea înseamnă o moarte lentă, să mă despart de ea însemna o moarte subită.

Treptat acel sentiment nesfârșit de dragoste s-a completat cu un sentiment nesfârșit de ură. Nu mi le imaginam unul fără celălalt. Dacă m-ar fi întrebat cineva pentru ce o iubesc și pentru ce o urăsc, aș fi răspuns: pentru aceleași lucruri, pentru că nu pot trăi fără ea, pentru că împarte cu mine din dragostea ei, chiar dacă mi-o administrează cu lingurița, pentru că mă umilește, pentru că vine acasă cu buzele sparte de săruturi, pentru că făcuse moartea să-mi fie la fel de prețioasă ca viața...

Și, probabil, nu aș fi greșit.

Cu o femeie ca Todora, dragul meu: numai dragoste sau numai ură! Drum de mijloc nu există. Dar la mine s-a făcut și unul de mijloc. Pe care am mers până într-o zi.

Într-o dimineață cu licărire de stele, când a venit, însoțită până în prag de cineva care-i cânta la chitară, încuietorea de la ușă n-a mai vrut să i se desfacă. Ea râdea și mă ruga să-i deschid în acompaniament de chitară. Derbedeul cânta:

– *Te-ai dus să culegi cu altul
Liliacul pus de noi...*

Eu ascultam gânduritul, râsetul ei nerușinat și boceam cu capul în pernă pe înfundate. Apoi, când s-a făcut ziuă de-a binelea, a plecat, însoțită de același cântec de chitară și nu s-a mai întors. Niciodată. Iar eu am murit. Atunci. Din acel zori de zi sunt mai mort decât morții.

După ce nu m-a căutat câțiva ani de zile la gazda mea de la oraș, unde speram că se întoarce cu chitară sau fără, i-am lăsat prinsă în piuneze pe ușă adresa, că, dacă se întoarce, să mă caute aici, în acest sat de pădure, unde i-am promis că am s-o aștept. Cât omul e tânăr și frumos, mintea stă să se joace. O femeie frumoasă se astâmpără abia când i se învechește data nașterii. Atunci poate și Todora își va aminti de mine, ca să-mi pot trăi viața, în care despărțirea de ea a făcut o ruptură, în continuare...

– ... Ce fericit aș fi fost dacă Todora ar fi fost o femeie urâtă! zice în concluzie verișorul Văsălie, adăugând ca pentru sine:

– Frumusețea atrage păcatul, ispita.

Înainte de a-mi lua rămas-bun, îmi mai dă un sfat:

– Să te căsătorești cu o fată pe care să o iubești numai tu, a cărei frumusețe s-o vezi doar tu, zilnic și mereu. O femeie care nu-i frumoasă, dar are suflet, nu-i bogată, dar are inteligență, nu pare, dar este! Descoperă frumusețea care nu sare în ochi, care nu te lovește-n moalele capului ca o măciucă, încât să-ți

pierzi mințile... Cum am pățit eu... Descoperă frumusețea modestă, înțeleaptă, blândă, care, spre deosebire de frumusețea obraznică, ea te vede, ea te înțelege, ea te admiră... Eu n-am avut acest noroc. Și-acum sufăr. Ca Iisus pe cruce...

Când am ieșit din curte, ruda noastră mai vorbea, el vorbea cu umbra lui, tolănită leneș pe iarbă ca altădată Todora, cea mai frumoasă femeie din univers, ce-l alesese să-i fie soț pe verișorul Văsălie, un simplu băiat de la țară, mutat la oraș și de la oraș revenit în sat, care decisese să-și înfrunte odată demult destinul și îndrăznise să-l bată pe Dumnezeu cu palma lui butucănoasă pe umăr, așa privea el azi căsătoria ce ținuse câteva luni cu acea femeie de care nu se mai putea trata ca de o boală.

ȘTEFANA VELEA

Anul școlar a început de câteva zile. Intru în școala unde a predat Oana, sperând la o minune: să o găsesc în cabinetul de matematică.

Dar în locul ei de la catedră e acum altcineva.

Bătrâna profesoară Ștefana Velea se bucură când mă vede. Dă teancul de lucrări din fața ei puțin mai la o parte și mă întrebă:

– O cauți pe Oana?

– Da.

– Bizară de tot domnița! N-a mai dat pe aici din vară. A plecat fără să anunțe pe cineva. Nu și-a luat nici măcar carnetul de muncă. Din cauza ei avem acum mari probleme. Dacă o întâlnești, roagă-o să treacă pe la direcția școlii.

– N-am văzut-o nici eu de mai mult timp. Tocmai de asta am și intrat. Despre ce fel de probleme e vorba? devin eu curios. Probleme de matematică?

– Dacă ar fi de matematică, le-am fi rezolvat demult. Oana Nour a lăsat o clasă întreagă corigentă. Clasa a XI-a de băieți se îndrăgostise de profesoara lor și, cu o zi înainte de sfârșitul anului școlar, i-au scris toți ca unul, copii fără minte, scrisorele de dragoste, cerând-o în căsătorie. Severă, cum îi stă cel mai bine unei proaspete absolvente de facultate, i-a lăsat pe toți repetenți, „până le iese din cap prostia”. Și acum în școala noastră vine inspecție după inspecție. Dar nimeni nu-i poate, în lipsa ei, schimba sentința. Căci asta e: sentință. O caută întreg co-

lectivul pedagogic ca să o facă să se răzgândească. Dar, chiar dacă revine, slabă nădejde! Pentru că, spune toată lumea, când domnișoara matematiciană ia o decizie, nu i-o poate schimba nici Dumnezeu. Cu atât mai mult directorul școlii.

– Și elevii ce fac?

– Ce să facă? Deocamdată repetă clasa.

– Și nu poate interveni nimeni în această stare de lucruri?

– Numai ministrul. Dar și el se teme să nu fie învinuit de abuz în serviciu, de imixtiuni în desfășurarea procesului de învățământ.

Lecțiile s-au terminat demult. Și doamna profesoară nu se grăbește. Nu mă grăbesc nici eu.

– Și dumneavoastră ce părere aveți? o întreb.

– Că, uneori, copiii trebuie înțeleși cu inima, nu numai cu mintea.

– Care copii? Că cei din clasa a XI-a au 17-18 ani. Sunt oameni maturi, care pot răspunde pentru faptele lor.

– Așa cred și eu. Doar că domnișoara Oana, deși băieții i-au scris, asta am aflat chiar de la ei, ca să vadă pe cine o să-l preferă, a fost ferm convinsă că aceștia au pus totul la cale doar pentru a se distra și a-și râde de ea. De aceea s-a răzbunat atât de crunt.

O, cum îi mai înțeleg pe bieții învățăcei!

Mă simt parcă aș fi și eu unul dintre ei.

Îi compătimesc. Și-i admir. Pentru că au avut curajul care mie mi-a lipsit.

– E și vina domnișoarei profesoare, adaugă grav doamna Ștefana. Ea și-a îndemnat mereu discipolii să fie sinceri până-n pânzele albe, să gândească liber, să trăiască neîncorsetați de norme, convenții, reguli și temeri. Și până la urmă i-a ieșit totul pe nas.

– O condamnați?

– Ba bine că nu. Probabil dacă s-ar fi întâmplat cu mine același lucru, aș fi procedat la fel.

Nici nu mă îndoiesc!

Mite că doamna profesoară a depășit demult vârsta pensionării.

– Dar, dragul meu..., rostește ea cu o mină visătoare, sunt pe lume lucruri și mai grave. Află că există nu doar elevi lăsați corigenți de către profesori, dar și profesori lăsați corigenți de către elevii lor.

– Ați cunoscut vreun asemenea caz imposibil?

– Unul singur, când eram la vârsta Oanei. N-o să-ți vină a crede, dar, află, tinere, că am avut și eu o dată 22 de ani, apoi – 23. Pe urmă am îmbătrânit brusc. După întâmplarea pe care am să ți-o spun. Eram în primul an după facultate, când fusesem repartizată profesoară într-un sat din nord, într-un liceu mixt, de băieți și fete...

ISTORIA UNOR BĂNCI ÎNMUGURITE

*Te îndrăgostești nu de omul cu care ai
putea trăi, ci de omul fără de care n-ai pu-
tea trăi...*

În acel an primăvara n-a mai venit. Iarna se întinsese până în altă iarnă. Și oamenii se obișnuiseră cu ploile, cu ceața și cu ninsoarele. Care veneau câteodată cu vântoase din cele care smulg copacii din rădăcină și iau cu ele pietre, pe care le poartă pe sus.

În acea dimineață cu ger directorul liceului, după ce aprinsese focul în cele câteva sobe (el era și director, și contabil, și bibliotecar, și portar, și fochist), intră în clasa a XII-a „A”.

O mireasmă ciudată îl izbi în nări. Recunoscuse acel miros, pe care-l uitase de câțiva ani, de când nu înflorise salcâmii.

Trecu fără grabă printre bănci și la un moment dat observă un lucru straniu.

Două dintre ele erau acoperite cu muguri gata să plesnească. Le-a pipăit și și-a spus că nu-i a bine. Își imaginează clasa toată invadată de frunze. Și încă în plină iarnă.

În celelalte clase totul era în ordine. Și doar aici, în clasa a XII-a, un miros puternic, ca de floare de salcâm macerată în alcool, răzbea în culoare.

În timp ce școala se umplea cu elevi, el încuie ușa acelei clase, apoi intră în cancelarie și convocă de urgență o ședință a consiliului profesoral, doar că, îi anunță el, ea se va desfășura în clasa a XII-a „A”.

Acolo le arată băncile cu excrescențe.

– Ce facem?! întrebă el. Dacă anunțăm direcția raională de învățământ, vor năvăli iarși ca lăcustele controalele financiare și de alt ordin...

În timp ce vorbea, protuberanțele băncilor au prins să se spargă una după alta, slobozind niște frunze minuscule, care creșteau văzând cu ochii.

– Începem lecțiile și după aceea vedem ce se întâmplă...
Invitați copiii în clasă...

În banca cea mai înfrunzită se așeză o elevă zveltă, cu priviri de albăstrele, cu păr de grâu înspicat și cu un surâs care îi lumina fața...

În altă bancă înmugurită își făcu loc un băiat cu ochelari aburiți, acesta avea un chip melancolic, palid, cu fruntea lată și păr tuns scurt.

Se priviră fascinați și își zâmbiră unul altuia, ca și cum nu mai ei doi erau în toată clasa. „Netrebnicii...”, rosti în gând directorul și ieși speriat din clasă.

După lecții, acesta invită corpul didactic în biroul său.

Profesorul de literatură a venit cu prima explicație:

– E totul mai mult decât simplu. Este vorba de doi elevi îndrăgostiți. I-am aflat, i-am observat, i-am pus să răspundă la lecție. Și m-am convins că este exact așa, și nu altfel.

– Îndrăgostiți în școala noastră? întrebă înfuriat directorul.

– Da, domnule director. Copiii din această clasă au câte 18-19 ani. De ce ne-am mira?

– Dar nu se poate. E in-ter-zis! Dumneata cunoști recomandările Direcției Raionale de Învățământ. Codul elevului, pe care l-ai citit și pe care discipolii dumitale îl cunosc suficient de bine, nu-i permite unui elev să se îndrăgostească decât după absolvire.

– Și totuși, asta e situația!

– Lasă dumneata poeziile, i se adresă directorul profesorului de literatură. Trebuie să vedem ce facem. Eu unul nu înțeleg ce are mobila înmugurită cu ceea ce spui dumneata?

– Nu știu ce are, dar acești Romeo și Julieta stau în cele două bănci betege...

După ședință, când nu era nimeni în școală, directorul mai intră o dată în clasa a XII-a „A”. Zeci de muguri zăceau risipiți pe jos. Două bănci aproape că erau acoperite cu frunze, unii muguri descoperind și căpușe de flori. Dar lucrul care-l alarmă cel mai mult era că și alte bănci se aflau într-un început de înmugurire.

– Asta-mi trebuie mie acum, când mai am doi ani până la pensie.

Rupse în grabă crenguțele înmugurite, adună în pumni lăstarii gata să răsară din scândurile băncilor... Dar a doua

zi îi găsi crescuți la loc... Atunci hotărî să stea de vorbă cu părinții celor doi.

Erau elevii cei mai capabili din clasă: ea – cea mai bună la literatură, el – la matematică. Și, când acolo, iată... Dacă ar fi fost niște codași la învățătură, mai înțelegea. Dar nu se așteptase de la niște copii eminenți să-i facă tocmai ei probleme...

Lucrul care-l mira cel mai mult a fost acela că, deși se aflau în plină iarnă, zăpada de pe cele două străzi, unde locuiau cei doi elevi, se topise. Iar copacii erau gata-gata să înmugurească.

De la părinții școlărilor săi află că își trimiteau unul altuia bilețele la lecții (găsite de aceștia în caiete sau între file de manual) cu formule matematice și probleme de chimie al căror cifru numai ei îl puteau citi... Dar evident că acesta nu putea fi decât unul care să-i facă să se îngrijoreze.

– Noi i-am trimis la școală pentru a face carte, nu ca să se îndrăgostească, se plânseseră atât părinții fetei, cât și cei ai băiatului.

– Să fim atenți... Doamne ferește să se afle de asta la Direcția Raională, că pot să zbor din serviciu, când mi-au mai rămas un an, unsprezece luni, zece zile și patru ore până la pensie..., îi rugă el pe părinții celor doi elevi. Eu îi voi supraveghea la școală, iar dumneavoastră – acasă... Ar fi bine să nu se privească admirativ și să nu-și zâmbescă unul altuia așa cum își zâmbesc acum, decât după ce vor fi cu diplomele de absolvire în buzunar. Atunci se pot îndrăgosti cât vor și chiar căsători unul cu celălalt, dacă între timp nu le va veni mintea la cap, afirmă el cu îngăduință.

Deși în țară era iarnă grea, în acea comună înfloriră, inexplicabil, copacii; păsările, întoarse din țările calde printr-o minune, se auzeau cântând pe ramurile acestora, râul se dezgheță brusc în drept cu localitatea, iar pe maluri iarba răsărea multă și deasă... Erau locurile pe unde se plimbaseră sau unde-și fixaseră întâlnire cei doi elevi, presupuse directorul.

Presa raională scrisese pe larg despre această anomalie a naturii, ceea ce trezi și curiozitatea celor de la Direcția de Învățământ, care se aștepta din zi în zi să pice cu un control.

În una dintre duminici directorul îi rugă și pe profesori să-l însoțească până la părinții elevilor cu probleme.

Salcâmiile pe cele două străzi erau înfloriți. Dar ei aveau miros de eucalipt. Cel puțin așa susținea profesorul de botanică. El studiaseră mirosurile arborilor și florilor din cărți și de pe hărți.

– Primăvara noastră ademenește îngerii, se bucură și preotul localității.

Satul îi raportase de mai multe ori că aude larmă de aripi nevăzute, sus în cer. Părintele l-a dumerit că-s aripi de îngerii.

Când apăsă pe clanța porții unde locuia eleva cu priviri de albastrele, comisia descoperi că poarta era acoperită cu crengi înfrunzite.

Părinții fetei au anunțat comisia că ea își face lecțiile și ar fi bine să nu fie deranjată.

Directorul se mișcă greoi printre cuvinte ca un vapor printre aisberguri, le vorbi de cei doi ani ai lui, fără câteva zile, care i-au mai rămas până la pensie, de maturizarea precoce a copiilor, de situația internațională complicată și de faptul că fata lor e cea mai bună elevă nu numai din banca ei, ci și din toată clasa, că are „excelent” la toate obiectele și doar la matematică îi iese un „foarte bine”...

– La solicitarea noastră, Direcția Raională de Învățământ a propus să fie mutată la o altă școală din raion, unica specializată în matematică, pentru ca s-o facem cea mai bună și la matematică...

Părinții la început ezitaseră, dar când li s-a spus că acest lucru se face întru binele ei, viitoare glorie a raionului, au acceptat.

După aceea colectivul pedagogic a vizitat casa unde locuia băiatul cu ochelari.

Aici le vorbiră părinților lui că e păcat, un băiat atât de deștept să aibă nota maximă pe toată linia și doar la literatură să fie cu notă mai mică...

– Direcția Raională s-a gândit la viitorul lui și-i oferă șansa de a studia poezia și proza la o școală cu performanțe din raionul nostru, care are profesori eminenți la literatură, ca să-l facem cel mai bun și la acest obiect...

Peste câteva zile cei doi elevi au fost mutați la două școli diferite situate la margini opuse ale raionului.

Directorul răsuflă ușurat. Pensia îi era asigurată.

Revizorii care sosiseră din centrul raional rămaseră atât de uluiți de mugurii uscați risipiți pe jos prin toată clasa a XII-a – și asta în plină iarnă! –, încât uitară să mai verifice și situația contabilicească a școlii.

Trecură mai multe zile după plecarea celor doi elevi. Încetul cu încetul comuna reveni la viața ei obișnuită. Râul îngheță la loc. Copacii înfloriți fură acoperiți în curând de o promoroacă groasă. Păsările dispărură, iar câteva dintre ele fuseseră găsite înghețate pe sulurile întinse de zăpadă. Iarba fu întroienită de ninsorile care reveniră și mireasma ei nu mai răzbea prin stratul înalt de nămete. Localitatea mirosea a sat părăsit. Căinii urlau a pustiu. Cupola bisericii se acoperi de rugină, una care lucra pe sub pojghița de gheață, o rugină a dorului, cum îi spuse preotul, iar fâlfâiturile de deasupra ei nu se mai auziră de atunci.

Și doar în alte două comune din același raion – relată același ziar raional – se mai auzea în cer o larmă de zburătoare nevăzute, ca de îngeri care învățau să zboare cu o singură aripă...

M.

Când am ajuns la Căpriană, mă simțeam de parcă venisem la o întâlnire cu Oana. „Eu sunt aici!, îmi venea să strig. Oana, tu unde ești?”

Orice loc era îmbibat cu amintirea despre ea. Fiecare întâlnire cu sătenii – pe stradă, lângă vechiul locaș de cult, la iaz – era plină de ea. Orice cuvânt rostit – „Buna dimineața!”, „Ce timp frumos!”, „O zi bună!” – era ea. Și tăcerea era ea.

Ca și cum întreaga mea viață devenise dânsa.

Iar eu nu mă simțeam deloc bine.

Eu nu eram îndrăgostit de Oana Nour.

Eu eram bolnav de ea.

Îi vorbesc de toate acestea și amicului M. (Așa m-a rugat el să-i scriu numele).

Mai întâi însă îl întreb, știind ce-o să-mi răspundă:

– Ce-ai făcut noaptea trecută? Iar ai numărat stelele?

– Da!

– Și?

– Lipsește una, îmi spune el îngrijorat.

Umblă prin curte încălțat în ciubote de vânătoare, are mers de pasăre oloagă în căutarea puilor ei furaji de bulihari și ascunși în lanul de cătină sau pe unul dintre nori.

Își mângâie barba neagră țesută cu fire cărunte, se uită tot timpul în sus și-mi spune că o să plouă.

I-am adus o carte. Știu că-i place să citească, mai ales anale de astronomie – se laudă că a descoperit o stea, tot scrutând cerul la vânătoria de rațe prin lupa cătării de la arma lui vânătorească.

– M., îl rog după vreo câteva ore de umblat din urma lui, spune-mi de vreo iubire imposibilă.

– De ce?

– Le colecționez.

– Câte ai adunat până acum?

– Vreo 10: una – a mea și 9 – ale altora.

M. nu se grăbește să-și deschidă băierile inimii.

Către seară am mers cu el la pădure să-i ajut să încarce niște lemne. După ce a umplut carul, M., lăsând caii să mai pască împiedicați prin hățșuri, mi-a arătat mai mulți arbori cu coaja zgâriată ca de niște fiare sălbatice cu ghearele:

– Sunt de la așchii de meteorit... Fire de gheață care intră adânc în lemn, îmi explică el, adăugând:

– Dacă nimeresc omul, îlucid. Și peste mine a dat odată un meteorit... Adică nu chiar peste mine... Dar nici pe alături nu pot să spun că a trecut...

Atunci M. mi-a povestit dragostea lui imposibilă.

METEORITUL

*– Când o femeie e cea mai frumoasă?
La 16, 20, 30 de ani? Îți voi spune-o eu. O
femeie e cea mai frumoasă când este iubi-
tă. Indiferent de vârsta pe care o are.*

– Satul nostru e un sat mic. În el nu se întâmplă nimic cu secolele. Dar într-o zi a avut loc un cataclism: m-am îndrăgostit. Stăteam cu toți sătenii în jurul unei mese lungi cu bucate. Nu

mai țin minte dacă era o înmormântare sau o nuntă. Acum cred că era și una, și alta. Cei cu ceremonialul mă așezaseră lângă o fată. O surdo-mută, așa crezusem atunci. Eu o întrebam de una, de alta, iar ea surâdea și nu spunea nimic. Eu împlinisem 15 ani. Câți ani avea ea? Poate ceva mai mulți, poate ceva mai puțini. Atunci am auzit cu toții o bufnitură puternică. Toată lumea a sărit în picioare. Și-am văzut cu toții cum trunchiul stejarului de câteva sute de ani de la marginea satului a fost retezat de un meteorit, care i-a luat coroana și, într-o milionime de secundă, a dispărut cu ea după orizont.

Era un fulger orbitor, care lăsase pe cer o dâră albastră amestecată cu verde...

Urma lui se văzu mai multe săptămâni deasupra satului nostru, fără ca vântul sau curenții de aer să poată s-o destrame.

Am alergat îndată cu toți mesenii la copac. Rămăsese în curtea acelu om doar mortul sau numai mirii, că nu mai țin minte exact.

Stejarul avea la jumătatea coroanei o tăietură netedă ca de unt tăiat cu satârul.

Am admirat cu toții minunea câteva ore, apoi satul s-a întors la mort sau la miri. Numai eu am rămas. Și fata ceea. Care brusc a prins grai: „Când părinții mei erau tineri, tot așa un meteor lovise un copac. Și i s-a găsit coroana la câțiva kilometri depărtare de tulpina de la care a fost rupt. Era acoperită toată de flori albe, care se deschiseseră în zbor, deși era toamnă târzie”.

M-am uitat la ea: parcă o vedeam pentru prima dată. O cunoșteam bine, copilăriserăm împreună. Dar eram convins în acea clipă că n-o mai văzusem până atunci. Am făcut acolo, lângă acel trunchi ciuntit, prima greșală: am privit în ochii ei... Cerul comparat cu aceștia parcă nu era albastru. Și zâmbea... Nu mai văzusem până atunci o altă ființă omenească, sunt sigur, care să zâmbească la fel...

Mirat de ce mi se spusese, am pornit de unul singur, fără să zic ceva, în direcția zborului aceluia meteorit, care luase coroana stejarului cu el.

Abia când am ajuns pe linia orizontului, m-am uitat îndărăt și am văzut că fata aceea venea din urma mea.

La început nu mi-a venit să cred, dar după vreo doi kilometri m-am oprit s-o aștept. Ea m-a ajuns din urmă, a trecut pe lângă mine, fără să spună ceva, ca și cum nici nu mă observase.

Am grăbit pașii și am mers o vreme alături.

Când mi-am mai tras răsuflarea am prins să-i vorbesc despre meteoriți, despre importanța acestora în destinul fiecărui om. Am afirmat că un obiect cosmic îl poți întâlni o dată în viață. Sau niciodată. Iar noi suntem niște norocoși, totuși: a explodat atât de aproape de noi. Ea asculta și zâmbea. Pe urmă am ținut-o de mână, să treacă peste un râuleț. Apoi ea m-a sprijinit de braț când m-am aplecat să beau apă dintr-un izvor ce țâșnea dintr-un mal. Mergeam pe dâra de iarbă arsă și ne orientam după pomii cu vârfurile rupte de meteorit.

Am mers așa mai multe zile și mai multe nopți, până s-a lăsat seara. Făcusem, cred, vreo mie de kilometri. Așa ne-am spus când am simțit că ne dor picioarele. Iar când au răsărit stelele, o puzderie, și luna, mare cât un țarc cu oi cu lâna de aur apăru pe cer, am hotărât să ne întoarcem în sat. Și să căutăm meteoritul atunci când vom crește mai mari. Ne-a mirat faptul că am ajuns repede acasă, seliștea era peste deal. Se vede că pietroiul se rotise cu tot cu stejar în jurul satului de mai multe ori.

Din acea clipă viața mea se împărțise în două: de până la meteorit și de după.

La țară lucrurile au alte dimensiuni: bucuriile mici devin mari, iar un sentiment capătă proporțiile unui eveniment pla-

netar. E ca un obiect cosmic care taie cu lama lui năprasnică, la viteza de 3000 de kilometri pe oră, cum ne-a spus profesorul de astronomie, un stejar gros, ca să-l mute în cer sau să-l înfunde adânc în pământ și să nu-l mai găsească nimeni niciodată. El te poate face să zbori fără aripi, dar te și poate înmormânta de viu. Pe mine m-a îngropat cu tot cu aripi.

Ieșeam noaptea din casă și mă duceam la trunchiul ciung. Acela nu mă mai ținea minte: înfrunzise și-și creștea la loc o altă coroană. Apoi, la întoarcere, ca un lup hămesit, dădeam târcoale casei acelei fete. Dar ea uitase de meteorit.

Acolo, în sat, te simți urmărit clipă de clipă de o mie de ochi și, chiar dacă nu l-ai rostit vreodată, nu poți ascunde un sentiment.

Lumea aflase – de unde? pentru că eu nu spuseseam nimănui, cu atât mai mult ea – că mă gândesc zilnic la dânsa, că o visez. Localitatea povestea că noi doi găsiserăm atunci meteoritul, care era un diamant uriaș venit din cosmos, și l-am împărțit. Că, noaptea, mai culegeam firele lui de lavă împrăștiate prin luncile din jur, ca să le vindem. Satul făcea totul ca să ne despartă mai înainte de a fi împreună. Mai ales după ce părinții ei descoperiră în câteva nopți că dânsa lăsase peste noapte ușa cu zăvorul nepus. De ce? Pentru cine? Atunci și rudele ei mă amenințară că, dacă n-o las în pace, o să-mi spargă ferestrele „cu meteoriți” smulși din gardurile din preajmă.

Învățam pe atunci în aceeași clasă.

Și ca să evităm bârfele, umblam la lecții astfel ca să nu ne întâlnim: ea venea într-o zi și eu în alta. Umpluserăm amândoi catalogul cu lipse nemotivate. Iar acest lucru trezi și mai multe suspiciuni. Și așa până am absolvit școala.

Dar nici la serata de adio nu ne-am întâlnit. Deși ne aflam în aceeași sală, stăteam la aceeași masă și chiar dansaserăm niște tangouri împreună.

Iar satul ne ura pentru că eram croiți unul pentru celălalt și pentru că, se știe, pacienții permanenți nu suferă sănătatea altora.

Și ne urmărea – la gard, la ferestre, în câmp – ce-am să fac eu? Ce va face ea? Ce va face Dumnezeu?

Dar și Dumnezeu părea a se teme de gura satului nostru. Ne părăsise. Sau își căuta de ale Sale, prefăcându-se că habar n-are de noi, împrôscând cu meteoriti prin alte localități. Unde vor fi dat, poate, de alți tineri mai norocoși, care să-i găsească.

Încercam să mă conformez, să-mi înving complexe, să sfidez ridicolul și, când o întâlneam pe stradă, la adunările localității, la prăvălie, mă străduiam să nu mă uit la ea. La petreceri o făceam pe grozavul: spărgeam paharele în dinți, aruncam cu cuțitul de la distanță, cu alți flăcăi, într-o țintă fixată pe trunchiul stejarului bont, încălecam mânji neumblați în fața întregului sălaş și mă întrebam în sinea mea dacă se uită și ea la mine.

Dar surdomuta, cum o știusem până la bufnitură, era și oarbă: privea mereu în altă parte. De frică să nu fie văzută de alții că mă vede.

Și atunci mi-am promis, supărat, s-o evit. Să n-o caut. S-o ignor.

Într-o zi, când mi se păruse că o uitasem de tot, a trimis-o pe o mătușă de-a ei să-mi spună că se mărită. Eu luasem acest avertisment mai degrabă ca pe o invitație la nuntă decât ca pe un „SOS!” marinăresc.

Și ea s-a măritat.

De atunci au trecut o sută de ani.

În tot acest timp satul, parcă n-are ce face, mă urmărește și mai abitir. Mă simt în condiția unei insecte puse sub o lupă. Cel mai mult mă tem să nu priceapă și alții ce simt. Ce gândesc, ce visez. Acum când ea are zece copii și eu nici unul. Din cauza

acelui meteorit, care a nenorocit un copac și un om..., a rostit în concluzie interlocutorul meu.

După ce povestirea s-a încheiat, l-am simțit pe M. secătuit: părea stors de cuvintele rostite. Își vârî mâna în stogul bărbii, răsfirând-o îngândurat cu degetele sale subțiri, apoi privi peste case, peste curți, peste ziduri înalte, peste cumpene de fântâni, peste livezi, peste holde, de parcă ar fi avut în față un deșert prin aerul căruia trecuse odată demult o piatră cerească și care-i mai păstra, imaculat, mirosul de tămâie arsă.

MEDOLA

Cui să-i spun păsul, ca să mă înțeleagă? Medola... Fusesse în studenție confidenta camerei noastre de cămin. Știa să asculte – calitate deosebită a unei colege, pentru că nu fiecare este capabil să suporte sinceritatea celui alt, cu atât mai mult fățărnicia –, și cum să facă să ne convingă pe noi, cei care eram decepționați în dragoste mai înainte de a o cunoaște, să credem în ea.

După ce absolvisem facultatea, mi s-a propus să proiectez cavouri cu un salariu înzecit și atunci am căutat-o pe Medola.

Mi-am amintit că pe când eram studenți, ne duceam toți colegii de cameră – Paul, Miron, Sorin și eu însoțiți de Medola – la unica biserică ce mai funcționa în Chișinău, ca să ne rugăm Celui de Sus să ne ajute să susținem cu bine examenul la ateismul științific.

Și ea m-a sfătuit să renunț. Am ascultat-o, ca a doua zi să fiu angajat într-un birou de proiectare a lăcașurilor de cult, care se redeschideau pretutindeni. Sfaturile ei mi-au adus totdeauna noroc.

Nu știi de ce cred că Medola mi-ar putea sugera o eventuală rezolvare și pentru situația în care mă pomenisem.

Să-i trimit păsul în plic și să-i aștept sfatul? Să i-l duc chiar eu? Să o caut, ca să-i aflu părerea? Am decis să o vizitez în sătucul în care se ascunsese și din care nu mai voise să iasă.

BIBLIOTECA FĂRĂ CITITORI

Doamne, păzește de logica unei femei îndrăgostite, pentru că ea nu gândește cu capul, ci cu inima.

Satul Medolei nu e trecut pe nicio hartă. Aici bate un vânt de nicăieri, îmi spuse odată fosta mea colegă din anii de studenție, și ziua de azi e mereu ziua cea de ieri. Vezi pretutindeni case învinse de rouă, de igrasii, de ploii, de pădurea care a intrat demult în sat. Vânturile scăpate printr-o fisură, îmi explică ea, pot demola orice clădire. Medola își apără biblioteca, în care stă ascunsă, cu mistria, cu mătura, cu bărdița, cu cârpa de șters praful și umezeala, așa cum apărau oștenii cetățile asediate de oști fără număr.

În localitate nu duce niciun drum. De ce? Pentru că nimeni nu vine în sat și pentru că nimeni nu pleacă din sat. Din cauza aceasta, drumurile care au fost cu timpul s-au îmburuienat, s-au lăsat năpădite de rădăcini, de lăstari, de copaci, au devenit râpe, iazuri, crânguri.

După facultate, când voiam să o întâlnesc, opream autobuzul la kilometrul 117, coboram și ascultam dincotro se auzea vreun lătrat de câine și o luam pe de-a dreptul prin păpușoiști, până dam de case.

Am întrebat-o, la prima mea vizită, pe Medola:

– Ce se întâmplă aici atunci când nu se întâmplă nimic?

Medola mi-a răspuns:

– Oricât ar părea de ciudat, dar și într-un teritoriu searbăd ca acesta se respiră, se visează, se nădăjduiește. Un loc în care nu se întâmplă nimic e cel mai priincios visului, dorului, speranței. Știi de ce-ai venit? Pentru că mi-a fost dor să te văd, a glumit ea atunci.

Dar poate n-a glumit?!

Am luat și acum autobuzul și am rugat șoferul să oprească lângă un ciot de cumpănă. Acum câinele nu se auzea. Era o liniște de sat uitat. Ceața era densă și eu o luai printr-un lan la întâmplare.

Știam unde s-o găsesc.

O aflai între cărți.

– Sunt bucuroasă să te văd, mi-a spus.

Satul e mic, iar biblioteca lui are, a calculat bibliotecara, câte o mie de cărți pe cap de locuitor.

Vine zilnic la bibliotecă, dar de ani de zile nu-i mai pășește nimeni pragul. Avusese un singur cititor, un bătrân. Dar de când a orbit, nici acela nu mai dă pe aici, ca s-o mai întrebe, ca altădată, dacă există Dumnezeu sau ba. Se vede că o fi găsit între timp răspunsul de unul singur.

Mai venise în primii ani, după ce absolvi facultatea, un bărbat, care împrumuta cărți. Satul vorbea despre el că nu știa să citească, crescuse în pădure cu lupii și vulpile, la un canton unde tatăl său era cantonier, și nu frecventase școala. După ce i-au murit părinții s-a mutat în sat. Intra în bibliotecă pentru Medola. Lua câte o carte, apoi o aducea peste câteva zile spunând că i-a plăcut. Odată Medola i-a pus între file o scrisorică: „Dorotei (așa îl chema), însoară-te cu mine”. Iar el a returnat cartea peste o săptămână, spunându-i, ca de obicei, că i-a plăcut. S-a supărat și i-a spus că nu-i mai permite să intre

în bibliotecă. Și dânsul s-a întors în pădure. N-a mai auzit de atunci de el.

– Ești primul cititor care-mi trece pragul în ultimii ani, mi-ai zis Medola.

– De ce mai vii la bibliotecă, dacă nimeni n-are nevoie de cărțile tale? am întrebat-o.

– Cărțile mele eu sunt, a rostit ea o frază, se vede, împrumutată din volume, apoi a mai adăugat una, cu tonalitate de prințesă abdicată:

– Eu sunt suveranul lor, iar ele sunt supușii mei.

– Ce mai faci, Medola?

– Ce fac, Vlaicu? Îmi controlez ideile în cărți, să văd dacă sunt bune. Deocamdată, numai deceptii.

Lasă impresia că ea, fata cea mai sensibilă din tot căminul nostru, Visătoarea, cum i se spunea, s-a ascuns de vulgaritățile acestei lumi, de realitate, între multele cărți care o înconjoară.

– Mi-ar plăcea singurătatea, dacă nu m-ar năpădi gândurile ca niște păsări de noapte.

A ascultat și acum, ca și-n anii studenției, când îi vorbeam vrute și nevrute, toată povestea cu dragostea mea imposibilă, apoi, după ce am terminat, și-i așteptam ca de obicei sfatul, a tresărit brusc și a zis:

– Vai, am uitat lumina aprinsă.

S-a sculat de pe scaunul ei de lângă masa cu cărți, s-a apropiat de întrerupător, l-a apăsat și, ca și cum n-a auzit ce i-am vorbit, a rostit:

– Mă duc acasă să dau apă la păsări. Când ai autobuzul spre Chișinău?!

–Într-o jumătate de oră.

Îleșim împreună din bibliotecă. Între timp, apar din grădinile pustii, din casele nelocuite, o mulțime de câini ai nimănui, aban-

donați de foștii stăpâni, se vede, care merg în aceeași direcție cu noi. Când ajunge la poalele dealului înalt de la marginea satului, pe care urmează să-l urc, se oprește și-mi spune:

– Scuză-mă, eu mai am rău de înălțime.

Ce-a avut în vedere?! Nu știu.

O descos:

– Ce zici, Medola, de ce ți-am vorbit?

– Aveam pentru tine sfaturi bune atunci când te iubeam ca toate proastele din căminul nostru. Între timp mi-a trecut. Orice sfat pe care ți l-aș da acum ar fi greșit.

Nu știusese că fusese îndrăgostită. De ce atât de târziu această mărturisire? Medola, Medola... De ce ai tăcut? De ce n-am știut? De ce?...

Mă sărută ca o străină pe un obraz și, înconjurată de maida-nezi, dispare pe o străduță lăturalnică. Eu o iau prin păpușoiște. Până la autobuzul care va trece pe dealul din preajmă mai am douăzeci sau nouăzeci de minute.

Mi se face ciudă pe mine că am bătut atâta drum degeaba, dar și pe Medola, care a ajuns în singurătatea ei să creadă că o carte bună poate înlocui o prietenie, iar o bibliotecă poate ține loc de o lume întreagă.

MAJEARU

La Nistru îmi amintesc de florica de volbură, din cele care acoperă, cu albul lor, ca niște perdele așezate să se usuce, gardurile dinspre râu. Oana, fata cu ciudățenii, o scăpase în apă, iar eu, ca să-i fac hatârul, am sărit îmbrăcat ca să i-o culeg. Fițe de domnișoară răsfățată de viață!

Pe Majearu îl găsesc lângă barca lui peticită cu sârme, bucăți de tablă și lemn, încălțat în ciubote de pescar. Parcă mă așteaptă pe mine. M-a recunoscut.

- Urcă să te duc.
- Azi nu plec nicăieri.
- Ești singur?
- Da.
- Se vede.

Privim amândoi râul din care ies aburi, ca pe-un ecran de televizor.

- Unde ai greșit?
- Niciunde.
- Hai, las-o! Nimic nu se întâmplă fără voia noastră. Dar, ține minte, băiete! Viața e atât de scurtă, încât abia ai timp să faci niște greșeli, darmită să ți le corectezi. Ce a fost, asta e părerea mea, uită... Și concentrează-te asupra altor greșeli pe care le-ai mai putea face. Un om se deosebește de alt om prin greșelile pe care le face sau nu le face. Știi?

Nu știam.

Adaugă:

– De ce ni se întâmplă în viața asta vom medita pe îndelete după moarte. Aici nu ne ajunge timp și nici răbdare. De ce-ai venit? ia el taurul de coarne.

– Să te întâlnesc.

– Ți se făcuse dor?

– Vreau să te rog ceva.

– Ce?

– Să-mi spui...

– ... părerea mea despre fata ceea? E dintre femeile care-și pun nervii pe bigudiuri, crezând că le stă bine. Sau nu e așa?

– Nu!

– Vă meritați unul pe altul, dacă crezi altfel. Atunci ce altceva ai vrea să afli?

– Să-mi vorbești despre vreo iubire imposibilă. De-a ta sau de-a altora.

E o frază care se rostește singură, parcă fără gura mea: de atâtea ori am spus-o, gândit-o, adunat-o dintre celelalte cuvinte, încât am impresia că de la o vreme ca și cum se pronunță ea însăși pe sine fără ca, obligatoriu, să fiu și eu de față.

– Aici la Nistru ai fi auzit multe la viața dumitale.

În mână cu nuiaua, care-i servește drept vâslă, Majearu are acum aere de măturător de stele.

– Asta așa e. Dar pentru asta ar trebui să-mi plătești.

– Cât?

– Un leu.

Scot o bancnotă de-un leu și i-o întind.

– Nu e puțin?

– Nu. Pur și simplu nu-mi place să-mi bat gura degeaba.

Își mângâie luntrea cu palma ca pe un cal năvălaş. Și vorbește cu ea precum cu o ființă vie:

– Stai aici, până mă întorc.

O leagă de-un țăruș de pe mal, scoate din coșul ei un braț de lucernă pe care-l așterne pe o piatră, se așază pe el și scrutează o vreme malul celălalt de râu parcă ar privi un tablou în care peisajul abia dacă se mai zărește din cauza vopselelor.

COPCA

*„Ai venit iar în visul meu din vis,
înainte ca eu să mă trezesc
și să aflu că am murit...”*

În ziua aceea de iarnă, noi, copiii satului, stăteam în așteptare de dulciuri, în holul primăriei, împreună cu mireasa, cu nașii, cu druștele, vorniceii și primarul, ca să vină mirele cu nuntașii lui din localitatea de pe celălalt mal de râu.

Afară era un ger cumplit. Nașul abia prididea să-și încălzească cu rachiu fiert invitații, mai ales pe dom' primar, care se plângea că-i înghețase cerneala în călimară și tot picura alcool cald, ca să o dezmoștească pentru momentul festiv.

După postul Crăciunului, când se întorsese crivățul, Nistrul se ferecă în obezi, aruncând pod de gheață dintr-un mal în altul.

Atunci și pescarii de pe cele două maluri făcură cu fierăstraiele mai multe copci – să aibă femeile unde-și ghili pânzele, și ei unde-și așeza coșurile: peștii erau mulți, încât săreau,

plouând cu ei pe gheață când valurile dedesubt erau mai multuoase, iar vidrele alunecau ziua în amiaza mare de la o copcă la alta, ca să bucure copiii care fugeau de la lecții. Dar cum peștele barosan se mută în curând mai în susul sau mai în josul râului, unde apa conținea mai puțini clăbuci de săpun, în dimineața aceea ele păreau părăsite.

Ninsoarea din zori presără de sus un strat subțire de făină de zăpadă, astfel încât acoperi urmele de sanie, dar și copcile semănate între cele două sate, transformându-le în adevărate capcane pentru cei care preferau să nu facă ocolul de câțiva kilometri ca să treacă pe podul abandonat la vreme de iarnă.

Alaiul, compus din câteva sănii, în care se aflau mirele cu vorniceii lui, nuntașii acestuia și taraful arvonit, trecu în vârtej vesel râul înghețat – în drept cu o copcă, când un tălpig urcă pe un bolovan mai mare ieșit din râu, sania se lăsă pe o rână pentru o fracțiune de secundă, timp suficient ca să-l răstoarne pe mire, iar acesta – să alunece printr-o copcă în apa de sub gheață.

Vorniceii nici nu avură timp să se dumirească, nici să se sperie, când mirele, după ce parcursese mai mulți metri pe sub gheață, apăru dintr-odată în altă copcă de mai jos. Râul îl zvârli afară. Când îl văzură zâmbind, gata să izbucnească în râs, precum de o glumă ce-i reușise, cu capul scos prin fereastra râului ca o vidră, și sprijinindu-se cu coatele de marginile copcii, vorniceii învoioșiți de băutură chiuiră, sărind din săniile lor ca să-l scoată pe conu' mire de subsuori din apa rece.

– Ce ne-ai mai speriat, măi leatule! Hai ieși repede, că o să ne certe cuconița mireasă!

Dar el surâdea tâmp fără să se grăbească.

Îl duseră pe sus cu apa scurgându-se din hainele lui ude, îl așezară înapoi în scaunul din sanie și abia acolo văzură că mi-

rele e mort. Numai că, spre deosebire de alți înecați, carnea nu-i era deloc învinețită, i se albise doar ca zăpada de pe râu, dar lucrul cel mai straniu era că mirele zâmbea. De fapt, era un tic nervos care-i rămăsese pe chipul lui întipărit într-un surâs lățit până deasupra urechilor. Îi privea pe toți înghețat, cu ochii lui de sticlă, fără să clipească, și zâmbea.

Muzicanții amuțiră. „Ce facem?” întrebau privirile lor. Nimeni nu avea niciun răspuns. „Să mergem, că așteaptă primarele”, a propus cineva.

Și atunci îl fixară ceva mai bine pe mire în scaun, îl înfășurară într-un cojoc al nu știu cui, și-i închiseră pleoapele devenite de lemn de la ger. Părea că doarme, ca un om obosit. Au mai fost doar nunți când mirele a adormit, amorțit de băutură, în capul mesei.

Săniile porniră. Merseră câteva sute de metri într-o tăcere de înmormântare. Și atunci starostele vorniceilor îndemnă lăutarii să cânte un marș.

Când săniile opriră în fața primăriei, mireasa simți ceva ca o străpunsătură de cuțit în inimă și de frică chiui. Țâșni pe dată afară. Urcă imediat în sanie și se așeză lângă perechea ei.

– Ce bucuroasă sunt! Ce bucuroasă! nu se reținea dânsa și-i săruta mereu buzele albe, ca de var.

Dar el nu zicea nimic.

Nașul le dădu un sutar muzicanților, să cânte un cântec de inimă albastră. Aceia începură o melodie tristă, de vals învechit.

Apoi mireasa, cum îl cuprinsese cu brațele ei pe mirele sprijinit de speteaza saniei, ca să nu fugă în ziua nunții, pentru că se mai întâmplară și dintr-acestea, zise cuiva să-l invite pe primar cu registrele sale jos.

Acela coborî în stradă, pipăind cu pantofii lui scările, parcă ar fi mers pe un lunecuș, dar când văzu mirele care

surâdea mereu, dădu să între înapoi în primărie.

– Dom' primar, îl strigă din urmă mireasa. Certificatul de căsătorie îl aveți completat din timp, nu?!

– Da, se bâlbâi acela.

– Înmânează-ni-l aici.

– Păi...

– Dă-i drumul, dom' primar!

„Se căsătoresc...”, își începu el discursul, „cetățenii...”

Dar brusc se opri. Se dădu cu certificatul în mână mai aproape de sanie și întrebă în șoaptă:

– Dar cine iscălește de primire?

– El! zise mireasa.

După ce semnă ea, așeză registrul deschis pe genunchii răposatului, îi introduse între degete tocul muiat în cerneala încălzită, apoi îi apucă mâna cu palmele ei mici și i le purtă pe deasupra foi.

Deodată mâna mortului învie: își execută semnătura în registru, așa cum și-o făcea în alte hârtii când era viu.

– Mortul a semnat! murmură, înspăimântată, mulțimea.

Toți cei prezenți văzură cum mâna ei se dădu la o parte, iar degetele răposatului, care țineau strâns tocul – cum mai desenau în aer liniile iscăliturii.

Mireasa era o fătucă nici urâtă, nici frumoasă, nici înaltă, nici scundă, nici împlinită, nici slăbuță și doar ochii ei de culoare neagră, cu sclipiri de abanos, o făceau să domine adunarea.

Cum biserica se afla lângă primărie, a rugat să fie chemat în piață și preotul, care-i aștepta pentru sfânta cununie în altar.

– Cunună-ne aici, părinte! i-a propus mireasa.

Când s-a uitat în sanie, sfinția sa a spus categoric:

– Dar... mi se pare că mirele e mort. S-ar cădea mai întâi să-l înmormântezi.

– Nu, a replicat mireasa. Cunună-ne cum ne-a fost înțelegerea.

– Nu se cade.

– Dar ți-am plătit pentru cununie, părinte. Iată chitanța, a zis ea și a scos de undeva un petic de hârtie. Și iată și certificatul de căsătorie semnat de primar.

Preotul a luat actul, a vârat apoi, în timp ce-l citea, o boabă de tămâie în cădelniță, dar se vede că a introdus degetele prea adânc, pentru că a țipat scurt de durere, retrăgându-și-le fripte dintre cărbuni ca să le ascundă sub patrafir, și a zis:

– Atunci, te rog pe mata, fiica mea, să-mi dai dezlegare pentruastă faptă!

– Ești dezlegat, părinte! Fă-ți datoria!

Popa și-a făcut o cruce mare: „Doamne, iartă-mă!” și a început să officieze cununia, rotindu-se cu cădelnița în jurul saniei, unde stăteau cei doi cu coroanele de cununie pe creștete.

Piața s-a umplut de curioși. Vestea se răspândise în toată localitatea. Au venit în fugă și mic, și mare: toți vor să vadă, toți vor să afle cine a murit, de ce a murit, cum a murit.

Când slujitorul a fost să-i pună verigheta, satul, îngrămădit în piață, a văzut cum mortul a întins chiar el, fără ajutor, degetul inelar, umplându-se de fiori pentru multe luni înainte.

Când s-a zis: „Se cunună robul lui Dumnezeu cu roaba lui Dumnezeu...” și „dați-vă sărutarea de soț și soție...”, iar mireasa a atins cu buzele ei feciorelnice zâmbetul strâmb al mirelui, de sus începu să ningă. Era o ninsoare din cele cu fulgi mari, care nu stânjenesc vederea și fac timpul să curgă și mai încet.

Pe primărie era un ceas ce nu mai arăta ora, ci, mai degrabă, lipsa ei, pentru că se oprise încă de dimineață. Timpul părea să se fi oprit și el.

Atunci mireasa se ridică în picioare din sania ei și aruncă către mulțime mai multe legături cu bancnote:

– Să se veselească toată lumea! Să se toarne rachiul fiert în pahare.

De frică, muzicanții s-au ascuns în spatele instrumentelor lor.

– Soțul meu și prietenul vostru a fost om de lume. Lui îi plăcea să se veselească, s-a adresat ea muzicanților. Cântați ceva să-i placă. El vă aude.

Nașul își șterse fruntea de gânduri și voi să zică și dânsul ceva, dar se răzgândi. Mireasa era cea care conducea nunta? Sau prohodul? Pe asta n-o știa nici chiar dânsul.

Starostele muzicanților vârî șomoioagul cu bani în buzunar și începu să cânte o melodie legănată ca un lan bătut de vânt, acompaniind-o și cu vocea lui răgușită:

*„Țipă prin păduri păunu’:
Am fost doi și-am rămas unu’,
Măi nană, măi...”*

Lumea stătea pe sub garduri, nimeni nu îndrăznea să se avânte în hora în care altădată se prindea tot satul.

– Ce-i asta? Nuntă sau înmormântare? sări miresuica din sanie, repezindu-se către pâlcul de flăcăi și fete. E prietenul vostru. E fârtatul vostru. Dansați să-i placă și lui. Azi el își ia rămas-bun de la feciorie. Sau nu pricepeți?! Hai, vă rog...

Cum nașul trecea cu rachiul fiert printre nuntași, unul dintre muzicanți chiui, apoi începu:

*„Uite Brâul
Trece râul
Și mândruța –*

Potecuța...
Cine s-o lăsa de Brâu
Să bea cofa cu rachiu..."

Flăcăii, încălziți de băutura fiartă cu piper, se prinseră în joc, pe motiv că „asta-i plăcea și conului mire”:

„I-auzi una,
I-auzi două,
I-auzi trei,
I-auzi patru...
Hop! Hop! Hop! Și-așa!”

Încetul cu încetul toți cei de față se prinseră în săltătură. Cu mic, cu mare. Ca într-un ritual păgân. Ca într-un joc de tâlhari săltând printre fulgere.

Era un dans ca o viforniță. Cel mai mult se bucura conu' mire, care le zâmbea dansatorilor cu ochii închiși, și mireasa, care alerga printre ei și bătea din palme ca o nebună.

Când gheața de sub picioarele dănțuitorilor începu să fumege, la un moment dat, mireasa se sui lângă mirele ei și lovi cu biciușca în caili înhămați la sanie. Întrucât muzicanții mai primiră ceva bacșiș, urcară și dâșii într-o sanie.

– Încotro? întrebară.

– Pe valea despărțirii, zise fata.

Nunta s-a luat după ei.

Ca o trenă lungă, tot satul a pornit în urma lor. Noi, copiii satului, ne țineam cu mâinile de oplanele saniei din frunte cu mortu'-n ea.

Nimeni nu cunoștea încotro se îndreaptă. Spre cimitir? Spre casa pregătită de nuntire? Acolo, masa întinsă de către socrii-

mari și socrii-mici pentru nuntă trebuia să devină masa de îngropăciune.

Alaiul luneca cu sania mirilor în frunte și cu cea a muzicanților, beți de scârbă, în spate...

Așa am ajuns la râu, la copci.

Abia aici, desferecată de mirare, lumea a priceput că mire-suica voise să vadă locul pierzaniei. Ea a coborât din sanie și s-a uitat în gaura unde i se prăbușise cel care i-a devenit soț după moarte. Apa ce bolborosea dedesubt era neagră.

– lu-bi-tu-le! strigă ea ca într-o scorbură în copcă și valea reverberă de ecouri.

Mirele din sanie parcă se auzi chemat și tresări din adâncul somnului.

Mireasa, probabil, a văzut ceva în spărtura din gheață, pentru că s-a întors momentan către taraf:

– Să ziceți „Cântecul miresei” , a poruncit ea.

Și atunci muzicanții începură:

*„Ia-ți, mireasă, ziuă bună
De la tată, de la mamă...”*

Și pe dată a început să danseze în hainele ei de mireasă în jurul copcii. Apoi și-a scos vâlul de pe creștet și i l-a dat unei fete mari s-l joace.

*„... De la frați, de la surori,
De la grădina cu flori...”*

Pe urmă altei fătuci i-a încredințat buchetul de mireasă să-l danseze.

„Vai de cărările mele,

*Va crește iarba pe ele,
Măi dodă...”*

Și-a dezbrăcat și rochia albă, așezându-i-o în mâini altei fetiș-cane, care a prins imediat să se învâрте cu ea deasupra capului prin mulțime.

Când a rămas numai în lenjeria subțire dedesubt, pregătită pentru prima ei noapte de nuntă, cea care a fost mireasă și-a făcut semnul crucii și, spre groaza mulțimii care stătea ciucure pe râul înghețat și pe maluri, a sărit în copca tăiată rotund de pescarii iernii. Lumea a fugit îndată la următoarea copcă, cea prin care fusese aruncat dimineață afară din apă mirele.

Însă n-a mai ieșit.

Satul a așteptat-o până seara, alergând de la o copcă la alta, dar ea n-a apărut.

Mai mult n-a văzut-o nimeni.

În primăvară, când Nistrul s-a dezghețat, apoi și vara toată, pescarii de pe ambele maluri o căutară cu spanga, cu țăpoiul, cu acul de smuls fân, până în satele de aproape de mare, dar n-o mai găsiră.

Și doar pe crucea de lemn din cimitirul satului erau cioplite două nume, chiar dacă acolo, dedesubt, zăcea un singur cadavru, cel al conului mire, care fusese pus în mormânt zâmbind fără leac, ca de-o glumă proastă a Celui de Sus.

ABISA

Abisa, vechea ta cunoștință, ți-a ghicit odată în cafea că peste o săptămână avea să te doară doi dinți. Și așa a fost.

Îi faci și acum o vizită.

Poate vede ceva în ceașca de cafea și-ți spune unde e Oana, ce e cu ea.

Are legată o broboadă țipătoare peste fruntea brăzdată de riduri, asta o face mai tânără. Cel puțin dânsa crede așa.

Nu te-a uitat.

Te invită să iei loc la masa din sufragerie și, cât fierbe cafeaua, ea șterge cu o cârpă praful de pe mobile.

Decepțiile ei au venit prea devreme și speranțele prea târziu.

Vorbele doamnei Abisa conțin un fond de șiretenie femeiască.

Faptul că e neapărată o face puternică.

– Lumea e rea, pentru că nu m-a cunoscut.

Vorbele îi sună ca un instrument muzical dezacordat.

– Poate nu e vina ei, spui. De ce n-ai anunțat-o că exiști?

Te privește de sus. Și atunci când stă pe scăunelul de lângă gura șemineului pe care-l lustruiește, se uită tot de sus. În loc să-ți răspundă la întrebări, se închide într-o tăcere care clocotește, ca și cafeaua ei sub capacul cafetierei.

Abisa are încăpățănări nefirești, de fetiță.

– Ea a avut de pierdut, nu eu!

Orice gând la fostele ei amoruri i se pare incestuos.

– Iubirea nu poate fi decât crimă, afirmă.

Tu taci, pentru că ea știe că n-ai dreptate. Zici doar ca s-o tachinezi:

– Poate nu chiar crimă...

Imediat aruncă în tine vorbe grele ca niște pietre. Ele se încrucișează în aer cu puținele tale cuvinte ca proiectilele într-un război.

E ca și cum baba îți azvârle în tranșeea în care te afli – partea cealaltă a mesei din sufragerie – grenade, tu urmând să dai dovadă de dibăcie și, mai înainte ca acestea să explodeze, să le prinzi din zbor și să le arunci înapoi către aruncătoarea de dincolo. Periculos joc, pe viață și pe moarte.

– Mai tâmpită lume ca oamenii îndrăgostiți n-am întâlnit, e convinsă Abisa.

– Poate ai dat doar peste tâmpiți, ei de ce n-ar avea voie să se îndrăgostească?

Semeni cu un cârmaci, care-și poartă luntrea printre valuri uriașe: o neatenție te poate răsturna în străfunduri.

– Erau prea mulți, ca să-i cred pe toți tâmpiți! Ha-ha!

Râde imperturbabil: pe râsul ei poți tăia lemne fără ca el să-și modifice structura sonoră.

– Năzăreli... Flăcări închipuite... Cum vrei să ardă focul, dacă toate lemnele-s ude?!

Zice și se șterge pe obraz cu cârpa cu care adunase praful de pe mobile.

– Numai proștii se îndrăgostesc, mai subliniază ea.

De unde cunoști acest text? Poate l-ai mai citit undeva, poate ți l-a mai spus odată demult, tot la o ceașcă de cafea, posibil să-l fi auzit chiar de la Abisa?! nu-ți dai seama.

– Știu ce spun. Pentru că și eu am fost proastă. Atunci când fusem tânără.

Ea citește mirare pe chipul tău și ridică vocea:

– De ce nu crezi că am fost și eu tânără?

Și, mai înainte de a-i arunca grenada de cuvinte pe care o pre-gătești către adăpostul ei, te oprește cu o frază la care te așteptai:

– Jur că nu mint!

Te îndeamnă să-ți sorbi cafeaua fierbinte pe care ți-o așază în față și te anunță că nu-ți va ghici pentru că i-a slăbit vederea și de la un timp nu mai zărește în zațul cafelelor decât deraieri de trenuri, cutremure de pământ și războaie mondiale, iar lucrurile mici, nuanțele de zi cu zi, ochii ei nu le mai prind de mult.

Accentuează, visătoare:

– Da, multora nu le vine a crede că am fost și eu tânără.

– Eu cred! zici.

Dar ea sare imediat:

– Nu mă contrazice. Pentru că știu că nu ești sincer!

Ți se destăinuie:

–În tinerețe mie mai mulți preoți mi-au mărturisit păcatele. Veneau la mine să se spovedească. Și-și cereau iertare, fără să știi de ce. De la ei am aflat că dragostea e o crimă, un mare păcat, pentru care vom arde cu toții în flăcările iadului. Și eu îi ascultam și îi absolveam. Și nu doar pe preoți. Veneau să-i ascult și procurori. Și politicieni. Și oameni simpli. Toți ca unul erau proști. N-am să-l uit niciodată pe un bărbat josuț, care încerca de fiecare dată când îmi făcea vizite să-și strecoare degetele ciunge, retezate de lama unui fereastrău circular, în pachetul cu țigări, cu un zâmbet umil scoțând câteva țigări odată, pe care le ținea îndemânatic în cioturile sale, spunându-mi: „Le-am retezat din cauza ta... Ești o criminală.” Ce-aveam eu cu asta, n-am aflat niciodată.

– Abisa, o rogi. Povestește-mi despre vreo dragoste imposibilă pe care ai fi auzit-o la viața ta.

– Despre vreo crimă?

– Dacă vrei...

– Atunci am să-ți destăinui, băiete, pițigăiește baba cochet, o istorie, unica de altfel, care e cu mult mai aproape de dragoste decât de crimă...

CĂLUGĂRUL FĂRĂ SCHIT

Același om, cel dinainte de a se îndrăgosti și cel de după a se îndrăgosti, sunt persoane diferite.

Călugărul Visarion trăiește în afara schitului. E mereu în rugăciune. Bate mătănii, nu mănâncă decât anaforă și nu bea decât agheasmă săptămâni întregi, stă îngenunchat și-n biserică, și-n afara ei, se blestemă și se scuipe singur pe sine și atunci când vorbește cu alții, și atunci când tace.

– Se pregătește de păcat, spun călugării care îl știu.

– Omul greșește și apoi se căiește, povestesc ei. Iar frațele Visarion se pocăiește mai întâi, și pe urmă caută să facă păcatul. „Doamne, murmură el în fața icoanelor, iartă-mi păcatele pe care nu le-am făcut.” Stă în rugăciuni luni de zile, ține post greu, bate mătănii de-i este mereu fruntea acoperită de cucuie și genunchii de nășădituri și, când crede că s-a rugat suficient ca să i se ierte păcatul nefăcut, în una din zile, pe care n-o știe nimeni, după ce se încheie slujba de vecernie, la ora când și lupii ies din bârlog, să strecoară pe căi lătu-

ralnice în orașul cel mare, unde, cu ochii sticliți de amăgeala stelelor, se oprește pe splaiul de lângă râu, ca să acosteze vreo prostituată.

Nu agață pe oricine. Întâi o întreabă „Tatăl nostru” și abia după ce i-l spune o plătește și o ia cu el. O duce în cimitir. Acolo, între morminte, își așterne rasa monahală și se culcă pe ea, îndemnând și tălanița să vină lângă el. Acestea îl știu, dacă nu din alte dăți, din auzite – „călugărul nebun” –, se tolănesc supuse, tăcute alături, cu capul pe umărul lui și stau așa, cu ochii la stele, până adorm, ca doi morți, fără să se mângâie, fără să se sărute, fără să se cupleze. Când se crapă de zi, el își trezește femeia „Hai, înviază-te, Abisa!”, își scutură rasa de frunze și praf, o binecuvântează pe pupăză îndelung, o mai plătește o dată și, precum o vedenie strecurându-se printre cruci, caută poarta cimitirului pentru a ajunge la stația auto, de unde să ia primul microbuz până la mănăstirea sa din mijlocul codrilor, ca să nu întârzie la slujba de dimineață și să se roage îndelung și cu lacrimi fierbinți, cu mătăanii, cu căință multă, de iertare Celui de Sus, deja pentru viitoarea culpă, pe care o va face peste alte două-trei luni, când va considera că s-a rugat suficient și a căpătat absolvirea ei definitivă și când va părăsi din nou chinovia pentru o altă noapte pornit la vânătoarea de păcate...

DUILLUIS

Duilluis e funcționar la Institutul de Geografie. A revenit recent dintr-o expediție la Polul Nord.

El își fumează pipa și rotocoalele pe care le sloboade stau agățate ca niște cercuri de fum de ramurile castanului de deasupra.

– Duilluis, îl întreb, când te-ai întors?

– Ieri. Deși, dacă mă uit bine la ceas, aș putea spune, fără să mint: mâine. Am trecut într-o zi peste mai multe fusuri orare în direcție inversă.

– Ai înfipt drapelul nostru în locul unde se întâlnesc vânturile?

– Nu, doar pe vârful unui iglu în care am trăit un an de zile.

– Și ce-ai făcut în acel an?

– Am fost plătit de eschimoși să-i ajut să pască reni, să le înham câinii la atelaje, să vânez balenele care spârgeau cu spatele lor gheața groasă a mărilor de acolo...

– Care sunt amintirile pe care nu le poți uita, Duilluis?

– Soarele răsărit la miez de noapte, care nu apune mai multe luni în șir. Tundra scufundată într-o semizi sau seminoapte permanentă... Gerul de la mijloc de arșiță. Toamna care îngălbenește frunzele în plină primăvară. Zăpada care cade în iunie... Pulbere albă, ca o pudră de zahăr, presărată de vânt peste pustietăți. Apoi cele șase luni de noapte polară. Cu ninsori care se aștern fără pauză săptămâni la rând. Atunci marele deșert de zăpadă se întinde până de partea cealaltă a globului, cât toată Arctica. Peste igluurile eschimoșilor se depun câteodată suluri și de zece metri, și casele eschimoșilor rămân îngropate undeva

dedesubt. Atunci ei sapă tunele în sus, ca să iasă cu alt iglu în spate și să-l așeze în cer.

– Ai cunoscut acolo vreo dragoste?

– Nu, pentru că mă dusesem să uit de o alta.

– Duilluis, eu adun povestiri despre iubiri imposibile. Călătorind în lumea cea mare vei fi auzit de vreuna. Aș fi bucuros să o adaug la florilegiul meu.

– De ce ai nevoie de ele?

– În una dintre acestea mi-a fixat întâlnire femeia pe care o iubesc. Mi-a dat speranța că s-ar putea să ne întâlnim, ca să nu ne mai despărțim niciodată, în una dintre ele. Poate chiar în cea pe care o cunoști tu. Vreau să ajung la ea. Oana... acesta e numele ei.

(Ce farmec, ce taină poate conține în el un nume, cuprins de emoții, îl rostesc ca și cum el mă rostește).

Pipa lui Duilluis nu mai scoate fum, el o îndeasă cu tutun, o aprinde și face următoarea precizare:

– Povestea pe care ai s-o auzi nu-mi aparține. Mi-a depănat-o un prieten, care poposise în acel an în localitatea noastră de iurte și pe care l-am căutat după aceea în orașul lui, unde ne-am văzut recent. Mă voi strădui să ți-o spun cu cuvintele sale... Iat-o...

ÎN ȚARA CONDUSĂ DE SOSII

Când l-am văzut, stătea cu revolverul la tâmplă: de disperare voia să se sinucidă.

Imediat am scos pistolul și l-am întors către el:

– Dă jos arma! l-am amenințat. Că dacă apeși pe trăgaci – te împușc!

El s-a speriat și a făcut așa cum i-am spus. De teamă că aș fi putut trage înaintea lui.

...Mă aflam pe patinoarul de la marginea orașului.

Practic patinajul de mic. Patinele zboară! Inima-mi bubuie în piept! Și eu simt vântul vâjâindu-mi pe lângă tâmples! Gerul mă pișcă de obraji, de vârful urechilor, de degete. E cea mai mare bucurie pe care mi-o poate dărui iarna.

Dar acea iarnă mi-a mai adus una.

Era o dimineață de sâmbătă când am văzut pe terenul de gheață un grup de patinatori bătrâni, vreo zece, care se avântau ca purtați de vânt dintr-o parte a patinoarului în cealaltă. Iar în mijlocul aceluia zid dreptunghiular de bărbați luneca o adolescentă care, spre deosebire de însoțitorii ei tăcuți, în timp ce zbură pe patine, nu-și reținea deloc entuziasmul, râzând nestăpânit.

Parcă asistam la dansul lebedei albe, ținută ostatică de un stol de lebede negre. Deși patinatorii de pe teren se dădeau discret la o parte din fața lor, am decis să nu mă feresc. În clipa când acesta s-a apropiat prea mult de mine, nu știu ce mi-a venit, dar mi-am făcut vânt și am izbit frontal cu patina mea în cea a patinatorului din față...

Acela a căzut imediat, iar peste el s-au răsturnat toți ceilalți. Ca în jocul cu piesele de domino.

Fata a sărit, îndemânatec, pe deasupra lor și s-a pomenit în fața mea.

– Ești grozav! a bătut ea complice din palmele înmănușate. Bravissimo!

Imediat bărbații au tăbărât și m-au doborât la pământ, iar unul dintre ei a scos o pereche de cătușe.

Ea a strigat ceva și dâșșii s-au îndepărtat imediat.

– O, văd că i-ai dresat bine, i-am zis șoptit fetei.

Ea s-a uitat la mine și a râs.

Atunci m-am uitat și eu la ea și am râs.

– Ești un băiat simpatic, a constatat necunoscuta.

Eu am muțit. Nu bănuisem până atunci că aș fi chipeș și din motiv că nu mă prea uitam în oglindă, obiectul respectiv fiind sechestrat de bunica mea cu care locuiam: ea se piep-tăna, se farda, se dădea cu ruj toată ziua ca să fie frumoasă.

– Ce cauți între acești moșnegi? am întrebat-o cu un pic de răutate.

– Mă ascund.

– De cine?

– De lumea toată. Ea îmi vrea răul. Așa mi-a spus tata.

– Eu îți vreau binele.

– Jură!

– Jur!

– Înseamnă că tata nu are dreptate. Deși el nu-mi dă voie niciodată să am dreptate. Mi-a spus că o să am dreptate abia atunci când voi crește mare.

Între timp oamenii care o însoțeau s-au postat ca un perete între mine și ea și au prins s-o împingă ușurel către ieșire. Fata patina cu ochii în ochii mei. Eu am rămas locului.

La un moment dat coloana s-a oprit. Din șir s-a desprins acea necunoscută, care s-a apropiat repede de mine și mi-a întins mâna.

– La revedere!

– La revedere! i-am zis. Iar în palmă mi-a lăsat un bilețel. Pe care l-am citit abia când am rămas singur.

„Vreau să ne vedem. Vino la 2.00, la intrarea din parc.”

Ora 2.00 era după miezul nopții.

Credeam că a greșit ora. Dar pentru orice eventualitate am venit la 2.00. Am făcut drumul pe jos din altă parte a orașului. Ea era acolo. Mă aștepta.

– Cum ai ieșit? am întrebat-o.

– Pe geam. Cu-o funie împletită din cearșafuri.

– Cum te cheamă?

– N-am dreptul să-ți zic.

– Dar cum să-ți spun?

– Spune-mi cum vrei.

– Am să-ți spun... Emira... E bine?

Emira era numele unei fete dintr-o carte cu pirați.

– E bine. Cred că așa i-ar plăcea și tatălui meu să mă alinte.

El are slăbiciuni pentru sunetele -em, -er, -ir, -ri.

– Unde lucrează părintele tău? am devenit eu curios.

– În clădirea cea mai înaltă din oraș.

Emira. Nume de boală nevindecată sau de imperiu necucerit.

– Hai să te învăț să fumezi, mi-a propus ea. Numai că nici eu nu știu cum... Deoarece n-am fumat niciodată...

– Mai bine renunțăm, i-am spus. Pentru că un profesor ne-a explicat că fumatul distruge memoria. Iar eu voi avea, sunt convins, atâtea de ținut minte. Noaptea asta, spre exemplu.

– Ai dreptate, a căzut ea de acord.

Îi vorbeam, ca să par interesant, despre tot ce-mi trecea prin cap:

– Visez cel mai mult să pot zbura, dacă aș avea aripi, aș fi omul cel mai fericit de pe pământ.

Atunci cea căreia eu îi ziceam Emira mi-a spus:

– Tata te poate ajuta...

– Cum?

– Nu știu cum. Dar el le poate pe toate. Așa cel puțin susțin toți cei care-l cunosc. „Eu pe toate le pot! Afară de un lucru”, zice papá. Și când e întrebat: „Care?”, dânsul răspunde: „Să dau timpul înapoi”. Pur și simplu el n-a încercat, cred. N-a existat încă rugămintea de-a mea sau de-a vreunui prieten de-al său pe care să n-o fi putut îndeplini... De ziua mea, ori de câte ori am vrut să ningă, a nins. Și ori de câte ori într-un an am dorit să fie ziua mea – de atâtea ori a fost.

Nu știu cine era tatăl Emirei: președintele țării, primul-ministru, directorul rețelelor de bănci, mafiotul mafioților... Cred însă că era câte puțin din toți aceștia.

Întâi, când am bănuit cine poate fi, am început să mă tem de babac, dar pe urmă chiar mi-a plăcut.

La a treia întâlnire ea m-a anunțat:

– Luni am împlinit 16 ani. Și tata a promis că, dacă o să învăț bine, o să-mi dea voie să mă mărit.

Atunci m-a sărutat pentru prima oară. Am simțit cum gustul cald al buzelor ei de fragă dulce se amestecă cu acela de mare amăruie...

Ghicea oare dansa însemnătatea momentului?!

Sau era prea naivă ca să poată ști ce înseamnă primul sărut în viața unui om?! Cel care te face zeu și te înalță la ceruri... Momentul divin când, prin atingerea buzelor, faci schimb de ne-moarte cu celălalt.

Eram îndrăgostit.

Era îndrăgostită.

– Niciodată n-am văzut un băiat mai frumos, m-a mințit ea. Nici în filme.

Am bâiguit ceva, și printre săruturi i-am spus prima frază care-mi venise la îndemână:

– Te iubesc, Emira.

Atunci, ca la comandă, parcul înzăpezit se umpluse, brusc, de tril, viers, ciripit, pirit, piuit, șuier, cânt de colibri, papagali, cintezoii, granguri, mierle, privighetori, pitulici, sturzi, turturele, păuni... Tot parcul cânta. Și o lună uriașă, cât un sfert de cer se rostogoli greoi pe vârfurile arborilor înghețați, care se opri chiar deasupra noastră, ca după o oră-două să pornească înapoi, asfințind în locul de unde a răsărit.

În acea noapte, pentru prima dată în orașul nostru s-a întâmplat să înflorească salcâmi în miez de iarnă. S-au desfăcut mugurii câtorva magnolii. Și ai unui eucalipt. Se părea că totul participase la sărutul nostru, la primul nostru sărut: și parcul, și păsările, și luna, și cerul, și stelele.

Abia mai târziu am aflat că atotputernicul ei părinte pregătise din vreme locul, abătuse albia unui râu, oamenii lui umpluseră parcul cu păsări exotice, aduse în colivii de la grădina zoologică, cu palmieri montați cu macaralele, cu flori aduse cu avionul din țări sudice...

Tot el a făcut să răsară cea lună artificială, trasă de scripeți tainici dintr-o parte a parcului în cealaltă.

Faruri discrete, ascunse în straturile de vegetație înghețată, luminau locul unde ne aflam: o bancă bântuită pe dedesubt de curenți calzi care întretăiau parcul.

Întrebările mi le-am pus mult mai apoi.

Dar atunci nu-mi păsa. Eram fericit. Iar omul când e fericit nu-și pune întrebări și nici nu caută răspunsuri.

Iar Emira, nebunatică, îmi fixa și-n continuare întâlnirile în jurul orei 2.00 de după miezul nopții. Odată s-a apropiat tainic de locul în care o așteptam, dar când am vrut să o sărut, ea a

sărit ca arsă, m-a lovit peste mâna cu care o îmbrățișasem și a fugit să se ascundă în parc. A ieșit însă imediat de parcă nu se întâmplase nimic și m-a sărutat cu patimă, cum n-o mai făcuse până atunci.

De ce? Ce e cu tine? Ce s-a întâmplat? am încercat eu să-mi explic comportamentul ei.

Strânsă cu ușa, Emira mi-a dezvăluit că – de frica teroriștilor? a răpitorilor? a paparazzilor? – toți membrii familiei lor au dubluri: și tata, și mama, și ea... Sosii care le seamănă perfect, iar cea care se apropiase în acea seară ca să-mi dea peste mână – „te rog să nu te superi pe dânsa!” – nu fusese ea, ci dublura ei...

– Seamănă perfect cu mine, mi-a zis Emira. Nici tata nu ne poate deosebi. De multe ori crede că ea sunt eu și eu sunt ea și o îndeamnă chiar să se ducă în locul meu la lecții, când mă crede prea obosită.

Așa am aflat că o armată de bodyguarzi bine plătită ne păzește clipă de clipă și ne urmărește pas cu pas...

Orașul nostru pe atunci era bântuit de acte teroriste: săreau în aer ba ici, ba colo gări, autocare, stadioane, visuri.

Din acea clipă am început să mă sperii.

Brusc am constatat că parcul foiește de martori, pe care nu-i observasem anterior, de patrule camuflate în turiști, de geniști îmbrăcați în arheologi care dezamorsau minele pe cărările unde ne purtam pașii, de indivizi mascați care se înghesuiau cu pistoale automate chiar sub banca unde ne sărutam; de atunci n-am mai putut s-o îmbrățișez, nici să o țin de mână, nici să-i articulez ceva fără să mă bâlbâi.

Îi vorbeam – știind că discuția noastră e interceptată – parcă mă aflam la o tribună.

Ca din senin, între poveștile ei cu neînfricoșata Scarlett

O'Hara și celebrul navigator Dick Sand, am început să aud ticăind bombe cu ceas, târâș de trupe, comenzi șoptite în stație, pocnete de petarde, grenade cărora li se scot inelele – și noi urma să reușim în șapte secunde să fim cât mai departe de acel sunet sec – și când o luam de mână ca s-o rupem de fugă către celălalt colț al parcului, ea alerga după mine înveselită de exploziile, de pocnetele, de detonările de dinamite ce se auzeau undeva în urma noastră.

Încercasem să mă prefac că nu-mi pasă de mascaradă. Dar cum? când mă iritau toate vânzolelile bodyguarzilor care ne urmăreau cu binocluri din coroanele arborilor bătrâni, ale agenților de pază mascați în vânzători de ghiocei (după miezul nopții!) la intrarea în parc, ale măturătorilor care vorbeau cu cozile măturoaielor lor lungi... în care erau montate microfoane sensibile...

– Iubito, ce-i cu acest teatru? devenisem eu furios, într-o noapte când crezusem că trecuse pe la urechea mea un bondar, ca imediat să-mi dau seama că acela fusese un glonț...

– Las' că-l întreb pe tata.

Începând cu noaptea următoare n-am mai văzut pe niciunul dintre ocrotitorii noștri, dar prezența lor o simțeam și mai violent...

Când plecam acasă la ivirea zorilor, încercam să luăm câte un taxi din cele două care ne așteptau obligatoriu la intrarea din parc: al ei pleca în trombă însoțit de o coloană întregă, cu o mașină cu girofar, care apărea de după colț, și al meu – unul modest, cu-n șofer amabil, care atunci când coboram îngâna apatic de fiecare dată: „...Plătit!”

De unde tatăl ei, șeful statului, primul-ministru, mafiutul mafioților, cine dracul o fi fost?!, le afla din timp pe toate?

De la oamenii lui, de la microfoanele montate prin tot parcul: în bănci, în flori, în muguri. Dar și din jurnalul Emirei, în care

ea nu nota niciodată ce-a făcut, mărturisirea îi aparține, ci doar ce avea de gând să facă: „Ce minunat trebuie să fie primul sărut. Măine-seară când ne vom întâlni în mare taină, lângă lacul din păduricea de la marginea orașului, îi voi permite, sărutându-l, pe iubitul meu să mă sărute. Ce minunat ar fi să aud atunci tril de păsări exotice și o lună mare, roșie, să stea deasupra...”
Ș.a.m.d.

Tatăl își dorea fiica cea mai fericită ființă de pe pământ.
Iar ea, chiar era fericită.

Iar cu ea, ca o anexă la fericirea ei, eram și eu...

După ce citise cele o sută de romane din seria „Prima dragoste”, visase să întâlnească pe cineva de care să se îndrăgostească. Îi vorbise nu o dată părintelui ei despre un cavaler cu zale și cal îmbrăcat în armură grea. Acela îl plătitise cu onorarii grase pe un actor, pe care să-l îndrăgească. „Actorul era frumusețel, jucase într-un serial și toate babele din oraș își rupeau gâtul după dânsul, dar de cum deschidea gura, eu prindeam să casc, de parcă eram la lecția de literatură.”

Era romantică.

Și neascultătoare.

– Nu-mi place să-mi ascult părinții, mi-a spus. De ce? Pentru că nici ei nu mă ascultă. Știu să-mi spună povești doar despre criza petrolului sau cea a lemnului. Iar mie îmi place să fac ce vreau eu, și nu ce vor ei.

Învăța ca și mine la școală. Doar că eu eram pe atunci în clasa a XI-a, iar ea a în IX-a.

Noi studiam 15 elevi într-o clasă și aveam un singur profesor.

Ea învăța de una singură într-o clasă și avea 15 profesori.

Într-o zi am întrebato:

– Cum decurg lecțiile tale?

– Grozav.

Și mi-a povestit despre „calvar”, cum le-a zis ea lecțiilor.

– Începe lecția de matematică. Profesorul mă întreabă dacă am făcut tema pentru acasă. Eu zic „nu!”. Și atunci mi-o face el, scriind rezolvările în caiet. Mă plictisesc repede. Și îl alung pe profesor. Mai ales când simt că vrea să mă întrebe. Sun de recreație, câteodată – și la zece minute de la începutul lecției. Semn că m-am săturat de formule și ecuații. Eu anunț recreațiile și pauza ține cât vreau. Odată s-a întins patru ore: m-am dus la piscină și am uitat să mă întorc. După recreație cer chimie. Îmi place profesorul, un bătrânel despre care mi s-a spus că a luat Premiul Nobel, acesta face eprubetele să fiarbă, îți imaginezi?!, aruncă în apă o pastilă și ea prinde să clocotească; mai săvârșește și alte minuni, poate să scoată fum de diferite culori din alambic și să facă leșia să bolborosească cuvinte... Se bucură când le deslușesc și-mi pune note mari.

Apoi intră tata și întreabă profesorii ce-am învățat. Și ei răspund în locul meu...

Înnebuniserăm amândoi.

Când venise vara și se apropia vacanța cea mult așteptată, unicul lucru pentru care merită să fii elev, m-a anunțat: „Eu vreau să fug de acasă”, iar eu i-am spus: „Fugim împreună”. „Vreau să mă ascund undeva ca să nu mă găsească nimeni.” „Unde?” „La Polul Nord, în igluul unor eschimoși.” „Acolo mi-ar plăcea și mie să dispar. Dar cum s-o facem?” „Agenția Națională de Loterie a pus în joc și două călătorii la Polul Nord. Să cumpărăm două bilete de loterie, poate suntem noi norocoșii”, mi-a propus ea. Deși nu credeam în acest noroc, am procurat două bilete. Ea a notat seria și numărul lor într-un carnețel și mare mi-a fost mirarea când, peste o săptămână, găsesc în lista de câștiguri în drept cu numărul biletului meu, dar și al ei: „Călătorie la Polul Nord de o săptămână de zile”. Ea s-a bucurat cel mai mult. Când a aflat, a sărit în

sus, a prins să țopăie, să mă sărute: „Vezi cât suntem de băftoși!”

Mi-a spus că lucrul cel mai important este să ajungem acolo. „Nu ne mai întorcem în zăpușeala asta, rămânem să trăim între eschimoși. Tu vei vâna foci, iar eu îți voi coase mănuși din piele de focă.”

– Dar cu școala? Ce facem cu școala? Că mai avem două săptămâni până la vacanță?!

– Nu-i nimic, mi-a zis ea. Eu am s-o rog pe fata cea, dublura mea, să umble la lecții în locul meu. Profesorii nu ne-au deosebit niciodată. Semănăm leit.

– Cum?

– Și ea-i proastă la fel ca mine.

Am plecat la aeroport pe întuneric. Avionul era mic. Am înțeles că era unul particular. Am zburat douăzeci de ore. Când am ajuns la Polul Nord, acolo era zi polară. Aurora boreală se întindea cât tot cerul. Chiar în aeroport niște eschimoși, care mi-au creat impresia că au călătorit cu noi în același avion, doar că aveau hainele schimbate, ne-au propus să ne ducă cu o sanie-taxi trasă de câini unde avem nevoie. Emira a căzut pe dată de acord. Cu atât mai mult că eschimoșii s-au oferit să o facă fără plată. După ce am mers o zi sau două – nu știu, pentru că soarele nu asfințise niciodată –, am ajuns la un sat, cu corturi de-ale eschimoșilor, care ne-au întâmpinat cu un concert senzațional, cu artiști având voci slobozite din burtă, cu șamani dansând în jurul unor focuri din cauciucuri, cu urși dresați care jucau poker cu oamenii și câștigau – (ne-au propus și nouă să jucăm, dar am refuzat, în schimb taximetriștii care au rămas cu noi, au pierdut într-un sfert de oră tot ce aveau prin buzunare), cu un prânz copios din carne crudă de balenă și ouă de cormorani nordici din cele cu trei-patru gălbenușuri.

Emira se bucura cel mai mult. S-a prins în dansul șamanilor și a încercat să învețe cântece de-ale lor. Pentru somn, când gazdele noastre au observat că dormim în picioare, ni s-a repartizat fiecăruia câte un iglu cu gaură în cer și cu ieșire dublă în caz că intră vreun urs în căutare de conserve. Emira, invocând că e foarte fricoasă, a cerut „un apartament de doi” pentru mine și ea, dar nu i s-a permis, la eschimoși îngăduindu-se acest lucru doar după ce acei doi vânează împreună o balenă. Am promis că o vom face chiar a doua zi.

– Rămânem aici. M-am săturat să mă tot ascund acolo, dincolo, mereu și de toți. Vom dăntui toată viața *Dansul caiacului* și vom mânca până la bătrânețe ouă de cormorani cu patru gălbenușuri. Tu vei pleca cu sania trasă de reni la vânătoare de balene, iar eu îți voi pregăti balena pe tigaie... Cât de fericită sunt! Cât de bine mă simt aici, între acești oameni veseli, mi-a spus ea și în loc de „Noapte bună!” m-a sărutat după obiceiul tribului, frecându-și cu insistență năsul ei mic de vârful nasului meu jupuit.

A doua zi dansurile au început din zori.

Și a treia zi...

A patra zi Emira s-a plictisit.

Iar în ziua a cincea, ea a zis că pleacă acasă. Că i-i dor de Rolling Stones, de Pink Floyd și de Freddie Mercury cu trăs-nitul „The show must go on...” („Spectacolul trebuie să continue...”). Iar mie mi-a spus că dacă eu am decis să rămân, ea nu se supără.

A șasea zi, „taximetriștii” au înhămat câinii la atelaje, au plătit ei – nu știu de ce – artiștilor și sătucului pentru găzduire și am pornit spre aeroport.

„Eschimoșii sunt minunați, mi-a spus Emira pe drum. Dar numai în prima zi. După aceea n-ai observat că se repetă?! Cântă aceleași cântece și dansează același dans cu caiacul în spate...”

Nu observasem. Același avion particular ne-a adus înapoi în orașul nostru...

Lucrul cel mai ciudat însă a fost acela că piloții, comandantul navei, însoțitorii de bord semănau leit cu taximetriștii eschimoși, doar că la întoarcere aceștia nu mai purtau blănuri cu cordele și nici nu vorbeau în dialect eschimos, ceea ce m-a făcut să bănuiesc că fuga Emirei de acasă fusese planificată la nivel statal până în cele mai mici amănunte. Dar nu i-am spus Emirei.

Bunica mea, cu care locuiam, părinții mei fiind plecați de mai mulți ani să facă bani într-o țară africană, nu s-a mirat deloc atunci când la întoarcere am anunțat-o că am rămas corigent:

– Și eu, mi-a spus ea cu mândrie, atunci când mă îndrăgostisem pentru prima dată, rămăsesem repetentă în ultimul an de școală. Dar nu-mi păsa.

Nici mie nu-mi păsa.

După ce i-am vorbit despre eschimoși, de balenele pe care nu le-am prins, pentru că nu aveam suficiente harpoane, și de Emira, pe care o vânează toți teroriștii din lume, Mama-Mare, cum îi ziceam, a scos dintr-un sertar un revolver vechi pe care mi l-a pus dinainte:

– E al bunicului tău. Ia-l. S-ar putea să-ți prindă bine. Poate veni și un moment când va trebui s-o aperi pe fata aceea. Lumea de azi e rea. E al tău.

Îl purtam cu mine. Dar șansele de a interveni cumva în acele jocuri de-a moartea pentru Emira erau minime, de vreme ce întâlnirile noastre erau supravegheate de trupe speciale și de toată armata noastră națională.

Această nebulie a durat aproape un an de zile.

Ne scăldam în ocean cu submarinele plimbându-se pe sub noi.

Escaladam cu ea crestele Everestului cu elicopterele nevăzute Black Hawk Stealth ce planau în preajma noastră și cu pasa-

rele noi-nouțe așezate peste toate prăpăstiile pe care intenționam să le trecem.

În văile prin care mergeam oamenii părintelui ei nu uitau să presoare rouă artificială cu sclipiri de argint aurit. Iar noaptea – să împrăștie câțiva saci de licurici prin poienele unde ne așezam cortul.

Eu mă prefăceam că nu văd, că nu pricep nimic.

Numai ea se mira naivă, după ce îmi șoptea mie – dar de fapt microfoanelor minuscule, de care nici ea nu avea habar, montate în arborii de pe poteci – „Mi-e foame!”, atunci când vedea prânzul pentru doi aburind pe o piatră chiar înaintea noastră: „Iată și șnițelul meu preferat!”

Îmi plăcea tot acest teatru și mâncam pe săturate fără să cer nota de plată.

– Te iubesc mai mult decât viața, mi-a spus când i-am dăruit un pui de bufniță mută. Îți voi fi pururi recunoscătoare, pentru că ai putut să faci să te iubesc ca nebuna. Nu mă credeam capabilă de atâta dragoste.

A jurat să ne căsătorim, de cum va trece în clasa a XII-a.

– Dar abia ai trecut într-a X-a.

– Eu am să-l rog pe papá să mă treacă la toamnă într-a XI-a. El poate... El pe toate le poate..., a zis, visătoare, Emira, fata pe care tatăl ei o voia fericită, cea mai fericită ființă de pe pământ.

Așa mi-a spus ea la ultima noastră întâlnire.

... Dar la următoarea n-a mai venit.

Nu mi-a lăsat niciun număr de telefon, nicio adresă și nu știam unde s-o caut.

Așteptam să-mi telefoneze, să-mi scrie. Dar zadarnic.

Am căutat-o disperat noapți la rând și zile la rând în parcul unde ne dăduserăm întâlniri. Dar n-am găsit decât tranșee

de camuflaj, decât urme de suporturi pentru binocluri, decât culcușuri pentru lunetiști în vârf de arbori, decât rămășițe de decoruri...

Emira, Emira...

Așa se numise prima mea dragoste, cea mai ne bună și cea mai imposibilă din câte pot să existe.

Eram deznădăjduit, aveam insomnii, slăbisem, aiuream de dor de ea.

„Emira, Emira, unde ești, de ce m-ai părăsit?”

În una din acele zile, când mă durea sufletul ca o rană deschisă, am intrat într-o bibliotecă și am răsfoit atent presa, toată presa, pagină cu pagină, maldăre de ziare, de reviste, de buletine, apărute în săptămânile anterioare.

Nimic.

Și doar când, obosit, eram gata să renunț, într-un colț de ziar, la rubrica „Infrațional” am găsit inserată, tipărită cu litere mici, următoarea informație: „Din surse demne de încredere am aflat că ieri în orașul nostru a mai avut loc un atentat cu bombă. De astă dată teroriștii au plasat mecanismul ucigaș în automobilul unuia dintre oamenii cei mai importanți ai țării, al cărui nume, pentru perioada desfășurării anchetei, nu-l putem face public. Familia ilustrului concetățean n-a avut de suferit, întrucât în mașina acestuia la ora respectivă nu se aflau importanta personalitate, nici soția și nici fiica acestuia, ci – așa cum presa demult semnalase acest exercițiu necesar al precauției – sosiile acestora, care, cu regret, au decedat pe loc. Eminentul nostru consăngean regretă acest incident tragic și a transmis deja condoleanțe și importante compensații bănești familiilor acestora și bodyguarșilor care au avut de suferit în urma actului terorist, totodată marele patriot menționând că acesta este al 50-lea atentat la care a fost supus, el și familia sa, în ultimii câțiva ani.”

Am răsuflat ușurat: Emira trăiește.

Parcă mi se luase o piatră de pe inimă.

Știam doar unde lucrează tatăl iubitei mele – în clădirea cea mai înaltă din oraș. La intrare nu-i era indicată destinația. Paza era multă acolo. Și nu m-a lăsat să intru. N-am putut afla mare lucru de la ea, nici cine lucrează în clădire, nici care îi este menirea. Nici despre fata de 16 ani cu părul de aur și privirile pline de cer nu știa nimeni nimic.

Și atunci m-am pus pe așteptat.

Am stat în soare, în ploaie și vânt, de planton, o săptămână întreagă.

Până într-o zi...

Așteptarea mi-a fost răsplătită.

„Emira! Emira!”, am strigat eu înnebunit de fericire, într-o după-amiază când am zărit-o într-o mașină luxoasă, care s-a oprit chiar în pragul reședinței.

Ființa pe care o iubeam cel mai mult pe lume se sprijinea cu cotul de marginea geamului cu sticla coborâtă, eu am sărit și, ca-n zilele noastre bune, i-am apucat imediat degetele subțiri ca să i le strâng în palmă... Dar ea s-a uitat la mine ca și cum mă vedea pentru prima dată, și m-a lovit cu pumnisorul ei peste braț. Exact așa cum mă lovise cândva în pădurice fata pe care o luasem drept Emira. Imediat, câțiva bodygarzi, răsăriți ca din pământ, m-au împins cu brutalitate la o parte, făcându-i drum unui bărbat cu priviri dârze, care a ieșit din clădire și a urcat în automobil, așezându-se lângă Emira. Vehiculul a pornit în trombă, urmărit de alte mașini ale poliției.

Și eu am rămas stâlp în mijlocul străzii.

Emira nu voia să mă recunoască. De ce? De ce nu dorești să-mi vorbești? De ce m-ai uitat?

Aș fi vrut să aflu răspunsul chiar de la ea și am mai așteptat-o o săptămână în preajma aceluia edificiu. Când a apărut limuzina blindată cu Emira, paza nu mi-a permis să mă apropiez prea mult de cortegiul. Mă aflam la câteva sute de metri de locul unde staționa limuzina în așteptarea bărbatului ursuz, ca acela să urce lângă Emira. Și atunci, exasperat, am decis să mă sinucid chiar în locul în care mă aflam, ca măcar astfel ea să mă observe. Am scos revolverul pe care-l luasem cu mine și l-am apropiat de tâmpla mea: „Uite, Emira, de ce sunt în stare să fac pentru tine. Voi muri, ca să ai muștrări de conștiință câte zile vei mai trăi”, avea să însemne acel gest.

Dar ea s-a uitat la mine ca la coloana de granit din mijlocul pieței, cu un pic de curiozitate, iritată, deranjată de vâlva care se iscă în jurul meu. Șeful pazei, care mă văzu cu pistolul la tâmplă, îndreptă pe dată arma lui către mine și-mi ordonă: „Jos arma, că te împușc”. De frică m-am conformat, fiind imediat dezarmat și arestat. Emira n-a reacționat în niciun fel, ba mai mult, a tras grăbită sticla fumurie de la portieră în sus, ca să nu vadă cum sunt vârat cu sila într-o mașină a poliției.

– Emira, Emira..., le îngânam cu vocea înecată în lacrimi polițiștilor care mă arestaseră, un nume de care ei n-auziseră niciodată.

Și atunci brusc îmi devenise clar că fata din mașină, care mă privise cu ochi străini, nu este, nu putea fi Emira! Acea ființă dumnezeiască îmi jurase credință până la mormânt, până la moartea din atentatul cu bombă, din care, eram convins, se salvase doar sosia ei, ca să se plimbe alături de omul cel mai bogat și cel mai nefericit din univers...

Dar dacă, mă întreb, mă tot întreb de atunci încolo, și tatăl Emirei – președintele statului, primul-ministru, cel mai mare bancher al țării, mafiotul mafioților – murise și el odată

cu ea în acea capcană cu bombă, a cincizecea, și nu dânsul conduce țara, guvernul, concernul, lumea interlopă, ci sosia, umila lui sosie?

Iar eu... eu... oare a cui sosie voi fi fiind?...

CIOATĂ

Când am ajuns la Soroca, ploua peste cetate. M-am plimbat o vreme pe malul râului spumos. Apoi am urcat pe Dealul Țiganilor de la Zastânca, unde locuiesc dresorii de tunete și fierarii care posedă din vechime taina cum să modeleze săgeți din trăsnete încă fierbinți.

Prietenul meu, Cioată, mă așteaptă cu o umbrelă la poartă.

– Te-am simțit ca jivina pe vânător când se apropie de bârlog, îmi zice el zâmbind. Te-am găsit, înseamnă că mă cauți. Ce ai?

– Vreau să uit pe cineva, i-am spus.

Cioată mă invită în casă. Casa lui e plină cu copii. Îi alungă pe toți prin alte camere și după ce doamna Alpida ne pune două sticle de șampanie cu brumă pe ele în față, Cioată mă întrebă:

– E o femeie?! Sau un om care te-a împrumutat cu bani?

Mă cântărește din priviri:

– De fapt trebuia să mă pricep. Pentru că ai venit fără ea. Am vrut să-ți spun atunci să te păzești. Era una dintre acele femei, iar eu mă pricep la ele, care seamănă cu niște flăcări. Luminează, dar și frig. N-ai s-o uiți. Dar de fapt, de ce ți-ar trebui s-o uiți?! Pot să vorbesc cu Alpida mea să te desfarmece. Dar nu cred că trebuie. Dacă vei uita-o de tot, o să-ți pară și mai rău. Las-o așa în inima ta. Ca un glonț care, fiind extras din carne, ar face sângele să circule pe unde nu trebuie.

– Povestește-mi, Cioată, despre vreo dragoste imposibilă, î îndemn cu precizarea: – Astea mă interesează acum.

– De ce?

– Acolo fata cea, Oana, mi-a dat întâlnire.

Cioată tace. A căzut pe gânduri. Se vede că-și amintește de ceva, de cineva. După ce-și bea șampania și îi spune femeii să mai aducă una, prinde curaj:

– Eu nu povestesc nimănui despre muierile pe care le-am iubit. Din respect. Dar am să-ți spun o poveste care nu-i a mea. Dar nici a altuia. O poveste a nimănui.

ICOANA CU ȘERPI

Am căzut la fundul acelei prăpăstii adânci.

Acolo mă aștepta moartea.

Când am văzut-o, de frică am strănutat.

– Să fii sănătos! mi-a urat ea și mi-a întins mâna ei osoasă, ca să mă ajute să mă ridic.

În acea primăvară reprezentanții puterii au strâns toate icoanele din sat. Au mers din casă în casă și le-au adunat într-un coș de căruță, apoi le-au scos din localitate și le-au dat foc pe un deal din preajmă, și nimeni n-a protestat.

Un comisar cu două pistoale la șold le spunea sătenilor:

– Noi vrem să scăpăm omenirea de Dumnezeu. Acum sunteți liberi. Puteți face ce doriți.

La început oamenii nu l-au crezut, dar, rămași fără Dumnezeu, peste o săptămână-două au prins curaj: într-o noapte cineva i-a furat unui vânător, fără ca acela să observe, calul, în timp ce mergea pe el călare, apoi, când cârciumarul a anunțat că rachiul îl face pe om nemuritor, un cuțitar a înfipt o custură în el să vadă dacă e așa; pe urmă doi copii și-au bătut cu bâtele părinții, pentru că nu le dădeau voie să se urce pe casă și să scoată olanele cu care să împrăște în ciori...

– Ura vindecă, nu înceta să afirme un bărbat sașiu pe care-l lăsase comisarul în sat ca să-l păzească, dacă nu care cumva Cel de Sus va avea de gând să se întoarcă.

Acesta se uita la câte două femei odată. El – zicea lumea – privea nordul și vedea sudul. Dar sașii mai era și urât și niciuna dintre sătence nu îndrăznea să-i asculte poeziile scârboase despre împreunarea găzelor decât cu dispreț.

– Noi scriem poeziile cu plugul, se dezvinovăteau ele la reproșul lui că nu au simț pentru frumos.

Și asta până în ziua când au intrat șerpii în sat. Erau câtă frunză și iarbă. Văzând că satul e neapărat, lighioanele s-au scurs din toate pădurile din jur. Le întâlneai pretutindeni: prin livezi, pe ulițe, prin case. Deschideai vreun cufăr și-l găseai plin cu șerpi. Dădeai la o parte pătura să te culci și ei erau acolo. Puneai capul pe pernă și ea foia de șerpi. Norocul nostru că nu erau veninoși. Nici agresivi. Când te vedeau, săsâiau la tine și se dădeau la o parte. Oamenii se obișnuiseră într-atât cu ei, încât nici nu-i mai băgau în seamă. Le comparau îngăduitor lunecatul pe pietre sau printre bolovani cu fâșâitul mătășii. Copiii lor se jucau cu șerpii și puii de șarpe fără să se teamă. Cel mai mult îi bucura faptul că ei șuierau melodios.

Atunci s-a întâmplat acea minune incredibilă.

În casa sașiului lăsat de comisar să supravegheze satul se instalase o șerpoaică cu pui, cărora le plăcea poezia. El le citea de dimineață până seara creațiile sale lugubre și reptilele îl ascultau magnetizate. Dormea cu ele în același pat, se învelea cu aceeași pătură, mânca din aceleași farfurii, bea din aceeași cană.

– Nu există animal mai frumos pe fața pământului ca șarpele, afirma el când se întâlnea pe străzile satului sau la arie cu vreun consătean.

Oamenii respectau șerpii, fiindcă se temeau de ei.

Nu spuneau nimic, ci doar dădeau afirmativ din cap.

– Se hrănesc cu aer și pot zbura, deși nu au aripi. Nu în zadar caldeenii aveau un singur cuvânt pentru a desemna șarpele și viața, afirma dânsul cunoscător, scoțând din sân sau din buzunare câte vreun pui de șarpe, unde-i ascundea să se încălzească. Și, după ce-l săruta pe gură, îl pune la loc.

Acei șerpi erau cei mai obișnuiți și cei mai pașnici din lume, nu se aflau între ei, cum constatase cu părere de rău sașiul, vipere, năpârci, cobre, pitoni, boa, anaconda, crotali, șarpele ciung, șarpele-de-sticlă, numai câteva exemplare de șarpe-cu-clopoței, care nu erau decât reptile de duzină, doar că ceva mai mari, cărora el le legase clopoței mici de gât, ca aceștia să sune cu clinchete subțiri și să se bucure toți băieții și toate fetițele sătuceanului.

Atunci când au năpârlit, șpanchiul și-a umplut cu epidermele lor toate pernele și saltelele din casă, spunând că, în răstimpul somnului său, acestea foșnesc duios, parcă ar dormi pe valuri de spumă de mare, care-l leagănă toată noaptea până se face dimineață.

Pe urmă satul a vorbit că șerpoaica se îndrăgostise de el sau – el de șerpoaică. Noaptea dormea cu șerpii încolăciți pe

trup și în zori se oprea la fântână să descâlcească din păr puii de reptilă, care cădeau în iarbă ca niște stropi mari de ploaie.

– Eu acum învăț limba șerpilor, li se lăuda dânsul consătenilor. Am ajuns la gramatică.

Într-o dimineață a ieșit din casă și în loc de bună ziua a început să sâsâie la cei pe care-i întâlnea cu o limbă pe care și-o bifurcase cu o lamă de cuțit, ca să poată pronunța cât mai exact sâsâiturile acelor târătoare și să șuiere aidoma șerpilor.

Apoi a prins să se târască pe jos, împingându-și cu iuțea pân-tecele pe suprafața solului, fără să se folosească de mâini, în loc să meargă pe picioare ca ceilalți.

Atunci, da, atunci, în una din zilele acelei veri care mirosea a frunză coaptă, un copil a ieșit la marginea satului și pe locul unde au ars icoanele a găsit un ciob de scândură cu un chip pe el, care nu mocnise până la capăt. L-a adus acasă și l-a uitat pe geam cu fața spre livadă. În clipa în care a răsărit luna și un smoc de raze s-a atins de acea așchie pictată, brusc așezarea s-a trezit de un foșnet greoi ca de mătase și atunci a văzut cum mii sau poate zeci de mii de reptile, în frunte cu acel bărbat străin, se pare paralizat, au părăsit, târându-se, localitatea, ca să se piardă prin pădurile din jurul satului nostru, în care se întorsese Dumnezeu.

DUDU

Canțâr, consăteanul meu mutat la oraș, e gardian la penitenciar. Și vine aproape zilnic la depozitul din colț după diverse materiale de construcție.

Azi vrea să procure sârmă de telegraf.

– Pentru ce?

– Ca să-i învăț pe deținuți să meargă pe sârmă, râde el.

– Dar de fapt ca să o înșirăm de-a lungul zidurilor și să trecem prin ea curentul electric. Cât aveam sârmele cu curent evada la două-trei săptămâni câte un deținut – scria presa despre noi, Departamentul ne repartiza bani pentru dotare, eram premiați pentru că-i prindeam pe fugari la bufetul din colț, dar acum de când am scos sârma nu vrea nici unul să evadeze. Presa a uitat de noi, premii n-am mai văzut de câțiva ani, dar și tâmpiții ăștia – aici coboară vocea și-mi spune în șoaptă – nu pot pune la cale vreo evadare ca să vuiască mapamondul, iar Hollywoodul să facă și-un film, ca să ieșim și noi cumva, ca țară, în lume măcar așa.

Căpitanul nu se grăbește nicăieri, pentru că la depozit e pauză pentru prânz și el trebuie să aștepte.

De fiecare dată sosește însoțit de câte vreun deținut, din cei cumiști, care nu mai au altă casă sau pe cineva din afara penitenciarului de care să li se facă dor.

Azi e cu „vărul Dudu”, așa îi zic acestuia toți deținuții în semn de respect, despre care îmi spune că a ispășit douăzeci de ani de închisoare și mai are douăzeci.

Îl rugasem pe consăteanul meu cu niște săptămâni în urmă, când îl întâlnisem întâmplător în fața depozitului din cartierul unde locuiesc, și-i povestisem despre plecarea inopinată a Oanei, să-mi vorbească despre vreo întâmplare, „o iubire” imposibilă a cuiva din penitenciar, dar el nu știa niciuna.

Acum, îndată ce m-a zărit, și-a amintit de solicitarea mea.

– Dudu! Deținut Dudu! strigă el.

Un bărbat cărunt și uscățiv coboară sprinten din cabina unui camion care staționează în preajmă și se apropie de noi:

– Ordonafi, șefu’!

– Povestește-i amicului meu Vlaicu ceva, știi tu ce, ca să se mire și să scrie în ziar...

– Domnu’ e corespondent?

– Nu. E...

Canțâr mă cercetează cu privirea, apoi zice:

– ... ca și tine, jertfă a sentimentelor.

– Aoleu! Atunci e nasol. E într-o situație mai rea ca a pușcăriașilor!

– Vezi să nu-l decepționezi.

– ’Teles, șefu’!

– Te las în paza lui, îi spune el lui Dudu. Eu mă întorc imediat, și, în timp ce sătașul meu s-a pierdut imediat pe undeva prin spatele magaziei, ca să găsească pe careva dintre angajați, Dudu mă întreabă:

– Ce te interesează?

Rămas în doi cu el, mi-a dispărut vocea și am îngăimat ceva.

– Lasă, că, de fapt, eu altceva nici nu știu.

Se așază pe un țol de troscot de sub un brad uscat, și mă îndeamnă și pe mine să procedez la fel.

– La penitenciar nu am cu cine sta de vorbă. Nu vrea nimeni să mă asculte. Dracu’ să-i ia! I-am povestit unui soldat și imediat

după asta a prins să-l doară burta. A durat cinci zile. Până a uitat ce i-am spus. Am stat de vorbă și cu un chirurg militar care mi-a tăiat un negel, cât el tăia eu îi povesteam, și chiar în acea zi domnul doctor și-a uitat trusa cu instrumente în burta unui pacient. I-am mai bălbăjit daravera și unei sălcii, îngână el melancolic. Și ea s-a uscat. Fire sensibilă, ce mai! Ca a femeii. Vai de capul meu! Așa că vezi să nu pățești și tu ceva. Cum dorești! Dar dacă ai să mă ascuți, îți plătesc. Bani nu am. Dar îți pot plăti cu cuvinte. Îți pare că nu valorează nimic?! Te înșeli. Tocmai ele, cuvintele, m-au făcut cel mai fericit om de pe pământ, dar și cel mai nefericit. Povara lor e cea mai grea, s-o știi! Ele te apasă, te apasă, până te fac una cu pământul. Sau te ridică, te ridică, până te fac una cu cerul. Pe mine m-au înălțat mai întâi, atunci când devenisem pasăre și puteam zbura... Apoi m-au prăbușit la fundul unei prăpăstii, din care mi se pare că n-am să mai ies niciodată.

Parcă a fost ieri...

MERSUL PE SÂRMĂ

– Omul are nevoie de dragoste ca de aer, ca să nu se sufocă într-o lume atât de poluată de vrajbă, de suferință, de indiferență. Dragostea, dacă nu o cauți, începe să te caute dânsa. Și te găsește și dincolo de mormânt. Nu scapi de ea! Nu te pui cu

ea! Dă buzna pe neașteptate. Și se duce, la fel de pe neașteptate cu tot cu tine: precum un râu involburat care-ți poartă luntrea printre recife, ca să o răstoarne, să o sfărâme și să o tragă în adâncurile ei, dacă nu capeți atunci îndemânarea necesară și puterea să-l învingi, vâslind...

În viața unei femei, dragul meu, există, obligatoriu, doi bărbați: unul care o iubește și altul pe care îl iubește. Doar arareori cei doi sunt unul și același, cu norocul să fie întrupați într-o singură persoană. De puține dăți se întâmplă, oricât s-ar strădui femeia, să nu bănuiască unul de existența celuiilalt. Sau să nu li se intersecteze cărările, chiar dacă niciunul dintre ei nu și-o dorește.

Cei doi îi completează existența, i-o scutură de monotonie. Cu toate riscurile inerente.

Când unul dintre cei doi lipsește, femeia, deși e cu familie și copii, are aer de femeie abandonată.

Se caută cu disperare pe sine, de fapt își caută partea neiu-bită din ea – în biblioteci, muzee, manifestări culturale, iar mai nou – în politică. Sau – în bârfe cu prietenele. În mici răutăți femeiești. În singurătăți impuse de sentimente neîmpărțășite.

Cele mai multe greșeli ale femeilor vin din frica de singurătate. Dacă, Doamne ferește, se întâmplă ceva cu unul dintre cei doi, partea adormită a creierului ei se întreabă: ce va face dânsa, cum va trăi mai departe, ce va fi cu ea?

În anumite perioade ale vieții, când descoperă că frumusețea fizică este și ea trecătoare, femeia gândește cu ovarele.

Celălalt organ de gândire atunci se lasă dominat de rațiunea acestora. În acele clipe n-o mai poate stăpâni nici Dumnezeu. Cu atât mai mult rațiunea. Ai încercat să aduni vreodată o sută de iepuri care aleargă cu toții în toate părțile? E mult mai ușor să-i păzești pe ei, decât pe o femeie care iubește sau se vrea iubită, și trăiește minutul când ea este cea mai frumoasă.

Se agață de câte un trecător, de multe ori om fără calitate și cu mult mai puține decât le are partenerul, asta și din lipsa de raționament a sentimentelor.

Dar și din motiv că bărbatul nu-i umple tot timpul.

Greșeala lui este că-i acordă multa libertate, de care ea nu are nevoie și cu care nu știe ce să facă.

Sunt femeii care vor să-și schimbe mobila în fiecare an. Sunt femeii care ar dori să și-o schimbe în fiecare zi.

La fel, unele femei ar proceda și cu soții. Odată ajunsă în patul amantului, i se face jale de soț, îi recunoaște în străfundurile minții superioritatea, îl contrapune celuiilalt, dar o inerție, o lehamite, o lene o face să amâne ruperea unei relații ce nu o încântă prea mult, dar care îi convine.

Regretele ar putea s-o mustre, dar nu prea mult, doar atunci când se întâmplă să rămână gravidă.

Pentru că o femeie își naște copilul pentru ea, de aceea ei îi e aproape totuna cu cine îl conține.

E importantă, desigur, calitatea semincă, dar și mai important e să găsească ieșire din situația tâmpită în care a nimerit și atunci resemnarea este unica ei soluție: de a-i naște unui bărbat, chiar iubit și cu unele calități, copilul altuia, nici pe departe la fel de iubit și nici pe departe cu însușirile acestuia.

Comparam viața mea de la acel început de vară cu căderea din luntre într-un râu tumultuos a unui om ce nu știe să înoate. Frică, stupoare, frig, care nu trec odată cu ieșirea la mal. Ci se

depun în subconștient și-ți dictează frica de apă. La fel vine și frica de dragoste.

Până la acea dată viața mea fusese alta și aparținuse altui om.

Ea, femeia aceea, era, atunci când o cunoscusem, încântată de tot ce-i turuiam.

Dar la nici un an de la eveniment se plictisea de tot ce-i trăncăneam cu aceeași patimă.

Deși povestașul era același.

Și poveștile cam aceleași.

Lucruri care odinioară o entuziasmau începuseră să o irite.

Între noi nu se strecurase monotonia, uzura, plictiseala, cum îmi reproșase dânsa, ci altceva, mult mai grav.

Minciuna.

Cât de singuri prinseserăm să ne simțim de la un timp unul cu altul. Ca și cum nu era de față. Ca și cum nu eram prezent.

Chiar dacă stăteam la aceeași masă, intram în aceeași sală de spectacole, dintr-o inerție mai ținându-ne de mână, chiar dacă dormeam într-un pat, de mult nu mai eram împreună.

„Oamenii care se iubesc nu se plictisesc niciodată unul de celălalt”, m-a încredințat ea cândva.

Ca peste un timp cuvintele de dragoste să nu mai spună nimic, trezind doar zâmbete ironice pe buzele celuilalt.

Povestea noastră ținuse de perioada când lucram ca reparator. Eram o echipă de patru băieți tineri. Absolvisem facultatea de relații internaționale, dar cum toate ambasadere se umpluseră cu feciorași, cumetri, amante de-ale sus-pușilor zilei, m-am reprofilat în a electrifica apartamente. O făceam ca un veritabil diplomat: rafinat. Așa mi se spunea.

Eram solicitați, zilnic aveam zeci de comenzi.

Într-o zi am fost invitați de o femeie într-o casă de la marginea orașului. După ce i-am reparat niște mobile, i-am mon-

tat niște prize, i-am instalat niște jaluzele, ea ne-a invitat la masă.

Ne-a spus fără să o întrebăm că e profesoară, că soțul ei se află mai mult prin deplasări, că urăște singurătatea.

După al treilea păhăruț de votcă am prins să cochetăm cu ea. I-a plăcut.

Cel mai insistent era Fani. „Sunteți o Doamnă, cu majusculă.” Dar nici Garibaldi cu Johnson nu se lăsau. „Unde erați, preafrumoasă Doamnă, când noi încă nu ne căsătoriserăm?” „Doamna” avea un răs contagios și simțeam cum îi cresc cornițele. Eu am tăcut tot timpul. N-am scos niciun cuvânt întreaga seară, mă uitam la ea și tăceam. La plecare, când ne-am luat rămas-bun, eu i-am șoptit la ureche: „Revin peste o jumătate de oră”. Și nu i-am lăsat loc de răspuns. E o tactică veche a mea. Să o amețești cu o vorbă și să nu-i lași timp să se dumirească. S-ar putea preface că n-a auzit, să nu-mi deschidă, să-mi spună: „Du-te dracului!” prin crăpătura ușii. Dar așa e alcătuită viața: riști dacă dorești să bei șampanie și mai ales dacă îți place s-o bei în doi.

După ce m-am despărțit de ortaci, am revenit la ușa ei. Am apăsat pe butonul soneriei. Credeam că o să se prefacă surdă. Dar ea mi-a deschis. Părea mirată, ca și cum nu se așteptase să mă întorc.

– Vă rog să mă iertați, i-am zis.

– Ați uitat ceva? m-a întrebat ea ironic.

– Mi-a rămas votca nebăută pe-un sfert în pahar. E semn de ghinion. Nu vreau să vă aduc nenoroc.

Abia atunci femeia observă păhăruțul meu băut doar pe jumătate.

Masa era nestrânsă, ca pentru o continuare a banchetului.

– Goliți-l și plecați! mi-a spus ea cu ton poruncitor.

- Cu condiția să beți cu mine.

M-am așezat la locul meu și i-am turnat din sticlă în pahăruțul din fața ei.

- Îmi îngăduiți să spun un toast.

Și, fără să aștept să-mi permită, am zis:

- La viața mea am fost îndrăgostit în câteva rânduri. Și de fiecare dată am avut mari decepții. Credeam că n-am să mai iubesc niciodată. Dar azi, lucru care nu mi s-a mai întâmplat, m-am îndrăgostit de la prima vedere. Simt cum s-a trezit un vulcan în pieptul meu. Gata să dărâme totul, să arunce lumea-n aer. M-am întors să-ți mulțumesc pentru sentimentul pe care l-ai trezit în inima mea. Atât.

Și m-am ridicat să plec. Ea a rămas șocată.

- Vedeți..., a prins ea să se bâlbâie. Eu îmi iubesc soțul. E un om minunat, are un suflet bun și n-aș putea să-l înșel.

- Dar n-am spus să nu-l iubiți, nici nu v-am îndemnat să-l înșelați. Am considerat că trebuie să împărtășesc cuiva această bucurie uriașă a vieții mele, dar, cum nu umblu la biserică, pentru ca să i le spun astea preotului, m-am întrebat care ar fi persoana cea mai potrivită căreia să-i vorbesc despre ceea ce trăiesc în aceste clipe dumnezeiești, unice în existența mea. Am dorit doar să aflați de ceea ce simt, de faptul că ați fost capabilă să faceți să clocotească magma unui vulcan adormit, să vă mulțumesc pentru că, involuntar, l-ați făcut fericit pe un trecător de care, probabil, nu veți mai auzi niciodată în viața dumneavoastră.

- Nimeni nu mi-a spus la viața mea asemenea cuvinte, a recunoscut ea.

Mi-a umplut pahăruțul gol cu altă porție de alcool și mi-a propus:

- Spuneți-mi ceva despre viața dumneavoastră.

Aici eu eram maestru. Știam să-i întind cursa, în timp ce-i povesteam o biografie care nu eram sigur că-mi aparține. I-am relatat despre prima mea dragoste, o colegă din a șaptea, cu care mă înțelesesem să fugim în munți, unde să ne călugărim în aceeași mănăstire. Și am fi făcut-o dacă părinții ei nu ne-ar fi aflat taina din jurnalul fetei și n-ar fi mutat-o repede în altă școală. Apoi, când eram student, m-am întâlnit cu o domnișoară pe care, oricât m-am străduit, n-am putut s-o învăț să zâmbească, cum-necum era fiică de ambasador într-o țară ostilă nouă. „De ce nu zâmbești niciodată?”, o întrebam. Și ea mi-a răspuns: „De mică mama striga la mine „Nu zâmbi, că ai să faci riduri!” Și eu din pruncie m-am temut cel mai mult să nu fac riduri. Dar ele tot mi-au apărut... Uită-te...” Și mi le arăta, speriată, ba într-un loc, ba în altul pe chipul ei. Până într-o zi. Tocmai când dragostea ne era mai mare, ea s-a măritat cu directorul cimitirului central, acolo, considerase iubitoarea, de zâmbet nu avea nevoie. Apoi, când i-am povestit și despre ultima mea pasiune – o tânără de la țară, cu care intenționasem să mă căsătoresc, pentru care, ultima dată când m-am dus s-o vizitez, ieșise tot satul să mă ciomăgească, și a văzut lacrimi în ochii mei, gazda a așezat palma ei subțire peste brațul meu vânjos și a prins să-l mângâie așa cum se face atunci când ai în față un om căruia i-a murit cineva drag.

– Am adunat atâta dragoste neîmpărtășită în mine, încât nu mai știu ce să fac cu ea, am articulat eu în concluzie.

E o frază demnă de un comandant de oști care își vede adversarul învins. Câștigasem războiul. Acel război nedeclarat, multimilenar, dintre bărbat și femeie, care nu se desfășoară pe câmpul de luptă, ci în dormitoare, de la oștean la oștean. Așa crezusem atunci. Când eu, de fapt, dă-i, Doamne, mintea omului de pe urmă, pierdusem bătălia. Sau – și mai exact – mă

pierdusem, ireversibil. Pentru că acel sărut care a urmat mi-a pecetluit destinul.

Mai mult de milă, în timp ce-mi ștergea lacrimile, ea s-a lăsat sărutată, mângâiată, aruncată în patul desfăcut, dezbrăcată, penetrată.

Am făcut dragoste ca doi nebuni, ca niciodată până atunci.

În zori, înainte de a pleca, mi-a propus să bem o cafea. Stăteam toropiți încă de un somn al fericirii în bucătărie, când am auzit cheia răsucindu-se sec în broască.

Ea s-a speriat:

– E soțul meu. A venit din deplasare mai devreme cu o zi.

Treci la balcon.

De la balcon am auzit discuția lor din antreu.

– Bună dimineața, iubito!

– Bine ai venit, dragule! Cum de te-ai întors mai devreme?

– Mi s-a făcut dor de tine. Pregătește-mi repede o cafea.

– Imediat. Dar scoate-ți mai întâi hainele și fă un duș.

Când s-a auzit apa curgând în camera de duș, ea mi-a deschis discret ușa balconului și, cu degetul arătător la gură, m-a condus în tăcere până la ușă.

Orașul abia se trezea. Sentimentul de alarmă amestecat cu bucuria de a o fi avut mă făcea să mă simt în al nouălea cer. E păcatul care-l face pe om fericit. De ce Dumnezeu s-ar supăra pe om dacă îl vede împlinit în asemenea momente? De ce l-ar pedepsi pe cel care-și trăiește păcatul ca pe o bucurie?! Așa mă gândeam atunci.

Am aflat numărul ei de telefon de la Fani, brigadierul nostru.

Dar ea s-a prefăcut că nu mă cunoaște. A vorbit cu mine în doi peri și a închis.

Eu însă nu fac parte dintre cei care se lasă bătuti. Am mai format numărul ei de telefon o dată.

– Ce doriți? a folosit ea pluralul, cel din ziua când îi instalasem prizele.

– Să ne vedem.

– De ce?

Chiar nu știam de ce.

Dar am îndrăznit:

– Pentru că te iubesc.

Abia acum se părea că și-a amintit de mine. A tăcut mai multe minute în șir fără să închidă, apoi mi-a spus:

– Așteptați-mă în barul de la colț, voi fi peste o jumătate de oră.

Când a venit, m-a scrutat cu privirile ei prăpăstioase și m-a întrebat:

– Ce doriți de la mine?

– Să te văd din când în când.

– Știți că nu se poate. Regret tot ce s-a întâmplat. Iar ce a fost nu o să se mai repete.

Apoi brusc vocea i s-a făcut domoală:

– Vă rog să uitați.

– De acord. Dar apelez aici doar la marea ta bunătate. Pentru că simt: dacă n-am să te văd cel puțin o dată într-o lună ori o dată la două luni, am să mă alcoolizez, am să mă droghez, am să înnebunesc.

– E atât de grav? a întrebat neajutorată, ca un ostaș care iese dezarmat pe câmpul de luptă.

– Da, am mințit-o eu.

Și am început să-i spun cât e de minunată, să-i descriu ochii de parcă ea nu și i-ar fi văzut niciodată, chipul, zâmbetul, pletele, mâinile, sânii, coapsele.

Zâna asculta zăpăcită, ca și cum n-ar fi înțeles despre cine era vorba.

Când chelnerul ne-a adus cafelele, am convins-o să ne vedem și a doua zi la o ceașcă de cafea.

Din acea zi cafeaua nu mai era bună fără ea.

Cuvintele mele nu mai aveau niciun rost dacă nu le asculta dânsa.

Atunci, în acele zile, săptămâni, luni de întâlniri fugare, m-am îndrăgostit cu adevărat de îngerul pe care credeam că-l întruchipează.

Acea dragoste păgână era ca mersul pe sârmă. Iar mersul pe sârmă, se știe, duce doar în direcția în care e agățată sârma.

Mă gândeam mereu la acea femeie din dorința de a idealiza pe cineva. Și când nu eram împreună, vorbeam cu ea în gând. N-o puteam asemăna cu nimeni. Asta înseamnă dragostea. Și pentru că soțul nu-i pleca în deplasări, nu mă invita să-i trec pragul. Nici eu nu îndrăzneam s-o chem la mine. Ne întâlneam doar în barul din colț.

Dar se știe: bărbatul e cel care vânează femeia, și o vânează, o vânează, până când ea îl prinde. Așa pățisem eu.

Într-o zi, când abia ni se serviseră cafelele, am îngăimat, mi-rându-mă și eu de cuvintele pe care le-am rostit:

– Mărită-te cu mine.

Ea s-a fript cu cafeaua pe care o sorbea, a așezat ceșcuța pe masă și mi-a strigat:

– Ce, ești nebun? Eu am soț.

Eram nebun.

– Lasă-l pe bărbat-tu!

– Cum să-l las? Eu îl iubesc. Și el mă iubește.

– Și eu te iubesc. Dar pe mine m-ai lăsa, dacă n-aș fi eu insistent. Iar tu... Nu cred că ți-aș fi chiar indiferent.

Vorbeam în cunoștință de cauză. Eram sigur că în toată acea

perioadă reușisem – cu poveștile mele romantice menite să amețească o femeie, cu mărturisirile de ceea ce simt pentru ea – să o fac să mă placă. O femeie iubește pe cineva în măsura în care se știe iubită.

S-a ridicat de la masă și a plecat fără să-și ia rămas-bun. Dar eu știam că ciuta tocmai căzuse în groapa acoperită cu crengi săpată de vânător pentru ea. Trebuia să aștept.

A doua zi m-a sunat.

– Trebuie să ne vedem de urgență.

Ne-am băut în tăcere cafelele la barul nostru. A tăcut tot timpul. Apoi s-a ridicat fără cuvinte și s-a dus.

Așa se comportă, de regulă, ciuta căzută în capcana vânătorului. Se prefacă că nu-i pasă. Crede că vânătorul o va scoate și îi va da drumul. Dar eu nu eram din aceia.

Așteptam telefonul ei. Nu m-a sunat câteva zile. Apoi, când mi-a fixat o altă întâlnire, mi-a spus:

– Minciuna este cel mai bun adevăr. I-am spus soțului meu că m-am îndrăgostit de altcineva și l-am rugat să plece. A încercat câteva zile să mă convingă că sunt fericită cu el, că nimeni nu mă va iubi mai mult, că el mă iartă, dar eu am fost de neînduplecat. Azi-dimineață și-a luat lucrurile și s-a dus.

Aici a tăcut cu ochii în ceață. Apoi a pronunțat:

– Așa că te poți muta la mine.

Timp de mai multe luni de zile am fost cel mai fericit mascul din lume. Mi se părea că n-am să mă satur niciodată de ea. Îi așterneam patul cu petale de maci și de trandafir, sorbeam șampania de pe buzele ei, îi spuneam versuri pe care le știam de la grădiniță. Dragostea mă tâmpise. Mă gândeam numai la cum să fac dragoste cu ea, la trupul ei, pe care fiecare atingere a mea îl făcea sensibil ca un instrument muzical, îi sorbeam cuvintele nu cu auzul, ci cu gura mea lipită de a ei.

Apoi, cu timpul, ne-am revenit la ale noastre: ea – la lecțiile ei, eu – la profesia mea de instalator: nu mai refuzam propunerile conducerii firmei, care avea filiale în alte orașe, să accept deplasări de durată.

În dragoste întâi ți se deschide sufletul, apoi ți se deschid ochii. Nu totdeauna ceea ce vezi coincide cu ceea ce crezi.

Nici Fani, nici Garibaldi, nici Johnson nu știau că mă combinasem cu femeia pe care și-ar fi dorit-o fiecare dintre ei soție dacă n-ar fi fost însurați.

Când stăteam mai mult cu ei la o bere, devenea nervoasă.

O muiere frumoasă ca ea are nevoie să fie iubită în permanență. Cu aceeași ardoare. Când lucrurile nu mai funcționează ca la început, e prima care observă și devine suspectă. Nu dă vina pe ea, pe ridurile, pe sforăitul, pe pungile de grăsime de pe corp, ci pe tine. „Înseamnă că ai pe cineva.” Nu știm să ne prefacem: îi spui că o iubești ca înainte, dar nu te crede. Mimarea sentimentului compromite total sentimentul.

I se pare neglijată de soț, pe când ea e neglijată doar de logică.

În loc să se alarmeze de faptul că dânsa e cea care nu mai iubește ca la început, se deranjează că nu e iubită ca la început.

Când plecam în deplasări, tot mai dese în următorii ani, simțeam că mă înșală, nu știam cu cine, bănuiam că o face cu fostul ei soț: încornoratul, abandonatul, frustratul, eram sigur, o mai iubea.

Mă întorsesem din prima mea deplasare cu o zi mai devreme. Sosisem cu trenul în zori și, când am răsucit cheia în broască, am auzit mișcări suspecte după ușă. Când am intrat, ea m-a cuprins de după gât.

– Bine-ai venit, dragule! Cum de te-ai întors așa devreme?

– Mi s-a făcut dor de tine.

Din bucătărie răzbea miros de cafea.

– Pregătește-mi repede o cafea.

– Fă un duș, după aceea treci la bucătărie. Am simțit că vei veni și ți-am pregătit-o deja.

Am zărit o umbră palidă reflectată pe geamul de la balcon, dar eu nu sunt omul scandalurilor. M-am supus și am intrat în camera de baie. O iubeam prea mult ca să-i reproșez ceva. Am dat drumul la apă și mi-am încordat auzul ca să aud cum ușa de la apartament se deschide tăcut pentru ca intrusul să iasă nepepsit, apoi cum s-a închis la fel de neauzit la loc.

Acest sentiment dureros m-a însoțit de fiecare dată când reveneam mai devreme din deplasările mele.

În rest, îmi era cea mai fidelă, cea mai ascultătoare, cea mai iubitoare soție din lume.

Mi-a făcut între timp și doi copii, care – culmea ipocriziei! – semănau leit cu mine și mai aveau și același ADN, aceeași grupă de sânge, care coincideau perfect cu ale mele.

Îmi venea să-l omor pe derbedeu, dar mă temeam să nu se supere draga.

Într-o femeie, atunci când se simte iubită nemăsurat, se trezesc niște drăcușori, care nu totdeauna pot fi stăpâniți. I-am simțit nu o dată cum își fac mendrele, cum vorbesc cu buzele ei – cuvinte cochete de ademenit pe cărări care duc către iad – , cum îi adorm ochiul minții, cum o îndeamnă să flirteze cu privire de pisicuță pusă la pândă, de parcă i s-ar fi pus o scamă pe creier.

Hachițe de muiere alintată!

Odată am găsit un muc de țigară în coșul cu gunoi și ea mi-a spus că o vizitase fratele de la țară. Altă dată – o periuță de dinți uitată în baie, de care mi-a vorbit că e tot a fârtatului.

Eram atât de torturat de bănuielile mele, încât m-am dus într-o zi de duminică în satul lui să-mi cunosc ruda. L-am înmânat periuța și muclele de țigară, și el mi-a mulțumit. Mi-a povestit despre copilăria lui și a surorii sale atâtea, încât, ascultându-l, aveam impresia că parcă și eu copilărisem cu dâșii. Acela, om bun, mi-a promis să-mi dăruiască o fotografie mare a ei, copilă, jucându-se cu niște iezi, care-mi plăcuse, dar de care nu aveam deloc nevoie, după ce-l va ruga pe vecinul lui lemnar să-i facă rama lipsă.

Papă-lapte, om fără demnitate și fără caracter, așa mă trata, bănuiesc, în sinea ei. Reieșea asta din tot ce făcea, din felul cum mă privea și-mi asculta vorbele.

Și atunci am hotărât să mă răzbun.

M-am pregătit îndelung de deplasarea în care m-am dus fără să plec. M-am plimbat prin ploaie, pe străzi și prin parcuri, până a început să se crape de zi. Atunci am pornit spre casă cu cuțitul pregătit, pe care-l ascunsesem, înfășurat în ziare, în geantă. Elaborasem scenariul în cele mai mici amănunte. Înainte de a intra în bloc, am scos o sticlă cu votcă pe care am deșertat-o pentru curaj. Am răsucit cheia în broască încet, atent, ca să nu fac zgomot. Am împins ușor ușa cu balamalele unse din ajun, ca să nu scârțâie. În casă era întuneric. Am dezvelit cosorul lung de hârtii, cu grijă, făcându-le să nu foșnească, și m-am îndreptat cu pași moi către „altarul trădării”. Am deschis ușa iatacului și la lumina ploii de afară l-am zărit pe musafir dormind dezvelit, relaxat, sfidător în patul conjugal.

Trădătoarea nu mai era lângă el, urma după aceea s-o caut și pe ea prin apartament, ca să plătească pentru infidelitate, dar, se vede că adormise în camera copiilor, cum îi era obiceiul de la o vreme. Fără să ezit, am ridicat ferm ascuțișul lamei sus deasupra capului și cu un zvâcnet surd l-am îfulgerat pe ticălos drept în inimă.

A făcut doar „țiii!” o dată, ca un balon care sloboade tot aerul din el, și s-a prăbușit cu capul pe pernă fără suflare!

Exact în secunda aceea în cadrul ușii s-a postat, îngrozită, criminala de soție-mea și, după ce a aprins lumina, a prins să urle ca apucata:

– Ce-ai făcut, nenorocitul?! Mi-ai omorât fratele! Venise să-ți aducă poza ceea blestemată.

Abia atunci am observat că cel care zăcea în patul nostru era chiar frate-so.

– Scuză-mă, te rog! N-am vrut! Am început eu să mă rog de ea și apoi i-am spus și cumnatului, care nu mai respira:

– Iartă-mă, iartă-mă, te implor! N-am făcut-o intenționat! Mă jur! E o greșeală! Credeți-mă! Se mai întâmplă! Da’ pentru poză mulțumesc. Chiar îți mulțumesc, am prins eu să aiurez și să șterg fotografia rezemată de pat de dărele subțiri de sânge care se mai prelingeau de-a lungul ei.

Dar ți-ai găsit! Muierea a prins să țipe și mai tare, de a trezit și copiii.

Eu m-am retras într-o cameră de alături și am ascuns cuțitul plin de sânge între foile unei Biblii mari pe care o păstram de ani și ani de zile pe masă, fără să o fi deschis vreodată – iată că a prins și ea bine la ceva! –, și m-am culcat.

Amețit de băutură și, cum obosisem umblând toată noaptea pe străzi și ploaia îmi străbătuse hainele până la piele moleșindu-mi oasele, am adormit imediat somn de piatră. Iar când a venit poliția, a trebuit să toarne peste mine o găleată cu apă rece ca gheața ca să deschid ochii.

Și la proces mi-am cerut iertare de la nevastă:

– Scuză-mă, scuză-mă, te rog!

Ea venise cu cei doi copilași ai noștri, care s-au jucat voioși pe sub scaune cât a ținut judecata, chiar dacă i-am spus să-i

scoată din sală, pentru că, am atenționat-o și altă dată, nu-i frumos să tragă cu urechea la ce vorbesc oamenii mari.

Dar parcă era surdă.

Și de la judecători mi-am cerut scuze, și de la ceilalți magistrați, dar nimeni nu m-a crezut că n-am vrut, că n-am intenționat să-mi omor cumnatul, că nu a fost decât o confuzie, una dintre cele capabile să facă praf viața omului, ca și cum nici n-a fost.

„AFGANUL”

Prietenii știu că fac colecție de întâmplări, istorisiri, spuneri cu și despre iubiri imposibile. Le imprim pe unele la telefonul mobil sau la reportofon, pe altele le notez sau le depozitez în memorie. Am și câteva caiete dăruite de îndrăgostiți cu însemnări de-ale lor.

– Vrei să faci un tratat? mă întreabă ei, referindu-se la însemnări.

– Posibil – da. Posibil – nu. Poate le voi dăruia unui scriitor.

Dacă Oana nu va dori să le cunoască.

E o carte gata scrisă, în care nu e nevoie să se intervină decât pe ici-pe colo cu niște virgule și cratime. Atât. În rest, nu trebuie schimbat nimic în ea.

O Carte a Iubirilor Imposibile, în care s-ar recunoaște toți cei frustrați, nedreptățiți, abandonați, de unde aceștia ar afla, resemnați, că iubirile adevărate sunt mai adesea cele fără șanse, că ei nu sunt singuri, iar lucrul cel mai important nu este acela de a le fi fost sau nu împărtășită iubirea, ci acela de a fi iubit.

Poate, visez, voi dăruia aceste caiete Oanei, cea dispărută în nicăieri, dacă voi avea posibilitatea de a o mai revedea vreodată.

Pentru ea le adun. Oricum ideea îi aparține.

Prietenul Dâmbu îmi spune:

– Cunosc pe cineva a cărui poveste imposibilă de dragoste merită să fie cunoscută. „Afganul”. Așa-i spune tot orașul. Iată adresa.

Îmi scrie pe un șervețel o adresă dintr-un cartier nou al orașului.

– Îi spui că vii din partea mea. Locuiește singur. Bați la poartă și aștepti să ți se deschidă.

Casa pe care o caut pare pustie, nelocuită. Bat la poartă. Peste un sfert de oră îmi deschide un bătrân. E evident indispus, pentru că a fost deranjat.

„Nu locuiește nimeni aici, îmi vorbește el supărat. Pe cine căutați?”

„Pe... «Afganul»”.

„Nu e acasă.”

„Dar dumneavoastră cine sunteți?”

„«Afganul», dacă vrei. Dar eu nu-s acasă.”

„?”

„Tinere, eu am murit de mult. Eu nu mai sunt. Ceea ce vezi e umbra mea. Umbra celui care am fost odată, cândva...”

Așa l-am cunoscut pe „Afganul”.

Cine e „Afganul”?

Nici el nu știe.

Interlocutorul meu are fața acoperită de cicatrici. Zâmbetul lui e ca o rază care se strecoară prin crăpătura unei uși.

– Ai cunoscut furiile războiului, îl provoc eu. Dar, spune-mi, „Afganule”, dacă ai cunoscut și furiile dragostei.

– Rănile mele sunt toate de dragoste. Ele dor mai tare ca cele ale războiului.

Face o pauză și precizează:

– Furia din dragoste e neputincioasă, ca mușcătura viperei care și-a înfipt colții într-o piatră colțuroasă... Pe când furia dragostei, adaugă el visător, e altceva, cu totul altceva. E vijelia care mătură totul din calea ei: și pădure, și munte, și stea de pe cer, și ființă omenească.

– Ce crezi despre iubirile imposibile? îi pun eu tradiționala întrebare. Ai avut vreuna?

– Numai una. Alte iubiri n-am cunoscut.

ÎNGERA

– *Femeile sunt lucrurile cele mai frumoase din lume...*

– *Poate ai vrut să spui „femeile sunt ființele cele mai frumoase din lume”?*

– *Nu, pentru că atunci când le numești „ființe”, ele nu mai sunt femei, ci zeițe.*

Primăvara sosește de fiecare dată în orașul nostru ca o promisiune de fericire.

Atunci dragostea face parte din anotimp, dar și din tine. Nu poți să te aperi de ea, așa crezi, dar de fapt nu mai poți să te aperi de tine însuși.

În acea primăvară, fata pe care o iubeam semăna cu o îngeră. Eram îndrăgostit de ea ca un om ce trăiește cu cap împrumutat. Nu aveam ochi decât pentru ea, auz – decât pentru ea, gând – decât pentru ea.

– Mă iubești? am întrebat-o în noaptea la al cărei sfârșit urma să fiu înrolat în armată.

- Te iubesc, mi-a răspuns.
- Vrei să te căsătorești cu mine?
- Vreau! Vreau! Vreau!
- Chiar acum?
- Chiar acum.
- Hai să căutăm o biserică, i-am propus.
- Hai!

Abia atunci ne-am dat seama că era trecut cu mult de miezul nopții.

Cele cinci biserici ortodoxe și domul catolic din centrul urbei erau închise.

Dintr-odată am zărit o lumină slabă care răzbea din sinagogă. Ușa nu era zăvorâtă pe dinăuntru. Am pășit pe niște covoare cu foșnet de pâslă.

Lângă bimah am dat peste un rabin, care cosea cu un ac de cizmărie foile unui talmud gros.

- Rabbi, i-am zis. Vrem să te rugăm să ne cununi.
- Vai-vai-vai! De ce să n-o lăsați pe lumină, să zicem, mâine-dimineată?!
- Mâine s-ar putea să ne răzgândim, l-a amenințat ea.
- Bine, atunci să-mi iau mitra și cartea cu epitalamuri.

Rabinul ne-a legat cu o basma mâna unuia de-a celuilalt, apoi ne-a citit ceva din cărțile sale despre faptul că de azi încolo vom fi un singur trup, unul va fi parte din celălalt și nu vom ști care e unul și care e celălalt, mie mi-a poruncit să mă bucur de ea și să-mi iubesc consoarta ca pe mine însumi (iar eu o iubeam mai mult!), ei i-a spus să-și stăpânească sentimentele și să îngăduie dragostei să-și urmeze cursul și, precum Rebeca, să ajungă a fi mamă a mii de mii.

Apoi ne-a uns pe frunte cu ulei sfințit, binecuvântându-ne, și ne-a felicitat. El a rămas să moțâie pe unul dintre scaune, ca să

nu întârzie la liturghia din zori, iar noi am ieșit. Eram soț și soție. Cei mai fericiți din univers. Alergam, râdeam, cântam, vorbeam păsărește, distrându-ne, precum copiii care nu vor ca maturii să înțeleagă ce spun. Am rătăcit așa pe străzi, ținându-ne de mână, până s-a făcut dimineață.

Atunci m-a condus la gară. Plecam în acea zi să-mi fac serviciul militar în Afganistan. Acolo era război. Și noi urma să le facem dreptate unor triburi, care luptau contra altor triburi, împușcând în toate delaulaltă.

– Să mă aștepți! i-am zis.

– Dar dacă mori?

– Oricum să mă aștepți. Că eu și de dincolo de mormânt am să mă întorc la tine.

– Nebunule! Eu mă tem de strigoi. Dar..., a șoptit draga de ea, ... de tine n-am să mă tem.

Când am urcat, ea a început să plângă și eu am vrut să opresc trenul, dar din cauza aglomerației n-am putut ajunge la semnalul de alarmă din celălalt capăt al vagonului.

Aș fi dorit doar să cobor pentru o clipă, să mă așez pe peron în genunchi și să-mi cer iertare de la ea, pentru că fusesem laș, egoist, meschin, mincinos, apoi să urc din nou în trenul morții.

De la o țigancă aflasem anul, luna, ziua, ora, minutul și secunda când voi muri.

Dar nu i-am spus, pentru că voiam să îmbătrânească fecioară.

Cu o zi înainte mergeam pe stradă, parcă pășeam pe nori, pentru că urma să mă văd cu îngera.

M-am oprit sub orologiu, dar, ca de obicei, draga întârzia.

Atunci s-a apropiat de mine țigancă.

– Dă să te ghicesc!

– Lasă-mă, soră-surioară, i-am zis. Că știu totul despre mine.

– Nu știi tu nimic. Dacă-mi dai 50 de ruble, îți spun ce te așteaptă.

I-am dat 50 de ruble, ca să mă distrez.

Balaoacheșă s-a uitat la palma mea, a rupt o frunză de pe creanșă de deasupra, și-a șters cu verdețea ei gura și mi-a întors banii.

– Păstrează-i, surioară, sunt ai tăi.

– Nu. Nu pot.

– Te rog.

– Nu mă ruga.

Și-atunci proasta mi i-a vârat în buzunar și mi-a spus ce-a văzut în palma mea:

– Vei muri.

Și mi-a mai zis anul, luna, ziua, ora, minutul și secunda.

Iar banii mi i-a întors pentru că, mi-a vorbit, o lege nescrisă a neamului lor îi poruncește, sub blestem, să întoarcă banii sau să nu-i ia de la cei care au pecetea morții în palmă.

Iar eu o aveam.

„Vine moartea și mă-nvață

Cum să te iubesc pe tine, viață!”, am cântat după aceea ca un apucat, tot uitându-mă în palmele mele, dar n-am văzut nimic.

Plecasem în acea țară din munți cu gând că n-am s-o mai văd pe înșera niciodată.

Și vai! Previziunea țigăncii s-a adevărat, secundă cu secundă.

Nimerisem într-o ambuscadă exact în ora și minutul profețit de ghicitoare că voi fi ucis. Iar eu, în loc să mă feresc de rebelii care ne atacau, de schijele care mă căutau din toate părțile, mă uitam la ceas cum se apropie fulgerător secunda în care numai eu știam că am să mor...

Am închis atunci ochii, așteptând lovitura mortală a obuzului sau a glonțului sortit... Dar, când i-am deschis, acul ceasului trecuse de secunda prorocită și eu eram viu, viu, viu!

Cât de tâmpit fusesem că crezusem în vorbele mincinoase ale unei baragladine! Am scăpat! Mă voi întoarce la îngeră mea și vom trăi până la adânci bătrâneți, ținându-ne unul pe altul de mână.

Nu vom face nimic altceva decât – mulți copii. Vom fi fericiți! Mă bucuram că ieșisem viu din acea confruntare cu focuri încrucișate de mitraliere și vârfuri de stâncă retezate de obuziere și reușisem să mă strecur cu câțiva camarazi după zidurile de cetate ale unității noastre militare, când din statul-major a țâșnit radiotelegrafistul, acela a intrat în cazarmă, s-a uitat la mine, și-a șters de pe față urma de funingine a unui glonț care lunecase ștergându-i doar o lacrimă uscată, și mi-a înmânat o telegramă, care mă anunța că iubita mea, îngeră, murise exact la ora, în minutul și în secunda pe care le știam, într-un grav accident de mașină.

Nuuuuuuuuuu! am prins eu să urlu, încât cei din cazărmi au crezut că năvăliseră talibanii peste noi și și-au postat grăbiți mitralierele în ferestre.

Eram atât de furios pe Dumnezeu încât, de la privirile mele, mi-au spus mai târziu camarazii, a prins să fumege hârtia pe care o țineam în mână. „De ce, Doamne?! De ce ea? De ce ea, și nu eu?!”, țipam, bătând cu pumnii în toate pietroaiile din curte, năsădindu-le. Ca tot atunci să-mi amintesc ce-mi spusese rabbi când ne cununase cu legământ în sinagogă: „De acum încolo veți fi un singur trup, și unul va fi parte din celălalt. Și nu veți ști care e unul și care e celălalt”.

Aici „Afganul” a tăcut. Apoi, după o pauză, a adăugat:

– Eu am murit atunci. Iar îngeră... ea trăiește în locul meu, vorbește cu gura mea, se bucură de tot ce vede, de tot ce aude.

Tu ce crezi?...

.....

Eu nu credeam nimic. Pentru că nici nu aveam dreptul să cred ceva. Numai cel care trece printr-o astfel de dragoste poate vorbi despre focul care arde în două cu gheață, fără să se stingă și fără să înceteze să-i încălzească pe cei degerați.

COSTI

Costi, entomologul, s-a întors recent din Munții Apuseni.

Știe că adun povești cu iubiri imposibile sperând ca în una dintre ele s-o găsec pe Oana.

Mă invită la el acasă.

Tanti Eugenia, cum îi zice el proaspetei lui soții, deși sunt de-o seamă, masivă și corpulentă, se mișcă prin casă ca un tanc.

Am ieșit în grădină. Amabilă, ea așază în fața noastră pe măsuța de sub pomii grei de mere două cafele și își aprinde o țigară.

Trage un fum, scoate țigara din gură și comentează meditativ:

– Ce aer curat e aici!... Nu ca la bloc!

Casa lor, cu livadă mare și curte, e situată la marginea urbei. De la ei încolo încep câmpiile. Satele. „Țara”, cum îmi spune Costi.

„Tanti Eugenia” își fumează trabucul și dispare pe undeva prin casă.

– Când te-ai întors? îl întreb pe amicul meu.

– De câteva zile. Voiam să te întâlnesc, Vlaicule. Ca să aflu ce mai faci.

– Caut pe cineva. O femeie pe care am iubit-o mult, fără să știu acest lucru cât am fost cu ea, și pe care o iubesc și mai mult de când nu mai sunt cu ea.

– E Oana, fata ceea?

– Da!

– Era și de așteptat, cu caracterul ei. Deși, așa cred eu, dacă într-o relație totul e bine, nu e bine. O despărțire totdeauna verifică un sen-

timent. Dacă poți trăi fără de persoana de care te-ai despărțit, să știi că așa trebuia să fie și întâlnirea voastră a fost una întâmplătoare, iar dacă nu poți trăi fără ea, înseamnă că e o întâlnire prevăzută de stele.

– A mea e una dintre cele calculate de stele.

– Și cum te tratezi de ea?

– Mergând pe urmele acestei iubiri. Prin locurile unde am fost cu Oana și unde se mai păstrează respirația, șoaptele, tăcerile ei, așa mi se pare. Pe undeva pe acolo, mi-a promis, s-ar putea să ne vedem într-o zi.

– Slabă nădejde.

– De ce crezi?

– Cine pleacă fără a întoarce capul înapoi pleacă pentru totdeauna. Ar trebui să te resemnezi.

– Aș vrea, dar nu pot. De când s-a dus, în mine e zi amestecată cu noapte. Cer cu țărână. Viscol cu arșiță.

– Înseamnă că ești bolnav rău.

– Dar tu, Costi, ai cunoscut la viața ta o iubire din astea?

FLUTURELE DE AUR

Înainte de a muri, Zara ne-a rugat:

*– Să nu mă bociți la înmormântare,
c-am să mă supăr.*

De câțiva ani Institutul nostru de Entomologie își luase drept subiect de cercetare o poveste.

Acum un secol minierii din zonă vorbeau despre niște stoluri de fluturi ciudați ieșind în amurg din minele aurifere.

În ultima sută de ani aceștia n-au mai fost văzuți. Cu toate acestea, în fiecare vară Institutul nostru trimitea pe câte cineva să verifice dacă mitul cu fluturile de aur are corespondente în real.

Toți se convingeau foarte repede că el nu există și făceau rapoarte lungi, mai degrabă niște concluzii ale unor expediții folclorice, care să fie discutate la consiliile științifice. În acest an ajunsese rândul la mine.

Deși nu cred în basme, m-am conformat.

Am stat într-o cabană din munți. Am avut și noroc: aceasta era electrificată și puteam citi până în zori. Studii despre lepidoptere, dar și alte cărți pe care le găsisem în cabană. În prima jumătate a zilei dormeam, iar a doua parte – eram în căutare de fluturi.

Am completat colecțiile Institutului cu variații de *Ganopteryx rhamni*, *Malacosoma neustria*, *Vanessa urticae* și alte insecte rare, cum ar fi fluturii turbați, ale căror aripi sunt pline de ochi, care văd, fluturile sferic, care luminează prin întuneric, fluturile-papion, pe care, atunci când apare, îl cunoști după foșnetul de frunze uscate al aripilor lui, fluturile-de-piatră, care străbate flacăra fără să-și dogorească aripile, fluturii tropicali, cu aripi de pasăre, care au o anvergură a aripilor de până la un sfert de metru, variații necunoscute de fluturi-lămâiță, ochi-de-păun, nălbar, albiliță și alții, cei mai mulți capturați la rănille copacilor, pe care le făceam cu briceagul ca să-i momesc cu sucii acestora... Am adunat o colecție bogată de fluturi. Dar – niciunul de aur. E și firesc. E ca și cum directorul nostru, care mai citește la vârsta lui de octogenar, cărți de aventuri pentru copii, m-ar fi trimis

în căutarea unui asin sălbatic cu corn crescut drept în frunte sau de Pasărea Basilisc, cea despre care se spune că sparge pietrele cu privirea....

Mă obișnuisem cu singurătatea mea. Și chiar mă simțeam bine între coloniile de fluturi, multe în acele vârfuri de munte, îmbrăcați în toate culorile florilor din cele patru anotimpuri.

Acolo în munți descoperii mandragorele, plantele ce zbiară când sunt smulse, pe care îmi făcea plăcere să le zădăresc; fazanii, numiți păsările zeilor, cărora le cresc frunze în loc de pene; țiparii cu solzi purpurii, care, în zilele de dogoare insuportabilă, atunci când apa prinde să fiarbă în râuri, sar cu zecile să se ascundă în iarba răcoroasă de pe maluri, ca să-i pot culege pentru prânzul sau cina mea.

În drept cu locul de cercetare norii curgeau atât de jos, încât pe arșițe știam să provoc ploile, aruncând în ei cu pietre: prin găurile făcute apa nu cădea, ci se prăbușea de sus, trântindu-mă la pământ dacă nu intram imediat în cabană...

Iată însă că venise și ziua când urma să cobor la stațiunea Institutului nostru din orașelul de la poalele acelor munți, cu toată colecția de fluturi, cei mai mulți fixați pe ace entomologice și puși în cutii de carton bine închise, alții – așezați în plicuri sau – cei adunați mai recent – în borcane, cu vapori de cloroform, fiecare fiind însoțit de o informație cu locul și data colectării.

Acolo intenționez să-mi scriu raportul și să aștept o nouă echipă din centru, care urma să continue cercetările.

Timpu pentru studiul practic mai era prielnic, frigul urmând să vină peste câteva luni.

Am decis să plec din munți cu câteva zile mai devreme.

În zori ștersei cu un șervet praful de pe o așchie de oglindă. Nu mă privisem în ea de câteva luni de zile. Aproape uitasem cum arăt. Ochii mi se îngustaseră, parcă în toată această perioa-

dă m-aș fi uitat mereu în soare. Barba, roșie și lungă ca de lână, îmi crescuse până la brâu.

Trebuie s-o dau jos, ca să nu par sălbatic de tot, mi-am zis.

Am scos din valiză aparatul electric de ras și după ce-mi săpunii barba încâlcită, le făcui loc sub ea cuțitelor mecanice care prinseră să bâzâie ca un cârd întărâtat de bondari.

Cu greu dădui jos părul de pe o parte, cea dinspre oglindă, a feței, cealaltă rămânând neatinsă.

Apoi, dintr-o inerție, aparatul lunecă în sus ca să dea jos și jumătate din mustața roșcată.

Pe urmă, ca într-un joc, aparatul se înfipse în chica mea lungă și, alunecând spre ceafă, îmi înlătură părul de pe jumătate de cap.

Hotărâi să-mi rad de tot scăfârliia, ca să fiu în pas cu moda tinerilor din acea vară.

Dar când a fost să trec la celelalte părți ale feței și creștetului rămase neatinsă, s-a întâmplat ceva la care nu m-am așteptat: s-a întrerupt curentul electric. Niciodată nu avusesem parte de un mai mare ghinion. O pană de curent, se vede, din cele obișnuite la munte.

În cabană se afla pe undeva și o foarfecă cu un corn rupt, am căutat-o înfrigurat, dar nu am mai găsit-o.

Urma să mă grăbesc. Până la drum, pe care circula o dată în zi un autobuz antedeluvian, erau mai multe ore de mers pe jos.

Am îndesat atunci pe cap o pălărie veche de paie, mi-am luat plasa de prins fluturi, valiza în care pusesem colecțiile de lepidoptere, aparatele de fotografiat, stereomicroscopul, lupele, caietele cu notițe și am pornit către șosea.

Am ajuns la timp, odată cu autobuzul. Șoferul, dar și unii pasageri se uitară la mine ca la un popă tuns. Am coborât la marginea orașelului și am pornit pe jos către Stațiune.

Atunci când a trebuit să traversez pasarela atârnată peste șosea, am văzut trecând pe sub ea o procesiune. M-am oprit curios acolo deasupra: știu că nu se cade să întretai drumul mortului. În sicriu se afla o tânără frumoasă, cu un păr lung, blond, răvășit pe piept, care părea că doarme. Ea stătea întinsă, da, acesta e cuvântul – stătea, nu zăcea, în coșciug: ca o icoană pusă într-o ramă masivă de lemn.

Când procesiunea a ajuns aproape de pasarela pe care stăteam, mi s-a părut că moarta mi-a zâmbit, fără să deschidă ochii. Da, da, îmi zâmbise cu un surâs abia schițat. Nu mă putusem înșela.

Desigur era o nălucire venită din oboseala drumului.

Un fior rece îmi străbătu atunci tot corpul și imediat mi-am smuls pălăria de pe capul meu tuns doar pe jumătate. În acea clipă un vânt îmi răvăși partea netunsă a pletei, a bărbii înjumătățite, a fragmentului de mustață rămasă după bărbierit și brusc, ca la comandă, toată acea mulțime aruncă ochii către mine în sus, bocitoarele zâmbiră și ele. Dar mie puțin îmi păsa. Eram dator cu respectul pentru o moartă superbă. Nu o cunoșteam. Nici orașenii ceia nu mă știau. Apoi procesiunea, însoțită de preoți, bocitoare și multa lume care mă urmărise de jos consternată, dar și înveselită, plecă în drumul ei.

După ce-mi lăasai lucrurile la Stațiune, căutai o frizerie, unde-mi rasei barba, mustățile și pleata lungă. Eram acum un chilug perfect. Dar chipul acelei frumoase adormite mă urmărea. Mai ales surâsul ei ciudat. Nu-l puteam uita.

Adormii în acea noapte cu ea în gând.

„O tânără frumoasă de ce să moară?! Reușise oare să se bucure de viață? Cunoscuse dragostea cu dulceața și amăreala ei?” mă întrebam plin de curiozitate.

A doua zi începui să-mi scriu raportul. Notițele mele făcute în munți erau lucruri fără cap și coadă. Raportul meu începea pe un ton supărat: „E greu în știință, când aceasta se ia după mituri...”

Nu găsisem nicio urmă a „fluturelui de aur”. M-am referit la asta mai întâi.

După aceea am descris fluturii adunați de prin munții fierbinți, cutreierați de fiare. Am vorbit despre capturile mele care includeau câteva specii noi, ce nu aveau încă nume, pe care le suplimentam la colecția Institutului.

Misiunea mea era să vin cu informații pe care lumea științifică le cunoștea mai puțin.

Un capitol aparte l-am rezervat fluturilor cu trei aripi, un altul – fluturilor care pot fi dresați și pe care i-am învățat să aplaude frenetic cu aripile, am vorbit de asemenea despre fluturii sinucigași, care se pot arunca în stoluri uriașe peste focuri reușind să le stingă, despre fluturii-șoim cu cap de viperă, care arată astfel ca să-și convingă inamicii să-i lase în pace, despre cei dintre ei care zboară de-a-ndăratelea.

Scriam, dar în față îmi stătea tot timpul, nu știu de ce, chipul zâmbăreț al moartei din ajun.

Către seară am ieșit în oraș. Am decis să iau cina la unicul restaurant din orașel, situat în centru.

Am îndesat pe creștet pălăria de paie și am urcat într-un troleibuz. La un moment dat, prin geamul deschis al acestuia, am zărit-o, mergând pe stradă, cu părul ca grâul copt răsfi-rându-se în vânt, cu un trup zvelt care parcă plutea printre oameni, pe fata din ajun. Nu, nu se putea să mă înșel. Era ea. Moarta.

Cina nu-mi tihni. Mă gândeam la tânăra decedată, care se plimba prin oraș.

Niciodată în pustnicia din munți nu avusesem vedenii. Am dat vina pe oboseală, pe imaginație, pe fluturele neprins, despre care șeful căzut în mintea copiilor aștepta să-i raporteze că l-am găsit.

În noaptea aceea am avut un somn prost.

Am adormit abia în zori după ce mi-am repetat de mai multe ori: „N-am văzut nicio femeie. Nici n-a fost vreodată. Nici proesiunea n-a existat”. Dar de cum am adormit, moarta cea frumoasă îmi veni în vis.

„Eu sunt fluturele de aur. Uită-te la mine cum știi să zbor”, mi-a spus și s-a desprins de la pământ.

Am stat până după-amiază în pat. M-am apropiat de biroul de lucru, dar n-am putut decât să transcriu câteva pagini înjghebate în ajun...

Spre seară când flămânzisem, am luat din nou troleibuzul și exact în același loc am mai văzut-o o dată... Probabil delirez și cel mai bine ar fi să părăsesc orașelul, fără să-i aștept pe cei sau pe cel care urma să-mi ia locul, iar în capitală să transcriu notițele pregătitoare pentru ca fluturii mei să poată fi depozițați în insectarele Institutului. Sunt obosit. Prea obosit. Și trebuie să-mi caut de sănătate.

Când mă aflam deja în localul aglomerat cu o bucată de antricot în față, de care nu mă atinsesem cu pofta mea de mâncare dispărută, la un moment dat ușa restaurantului s-a deschis și în el a intrat moarta. Am tresărit când am văzut-o. S-a apropiat de bar și barmanul, care-i zâmbi ca unei vechi cunoștințe, a servit-o cu un pahar de suc. Ea a luat paharul și, întrucât locuri la alte mese nu erau, a traversat sala lungă și s-a așezat la masa la care stăteam, chiar în fața mea. Corpul mi se acoperi de o sudoare rece.

– E liber? m-a întrebat.

Moarta vorbea.

M-am uitat speriat la ea și am dat din cap zicând:

– Da!

Atunci mi-a scăpat furculița din mână și am vrut să mă ridic ca să plec, fără să mă fi atins de carnea prăjită.

Ea m-a privit senin, mi-a zâmbit cu același surâs misterios din sicriu și m-a întrebat:

– Căutați fluturele de aur?

Răposata știa totul.

Am bâiguit ceva.

– Nu vă mirați că vă întreb. Orașelul nostru e mic și noi ne cunoaștem unul pe celălalt. Străinii care sosesc aici, de vreo sută de ani încoace, o fac doar pentru ca să găsească fluturele de aur.

Cuvintele ei erau prea multe pentru o moartă.

Am vrut să spun ceva, dar de emoții nu îmi găseam cuvintele și atunci m-au găsit ele pe mine.

În loc de răspuns am îngăimat:

– Tu n-ai murit?

În privirile ei s-a aprins brusc un foc care începu să ardă fără flăcări.

– Nu, n-am murit. Altcineva a murit.

– ...

– Cea care a murit a fost sora mea geamănă.

Mă silii să zâmbesc. Pe urmă mi-am șters zâmbetul de pe gură cu un șervețel și am întrebat, prefăcându-mă că mă interesează:

– Ai o soră geamănă?

– Am avut.

Atunci fata s-a ridicat și mi-a întins mâna cu stângăcia unei eleve care urcă pentru prima dată pe scena unui teatru de amatori:

– Să facem cunoștință. Raza. Așa le-a plăcut părinților mei să mă numească.

I-am strâns degetele subțiri cu mâna mea veștedă.

După ce s-a așezat la locul ei, necunoscuta mi-a spus:

– Pe sora mea geamănă o chema Zara. Nu semănăm deloc cu ea. Doar la chip eram ca două picături de apă. Eram îmbrăcate la fel, purtam aceeași tunsoare, aveam aceleași voci cu același timbru, și numai mama ne putea deosebi. „Cum faci? După care semne tainice le deosebești?” o întrebau cunoscute. Și mama le răspundea: „După caractere. Le au diferite, ele mă ajută să aflu într-o fracțiune de secundă care e una și care e cealaltă”.

Dar la altele – la felul de a fi, la firi, la temperamente, la suflete sau la inimă, cum se spune, – eram total diferite. Ca cele două jumătăți de barbă ale dumneavoastră: una rasă și alta zburlită de vânt. Apropo, de ce ați dat-o jos? Vă prindea bine. Semănați cu un rebel. Din cei care se trag de barbă cu Dumnezeu. Păreați adeptul modei care șochează, pe care eu o admir.

Mă recunoscuse.

Ea continuă:

– Așa eram noi. Ca cerul și pământul. Eu eram veselă. Ea era tristă. Eu eram expansivă. Ea – meditativă. Eu îi curtam pe băieți. Ea aștepta să fie curtată.

După aceste vorbe, inima parcă mi s-a așezat la loc:

– De ce a murit? am întrebat.

– Întâi i s-a îmbolnăvit umbra. Abia o mai putea târî după ea. Aceea îi pune mereu piedici. Îi sărea în față. O trăgea în urmă. O împingea în prăpăstii. Ea pornea într-o direcție și umbra o înturna în alta. Așa mi s-a plâns dânsa odată. Într-o zi când Zara a vrut să iasă din casă, umbra a refuzat s-o mai însoțească: s-a agățat de pat, de lucruri, de mobile și n-a mai vrut s-o urmeze. De atunci Zara a început să tânjească. Până în ziua când a murit. Ca să am eu muștrări de conștiință.

– Pentru ce?

– Nu știu de ce am impresia că Zara a murit, de fapt, în locul meu. Iar părinții mei cred că eu sunt cea care a decedat. Și ei o bocesc pe Zara doar cu numele meu. Sunt convingși că eu aș fi Zara. Și mă strigă doar cu „Zara! Zara!”. Le spun că-s Raza, și ei zic că-i mint. Mi-au scos, fără să știu, din geanta cu care am venit la înmormântare de dincolo de ocean certificatul de naștere, buletinul, pașaportul, permisul auto scrise cu numele meu și le-au predat la biroul stării civile, ca să-mi șteargă numele din toate registrele, iar în loc mi-au pus actele ei. Nu-i contrazic. Pentru că și la școală răspundeam una în locul alteia. Și la primele noastre întâlniri ne duceam una în locul celeilalte, unde eu îi sărutam pe băieți, iar ea aștepta să fie sărutată. Nu bănuisem niciodată că și moartea o vom putea minți la fel.

– Și acum?

– Credeți că vă vorbește Zara? Nu. Eu sunt cea care spune cele pe care le auziți. Chiar dacă odată cu ea a murit jumătate din mine. Când s-a stins, am simțit acolo unde mă aflam, dincolo de Atlantic, cum mi s-a rupt ceva în piept. Brusc mi s-a făcut rău, am leșinat, iar când mi-am revenit, am știut că i s-a întâmplat ceva cumplit. Am venit imediat de pe partea cealaltă a globului. Am găsit-o decedată. Dar și moartă mi-a surâs... Numai mie mi-a surâs...

– Și mie.

– Mă îndoiesc. Ea a surâs în genere. Erați foarte caraghios acolo sus pe pasarelă, cu o jumătate de barbă lungă, cu o jumătate de mustață până la umăr, cu o altă jumătate de pleată fără capăt... Ați înveselit toată procesiunea. Bocitoarele n-au mai putut plânge. Se hlizeau ca proastele. Și pe Zara am înmormântat-o cu zâmbetul pe buze. Cei care nu știau că am fost două surori gemene credeau că eu sunt ea. Dar i s-au pus pe mormânt zece care cu flori. N-ar mai fi putut ieși de ele. Din acea zi lacrimile mi

s-au transformat în fluturi. Fără ea, fiecare noapte e ca un re-poș, fiecare zi e ca o rană. Trebuie să învăț să trăiesc fără Zara. Adică – fără o parte din mine.

După această povestire, mi-am mai revenit și am căutat să par mai firesc. I-am spus câteva glume, la care n-am râs nici eu, iar ea a devenit și mai tristă.

Am condus-o până la troleibuz, după care am plecat la Stațiune.

Acolo, pentru orice eventualitate am încuiat bine ușile, am tras obloanele și am împins în ușă un dulap și o masă grea.

Deși Raza era o ființă reală, soră geamănă a celei moarte, un sentiment nelămurit, de teamă, puse stăpânire pe mine.

Am stins lumina, dar în curând am auzit un foșnet ciudat, ca de nisip răsfirat de vânt, și imediat am observat zburând prin cameră ceva confuz, am crezut că prin oberlihtul deschis pătrunsesse o vrabie, dar când am apăsat întrerupătorul, am văzut că era doar un fluture uriaș, cap-de-mort, *Acherontia atropos* – l-am recunoscut după desenul galben în formă de craniu de pe spate –, din cei care zboară doar pe întuneric, șiriindu-se cu aripile lui brune tivite cu negru de pereți, ca să le scuture varul.

Mai înainte însă de a reuși să scot dintre lucruri plasa ca să-l capturez, a ieșit tot pe gemulețul prin care a intrat, ca și cum nici n-a fost.

Am tras supralumina, dar n-am mai putut închide un ochi până dimineață.

În ziua următoare am lucrat inspirat la raport, în care am rezervat mai multe pagini, pe care le aștepta dirigitorul nostru, „fluturelui de aur”, o legendă primitivă, un subiect semidoct, obscurantist, propunând ca tema să fie scoasă odată pentru totdeauna din preocupările Institutului nostru științific.

Către seară am pornit pe jos spre centrul orașelului. Soarele era la chindie. La un moment dat un troleibuz a oprit scrâșnind

din încheieturi chiar în dreptul meu și din el a sărit Raza, cunoscuta din ajun. Părea coborâtă dintr-un tablou de Sandro Botticelli. Lumina soarelui scăpătat o făcea neobișnuit de vie și de agreabilă.

– Bună ziua!

– Bună! i-am răspuns eu bucuros.

– Am uitat să vă întreb ieri dacă ați găsit fluturele de aur.

– Să vezi... Sunt și eu o jertfă a celor care au luat poveștile în serios. Și am fost trimis să pierd o vară, ca să capturez himere. Să nu-ți închipui că aș fi un credul. Sunt om matur. Regret, dar la vârsta mea de 40 de ani nu mai pot crede, spre deosebire de conducătorul meu de teză, în basme și povestiri pentru copii. Am scris în raportul meu pentru Institut și Academie acest lucru...

– Dar fluturele de aur există!

– Aiureli. Cine ți-a spus?

– Eu l-am văzut!

Am vrut s-o contrazic. Copilă naivă. Care mai crede în plămuri populare. Dar am lăsat-o să vorbească.

– Eram mică atunci când l-am zărit intrând în casă pe una dintre ferestrele deschise. Avea corpul alungit, cu patru aripi ca niște foițe aproape străvezii dintr-un aur de culoarea luminii. A făcut câteva rotocoale prin cameră și a ieșit pe geamul prin care pătrunsese...

– L-a mai întâlnit cineva în orășelul vostru?

– Da. Un surdomut. Dar nu l-a crezut nimeni niciodată.

– Pe tine te-au crezut?

– Nu știu. Pentru că eu n-am povestit nimănui. Nici chiar Zarei.

– De ce?

– Mă temeam să nu fiu luată în râs. La noi lumea râde de orice. V-ați convins că până și la o înmormântare ea poate să zâmbească cu mic, cu mare, uitând unde se află.

– Dar e posibil ca, atunci când zici că ți s-a arătat, să ți se fi părut doar?

– De ce să mi se fi părut?! L-am văzut.

– Povești din cartea de povești. Eu am scris o teză despre efemeride. Cunosc bine regnul lor. Sunt entomolog cu două prezențe la conferințe internaționale. Crede-mă ce-ți spun. Existența unui fluture de aur nu poate avea nicio explicație științifică.

– Eu am o explicație. Mi-a oferit-o un miner bătrân. Atunci când în galerii au fost introduse fierăstraiele mecanice, apoi cele electrice cu lame foarte fine, firele mărunte de minereu se împrăștiu în toate părțile, acea pulbere aurie depunându-se pe aripile încărcate de rouă ale lepidopterelor pitite în beznele minelor. Erau fluturi obișnuiți, așa-mi spusese mineurul, care ieșeau de acolo cu aripile încărcate de firicele minuscule de metal prețios și se așezau în părul fetelor, ca niște agrafe, pe pieptul băieților – ca niște insigne... Asta se întâmplase în vremea când se tăia roca, pentru că atunci când grotele au fost părăsite, efemeridele au dispărut și ele. În ultimii ani însă au coborât în caverne diverși căutători clandestini de aur cu fierăstraie performante...

Atunci mi-amintii că în anumite nopți auzisem cu adevărat de mai multe ori zumzete ciudate răzbind de sub pământ.

– Și totuși prea seamănă a poveste tot ce-mi spui. E imposibil. Nu cred că praful subțire care se ridică de pe straturile de aur pot transforma un fluture de întuneric în unul de aur.

– Asta e explicația pe care ați solicitat-o. Convingerea mea însă e că nu poate fi un fluture obișnuit, pentru că, vă întreb și mă întreb: de ce ar fi acesta acoperit de ceva care nu-i aparține?! Vă spun doar: eu l-am văzut. E din aur curat.

– Și zboară... Îți dai seama ce spui, domnișoară?!

Mergeam printre niște tarabe cu haine second-hand, cu obiecte de artizanat, papetărie, cărți așezate pe trotuare, de-o parte și de alta a șoselei, încercând să-i explic interlocutoarei mele că povestea ei n-are niciun suport real, cu atât mai mult unul științific, când deodată Raza a strigat, arătându-mi vrăjită ceva deasupra capului meu:

– Uite-l!

Și atunci **l-am văzut!** Era el, eroul lipsă al raportului meu științific: fluturele de aur. Zbura în rotocol, vioi, chiar pe deasupra noastră și peste creștetele acelor vânzători de la tarabe, care-și căutau de marfa și de cumpărătorii lor fără să-l observe: se rotea agitând în aer aripile lui strălucitoare ca două foițe aproape străvezii din aurul cel mai pur...

Am slobozit amândoi, eu și cea fată, pe care aproape nici n-o cunoșteam, un strigăt comun de uimire și bucurie, și am prins imediat să alergăm după el, printre oameni, printre case, printre mașini, apoi când fluturele a ieșit din oraș – printre arbori, printre clăi de fân, printre stânci singuratice – tot mai sus către crestele munților, tot mai către minele părăsite din creierul lor, tot mai către asfințitul de soare în care se aliniau alți și alți fluturi aurii, tot mai fantastici și tot mai reali, și cum plasa de prins ceanateie și aparatul de fotografiat îmi rămăseseră la Stațiune, încercam cu Raza, cea ființă extraordinară, să prindem măcar unul, cu palmele făcute căuș sau să-i reținem cât mai mult în privirile noastre, așa cum le apar aceștia oamenilor doar o singură dată în viața lor atât de săracă în minuni.

Costi aici se opri. Eu mușisem.

Apoi, după o tăcere îndelungată, a ținut să-mi facă următoarea precizare:

– Povestea nu-mi aparține. Ți-am spus-o doar ca și cum ar fi a mea. Eu am reconstituit-o din jurnalul prietenului și colegului meu, uitat în Stațiune, în care a descris amănunțit tot ce ai auzit, dar am adăugat la ele și ceva din spusele martorilor.

Pentru că protagonistul ei, însoțit de acea fată care decedase cu o săptămână înainte sau de sora ei geamănă care nu murise, cine mai știe?!, nu s-a întors niciodată, cu fluturele prins sau fără el, nici la Stațiune, nici la Institut, nici în tabăra din munți unde așteptase o vară întreagă insecta mitică să se rotocolească în fața ochilor, așezându-i-se blând pe umăr ca un epolet de aur sau în palmele desfăcute a mirare, drept mărturie că omul la viața lui nu poate să viseze decât ceea ce există cu adevărat.

VALY

Am căutat-o.

Dar n-am găsit-o.

N-a lăsat nicio urmă.

Ca și cum nici n-a fost vreodată.

Am colindat, în căutare de ea, prin toate locurile unde am fost – sunt sigur! – cu Oana, dar aproape nimeni nu și-o aminteste.

Oana.

„Care Oana?”, mă întreabă prietenii.

Și eu nu știu ce să le răspund. Încerc să o descriu, să o reconstitui, povestindu-le zâmbetul, privirile, timbrul vocii, tăcerile ei, iar dâșii strâng din umeri.

Câteodată încep să mă întreb și eu împreună cu unii dintre ei dacă Oana Nour există, dacă a existat cu adevărat. Dacă nu am inventat-o chiar eu. O femeie de care mi-a fost atât de dor încât Dumnezeu a întruchipat-o din visurile și așteptările mele, cu mult mai înainte de a o cunoaște.

E ca și cum aș fi văzut-o pentru prima dată într-un vis și acum, treaz fiind, sper să o văd aieva.

În loc să sufăr în tăcere, simt nevoia să fac confidențe, să vorbesc despre ea, să discut despre ce mi se întâmplă.

Valy îmi dă întâlnire în fața unei grădinițe.

– Vin aici, îmi place să caut cu privirile copiii pe care i-aș fi putut avea cu Eva... Care să semene cu mine, dar și cu ea... Un

gâgâlici sau o pruncuță în care aș găsi toate trăsăturile noastre amestecate...

Valy îmi mai spune:

–Apropo, prietene Vlaicu, știi că mortalitatea infantilă la noi e cea mai mare din Europa?! Dar copiii nu mor de boli, ci din lipsă de dragoste. Creierul lor sensibil comunică cu părți din subconștientul oamenilor din preajma lor și dacă nu găsesc acolo dragoste suficientă pentru ei, încep, discret, să se retragă, parcă și-ar cere scuze cu toate scâncetele lor, către tărâmurile mai norocoase din care încă nu s-au desprins de tot, unde sufletul lor s-a simit iubit cu adevărat. Eu..., face Valy o pauză, ... mă mir că n-am murit în copilărie. Când părinții mei divorțaseră ca să se recăsătorească cu oameni care-mi erau atât de străini. Dar nici mai încoace, când copilul din mine murise în clipa când nu se mai știuse iubit.

– Și atunci ce e dragostea, Valy?

– E dorul de plural. Unii confundă acest sentiment divin cu mișcările hormonale ale corpului omenesc. Dar cât de mult se înșală. Dacă spui „Te iubesc, pentru că mă iubești” sau, și mai grav, „Dacă nu mă iubești, nu te iubesc nici eu”, atunci nu mai e dragoste, ci suferință. Iubirea fără condiții e unica adevărată. Ea e întâi de toate un câmp de energie, care schimbă totul –inclusiv natura, un îndrăgostit poate provoca, au fost cazuri, un pom de lângă el să înflorească sau un fir de iarbă să urce prin zăpadă către locul unde cei doi și-au dat întâlnire – , dar și pe oamenii din preajma sa: să-i facă mai frumoși și mai buni...

A iubi fără a deveni mai bun e ca și cum ai găsi în stradă o cheie și nu știi ce lacăt descuie. Bunătatea e iubire, iubirea e bunătate...

Cuvintele lui Valy fac să mă simt și mai singur.

Îi povestesc despre Oana.

Nici el nu e sigur că și-o aduce aminte:

– Lucrurile nu stau chiar așa. Dar nici altminteri.

– Cum?

– Dacă ai fi întâlnit cândva femeia de care-mi vorbești, n-ai mai fi căutat-o...

Apoi se rectifică:

– Dacă n-ai fi făcut cunoștință cu ea, ai fi găsit-o demult...

E prea complicat pentru mine.

– Ce vrei să spui, Valy, pentru că nu înțeleg?

– Este întrebarea la care așteptăm de fapt răspuns de la celălalt: „Oare dacă nu te-ai fi născut, ai fi aflat vreodată cât de mult te iubesc?”

– Și totuși?...

– Dacă nu avem dragostea în noi, ea nu există nici în afara noastră. Asta am dorit să aflu, prieten drag.

– Dar tu, Valy, ai încercat vreodată să uiți o femeie?

– Numai asta am făcut de ani și ani. Depun eforturi, în anumite perioade să o uit, apoi, după ce o uit, o iau de la capăt. Reconstitui în cele mai mici detalii vorbele, întâlnirile, relația noastră, tot ce mă leagă de ea, ca, după aceea, să am ce să uit. Iar eu cred că, până la urmă, fiecare bărbat, dacă se gândește bine, are de uitat –sau de ținut minte!depinde de noroc – la viața sa de om câte o femeie. Căreia eu i-aș zice Femeia vieții lui. A mea s-a numit ca și cea a primului trăitor pe pământ, Eva. Dragostea noastră a fost una reciprocă: și eu o iubeam pe ea și ea se iubea pe sine. Așa înțelegea ea dragostea mutuală. Nu, acum n-o mai iubesc. Dar nici nu pot s-o uit. O femeie pe care ai iubit-o, n-o mai uiți, chiar dacă nu-ți mai sfârâie călcâiele după ea. Mai ales dacă e una de duminică.

FEMEI DE DUMINICĂ

– *Iubești pe cineva? m-a întrebat Eva la prima noastră întâlnire.*

– *Da.*

– *Pe cine?*

– *Pe cea mai frumoasă femeie din lume.*

– *Sunt curioasă să știu cum arată cea mai frumoasă femeie din lume, mi-a spus ea. Ai putea să-mi arăți portretul ei?*

– *Da, desigur.*

Și i-am pus în față o oglindă.

Există fete pentru toți băieții și există fete pentru premianți. E lucrul pe care îl însușisem pe când eram elev. „Dacă dorești să fii iubit de o fată trăsnet, străduie-te să fii cel mai tare din parcare, dacă nu la învățătură, atunci la prostii.”

Femeile de duminică.

Eleganța e profesia lor.

Vanitatea e felul acestora de a fi.

Descoperisem în ultima clasă de liceu un lucru care va părea naiv multora: o ființă îți poate aduce noroc dacă în ziua ce abia a început o întâlnești întâmplător pe stradă, la stație, în troleibuz, lângă chioșcul de ziare. Îți clătești privirile cu armonia, cu noblețea, cu calmul chipului ei, care ca și cum – acesta e sentimentul pe care l-am avut de fiecare dată – te conectează la vis. Mă întrebasesem atunci: ce-ar însemna viața ta dacă ai fi căsătorit cu o astfel de făptură? Diminețile, de cum deschizi ochii, primul lucru pe care-l vezi e zâmbetul celeia care îți mai aduce o zi norocoasă, o zi de duminică...

Eva era una dintre ele.

Cu o femeie pe care o iubești nu mai există ieri și mâine, ci doar clipa de azi, unica ce contează cu adevărat, cât ființa dragă ți se află în preajmă.

Știi care e drama unui îndrăgostit? Că o femeie care i se dăruiește totdeauna nu-i aparține niciodată.

De ce? Pentru că aceasta numai în iluziile sale va deveni parte nedezlipită din el însuși. În viața de toate zilele însă, ea va avea propria identitate, propria respirație, propriile sentimente, care nu se vor suprapune totdeauna cu ale celuiilalt.

Astfel de îndrăgostit eram eu.

Eva era frumoasă, deșteaptă, cuminte.

Frunte lată, ochi verzi, plete negre, buze cărnoase, corp zvelt, mâini delicate, mers de căprioară.

Toți băieții din clasă erau îndrăgostiți de ea.

Dar Evei nu-i plăcea niciunul.

Sentimentul meu pentru colega de clasă era unul confuz.

O nedezlegare. Un nelămurit. Dor nedeslușit. Pace înverșunată. Și un război nepornit.

Mă îndrăgostisem atât de prosteste de ea, încât în recre-

ații căutam să n-o bag în seamă, prefăcându-mă că acolo, între cei mulți, toți ceilalți sunt, și ea nu e.

Eva a observat asta. Și se străduia să mă sfredelească cu ochii ei verzui, atunci când ne întâlneam pe culoare sau în curtea școlii, până în străfundul sufletului. Mai mult ca să se convingă de faptul că mi-e chiar indiferentă. Nu știu ce citise în ei, dar într-o recreație, după ce dezlegasem o problemă pe care profesorul de algebră n-o putuse rezolva, Eva s-a oprit în dreptul meu și m-a întrebat: „Ce mai faci?”

Dar se vedea cât colo că răspunsul n-o interesa: a trecut mai departe fără să mai aștepte ce-am să-i spun.

Frica de succes, ca și teama de eșec, e proprie celor pregătiți mereu să piardă și niciodată pregătiți să învingă.

Inima, care are și ea urechi și a auzit întrebarea, a început să bată în piept gata să-l spargă.

Am ajuns-o din urmă, ca să-i răspund.

„Eva!”

Pentru prima dată îi rostisem numele.

Atât i-am spus. Acesta a fost tot dialogul nostru: „Ce mai faci?” și „Eva!”

Înțelege-l cum vrei. Ea l-a înțeles. Și mi-a surâs enigmatic.

Iar eu mi-am spus: acu-i acu!

Și am îngânat cea mai mare minciună la viața mea.

„Mâine e ziua mea de naștere. Și vreau să te invit. Ai să vii?”, am dorit eu să mă asigur.

„Vin!”, a rostit ea, patetic, muzical, sublim, ca de la microfon

Mai erau două luni până la balul de absolvire și cinci până la adevărata mea zi de naștere.

Părinții m-au lăsat singur acasă, dar ea nu s-a mirat deloc atunci când a descoperit că nu mai aveam și alți invitați.

Pentru prima dată am băut atunci șampanie.

După ce a gustat din licoarea dulce-amăruie, Eva m-a întrebat:

– Valy, tu ești îndrăgostit de cineva?

– Da.

– De cine?

– De cea mai frumoasă femeie din lume.

– Sunt curioasă să știu cum arată cea mai frumoasă femeie din lume, mi-a spus ea. Ai putea să-mi arăți portretul ei?

– Da, desigur.

M-am ridicat de la masă și am intrat într-o cameră de alături, de unde am ieșit cu un plic mare pe care i l-am întins.

– Ce e în el?

– Portretul celeia de care sunt îndrăgostit. Îl poți deschide.

Eva a desfăcut plicul. În el se afla o oglindă.

Când s-a văzut surâzătoare, dumnezeiască, în oglindă, a început să râdă ca o apucată, de au prins să zăngănească lustrele prin casă.

– Ea e cea mai frumoasă ființă din toate câte există pe pământ, am început eu să mă bâlbâi.

Eva a pus oglinda deoparte, s-a ridicat în picioare, și-a așezat palmele ei reci pe obrajii mei fierbinți, care au prins pe dată să sfârâie: ca o miriște cuprinsă de flăcări peste care a pornit să plouă, și m-a întrebat:

– Mă iubești, Valy?

– În ultima lună te-am visat de 29 de ori. Numai într-o noapte nu te-am visat, pentru că n-am închis un ochi, gândindu-mă la tine. Am notat fiecare vis în caietul de trigonometrie, pe care mi l-a luat la control profesorul de matematică și nu mi l-a mai întors, am mințit eu.

Iar Evei i-a plăcut.

Și a prins să vorbească, să vorbească, să vorbească, despre cât de bună e ea și cât de rea e lumea, despre cât de mult e

invidiată dânsa, care nu invidiază pe nimeni, de către celelalte colege de clasă.

La un moment dat s-a oprit, s-a uitat în ochii mei umezi de emoții și mi-a poruncit:

– Sărută-mă, ca să mă scutești să mai spun și alte prostii.

Și, fără să aștepte să o sărut eu, și-a apropiat buzele ei de buzele mele și m-a sărutat pe gură, ca pe un sinistru care trebuie resuscitat.

Am simit o zdruncinătură în piept – era inima! – și o furnicătură mi-a trecut prin tot corpul.

Primul sărut.

Cel care nu se uită niciodată.

Cel care te înspăimântă și care te sfințește.

M-am căsătorit cu Eva a doua zi după serata de absolvire.

Tot orașul mă invidia.

Toți colegii mă pizmuiau.

Cât de fericit ești să te crezi ales nu de ea, ci de destin: „Dintre miliardele de bărbați de pe planetă, Eva te-a preferat pe tine. Cum să n-o iubești? Cum să nu o zeifici?”

Pe ea, ființa care, din fiecare zi a ta, banală, ștearsă, obișnuită, îți face o zi de duminică?!

V-ați imagina un an alcătuit numai din sărbători? Dar doi ani? Dar trei?

Atâția trecuseră de la nunta noastră, iar eu începusem să am sentimentul, atunci când eram lângă Eva, că sunt ca un elev care se află permanent în fața tablei.

Trebuia să dau dovada că sunt mereu cu lecția învățată.

Dădeam să mă relaxez, întins în pat sau la televizor, și admirabila, hop!, cu întrebările ei:

– La ce te gândești?

La ce dracu' se gândește un bărbat după o zi de lucru, istovit de gânduri și negânduri?!

– La destinul omenirii.

Și cum ea aștepta să continui, o întrebam la rândul meu:

– Cum crezi, dragă, o fi existând viață pe alte planete?

– Spune tu, cocheta ea. Că tu pe toate le știi.

Căutam prin enciclopedii, prin manuale, în internet, răspunsuri pentru chestionarele tâmpite, pe care tot eu i le alcătuiam, sau pentru cele pe care mi le formula chiar dânsa.

Pe atunci încă nu știam că o dragoste nu pune întrebări, ci oferă doar răspunsuri.

Dar trebuia să fiu în formă la orice oră de zi sau de noapte.

Eva era una dintre femeile de duminică.

Dar, la un moment dat, m-am prins cu gândul că eu aveam nevoie de o femeie și pentru celelalte zile ale săptămânii.

Voia să-i dau dreptate și când n-o avea.

Vorbea și când trebuia să tacă.

Când intram pe ușă, mă întreba ce cadou i-am adus.

„O poezie.”

„Un pupic.”

„O mângâiere.”

„Du-te dracului!”

Ultima frază îi aparține, iar primele trei sunt ale mele. După aceea i-am tot adus cărți, pixuri, carnete, clame, batiste, parfumuri, rimeluri, flori de la florării sau rupte de prin garduri, bănuți găsiți în colțul buzunarelor...

Îi aduceam în fiecare zi câte ceva, ca s-o văd fericită.

Centrată pe Eu, Eu, Eu!, îi plăcea când făceam orice de dragul ei. Chiar și prostii.

Pe urmă, nerăbdătoare, a început să-și ofere ea sieși cadouri, cumpărându-și cosmetice, poșete, haine, încălțări, telefoane mobile, obiecte de care nu aveam nevoie nici eu, nici ea.

Îmi lua cu împrumut cardul și deșerta sumele de pe el într-o singură zi.

Așa sunt femeile de duminică, ele vor totul, fără să dea nimic.

Până în toiul unei sărbători, când dânsa află că săptămâna mai are și alte zile, afară de ziua a șaptea.

„Ce-ar fi să ne despărțim?”, am întrebat-o eu într-o luni, în timp ce valsam în ritmurile melodiei lui Doga.

„Dacă asta vrei, înseamnă că ești prost.”

Obosisem de permanenta atenție pe care îmi cerea să i-o acord. De faptul că nu aveam dreptul să-mi slăbesc nici pentru o clipită vigilența mea de bărbat bine-crescut. De înțelepciunea ei, care nu-mi permitea să mă relaxez. De gelozia ce-mi frigea sufletul zi de zi. De spaima mea de a fi fericit.

A doua zi și-a luat toate lucrurile, afară de cadourile pe care i le-am făcut – poșete, pantofi, rimeluri, creme, loțiuni, pudre, dresuri, flanele, fulare, mânuși, baticuri, borangicuri, taioare, lenjerie de corp, halate de casă, pelerine, veste, eșarfe, șube – și a plecat.

Atunci am aflat că eram nefericit cu ea, dar și mai nefericit fără de ea.

Îmi lipsea.

Mai ales serile, când mă întorceam de la serviciu. Sau duminicile. Care se transformaseră fără de ea în zile de luni, de marți, de miercuri...

Prietenii, cu toții foști colegi de clasă, îmi ziceau la halbele noastre de bere: „Las' o naibii. Nu te mai gândi la ea. Nu merită. Și-o fi găsit între timp pe cineva. Că astea frumoase de pică nu-și pierd timpul degeaba. Știu să sucească mințile bărbaților”.

„Iubirea e o meteahnă. Să scap de ea ca de o povară a sufletului. Când îl rog pe Tatăl să nu ne ducă în ispită, de ce altceva poate fi vorba?”, îmi ziceam tot timpul.

Și atunci am decis să-mi pun la încercare voința și să o smulg din inima mea. Timp de câteva luni de zile n-am căutat-o, nu i-am telefonat, nu i-am scris mesaje, m-am prefăcut că nu mă mai interesează.

„Bravo, mă încurajau amicii mei grijulii. Se vede că ești bărbat. De ce-ai îngenunchea în fața unei femei?! Uit-o! Las' să știe că și noi, bărbații, avem simțul onoarei, avem tărie de caracter, pe noi nu ne frângi așa cu una, cu două...”, îmi spuneau niște oameni care, probabil, nu iubiseră niciodată. Atunci am descoperit că unii semeni vorbesc mult despre iubire, pentru că le lipsește dragostea.

Iar eu făceam totul ca să mă tratez de femeia mea de duminică.

Mă debarasasem de gândul la ea, de dorul de ea ca de-un viciu.

Semănam cu cineva care se lasă de fumat. O visam, mă ducea orice gând legat de Eva, evitam locurile unde aș fi putut s-o întâlnesc, iar când am revăzut-o întâmplător în câteva rânduri, am salutat-o sec, parcă ne-am fi cunoscut atunci, străduindu-mă să nu-i privesc chipul și să nu stau prea mult în compania ei.

Și am reușit.

După câteva luni de chin, de nesomn, de suspine, de zburcium, am descoperit că omul poate fi fericit și fără să iubească.

Ea încetase să mă preocupe.

A fost cea mai victorioasă înfrângere a mea sau victoria mea cea mai păgubitoare, pe care le-am avut vreodată.

„Vindecat” de ea, am început să am viața mea, una relaxată, fără griji, fără de patimi, fără spaime, fără iluzii, fără visuri, fără duminici.

Apoi, după o vreme fără să-mi dau seama, am început s-o caut în alte femei. Dar n-am mai găsit-o. Erau numai niște năzăriri, pentru că n-am mai dat niciodată de ea, de femeia mea de duminică, pe care o iubisem mult, ci – doar de niște rămășițe, zdrențe, crâmpieie ale acelei sărbători permanente care fusese pentru mine Eva.

Aceasta a fost cea mai importantă lecție pe care mi-a dat-o viața: că omul trebuie să-și înfrângă, să-și biruie în el ura, suferința, mânia, nu iubirea, bucuria, bunătatea, și să lase dragostea, atunci când vine, să-l inunde, să-l cucerească, să-l îngenuncheze, să-l învingă. Fericiți cei cu sufletul prea plin de iubire, care, cu cât împart mai mult din dragostea lor altora, cu atât aceasta nu scade, ci sporește.

Iar despre zilele mele de duminică ce să-ți spun? N-am mai avut din clipa despărțirii de Eva niciuna, pentru că, bănuiesc, mi le-am trăit pe toate în cea mai formidabilă perioadă a vieții, când fusesem cu ea, inclusiv pe cele din săptămânile, lunile și anii care au venit după aceea sau care au cumva de gând să vină și de acum încolo...

ARIN

Arin e vânător. Poartă în loc de barbă un crâng de spini. Vocea lui are ceva din dangătul unui clopot spart. Când vorbește, îi pâlpâie în ochi o lumină grea, de temniță udă în care s-au aprins lumânări. La cabana unde locuiește de unul singur, așezată pe o vale adâncă, primăvara vine târziu. În timp ce în alte locuri e de mult vară. Apoi aici pică dintr-odată toamna. Mugurii crapă când cade zăpada altei ierni. Merii s-au deprins să rodească cu chiciură pe crengi. Iar vișinii înfloresc odată cu prima brumă.

Mi-e frig. Deschid o carte ca să mă încălzesc. Îl rog pe Arin să facă focul în sobă. Apoi pun pe foc scrisorile pe care i l-am scris Oanei și pe care n-aș fi dorit să le citească vreodată.

Fără de Oana îmi este frig și vara.

– Frigul e-n tine, mă atenționează Arin.

Apoi îmi spune că acesta s-ar putea să vină de la râurile subterane care curg în două cu gheață anul întreg pe dedesubtul aceluși loc.

Înainte, în această văgăună care seamănă cu o pâlnie, fusese un sat. Acum e pădure deasă. Într-un an de mai demult, îmi povestește Arin, se abătuse peste așezare o inundație mare. Apa n-a venit de undeva, ci a năvălit din fântâni: parcă un balaur se răzvrătise undeva sub pământ și hotărâse să pedepsească localitatea. Se revoltaseră izvoarele, pentru că oamenii, obicei prost, cu mic, cu mare, scui-pau și-și suflau mucii în multele fântâni săpate de către trăitorii dinaintea lor și aruncau în ele gunoaie, mortăciuni, lucruri netrebuincioase. Puhoaietele au curs atunci în ogrăzi, în case, în bătături. Numai crucea bisericii se mai zărea din ape,

ca un catarg de corabie. Acestea au stat așa până s-au răzmuiaț peretii caselor, prăbușindu-le și până au plecat din cătun ultimii locuitori, cu puținele lucruri pe care reușiseră să le salveze. Abia în ziua când nu mai rămăsese nimeni în seliște, apele s-au retras în fântâni.

Așa a dispărut satul. Și au rămas pe locul lui numai niște izvoare din care nu se adapă decât păsările cerului și rădăcinile câtorva copaci sălbăticiți, care nu dau rod. Locul se cheamă, îmi spune Arin, La Supărarea Apelor.

Prietenul meu cunoaște povești de dragoste, dar toate-s păgâne.

Înainte de a mi le spune, umple soba cu lemne groase și le aprinde.

Numai atunci când aude soba duduind i se dezleagă limba și Arin, cu vocea lui de don-don-dili-don!, abia dacă se mai poate ține din urma cuvintelor.

DUHOVNICUL LUPILOR

„...Lupul, după ce lupoaica i-a fost capturată, urla, mi se părea aproape cu cuvinte. Pe unele parcă le deslușeam: «Uuuuuuu-nde eeeee-ști?...»”

Într-o zi a apărut în satul nostru un călugăr, dintre cei alungați de la mănăstire. Bătea la porți și oamenii se fereau de el, crezând

că umblă cu cerșitul. Iar ei abia ieșiseră din foamete și nu aveau ce să dea. Se prefăceau că nu-l aud, că nu-l văd. Până a ajuns la poarta unui surd. Acela l-a întrebat pe cine caută. El i-a spus că ar căuta un om. Surdul i-a spus că n-au așa ceva în sat. Pe urmă bărbatul i-a vorbit că omul pe care-l caută el ar fi unul care să-l poată găzdui. Surdul l-a întrebat dacă dânsul a adus ploaia care se așeza peste sat. Acela i-a zis că l-a adus pe Dumnezeu. Și atunci surdul i-a vorbit: spune-i să între, pentru că tocmai aveam nevoie de cineva care să mă ajute să-mi repar gardul. Așa s-a împrietenit surdul cu călugărul. Noaptea urla un lup în grădina surdului. Și satul credea că urlă călugărul. Surdul dormea buștean și nu știa. Oamenii din sat s-au pus la pândă, cu arme de vânătoare, și-au văzut grădina plină cu lupi. În timp ce călugărul se ruga, ei urlau. Vânătorii au împușcat într-o noapte câțiva lupi, dar a doua noapte au venit alții. După ce au căzut și aceștia borteliți de gloanțe, au mai sosit niște dihănii și tot așa, mai multe nopți la rând. Surdul le aduna leșurile, le îngropa într-un loc din pădure, botezat de el „cimitirul lupilor”. Într-o zi niște oameni și-au luat inima în dinți și au intrat peste călugărul care se ruga. „De ce urlă lupii când te rogi?”, au vrut să afle ei. „Pentru că atunci eu mă rog pentru sufletele lor.” „Noi i-am împușcat.” „Sărmanii de voi, ați luat asupra voastră toate păcatele lupilor. Sufletele lor au și ajuns în rai...” Vânătorii au părăsit speriați ograda surdului, pentru că aflaseră că și raiul e plin cu lupi și nici acolo nu vor scăpa de aceste dihănii scârbavnice, iar ajunși acasă și-au rupt armele ca pe niște vreascuri și le-au aruncat pe foc. Lupii au mai urlat câteva nopți în satul nostru, apoi nu s-au mai auzit. Degrabă a plecat și călugărul. Și surdul, îmbolnăvit nu de spaimă, ci mai degrabă de lipsa spaimei, umbla toată ziua prin grădină în căutare de lupi morți ale căror suflete, zicea el, s-au ridicat la cer cu tot cu leșuri.

DOMNUL „ALO!”

– Alo!

Astfel te cheamă, doar la acest apelativ răspunde vecinul meu de scară.

Toată lumea-i spune „Domnul Alo!” și el nu se supără. Ba mai mult, se pare că-i place.

– Alo! mă oprește el la intrarea în bloc. Ce mai faci? Mai intră pe la mine, mă îndeamnă el. Că sunt singur.

El e singur de-o viață. Dar o spune ca și cum s-ar mândri cu asta.

Intru.

Mă instalez într-un fotoliu, fără să aștept să mă invite să mă așez. Așa fac de fiecare dată când îi trec pragul.

Are, se laudă, aproape o sută de ani, dar el ține mai mult la cei „o sută de prieteni” pe care-i are. Unul dintre aceștia sunt eu. Altul e Fagu, nepotul lui, care mi-i coleg de serviciu.

La un moment dat interlocutorul meu începe să zbârnâie:

– Alo!

– Da! răspund eu ca de la celălalt capăt al firului.

– Când l-ai mai văzut pe Fagu?

– Ieri.

Tace din nou.

Apoi rostește gânditor, lăsând pauze mari între cuvinte:

– Amintește-mi...

– ...

– ... să-ți amintesc...

– ...
– să-i amintești...

– ...
– să-și amintească ...

– ...
– ... și de mine.

– Bine, îi promit, chit că Fagu e uituc rău, pentru că n-a mai dat pe la unchiul lui de ani buni.

Îi povestesc despre casa guvernului care e plină de stafii, de păsările fosforescente care zboară noaptea prin pădurile de la Cernobil, pe urmă ajung la Oana, îl anunț despre dispariția misterioasă a acesteia, mă refer și la caracterul ei întortocheat...

Îl rog să-mi spună ce crede despre iubirile imposibile, dacă acestea există sau sunt o născocire a noastră, pentru ca să ne complicăm existența și ce șanse au să devină împliniri...

– Împliniri?! Asta ai spus?!

– Da.

– Eu cred... Alo! mă auzi? Mi se adresează el, parcă m-aș afla în altă cameră.

– Ascult.

– Eu, tinere prieten, cred că toate iubirile sunt imposibile! Uită-te la mine: eu sunt comandantul de oști care a câștigat toate bătăliile, dar a pierdut războiul.

– Care război?

– Cel cu mine însumi.

– E posibil așa ceva?!

– O, desigur!

Așa am aflat că Domnul „Alo!” a cunoscut și el o iubire mare, din care a ieșit cu greu, cum îmi spune, „ca de sub ruinele unui bloc prăbușit după un cutremur”.

LA MOARTEA UNUI VIS

Domnul „Alo!” a fost cândva tânăr și frumos.

Acum a rămas doar cu „... și.”

Așa-i place lui să spună.

Când îl întreb:

*– Mai faci cu ochiul la fete?,
îmi răspunde în versuri:*

– Din când în când.

Și atunci... în gând.

– Atunci noi, toți afară de-un nebun, ne-am pierdut rațiunea, îmi povestește interlocutorul meu.

– Dar acela de ce nu și-a pierdut-o?

– Pentru că și-o avea gata pierdută. Din naștere. Nu era nevoie să și-o mai piardă o dată... nebunul s-a dovedit a fi cel mai rațional dintre noi.

– Despre tine vorbești?

– O, cât de mult aș fi vrut să fi fost eu acela! Deși lumea zicea că Spuză, prietenul nostru, era deștept de bătea cuie cu capul, el știa cum să facă să ne coboare pe fiecare dintre noi cu picioarele pe pământ:

„Bă, nu fiți chiori! ne îndemna dânsul. Nu vă lăsați pielea zălog pentru o muiere, că nu merită, zău!”

Noi cei patru, eu, Sigismund, Sile, Victor și cu Spuză cinci, eram prieteni din copilărie. Nimic nu ne putuse despărți până atunci.

Până nu ne îndrăgostiserăm cu toții, afară de Spuză, ca țicniții, de una și aceeași fată.

Crescuserăm împreună, copilăriserăm împreună cu Rada. Deveniți adolescenți, ieșeam tot împreună să ne plimbăm prin parcuri, prin centrul urbei și, când intram în discotecă, în locuri, auzeam spunându-se despre noi:

– La o parte! Vine Rada cu băieții!

Ca și cum ar fi spus: vine regina cu suita.

Eram gata să facem pentru ea totul.

Dar dânsa nu ne cerea nimic.

Se simțea bine cu noi, iar noi ne simțeam bine cu Rada.

Era prietena noastră cea mai bună, fără să știm că, de fapt, tot ea era dușmanul nostru cel mai cumplit.

Se știe că pe niște oameni îi poate certa ura. Pe noi însă ne-a certat dragostea.

Când ne-am dat seama că suntem toți patru îndrăgostiți de ea, ne-am speriat.

Am început să ne pâram, când rămâneam în doi cu Rada, unul pe altul, să ne ciupim cu vorbele ca niște găini oarbe. Iar Rada râdea. Îi plăcea. Drăcușorii din ea își făceau de cap, se dădeau prin sângele ei de-a berbeleacul și noi îi gădilam între cornițe.

Odată eram cu toții la piscina lui Sigismund. Ea se îndepărtase înotând spre margine. Pe neașteptate a făcut semne disperate că se îneacă. Am sărit primul, îmbrăcat cum eram, s-o salvez. Abia la contactul meu cu apa mi-am dat seama că nu știu să înot.

A trebuit să sară Sigismund, Sile și Victor, deja ca să mă scoată pe mine. Și Spuză, parșivul, se legăna într-un hamac și râdea ca prostul.

Procedasem ca un neghiob. „Cum te vâri în apă, bă, dacă nu știi să înoți?”, m-au întreat amicii. Dar tot atunci ratingul meu a crescut enorm în ochii Radei.

„Ai putea să-ți dai viața pentru mine, fără să stai pe gânduri?”, m-a întreat ea cu o scânteie diavolească în ochi, după ce m-au scos prietenii din apă.

„Nu”, am zis eu în timp ce-mi curgea apă pe nări, din gură și din urechi.

„Și atunci de ce-ai sărit în apă?”

„Ca să mă răcoresc”, o mințeam eu, făcând aluzii la arșița păgână care frigea de o lună.

Voiam să-i spun cât de dragă îmi este, dar mă temeam să n-o jignesc.

Ea însă știa cum să afle ceea ce o interesa. Când rămâneam în doi, mă întrea:

„Mă iubești?”

„Cine, eu?”

„Tu!”

„Eu? Stai să mă gândesc...”

Care gândire, când dragostea pentru Rada îmi sucise cu totul mințile?

Nu știam cum să scap de acel foc care mă mistuia, mai dihai ca zăduful de afară.

Și doar al cincilea dintre noi nu uita să ne prevină pe rând, pe fiecare:

– Dacă Rada asta s-ar vedea dintr-o parte cât e de ridicolă, n-ar mai face ochi dulci la toți trecătorii.

Spuză o ura, pentru că era frumoasă, gingașă, ageră, bună, veselă, iar el era slut, pipernicit, strâmb, ursuz, nervos și deștept ca oaia.

Când vorbea Rada, parcă îmi picura ulei călduț în urechi. Spre deosebire de Spuză, după care – orice cuvânt ar fi rostit el, îți lăsa impresia că vrea să se certe – îmi țiuiau urechile câteva ceasuri.

Când vorbea de rău de Rada, îl măsuram cu privirea și-mi ziceam în gând: „Mai bine te-ai uita la tine, pramatie!”

Rada nu semăna cu niciuna dintre fetele pe care le cunoșteam. Nu semăna cu nimeni.

Ce fericit eram când mâinile ei se atingeau întâmplător de mâinile mele sau, atunci când ne despărțeam la ore de după miezul nopții, mă pupa cochet pe unul dintre obraji.

Ardeam de nerăbdare să o mângâi, să o alint, să o sărut.

– Învață să aștepți, mă apostrofa ea cu o blândețe promițătoare.

Și eu eram în al nouălea cer.

Conspectam tot ce simțeam pentru ea într-un caiet legat în piele și, când am ajuns la ultima lui pagină, am găsit o ocazie să o vizitez. Casa ei era deschisă mereu pentru fiecare dintre noi, am trâncănit în doi ca de obicei, despre multe și despre nimic, apoi, când am ajuns într-o camera cu cărți și caiete, am pândit momentul când se îndepărtase de masă și am lăsat caietul meu între alte caiete, carnete, blocnotesuri de-ale ei, așa cum lași un prunc pe treptele unei catedrale... Apoi au trecut zile, săptămâni și n-aveam niciun semn de la ea că pruncul a fost găsit... Se comporta ca și cum acel caiet nu exista, iar eu aveam sentimentul mamei că fiul abandonat, deși se depănară zile și nopți, încă n-a fost descoperit pe treptele acelei catedrale, și astfel să i se acorde șansa de mântuire fiului născut în păcat.

Pe urmă am aflat că și ceilalți prieteni ai mei, Sigismund, Sile și Victor, i-au transmis caiete asemănătoare. Și toate rămăsese ră fără răspuns.

Cu cât noi, cei patru, o iubeam pe Rada mai mult, cu atât ne uram mai tare.

Când discutam altădată, cuvintele noastre emanau bună-tate, încredere, încredință, acum săreau scânteii din ele. Parcă eram drogați. Prezența Radei ne era ca un drog. Lipsa ei ne era ca o otravă.

Iar Rada era romantică.

Ea ne spunea exagerând:

– Pe mine mă iubesc toți bărbații din lume. Dar eu am nevoie de un singur om, de unul singur, dar care m-ar iubi cât toți bărbații din lume.

Noroc de amicul Spuză, unicul dintre noi care-și păstrase luciditatea proprie etniei lui.

– Bă, uitați-vă mai atent la dânsa, cine dracu' s-o găsi să ia pe una ca asta de nevastă?! Minte de găină și comportament de curcă.

Dar pe noi niciun argument de-al lui nu ne putea convinge s-o iubim mai puțin.

– Ea vă încarcă nota de plată, nu simțiți?! ne atenționa nedumerit Spuză. Ce-ați găsit voi la ea? Nu vedeți cât e de chioambă? Nu vedeam.

Serile ieșeam cu Rada în centrul orașului să ne plimbăm, ca niște lupi porniți la vânătoare, iar companioana noastră avea mers de căprioară căreia puțin îi pasă, cât ne avea în preajmă pe noi.

Până într-o zi când ea n-a mai venit la întâlnirile noastre tradiționale de la intrarea în parc.

I-am telefonat, fiecare în parte, și n-a răspuns.

Atunci, disperat, i-am făcut o vizită acasă. Mama ei m-a invitat în biblioteca unde fusesem nu o dată, m-am uitat pe furiș la locul în care îmi lăsasem jurnalul, dar el era lipsă.

Atunci doamna Chilina m-a anunțat că Rada se măritase.
Fugise cu Spuză.

Asta fusese alegerea ei.

Au început fără voia mea să-mi curgă lacrimile și doamna Chilina s-a apropiat de mine, mi-a mângâiat pletele negre și a prins să bocească și ea.

De la dânsa am aflat că Rada se măritase fără acordul părinților cu șușterul, deși dorise să se căsătorească cu „gașca”, adică cu noi toți patru odată.

Cu Spuză învățaserăm în aceeași clasă până într-a treia, când el abandonase școala. Dar și-n continuare țigănașul o aducea la lecții și o aștepta după ore ca s-o conducă acasă și s-o apere de haitele de maidanezi. Când aflase că făcuserăm cu ea un clan, acesta, gelos, ne urmărea din frunzarii parcurilor, ne pândea cu ochi de hienă dintre rămurișuri, de pe la colțurile blocurilor, din lanurile de iarbă, se strecura ca o umbră pe urmele noastre cu briceagul în mânecă, dar noi ne prefăceam că nu-l cunoaștem. Până într-o zi când a ieșit la lumină și ne-a propus să ne facem frați de cruce, ca să ne poată apăra de răii care umblă noaptea pe ulițe și de maidanezii turbați, tot mai mulți de la o vreme.

Am acceptat propunerea și astfel grupul nostru, cu porumbacul care venea mereu în urma noastră și tăcea tot timpul, căpătase contur de gașcă adevărată.

Doamna Chilina mi-a spus:

– A amenințat-o că, dacă nu se mărită cu el, vă spintecă pe toți patru. Și Rada a ales... S-a sacrificat pentru voi, măi! În numele sfintei voastre prietenii... Pentru că, m-a avertizat, cu alienatul, iar Spuză se născuse așa, nu te pui... Și-apoi se temuse că dacă îl alegea doar pe unul, i-ar fi nenorocit pe ceilalți trei pentru tot restul vieții și s-ar fi nenorocit și pe dânsa. Dintre voi însă, mi-a mărturisit doamna Chilina în șoaptă, în timp ce-mi

ștergea lacrimile, eu pe tine te-aș fi preferat să-mi fii ginere... Și nici Rada nu era împotriva, mi-a șoptit ea tainic.

Și ca să mă consoleze, tot atunci m-a anunțat:

– Rada m-a rugat să-ți transmit că o să te sune, neapărat să-i aștepți telefonul. Acum e plecată în călătorie de nuntă, dincolo de Ocean...

Pe urmă am auzit că aceeași discuție îndurerată doamna o avusese și cu Sigismund, și cu Sile, și cu Victor.

De cum am aflat că Rada își jertfise fericirea proprie ca să ne salveze viețile, am iubit-o și mai mult. Numai că ea, Rada, buna de ea, din acel moment în care ne părăsise atât de subit, vai!, nu mai întreprinsese nimic ca să ne facă s-o uităm.

Cu timpul, și Sigismund, și Sile, și Victor se căsătoriseră cu femei pe care nu le-au iubit și, pe rând, s-au mutat în alte orașe, în alte țări, în alte lumi, ca s-o uite. Și numai eu îi rămăsesem fidel și îi așteptam telefonul promis.

O visam mereu. O gândeam. O așteptam cuminte să se întoarcă așa cum așteaptă un câine să revină stăpânul acasă.

Refuzam să-mi fac alte amintiri decât cele în care eram împreună. Mi le apăram cu strășnicie, pentru că în acestea ea era o zeiță rătăcită întâmplător printre oameni, iar eu muritorul pe care ființa diafană, care atunci când mergea nu atinge țărâna, și nici când pășea pe zăpadă – am văzut eu asta! – nu lăsa urme, parcă ar fi călcat pe aer, îl acceptase să i se afle o vreme în preajmă.

Trăiam cu gândul la acel telefon promis. Când mi-era greu, când mi se făcea lehamite de viață, când mă învăluia disperarea, îmi spuneam: acuși o să mă sune Rada și totul se va aplatiza, se va limpezi, se va rezolva. Să aștept. Să am răbdare.

Imediat după acea discuție cu doamna Chilina câteva luni n-am ieșit din casă. Așteptam să-mi sune Rada. Mă temeam că

ar putea să telefoneze când sunt în curte, în stradă, la farmacie. Când intram în baie, luam aparatul de telefon cu mine. La fel făceam când coboram în beci sau când urcam în arbori după floare de salcâm. I-am atașat un fir lung, de câteva sute de metri, ca să ajung cu el subsuoară la alimentara din colț sau la oficiul poștal, unde așteptam să-mi expedieze vreo vedere, chiar dacă nu eram sigur că-mi cunoaște adresa. Atunci când mă culcam, puneam aparatul sub pernă sau pe o noptieră lângă mine. De vreo zece ori cei de la centrală schimbaseră numerele de telefon din partea noastră de oraș. Iar eu îi rugasem ca din numărul meu să nu clinească nicio cifră. Dacă mă sună Rada într-o zi și nu mă găsește la acestălalt capăt, să nu-și imagineze cumva că am plecat, că am renunțat, că am murit mai înainte de a fi vorbit cu ea.

Iar telefonul ei întârzia.

Aflasem între timp că locuise în orașe de pe tot globul. Apoi că devenise o neîntrecută ghicitoare în bobi. Pe urmă că însoțitorul ei fusese strivit într-o încăierare cu indienii apași din Peru și ea rămăsese de una singură, părăsită de rudele ei nomade. Dar toate acestea erau niște zvonuri, de care nimeni nu era sigur.

Iată însă că într-o zi minunea s-a întâmplat: a sunat telefonul.

I-am recunoscut imediat vocea, era aceeași care altădată mă făcea să tremur de emoții, ca cel îmbolnăvit de friguri.

– Alo! atât a reușit să spună.

– Rada!!! Tu ești, Rada? Cât de mult mă bucur! Țopăiam eu prin casă, târând aparatul cu fir după mine prin sufragerie, prin bucătărie, prin toată curtea.

Așa am aflat că se întorsese în orașul nostru și locuia în același apartament, unde fusesem nu o dată.

Am cumpărat, ca în adolescență, un trandafir roșu, am sărit într-un taxi și în două sferturi de ceas deja stăteam cu inima bătând să-mi spargă pieptul în pragul casei ei.

Am apăsat butonul soneriei.

Mi-a deschis bunica Radei, doamna Dora.

– Bună seara, doamnă Dora, i-am spus cuviincios și am întrebat-o:

– Rada e acasă?

Bunicuța mi-a surâs fâstâcită cu dinții ei știrbi:

– Bună! Dar ce-i cu tine, dragă? m-a întrebat ea. Chiar nu mă recunoști?

Imediat mi-am dat seama că în fața mea stătea mama Radei, doamna Chilina, care mă dorise cel mai mult de ginere.

– Mă iertați, doamnă Chilina, nu v-am recunoscut. Pe Rada o caut, am îngăimat eu uitându-mă dincolo de ea, în apartamentul în care, reușisem să observ, nu se schimbasese nimic în timpul cât nu fusesem în el.

Bătrâna mi-a mai zâmbit cu gura ei strâmbă o dată și mi-a spus rușinată:

– Eu sunt Rada.

Mi-a căzut trandafirul din mâini.

Abia atunci mi-am dat seama că trecuseră 60 de ani din clipa când nu ne văzuserăm.

M-am uitat la chipul ei crispat de cotoroanță, la părul ei cărunt ca zăpada de pe munți, și-am început să plâng în hohote, ca și atunci când am aflat că a plecat fără să-și ia rămas-bun.

Cine stătea în fața mea?!

Nu, nu era ființa diafană la care visasem în tot acest răstimp, în preajma căreia voisem altădată ca zilele și nopțile să nu se mai termine, apoi intenționaserăm să ne sinucidem împreună, precum Romeo și Julieta, în fața școlii, iar în buzunare să lăsăm câte

o scrisorică adresată profesorului de geografie: „Din cauza ta, mizerabilule, am făcut-o, pentru că ai divulgat dragostea noastră întregii școli”.

N-o mai recunoșteam pe Rada visurilor mele. Era alta decât cea pe care o păstrasem în minte. Asta era gârbovă, șmecheră, îmbătrânită. Cum putusem eu iubi o atare maimuțică? Nu! Greșisem ceva.

Brusc, aerul se făcuse greu, ca și cum în apartament avuse loc o scurgere abia perceptibilă de gaze. Mă sufocam. Cine mi-o înlocuise pe Rada? Altcineva, o vrăjitoare hâtră și rea, îi furase identitatea. Ce să fac? Să chem poliția? Pompierii? Salvarea?

Boceam ca un apucat.

Și atunci Rada, sau cea care se prezentase drept Rada, ca să mă consoleze, m-a strâns la pieptul ei și a prins să-mi mângâie cu palmele uscate părul meu cel rar de pe creștet, întrebându-mă cu blândețea ei de acum aproape un secol:

– Plângi de bucurie că ne-am întâlnit, nu-i așa?

Atunci am avut impresia stranie că îmi plâng mie de milă și am îngânat printre lacrimi o frază pe care o rosteam numai și numai pentru mine:

– Rada... Cât de frumoasă ai fost!

Iar în gând îmi spuneam: „Ce noroc de ei că nu sunt de față, Sigismund, Sile și Victor, ca să te vadă și să nu le pară rău că nu te-au așteptat, precum tontul de mine, o viață întregă ca să te întorci?”

Plângeam meditând la cât de nemilos își bate viața joc de noi.

Plângeam, pentru că în acea zi murise cel mai frumos vis al vieții mele.

Dumnezeu să-l miluiască!

ELIZAR

Ajung cu mașina la Orheiul Vechi pe o ninsoare cu frunze.
Și Oana – nicăieri.

Mă uit de-a lungul malului cu pietre, prin livezile răvășite,
scrutez stâncile uriașe, pe care prietenul meu Elizar a promis să
le facă statui, iar Oana nu se vede.

Când îi bat la ușa atelierului, Elizar se bucură.

Îmi face cunoștință cu Fraga, noua prietenă și „muza” lui,
cum mi-o prezintă.

Ascultăm împreună mai multe reprize de muzică nouă.

Elizar îmi zice:

– Sculptura e spațiul populat de materie. Muzica e spațiul po-
pulat de duh.

El vrea să le combine,

Lucrarea pe care o cioplește dintr-o bucată de munte, care a
fost introdusă în atelierul lui prin acoperiș cu o macara, se nu-
mește „Melodii cosmice. Simfonia I”.

– Sculptura e ca o șoaptă de dragoste, îmi atrage el atenția. Ea
nu trebuie doar să se vadă, ci și să se audă.

Cum?

La asta lucrează în prezent, iar secretul îl cunoaște doar dânsul.

Prietena lui Fraga îl ascultă fascinată.

Carnea ei albă de fecioară visează să devină cândva statuie.

În mijlocul unui parc. Sau – de ce nu? – la intrarea în satul
Răscăieți.

Răscăieți e satul ei de baștină de care Elizar nici nu vrea să

audă. E ca și cum ai așeza „Pieta” de Michelangelo în fața unei stâne. Na!

Marele sculptor și bunul meu prieten are alte priorități.

El e preocupat de la un timp de altfel de cioplitură.

Cosmică, imponderabilă, cu posibilitatea de a fi percepută nu atât cu privirea, cât și cu celelalte simțuri, alcătuită din unde electromagnetice, chimioluminescențe, radiații solare, lucrări, unele au posibilitatea de-a fi văzute doar la razele infraroșii, altele – dotate cu inteligență artificială –, ce-ar avea ochi eyeborg care s-ar uita ei la vizitatori sau care ar vedea vise: „Să-și viseze sculptorul, spre exemplu, cum le face perfecte”.

Prietenul meu are nu doar inspirație, ci și imaginație.

Elizar e și pictor. Atunci când îl dor mâinile de la daltă și ciocan, pune mâna pe pensulă.

„Dorința mea cea mare e să-i fac portretul lui Dumnezeu. Dacă Maestrul (așa-i rostește Elizar numele, cu majusculă) ar avea timp să-mi pozeze, ce lucrare aş face, mamă-mamă!”

Pe lângă că-i place planorismul, Elizar are absolvite mai multe facultăți, dar niciuna legată cu artele. El e specialist în bionică, în nanotehnologii, în clonare de roboți purtători de războaie viitoare („Vor ieși pe câmpul de luptă armatele de roboți, nu cele de oameni, roboții vor stabili destinul umanității, cine îi va realiza mai bine, acela va cuceri globul ca un alt Alexandru Macedon al ciberneticii!”)

– Elizar, îi zic, eu caut pe cineva.

– Pe fata ceea?

– Da.

– Să nu-ți pară rău. E prea agitată. Ni mi-aș imagina-o nicio dată pozând precum Fraga, spre exemplu, două-trei zile la rând, fără să clipească o singură dată, fără mâncare și fără băutură, ca să-i fac portretul.

- O iubesc.
 - Atunci e altceva.
 - Ca să dau de ea, urmează să rezolv mai multe ecuații. Una se referă la iubirile imposibile. Spune-mi ce știi despre ele?
 - E lupta mea cu piatra.
 - Cum ai defini-o?
 - E dorința de a-l avea pe Dumnezeu în atelierul meu ca să-mi pozeze, nu mult, două-trei zile, rupându-se de toate celelalte treburi, pentru un portret.
 - Cât e de posibil acest lucru?
 - Mai bine să-ți povestesc ultimul meu tablou din care, dacă vei fi atent, vei afla răspunsul.
 - Cu condiția să fie adevărat.
- Lui Elizar îi place să fie ascultat. Se așază solemn în fața unui șevalet, pe care se afla fixată o pânză uriașă, cu mai multe straturi de vopsea aplicate la întâmplare pe ea și începe să relateze cele pe care ca și cum le vede în lucrare.

DUMNEZEU SE PREDĂ!

*Trăim într-o lume în care Dumnezeu
dă, oriîncotro ar privi, de absența lui.*

Știa unde o lăsase în vis în noaptea trecută. O regăsi așteptându-l în același loc.

- Hai, îi spuse Ursa. Și-l luă de mână.

Îl purtă printre niște sălcii seculare, pe o albie uscată, pe unde cursese altădată un fluviu.

Apoi intrară într-o localitate.

Case scunde, scufundate în întuneric stăteau risipite pe o vale adormită. Dintr-odată văzură lumină la una dintre ferestre. Se opriră în pragul căscioarei modeste și, când împinseseră ușa, aceasta se deschise cu foșnet de pâslă. Căsuța mică pe dinafară era uriașă pe dinăuntru. Un adevărat palat cu candelabre luminoase agățate undeva aproape de cer, cu geamuri de catedrală prin care se vedeau toate stelele de afară. În fundul sălii la o măsuță stătea un moșnegel care citea ziare. Cele mai multe zăceau împrăștiate pe podea. Ca și cum acesta căutase în ele ceva și nu găsisese. Ce anume? Noutăți pe care le aștepta? Vești pe care voia să le afle? Minciuni pe care le-ar fi confruntat cu cine știe ce adevăruri cunoscute doar de el? Lumea? Oamenii? Zilele cu întâmplări și neîntâmplări?

La un moment dat s-a ridicat de la masă, a adunat ziarele aruncate pe jos, le-a făcut mototol și le-a aruncat în gura încinsă a unui șemineu de alături.

„Știi cine e?” l-a întrebat prietena lui cu nume de constelație în șoaptă. „Nu.” „Nici nu bănuiești?” Și atunci el și-a dat seama că acel bătrânel era Dumnezeu.

De frică s-a trezit.

Fata nu era nicăieri. Ea, presupunea băiatul, rămăsese acolo. Pustietatea camerei era unica realitate. I se făcu frig. Își trase pătura peste cap. Dar imediat auzi un huruit înfundat de motor. Când dădu pătura la o parte, zări prin geam o dubiță militară, dotată cu acele radare sofisticate, capabile să detecteze și să localizeze vise, care se opri chiar în poarta casei sale. Câțiva soldați înarmați săriră din mașină și pătrunseseră în curte. Urmă o bătaie în ușă și niște voci care îi cereau categoric: „Deschide!”

Se conformă.

„Ești arestat”, îi spuse mai-marele soldaților, amenințându-l cu un pistol.

Mașina străbătu orașul și, după ce a pătruns printr-o poartă de fier, care se deschise scârțâind din balamale, trântindu-se cu zgomot în urma lui, fu introdus într-o celulă întunecată.

Acolo i s-au luat amprente, actele, obiectele personale, cravata, cureaua și șireturile de la pantofi.

A fost condus apoi într-o celulă fără geamuri, o cutie de beton cu un bec chior care pâlpâia în mijlocul ei.

Anchetatorul – un bărbat între două vârste, spilcuit, în costum, cravată, pantofi strălucind – îl aștepta la o masă.

– Bună dimineață! a îngânat reținutul.

Celălalt nu i-a răspuns. I-a pus în față, ca la un examen, un teanc de foi albe și un stilou.

– Scrie!

– Ce?

– Tot ce știi!

Știa multe: botanică, geografie, chimie, matematică, literatură, astronomie. Dar, intuia el, nu astea îl interesau pe interlocutorul său.

Acesta, văzând că în următoarea jumătate de oră cel arestat nu se atinge cu stiloul de filă, hotărî să-l ajute:

– Scrie unde ai fost astă-noapte.

– În patul meu.

– Știm. Dar tu scrie ce-ai visat. Asta ne interesează.

Uitase. Depuse eforturi să-și amintească. Dar zadarnic.

Era ca un elev cu lecția neînvățată, scos în fața tablei.

Avea un lapsus. Cu cine nu se întâmplă?

Nu mai visase de mult nimic. Să i se fi arătat cu adevărat vreo fantasmă aiurită, într-o țară în care oameni încetaseră, conform ultimelor sondaje, să mai vadă vise?!

Și asta de când statul găsisese modalitatea, datorită progresului științei, de a intercepta vedeniile cetățenilor – monitorizându-le, luându-le sub control, editându-le pe unele, cele premonitorii, care anunțau cât de fericiți vor fi urmașii lor din anul 4000 și din milenii ce vor veni – cu ajutorul unui radar de vise, un aparat genial de detectare și localizare a acestora, prin recepția undelor electromagnetice emise de vise, într-un oraș somnambul în care cetățenii se temeau să adoarmă de teamă să nu viseze ceva interzis.

– Crezi? I-a întrebat dintr-odată anchetatorul.

– În cine? În cel de sus? Îngăimă el, ca să facă trimitere la conducătorul țării.

– Nu. În Cel de Sus.

– În tovarășul?... se prefăcu el a nu înțelege întrebarea.

– Nu. În Domnul...

Și atunci își aminti visul.

– Să vi-l povestesc?

– Nu. Noi l-am înregistrat. Mergeai printr-un pâlc de sălcii bătrâne, nu-i așa?! Spune-ne doar dacă sălciile erau înmugurite sau își aveau frunzele uscate. Descrie-ne exact anotimpul!

Își amintise că-i fusese frig și presupuse:

– Cred că ninge...

– Sigur?

– Da... Nu...

– Bine, până la urmă pe noi altceva ne interesează. Nu ți se pare straniu că majorității populației i se arată în vise câini negri, pisici roșii, șerpi albaștri, păsări galbene, oameni vineții? Dar tu... Ce visezi tu?

– Eu?!

– Recunoaște în ce relații ești cu insul?

– În nicio relație, vă jur.

– Hai, nu o face pe prostul. De ce ți s-a arătat tocmai ție în vis? Tu doar nu ai pofti la domiciliul tău pe cineva de care n-ai habar. De ce te-a invitat ăsta... pe tine în ospete? Și nu pe mine, spre exemplu? Sau pe cineva din regionala de partid?

– Probabil ca să cred în El, își dădu dânsul cu presupusul. Să aflu că există. Să știu că El știe că eu sunt, bâigui reținutul. Credeți-mă, n-am nicio vină. Oricine îl poate visa.

– Hai, lasă. Știi că-l poate vedea doar cineva căruia vrea să i se arate. Ne interesează adresa lui. Unde stă?

– Nu știu.

– Și-atunci cum l-ai găsit?... Tu și fata ceea. Apropo, unde e prietena ta? Că o tot căutăm de ore bune și nu o putem găsi. Parcă a intrat în pământ.

Ursa n-a fost arestată. Se bucură. Se vede că a rămas acolo. Refuzase să se întoarcă. Bravo ei! Ar face bine acum dacă ar cere azil politic într-un vis, și-a zis. Ar scăpa de arest, de anchete, de detenție. Știe dânsa oare de pericolul ce o paște?! Va trebui să aștepte până la noapte și să se întoarcă de urgență în acea visătură întreruptă, ca s-o poată preîntâmpina.

– Spune-ne adresa! Localitatea, strada, casa... Tot-tot ce știi...

– Dar n-o cunosc.

– Cum n-o cunoști, banditule? Și atunci cum l-ai găsit? Cum de-ai dat peste el? Ce motive a avut să te invite la el acasă? Am văzut din înregistrare că citea niște ziare. Ce ziare citea?

– Cred că pe cele republicane.

– Și atunci de ce le arunca pe foc? Nu-i plăcea ce scriem?

– Nu știu.

– Adresa! Adresa lui spune-ne-o!

– N-o cunosc. Vă jur.

Și aici a început bătaia. Anchetatorul îl lovea cu capul în barbă, cu pumnii-n burtă, cu pantofii în omoplați. Avu impresia că aceștia din urmă i s-au frânt. Îl dureau îngrozitor.

După ce obosi, anchetatorul îi întinse o filă pe care era așternut ceva și-i spuse:

- Semnează aici și ești liber.
- Să plec?
- Nu. Să visezi.
- Ce?
- Ce-ți vom spune noi.

Semnă. Anchetatorul chemă un gardian care-l introduse într-o altă celulă. Aceasta avea o fereștrică cu trei rânduri de zăbrele, două paturi de scândură și obișnuitul hârdău din colț. Ambele paturi erau libere. Se așează pe unul dintre ele. Făcu eforturi să-și amintească adresa care i se cerea. Dar nu reușea. Ni-și amintea nimic: nici localitate, din stradă, nici număr.

Peste aproximativ o oră ușa se deschise și-n celulă intră anchetatorul, îl recunoscă imediat după pumnii zdreliți de la barba lui osoasă. „A venit să mă ancheteze și aici!” își zise speriat și se retrase la capătul celălalt al patului. Anchetatorul s-a așezat pe patul liber fără să-l întrebe ceva. Trecu așa aproape jumătate de oră de tăcere. Abia atunci observă că cel adus avea cămașa deschisă la gât, era fără cravată, fără cureaua cu centură, n-avea șireturi la pantofi și purta sub ochi mai multe vânătăi.

– Sunteți și dumneavoastră deținut ca și mine? bolborosi el cu o satisfacție ascunsă.

– Da. M-au închis, pentru că n-am putut smulge de la tine adresa boșorogului.

– Dar ea nu există.

– Doar eu și cu tine știm că ea nu există. Dar nu și cârmacii noștri. Ei vor s-o afle.

– Ca să-l aresteze?

– Da.

– De ce?

– Ca să-i ia locul Și să facă minuni în numele lui. De la revoluție încoace n-au făcut niciuna. Și poporul vede. În casele lui cerești s-ar putea muta comitetul central al partidului.

– Dar ceea ce am văzut eu e un vis. E doar un vis.

– Noi tocmai dorim să facem visul realitate. Și bătrânul ne va încurca mereu în realizarea intențiilor noastre. Află că zilele trecute Consiliul Revoluționar a emis un mandat de arest pe numele lui. Știi care va fi lucrul cel mai dificil în clipa când îl vom reține?! Să-i dovedim că el nu există. Dar lașul se ascunde. Mai apare pe ici-acolo, ba în visul unui cetățean, ba în visul altuia. Și când să punem mâna pe el, nu știu cum se face că ne scapă. El însă trebuie găsit de urgență. Și pus în slujba poporului, cu tot ce mai poate face – planete, furtuni, precipitații la timp, învieri din morți ale membrilor marcanti ai partidului nostru –, iar dacă refuză să colaboreze, să fie pus la zid, împușcat, lichidat, făcut să dispară odată pentru totdeauna, ca să nu mai reprezinte o stavilă în calea fericirii omenirii, în edificarea viitorului luminos.

– Și cum ați aflat ce-am visat? deveni el curios.

– Avem aparate unice, care pot pătrunde în visul omului, care le pot fotografia, filma, înregistra, scana, transmite de la distanță prin satelit. De când savanții au făcut aceste descoperiri epocale, tot mai multă lume stă de veghe. Toată țara e trează. Iar noi îi avem în evidență pe toți cei care văd vise. Îi monitorizăm. Cetățeanul, dacă se simte supravegheat, e ca și cum s-ar simți protejat, e cu siguranța că nu rămâne singur în fața coșmarului său. Dar noi nu i-l modelăm. Sau, Doamne ferește, să i-l întrerupem. E categoric interzis. La noi e democrație: fiecare visează ce vrea. Aici nu există cenzură ca-n

presă. Dar, o să fiți de acord, un control cât de cât trebuie să existe. Statul e obligat să știe ce visează individul. Și mai ales dacă visele lui nu sunt orientate împotriva orânduirii. Cu toate acestea încă n-am ajuns ca cele pe care le visează omul să fie folosite drept probe contra lui în instanța de judecată. Deși câteodată un coșmar poate fi o dovadă certă că persoana respectivă are probleme grave cu statul, cu semenii, cu sine.

Vorbiră pe întuneric până după miezul nopții. De la anchetator, acum tovarășul lui de celulă, află mai multe lucruri despre nivelul ridicat al investigării viselor, despre realizarea remarcabilă a conexiunilor între creierul tuturor cetățenilor țării, necesare pentru solidarizarea națiunii.

– Unii au considerat decenii la rând experiențele cercetătorilor noștri excentricități de laborator, iată însă că ele au devenit realități. Asistăm, cu alte cuvinte, stimabile deținut, la moartea vieții private. Odată organele de securitate îl supravegheau pe individ doar până își pune capul pe pernă, după care el le scăpa de sub control. Pe când visul e o completare a realității. El o explică. Nu poți fi un cetățean loial statului în viața de zi cu zi, iar în vis – să fii contra lui. Sau nu am dreptate?!

Desigur că avea.

Își aminti de spusele unui opozant al guvernului, care îi șoptise la unul dintre mitingurile organizate de guvernanți: „Nu există nimic mai real ca somnul. Abia acolo putem scăpa de realitate, de evenimente, de atentate, de foame, de noi înșine. Restul e ficțiune!”

Adormiră într-un târziu.

Dar în curând ușa de fier avea să se mai deschidă o dată și un gardian să le ordone:

– Faceți loc pentru încă un deținut!

Atunci auzi vocea vecinului cu care împărțise până atunci celula adresându-i-se celui introdus.

– Tu? Dar tu ce cauți aici?

– M-au arestat și pe mine, pentru că te-am cațit cu blândețe, așa mi s-a spus, și pentru că n-am putut smulge de la tine informația pe care o așteptau...

Își dădu seama că nou-venitul era chiar cel care-l interogase pe anchetatorul său. Anchetatorul anchetatorului.

– Vino, colega, să te culci aici lângă mine. Poți să te învelești cu o bucată din pătura mea, își îndemnă camaradul de investiție, acum de detenție, bărbatul cu care se întreținuse jumătate de noapte.

Auzi cum oaspetele își făcu loc în patul acestuia. Oboseala anchetei, dar în primul rând a ciomăgelii, îl doborî. Pleoapele grele i se lipiră una de alta ca sudate. S-a deșteptat abia în somn.

I se năzări ceva, găsi acel pâlț cu sălcii bătrâne, iată-!, care urma să-l ducă în satul cu case scunde, s-o găsească – repede-repede! – pe Ursa și să-i spună să rămână acolo, să nu se întoarcă, pentru că este căutată, pentru că riscă să fie arestată, anchetată, bătută, închisă. Dar imaginile somnului fugeau de el. Apoi se simți urmărit, cineva îi monitoriza visul, i-l înregistra precum pe cel din noaptea trecută, și atunci făcu un efort disperat să părăsească acea realitate, ca să treacă de urgență în astă-laltă. Se trezi lac de sudoare. În curând auzi cheia răsucindu-se în broasca ușii metalice. Voi să vadă cum arată noul încarcerat împins de gardieni în cameră, dar era prea chinuit, pleoapele și le simțea de plumb, îl dureau umerii fisurați de lovituri, de parcă mutase cu ei câțiva munți dintr-un loc în altul și își birui cu apatie curiozitatea, rămânând cu fața la perete. Șeful escortei îi ordonă noului locatar al camerei:

– Pe patul din dreapta e un singur deținut, patul e pentru doi, te culci lângă el și te strădui să te odihnești, pentru că mâine, îți dai seama, vei avea o zi grea.

S-a dat mai aproape de zid, ca să-i facă loc celui venit, a împins somnoros perna mică, plină cu paie pe care o ținuse la piept ca pe un copil, culcându-și tâmpla doar pe un colț al ei, i-a lăsat și jumătate din pătură ca acela să se poată înveli și, stând cu fața la perete și cu spatele către oaspe, încercă să adoarmă.

Și atunci a simțit, dintr-odată, la omoplați respirația Lui: era ca o briză de primăvară, care face să înflorească ierburile de pe un șes, ciolanele încetaseră să-l mai doară, emana dinspre necunoscut căldura ce-i lipsise în toată viața lui de până atunci, aceasta l-a copleșit brusc de multă bunătate și de milă pentru toți cei care-l loviseră cu pumnii și bocancii, o împăcare deplină îi umplu toată ființa, parcă îi cânta inima, printre gratiile groase răzbi până la el mireasma proaspătă de muguri desfăcuți și o lacrimă de bucurie i se scurse, inexplicabil dispărând în paiele mucezite ale colțului de pernă de sub creștet...

Să l se fi aflat adresa?

Sau – să se fi predat chiar El de bunăvoie, ca să-i pună la locul lor pe cei care se cred mai-marii lumii și să-i răzbune astfel pe închișii cărora li se arată în vise?

Va afla mâine.

Acum se bucura că nu-l mai dor oasele fisurate și că zorii își așezau încet promoroaca de lumină pe cele trei rânduri de zăbrele.

ȚÂNGĂLĂU

Țângălău, așa-i zice toată lumea în mahalaua Moara Roșie. Pentru că –, îmi scapără un chefliu care mi se prezintă Vanghelie, un vecin de-al lui, invidios ca toți vecinii –, atunci când vorbești cu el, tace-tace și-apoi din senin începe să dăngănească ceva cu „țânga-țânga”, purtându-și și mâinile, ca și cum ar avea un țambal în față. Aflase că a cântat cândva pe la petreceri, dar după o ceartă cu cuțite la o nuntă, și-a vândut instrumentul stropit de sânge cu jurământ că altul nu-și mai cumpără.

*„Țângălău-țângălău,
Se te bată Dumnezeu
Cu noroc de-acela rău...”*

cântaseră acum câțiva ani țiganii din Otaci la o cumetrie la care fusese invitat și interlocutorul meu, dar nu știa dacă era despre megieșul lui sau despre altul cu același nume.

Stau la poarta țambalagiului din fața casei cu acoperiș cărămiziu de jumătate de zi și el se preface că nu mă observă. Umblă prin ogradă aruncând ocheade prin părți, parcă ar fi ieșit la furat. Nu mă vede, iar când îl strig, nu mă aude. După o vreme i se lehametește, se apropie de gardul de piatră și mă întreabă:

- Ce-ai uitat?
- Bună ziua!

- Să-mi dai „bună ziua”? Crezi că ai s-o faci tu mai faină¹⁴?! Iese din ogradă și se așază supărat pe banca de pe trotuar:
 - Ai venit după portmoneu? E al tău?
 - Nu.
 - Atunci, ce cauți?
 - Întâmplări.
 - Cauți tu pe dracu', nu întâmplări, când întâmplările sunt cele care de fapt caută omul. Crede-mă, că știu ce zic.
 - De ce-ai venit singur? se mai interesează.
 - Și-a amintit-o pe Oana. Nu se putea să nu și-o amintească.
 - De ce n-ai adus și domnița?
 - E ocupată.
 - Ei hai! Teme-te de noroc, mă preîntâmpină el cu ton prietenesc. Și ce dorești?
 - Țângălău, spune-mi dacă ai iubit vreodată.
 - În clasa întâi, zice el înrăit. Apoi, după o pauză, descifrează:
 - Mă îndrăgostisem de învățătoare. Dar ea mai avea câțiva ani până la pensie. Și-ti dai seama că n-am avut baftă¹⁵.
 - Eu vorbesc serios. Povestește-mi de vreo dragoste de-a ta, Țângălău. Ai avut vreuna imposibilă?...
 - La ce-ți trebuie?
 - Le adun.
- El zâmbește. Devine concentrat. Parcă ar frunzări în gând o carte.
- Apoi se duce în beci și scoate un ulcior cu vin și două mere verzi. Îmi toarnă mie, își toarnă și lui. Comentează:
- O picătură de vin bun are greutatea lunii de pe cer!

¹⁴ frumos, distins, ales, minunat (*pop.*)

¹⁵ șansă, noroc (*arg.*)

După ce-și bea paharul și-și mai umple unul, devine brusc alt om. Nu-l mai recunosc. E vorbăreț și prietenos.

– Scoate-ți un caiet, un condei și conspectează ce-am să-ți spun, mă îndeamnă el. Poți pune și într-o carte mandravela¹⁶, cu condiția să fie acolo și numele meu. Țângălău sau dom' Țângălău, vezi cum îți vine mai bine. Dar, te rog, nu uita.

Se uită absent în lungul străzii și începe să povestească.

Vorbește, fără să-i pese dacă îl ascult sau ba. Seamănă cu un car blindat care o ia de-a dreptul peste păpușiști.

– Pe mine mă cheamă Țângălău. Acesta e numele meu. Eu, măi vere, m-am amoretat¹⁷ cu adevărat în ziua când am fost arestat, începe el povestea.

– Te-au arestat? Pentru ce?!

ISTORIA UNEI PRIVIRI

*O taină pe care rar cine o dezleagă:
privirea unie femei.*

Hoțul de buzunare mi se destăinuie, ca și cum ar vorbi cu sine:

– Orașul nostru e plin de cerșetori.

¹⁶ poveste, povestire (arg.)

¹⁷ îndrăgostit (arg.)

Toți cerșesc.

Numai că cerșetorii sunt diferiți.

Dacă cerșetorii fără cravată cer un leu, cei cu cravată cerșesc de la o sută de lei în sus.

În seara aceea mi-am pus cravata și am ieșit la cerșit:

– Hai dă o mie! Hai dă o mie!

Dar lumea e săracă. Nimeni nu dă cât ceri.

Așa mi-au spus din lanterne¹⁸ și alți camarazi de meserie, care ieșiseră la aeriseală¹⁹ în centru.

În târgul nostru oamenii cu cravată se respectă reciproc și se salută cu gesturi abia schițate, văzute doar de ei.

Un magistru²⁰ mi-a făcut semn că mă așteaptă un om milos pe Strada Întunecoasă, cum îi spunem noi unei ulicioare căreia, de când e ea, lumea bună îi sparge toate becurile.

Se întunecase. Minunea lumii, măi fraților –, mi s-a adresat Țângălău, ca și cum eram acolo pe bancă mai mulți –, e întunericul. Întunericul e părtașul celor săraci, de care ei trebuie să se bucure. Ca să poată muta banii dintr-un buzunar în altul și curcanul dintr-o curte în cealaltă. Eu simt întunericul, atunci când se lasă, cu ajutorul auzului. Acesta vine susurând tăcut ca o apă... Sau ca o nădejde...

Aici interlocutorul meu soarbe mai mult cu nările vinul ce stă în paharul din fața lui și îmi zice visător:

– Se lasă întunericul... E vremea să ne trezim... E vremea noastră... Vremea împlinirilor...

Se întoarce apoi cu fața spre mine și, cu o doză de mirare în priviri, ca și cum mă descoperi lângă el abia atunci, îmi spune cu solemnitate în voce:

¹⁸ ochi (*arg.*).

¹⁹ la furat (*arg.*).

²⁰ hoț, escroc inteligent, mai învățat decât ceilalți din tagma lui (*arg.*).

– Mai află de la mine că deșteptii nu umblă în haită. Ei se plimbă câte unul. În acel început de noapte pe strada noastră fără becuri l-am întâlnit pe acel cordaci²¹, un prieten pe care nu-l cunoșteam. Îi zic: „Lovește-mă cu o țigară!” Dar el nu era fumător. Atunci îl rog să mă împrumute cu niște biștari²². Bulangiu²³ a scos imediat portmoneta²⁴ și mă întreabă: „Cu câți?”. Eu, om cu maniere alese, îi spun: „Dă-i încoace pe toți. Las’ că-i număr eu acasă și-ți întorc restul.” Ne-am luat rămas-bun ca doi părtași de taine sfinte, dintre care unul era luda.

„Fă-mă să-mi fie dor de tine”, i-am cardit²⁵ eu politicos la despărțire. „Te-am pupat pe portofel!” și dusu-m-am în drumul meu, iar el într-al lui să nu ne-apuice ploaia²⁶. Dacă te simți cu musca pe căciulă, fugi cu pianul, că se varsă clapele! Ceea ce nu se referea deloc la mine. Dar clientul²⁷, în loc să plece acasă să se culce, că era oră târzie, s-a dus cu hau-hau²⁸ la cuțulani²⁹.

Eu tocmai intrasem într-o bibliotecă³⁰ plină cu albinari³¹, am luat un calmant³² și când să plătesc udătura³³, cârțițele³⁴ m-au dibuit³⁵ cu mâna în portofelul pe care duduleanu³⁶ îl uitase la mine.

²¹ mascul, fante de mahala (*arg.*).

²² bani (*arg.*).

²³ om de nimic, șmecher, pervers (*arg.*).

²⁴ portmoneu (*arg.*).

²⁵ i-am vorbit (*arg.*).

²⁶ să nu vină poliția (*arg.*).

²⁷ victima unui hoț (*arg.*).

²⁸ a informa organele de poliție (*arg.*).

²⁹ polițiști (*arg.*).

³⁰ cârciumă (*arg.*).

³¹ muncitori (*arg.*).

³² băutură alcoolică (*arg.*).

³³ consumație, băutură spirtoasă (*arg.*).

³⁴ polițiștii (*arg.*).

³⁵ aflat, găsit (*arg.*).

³⁶ ins grăsuț, dolofan (*arg.*).

Îl păstram ca să-l întorc. „Am pus biștarii³⁷ în purcelul³⁸ lui, că era gol când mi l-a lăsat să-l păstrez până la o nouă întâlnire”, încercam eu să le explic. Dar știi că sticleții³⁹ sunt tari de cap. Nu pricepeau. Și m-au dus la circă⁴⁰. Acolo circ. Voiau cu tot dinadinsul să-mi bage mortul în casă. „Arată cum ai pus banii tăi în portmoneul lui.” Nu credeau. „Pot să vă arăt cum i-am scos, că la pus omul pune fără martori, vede numai Dumnezeu din cer.” Le lămuresc hahalerelor⁴¹ că sunt om cinstit și că la viața mea n-am ciordit⁴² niciun capăt de ață, că eu sunt milostiv de felul meu, iar amicul e om sărac și scoarța⁴³ i-am luat-o cu împrumut ca să-i pun niște parai⁴⁴ în ea.

– Deci tu nu știi nimic!

– Ba știu!

– Ce știi?

– Că nu știu nimic.

Așa discutam noi, ca niște oameni deștepți, până a apărut ea. Cine e ea?!

Anchetatoarea.

A intrat și m-a țintuit cu o privire îndârjită, deznădăjduită, nemiloasă, din cele care pot străpunge, precum un ac, libelula ieșită din ou, imobilizând-o.

Și atunci, da, atunci, am făcut o greșală fatală: m-am uitat în ochii ei. Parcă mă electrocutase. Nu mă puteam desprinde de privirile ei prăpăstioase, ca un om care pune mâna pe un cablu dezgolit.

³⁷ banii (*arg.*).

³⁸ portmoneu (*arg.*).

³⁹ polițiștii (*arg.*).

⁴⁰ secție de poliție (*arg.*).

⁴¹ pușlamale (*fam.*).

⁴² a fura (mărunțișuri), a șterpeli (*arg.*).

⁴³ portmoneu (*arg.*).

⁴⁴ bani (*arg.*).

Aruncătoarele⁴⁵ ei m-au scuturat atât de năprasnic, încât mi-au căzut cu zgomot la podea niște chei pe care le aveam în buzunar cu tot cu portmoneul luat cu împrumut.

Ce culori aveau? Erau, măi neamule, de culoarea păcurii în-cinse, cea din cămărilor iadului, în care fierb păcătoșii, iar eu alunecasem ca un nătâng în cazanele lor, din care am simțit chiar atunci că nu voi avea scăpare. „Închide-ți dracului obloanele^{46!}”, așa fi vrut să-i strig, dacă așa fi putut deschide gura.

Dar era târziu, ea mă înțepase deja cu privirea. Și nu m-am putut feri. Nici n-am avut cum s-o fac. Ca două șișuri⁴⁷ lungi, care se sprijină unul în mânerul celuilalt, așa ne uitam noi unul în ochii altuia!

Acea privire a durat câteva secunde.

Dar mi-ar trebui să aștern câteva cărți groase și tot n-aș putea să o descriu până la capăt.

Era flacăra amestecată cu gheață și fulger crăpând în două aisbergul care alerga spre „Titanic”, era cremene rece și lavă fierbinte, ușă neînduplecată de temniță și altar preaslăvit de biserică...

Până la urmă ea a fost mai tare.

După ce m-a sfredelit până în creierele creierilor, eu am coborât ocheanele⁴⁸ în jos.

M-am predat!

Ca un soldat cu sabia ruptă, căruia nu-i rămâne decât să înțeleagă că a pierdut bătălia.

Când, peste o clipeală, după ce a trecut cutremurul, mi-am revenit și am tras din nou cu oblonul⁴⁹, ce crezi că am văzut?

⁴⁵ ochi (*arg.*).

⁴⁶ ochi (*arg.*).

⁴⁷ cuțite (*arg.*).

⁴⁸ ochii (*arg.*).

⁴⁹ a se uita, a privi (*arg.*).

Raiul încins de pălălaiele iadului și pieirea mea. Da, da! Pentru că de acolo mi se trag toate, moșule!

Atunci, văzându-mă fără apărare, ea mi-a pus prima întrebare:

– Ce?

Am analizat câteva secunde chestiunea, ca la școală, și am îngăimat:

– Ce „ce”?

– Nu mă ce-ce-i! s-a enervat ea. Ești un infractor!

Nu înțelesesem deloc ce gângurise:

– Ce-s? Ce-s?

– Nu mă ce-se-i! strigă bucățica⁵⁰ și mai tare. Răspunde la întrebare...

– La care?

– Spune în ce taraf⁵¹ cânti?

– În niciunul.

– Mă, tu ești trombonist⁵²! a strigat ea plină de sine. Spune atunci ce căutai pe Strada Întunecoasă și nu stăteai acasă? a prins ea să vorbească în versuri.

– Eu?! am ales, văzând că ea o face pe proasta, s-o fac și eu pe prostul.

– D-apoi cine? Vanghelie...

Asta era porecla unui mahalagiu veșnic chercheliu, care chiar în ajun mi se plânsese:

– Am mari probleme cu alcoolul.

– Dar ce s-a întâmplat?

– Mi s-a terminat!

Imediat mi-am amintit întâmplarea și am început să râd. M-am scufundat din nou în ochii ei, ca într-o mlaștină care te

⁵⁰ femeie frumoasă, atrăgătoare (*arg.*).

⁵¹ gașcă de hoți (*arg.*).

⁵² mincinos (*arg.*).

trage la fund, și atunci, ca să mă salvez, mi-am zis să fiu sincer, ca sub patrafirul popii.

– Pe dracu', iată ce căutam!

Mă amețise vampa.⁵³ Mi-a căzut cu tronc la inimă de la prima vedere. Era frumoasă rău. Mirosea a cherestea. Și a lac în care a căzut așchie de meteorit.

Și, în loc să-mi trag fermoarul⁵⁴, fraierul⁵⁵ de mine, pentru ca să-i fac plăcere, m-am spovedit⁵⁶ ca la biserică și am recunoscut tot ce n-am făcut.

– Tu ai furat curcile urcate în salcâm? m-a mai întrebat ochioasa.

– Eu, ziceam. Și zâmbeam cu gura până la urechi.

– Tu l-ai snopit pe Grasu'?

– Eu, mă grăbeam să-i rezolv problema, deși habar n-aveam cine e Grasu.

– Tu, bă? mă chestiona tânăruca⁵⁷, iar eu râdeam cu ochii în amortizoarele⁵⁸ ei care se zbăteau îmbelciugate ca doi iezii la legătoare sub veston și mă prefăceam că le știu pe toate ca un internaut⁵⁹:

– Eu! Eu! Eu!

Când m-a otânjit⁶⁰ cu o stachie⁶¹ peste ureche, crezusem că haioasa⁶² vrea să ne jucăm de-a bâza și i-am tras o leapșă⁶³ îndă-

⁵³ femeie irezistibilă (*arg.*).

⁵⁴ a închide gura (*arg.*).

⁵⁵ prost, victimă ușoară (*arg.*).

⁵⁶ a mărturisi (*arg.*).

⁵⁷ tânără fragedă (*arg.*).

⁵⁸ săni (*arg.*).

⁵⁹ persoană pasionată de internet (*fam.*).

⁶⁰ a lovi (*arg.*).

⁶¹ palmă (*reg.*).

⁶² simpatic, distractiv (*arg.*).

⁶³ palmă (*reg.*).

răt. Și-n loc să mă chestioneze drăguț cum mă așteptam: „Poate că ai treabă, și noi te reținem”, fiica ploii⁶⁴ a chemat deîndată niște ghiolbani⁶⁵ gradați, care m-au pus chiar acolo pe loc căpăstrul⁶⁶ și m-au trimis pentru dou’j de ani la dubit⁶⁷.

Dou’j de ani, fărșuitul⁶⁸ de mine, m-am tot gândit la ea. Nu-mi ieșeau din cap ochii ei. Parcă mă vrăjise, vagaboanda⁶⁹. Mi-a intrat în sânge. O visam și noaptea, și ziua. Nu știam decât că o cheamă Zvetlana. Pe toți cei anchetati de ea și ajunși la ferma de stat⁷⁰ îi descoseam cum arată, dacă ochii i-s la fel de scânteietori, gata să omoare cu ei, dacă buzele i-s de petale de trandafir cum i le știam, și tot așa. Pierdusem orice rușine și cred că îmi pierdusem și mințile. Zvetlana devenise însăși existența mea. Mă gândeam la ea și eram fericit. Deși fițele⁷¹ ei îmi ieșiseră pe ochi.

Plănuisem în câteva rânduri s-o șupuresc⁷² din colivie⁷³ și cântam și eu, în corul închisorii, cu Delicatu’ , cunoscutul trișor la cărți, care evadase ori de câte ori i se făcuse dor de amanta lui:

*„Eu te iubeam atât de tare
c-am vrut să fug de la-nchisoare,
Hai, hai și iară hai!
Pentru tine, cea ca sfinții,
Eu să prind glonții cu dinții,
Hai, Hai!*

⁶⁴ proasta (*arg.*).

⁶⁵ Bădărani, mitocani (*reg.*).

⁶⁶ m-au arestat (*arg.*).

⁶⁷ la închisoare (*arg.*).

⁶⁸ păcălit, victimă a unei farse (*arg.*).

⁶⁹ prostituată (*arg.*).

⁷⁰ închisoare (*arg.*).

⁷¹ capricii (*pop.*).

⁷² a se strecura, a se furișa (*pop.*).

⁷³ închisoare, penitenciar (*arg.*).

*Că am s-o șterg și din rai
Pentru părul tău bălai.
Hai, hai și iară hai,
Dorule, că milă n-ai!”*

Voiam numai s-o văd stând în canțelarie și să mă mai uit o dată în ochii ei, ce ochi!, adânci ca hrubele în care îmi ispășisem pedeapsa. În vremea când cloceam⁷⁴ s-o șterg, săpând un tunel pe sub lacul Valea Morilor, îmi cânta bufnița în fiecare noapte pe acoperișul universității⁷⁵. Unii ziceau că le cântă lor, dar eu știam că-mi cântă mie.

*Taci, buho, nu mai cânta,
Că și eu te-oi blestema
S-o mierlești⁷⁶ la moartea mea.*

O amenințam printre zăbrele și strigam să audă și santinela din turn: „Mucles!”⁷⁷

Nu încurca ploile! Nu încâlci vânturile!

Că ce e al meu e pus deoparte!

Așa mă răzgândeam de fiecare dată la vreme. Știam de grația care m-ar fi simțit săpând precum cârțița pământul, ca să-mi mai adauge niște ani la mititica⁷⁸ și amin⁷⁹, să n-o mai văd pe Zvetlana mea niciodată.

I-am scris și o scrisoare de o mie de pagini. Pe nouă sute dintre ele îi descriam privirea. Dar nu i-am trimis-o niciodată. De

⁷⁴ a plănui (*arg.*).

⁷⁵ închisoare (*arg.*).

⁷⁶ a muri (*arg.*).

⁷⁷ taci! (*arg.*).

⁷⁸ închisoare (*arg.*).

⁷⁹ s-a terminat (*arg.*).

teamă că o va citi. Chibzuisem așa: ca să scrii o epistolie de o mie de pagini ai nevoie de o viață, dar de câte vieți ar avea nevoie bubulina⁸⁰ ca să o citească, ca s-o înțeleagă și să-mi răspundă? Și eu tocmai asta i-o mangleam⁸¹ în postu-scriptumu' ⁸² pe care l-am adăugat la propunerea unui camarad de fund al vasului⁸³:

„Aștept răspunsul
Ca oile tunsul!”

Iar în rătăciul⁸⁴ meu aproape fiecare propoziție se încheia cu un semn de întrebare (?) sau cu un altul de mirare (!). Și mi s-a făcut milă de timpul ei – trebuia să-și părăsească slujba, ca să se ocupe numai de corespondența cu mine și i-am dăruit-o unui mahăr⁸⁵ ca s-o trimită el ibovnicei lui.

Așa mi-am făcut facultatea după gratii. Libertatea acolo se învață. Și dragostea și se arată altfel. Când între tine și femeia vieții tale – iar Zvetlana asta era pentru mine! – stau ziduri, zăbrele, paznici, scrisori netrimise și neprimite...

Când am absolvit școala superioară⁸⁶ și am ieșit de la preală⁸⁷, după dou'j de ani – prost, cu mult mai prost decât atunci când intrasem, slab, deșelat, istovit –, înainte de a o căuta am hotărât să-mi găsesc un loc de lucru. Dar în orașul nostru n-am putut să mă năimesc decât gropar la cimitir. Mi s-a promis și ceva salariu către sfârșitul lunii. Dar, mi-a spus

⁸⁰ iubită, amantă (*arg.*).

⁸¹ a cere (*arg.*).

⁸² post-scriptum (*pop.*).

⁸³ închisoare (*arg.*).

⁸⁴ răvaș mare (*arg.*).

⁸⁵ escroc important (*arg.*).

⁸⁶ închisoare (*arg.*).

⁸⁷ închisoare (*arg.*).

directorul: ai în schimb flori câte dorești și ai voie să duci și acasă.

Am găsit-o ușor pe Zvetlana. Se afla în aceeași cantoră⁸⁸. Când am intrat cu un buchet mare de trandafiri roșii, care abia încăpuse pe ușă, ea a făcut niște ochi mari cât cepele, s-a uitat la mine cu aceeași priveală⁸⁹ crâncenă de vrăjitoare urcată pe lemnele unui rug, dar n-a întrebat nimic.

Nici eu nu i-am spus nimic. Am lăsat buchetoii pe masă și am ieșit.

A doua zi am venit din nou.

Și așa timp de o lună. În fiecare seară îi umpleam cabinetul cu flori. Îi aduceam smocuri mari strânse de pe morminte proaspete. Iar ea le așeza în văscioare, în amfore, în ulcioare, în borcane, în căldări. Nu se vedea dintre magnolii, orhidee, leandri și roze. Credea că mă cheltui. Nu ne rostisem timp de o lună niciun text. Până într-o seară când îmbătându-mă cu ciracii mei – niște cașcarii⁹⁰ neîntârcați – fără să-mi dau seama, i-am adus o coroană, care-mi plăcuse nemaîncotopenit⁹¹, cu tot cu panglică pe ea. Când am intrat pe ușă s-a bucurat, dar când a citit din mers cordica, doamne, doamne!, ce-am avut! Cât pe ce coroana mortuară, spartă de capul meu, n-a ajuns să-mi stea pe piept!

Ehei, moșule! Plimbă ursu', că ruginește lanțul. Când am vrut în grabă mare să închid ușa de partea cealaltă, m-a ajuns din urmă, m-a apucat de mânecă, m-a țintuit cu binoclurile⁹² ei de Vifor-Negru și m-a întrebat calm:

– Cine ești?

⁸⁸ birou (*reg.*).

⁸⁹ privire (*reg.*).

⁹⁰ care imită vorbirea și felul de a fi al etniei țigănești, fără însă să aparțină acesteia (*arg.*).

⁹¹ enorm (*arg.*).

⁹² ochi (*arg.*).

Mă uitase.

– Nu cine sunt, dar ce sunt?

– Ce ești?

– Un subiect de telenovelă.

Și i-am povestit cum în toți cei dou'j de ani mă gândisem numai și numai la ea. Îi arătasem umerii, brațele și călcâiele, undemi tatuasem numele *Zvetlana* și poezii cu jurământul că n-am s-o uit nici în mormânt, nici cât oi trăi pe pământ. Că o iubesc mai mult ca libertatea (cum citisem în scrisoarea unui ortac de zdup) și o cer în căsătorie.

Ea s-a speriat. Și-a stupit în sân și a căzut ca o icoană din cui, îngenunchind înaintea mea:

– Lasă-mă să te pleznesc, mă imploră ea atunci, cu lacrimi în ochi. Ca să vezi de ce-i în stare o femeie care se știe iubită.

Apoi, cum visasem dou'j de ani să ne jucăm de-a bâza, și mi-am aplecat obrazul mai aproape de leapșa⁹³ ei, iar dânsa m-a ars de-am văzut stele verzi, brusc s-a ridicat și cu mâinile tremurânde a scos din poșeta ei un pistol pe care l-a pus pe masă. Atunci mi-a destăinuit:

– Mie timp de dou'j de ani și o lună de zile (așa am aflat că atunci, demult, fusesem primul ei anchetat) nimeni nu mi-a făcut o atare mărturisire: numai de cele cu furturi, cu băți, cu crime am avut parte.

Și a plâns.

Când am întrebat-o, pentru că dormisem până atunci printre racle și trebuia să rezolv și această problemă:

– Ești de acord să fii soția mea? biroul ei s-a umplut inexplicabil, ca de-un fum, cu valuri mlădioase de țânțari.

– O să-ți pară rău, m-a preîntâmpinat cadra⁹⁴ și a fost de acord.

⁹³ palmă (*arg.*).

⁹⁴ femeie (*arg.*).

Apoi a scris ceva pe o foiță:

– Vino la adresa asta...

Când s-a înserat m-am dus la ea: o casă înconjurată din patru părți de semafoare și de niciun drum. M-a servit dintr-o sticlă de șampanie.

După ce-am mai băut una și mi-am zis, admirându-i prin străvezimea unei cupe de Bohemia ochii negri ca noaptea Cabi-riei: pentru o femeie ca asta merită să te dai gol de-a berbelea-cul printr-un câmp de sârmă ghimpată, ea mi-a pus pistolul la tâmplă și m-a întrebat:

– Mă iubești?

– Da, i-am spus eu sincer.

– Bine, a zis ea, și a dat pistolul în jos. Ai noroc. Dacă m-ai fi mințit, ți-aș fi bortelit căpățâna.

Apoi, dintr-odată, ca atinsă de febră, flămândă de dragos-te, a prins să mă mângâie înfrigurat, să mă sărute, să-mi muște buzele, să mă dezbrace de rufele mele care miroseau a mort, iar când am rămas în haina pe care o purtase Adam în rai și simțeam cum jocul devine penal, i-am dat cu delicatețe mâinile străvezii la o parte și i-am mărturisit:

– Știu că dorești să ne iubim. Vreau și eu. Timp de dou' j de ani numai la asta m-am gândit. Dar, crede-mă, nu s-a atins încă nimeni de mine, mi-am păstrat neprihănirea pentru tine, Zvetlana. Iar eu am principiile mele: vom face dragoste numai după ce ne căsătorim.

Ea a rămas trăsnită. N-auzise încă așa ceva de la un bărbat. Dar mie ce-mi păsa?! Eu eram încă gogo⁹⁵ și nu puteam să-mi dăruiesc virginitatea fără acte în regulă.

Fufei i-a plăcut ce i-am spus. Ce-a făcut ea în zilele care au urmat? Și-a pus imediat creierii pe bigudiuri și mai întâi m-a

⁹⁵ virgin (*arg.*).

controlat la poligraf, cel la care își cerceta infractorii, dacă o iubesc.

Aparatul repetase cu sculele ceea ce eu spuseseam cu buzele. Apoi m-a târât dintr-o ascultare⁹⁶ în alta, m-a pus să dau explicații lungi, un fel de epistole de dragoste (cum?, când?, de când?, până când?, de ce?), să ofer detalii. A procitit⁹⁷ și vreo câțiva ciraci cu care mi-am făcut „studiile”, i-a fiert îndelung încât aceia nu știau dacă pe ei vrea să-i înfunde alivanca⁹⁸ sau pe mine.

După o săptămână de verificări, a trimis doi răcani⁹⁹ din escortă să mă însoțească din stradă, unde o așteptam, până în cantora ei.

Le-a spus militarilor să iasă, s-a uitat la mine cu ochii ei scăpărători și m-a anunțat cu o voce gravă, parcă pronunța o sentință:

– Acum te cred. Ai spus adevărul.

Și a zâmbit.

Of, mai bine mă plesnea.

Atunci mi-a mărturisit că nu a surâs, nu a zâmbit și nu a râs niciodată în viață.

– Medicii îmi spun că din cauza paraliziei mușchilor feței. Dar numai eu știu că pricina este cu totul alta. Pentru că nu am avut până acum niciun motiv să mă bucur. Acesta este întâiul. De aceea par mereu aspră, sobră, gravă. Dar numai par. Pentru că mai degrabă sunt bolnavă. Bolnavă de tristețe. Tu n-ai să mă înțelegi niciodată. Fiindcă oamenii sănătoși sunt incapabili să-i înțeleagă pe cei aflați în suferință.

⁹⁶ audiere (*arg.*).

⁹⁷ a interoga (*arg.*).

⁹⁸ femeie atrăgătoare (*arg.*).

⁹⁹ soldați (*depr.*).

Observasem încă din acea primă zi care fusese numai a noastră: atunci când e serioasă, supărată, furioasă, Zvetlana seamănă cu o zeiță. Dar când zâmbește, devine altcineva, are un zâmbet crispat, nasol¹⁰⁰, deprimant... Mi-a spus că în alt fel nu știe să surâdă. O rugam de fiecare dată când ne întâlneam să nu zâmbească, dar, cum mă vedea, ea prindea a se jimba¹⁰¹ de făcea să mă sperii...

Dacă băgam de seamă că buzele se pregătesc să se ducă spre urechi, eu îi propuneam pe dată să ne jucăm „de-a bâza”. Dar numai ea dădea cu lopata¹⁰². Pentru că, deși eram doar noi doi, niciodată nu ghiceam cu care scatoalcă¹⁰³ mă va trosni: cu dreapta sau cu stânga.

M-a mardit¹⁰⁴ chiar în întâia noastră seară după ce ne-am înregistrat căsătoria. Asta era plăcerea ei. Zvetlana crede că respectul se impune cu forța, iar o femeie trebuie respectată. S-a îndrăgostit de mine în lunile care au urmat, pentru că știam să-i primesc loviturile cu demnitate și nu mă feream ca alți anchetați. Mi-a spus că eu am fost primul ei bărbat și tot atunci a jurat că va fi ultima mea femeie.

Când am primit întâiul salariu, m-am dus la piață și i-am cumpărat un buchet mare de flori artificiale: acelea nu se veștejesc niciodată. Când i le-am adus acasă, ea și-a scufundat fața în el, a tras adânc în piept mirosul lui de plasmagenă, a lăcrimat, apoi mi l-a întors cu rugămintea să nu-i mai dăruiesc niciodată flori, pentru că, mi-a spus zâna, toate florile din lume miros a mort.

¹⁰⁰ răutăcios (*arg.*).

¹⁰¹ a surâde, a zâmbi (*pop.*).

¹⁰² palma (*arg.*).

¹⁰³ palmă (*arg.*).

¹⁰⁴ a bate, a lovi (*arg.*).

Aveam probleme și cu colegii de osteneală, care după fiecare înmormântare se mardeau¹⁰⁵ înde ei, apoi, cu toții mă căfteau¹⁰⁶ pe mine. Niciunul nu-și avea toate țiglele pe casă¹⁰⁷.

După ce dădeam și eu ca orbul în dreapta și-n stânga, de lăsam tot taraful¹⁰⁸ lat la pământ, îmi scuturam din chică țărâna de pe morminte și – cunoști leacul cu guma? – șterge-o: știam că mă așteaptă Zvetlana.

Trăiam drama războinicului care – rănit, schilodit, istovit de lupte – se retrage în propria cetate și-acolo dă de alți duj' mani, care din aliați i s-au preschimbat în potrivnici, în cârtitori, în ciomăgari¹⁰⁹.

Așa mă simțeam eu când, hărțuit de ghiolbani¹¹⁰, mă refugiam în căsulia mea, unde războiul era și mai mare. Niciodată nu mă întreaba de ce am vânătăi, scrântituri, zgârieturi și de ce-mi curge borșul¹¹¹ pe nas. Șulfa¹¹² mă rănea cu privirea ei nemiloasă, apoi mă ciordea¹¹³ și ea și mă alunga în ploaie sau în frig. Să stau cu câinii și cu pisicile. Deși dacă i-aș altoi¹¹⁴ una, cum știu eu, i-ar dispărea pe vecie piuitul..

– De ce n-o părăsești? îl întreb.

– Păi nu ți-am spus? Pentru că o iubesc. Crezi că mai pot pleca? Ba! Sunt amoretat în draci. Parcă aș fi cuprins de amocuri¹¹⁵.

¹⁰⁵ a se bate, a se lovi (*arg.*).

¹⁰⁶ a bate (*fam.*).

¹⁰⁷ sănătate mintală (*arg.*).

¹⁰⁸ gașcă (*arg.*).

¹⁰⁹ bătăuși (*fam.*).

¹¹⁰ bādărani, mitocani (*reg.*).

¹¹¹ sânge (*arg.*).

¹¹² femeie șireată, vicleană (*arg.*).

¹¹³ a bate (*arg.*).

¹¹⁴ a trage (*arg.*).

¹¹⁵ boală mintală de origine tropicală, provocată de abuzul de droguri, care se manifestă prin atitudini agresive (*arg.*).

Și ea știe asta. Când mă zdrobește cu pumnii ei de boxer peste cap, mă imploră cu lacrimi în ochii de vampir, din cauza cărora mi s-a dat toată viața peste cap, s-o las. Și eu nu pot. Pentru că mor cu ea, și mor fără ea.

– Și acum?

– Mi-a cumpărat această casă în care s-o aștept. Și ea ori de câte ori are poftă să se bată, că acum nu are dreptul să bușească¹¹⁶ reținuții, vine aici și mă croiește¹¹⁷ până leșin. Și eu recunosc toate cacealmalele¹¹⁸ și toate infracțiunile care au loc în oraș și de care habar n-am. „Tu ai spart dugheana cu bijuterii?” mă întreabă și-mi arde o ștearsă¹¹⁹ de-mi scapără fața. „Eu”, zic. „Tu ai ciordit¹²⁰?”, „Eu”, „Tu ai crăciunit¹²¹?”, „Eu”, „Tu?”, „Eu! Eu! Eu!”. Așa știe ea să mențină cadența. Apoi mă spală de mucii de pe față și mă iubește.

La sfârșit, ca o concluzie la povestirea sa, Țângălău îmi spune:

– Află: cel mai mare noroc al unui bărbat e femeia. Celelalte noroace sunt năzăriri. Vin și se duc. Iar femeia rămâne. Cu condiția să n-o iubești prea mult, fără măsură. Cum fac eu. Că se destrăbălează. Și-l caută pe dracu'. Și nu se lasă până nu dă de el sau de vreo rudă de-a lui.

O lună neagră, cu noroi prelingându-se pe marginile ei, care cade în picuri mari în iarba de la periferii, iese din bahnă.

– E târziu, îmi zice Țângălău. Hai pleacă. Pentru că acuși trebuie să-mi apară cadâna¹²². Ca să-mi răvășească și-n astă-seară sufletul cu ochii ei aprigi, cei mai îngerești și cei mai drăcești din

¹¹⁶ a bate (*arg.*).

¹¹⁷ a bate (*arg.*).

¹¹⁸ înșelăciune (*arg.*).

¹¹⁹ palmă (*arg.*).

¹²⁰ a fura (*arg.*).

¹²¹ a viola (*arg.*).

¹²² iubită (*pop.*).

toți câți există în cer și pe pământ.

Țângălău se uită în lungul drumului cu privire de animal credincios.

Îmi iau rămas-bun de la el și când mă uit înapoi spre casa mică din mijlocul curții, de la câteva zeci de metri ea mi se pare că seamănă a casă de toleranță și a biserică în același timp. E casa lui Țângălău, bărbatul implicat într-o iubire imposibilă.

PAHOMIE

Zăbovesc la mănăstirea din mijlocul codrilor. Aici ne oprisem cu Oana într-o zi cu mult soare, ca să ne potolim setea la un izvor.

Un prieten răspopit mi-a spus înainte de a reveni în această „pustietate”:

– Totdeauna se va găsi la o sfântă mănăstire vreun cuvios care să vrea să se mărturisească. Vânează-l, adu-l sub patrafir, fă-l să-și deschidă băierile sufletului.

De unde să găsec un patrafir? Și cum să aflu cuviosul?

După o zi de ședere l-am depistat: iată-!

Cred că e el, „cuviosul”.

Pahomie e călugăr nici tânăr, nici bătrân, care i se adresează unui moșneag ce abia dacă poate merge prin curtea mănăstirească: „Fiule!”

Bătrânul îi răspunde:

– Sărut dreapta, tată!

Buna-cuviință se învață toată viața.

Dragostea se învață și ea.

Ca și ura.

Ca și indiferența.

M-am împrietenit cu preacuviosul Pahomie. Îl ajut să adune știuleții din câmp. Către seară îmi iau inima-n dinți.

– Bindecuvântează, părinte!

– Domnul fie cu tine!

– Aș vrea să te rog, spoveditorule, să-mi spui ce crezi despre iubirile imposibile.

- Toate iubirile sunt imposibile.
- Și cea față de Tatăl și Fiul?
- Acea este cea mai grea.
- Iartă-mi îndrăzneala, preacuvioase. Ai cunoscut, la viața dumitale și altfel de dragoste afară de cea pentru Mântuitor și Tatăl Ceresc?!
- E cea mai minunată iubire, dacă nu trece prin păcat.
- Dar dacă trece?
- Nu mai e dragoste, ci suferință.

IUNIA

– *Tu știi ce-am visat de când am murit?*

Călugărul, atent, să nu-l audă frunzele, îmi depănă povestea lui de dragoste:

– Avea o frumusețe cumplită, de diavoliță. S-a apropiat într-o zi și mi-a spus: „Părinte, cunosc ce mare povară e fecioria. Știu după mine. Vreau să te ajut să scapi de ea”. M-am înspăimântat de ce am auzit și am țipat de frică. „Pleacă de-aici”, i-am strigat. „Eu am să aștept”, mi-a zis dânsa blând. Am zăbovit să treacă postul cel mare ca să-i răspund. Apoi am îngăduit să mai treacă niște posturi. Era iunie, sângele începuse să fiarbă în mine ca laptele pe foc. I-am zis să vină într-o zi de marți la biserică. Atunci m-am uitat în ochii ei și am simțit cum cad într-o prăpastie fără fund.

Ca să nu intru în ispită năprasnică, am scos-o din mănăstire. Apoi, ca să mai micșorez din păcatul ce mă făcuse ostatic,

am scos-o și din curtea mânăstirii. Am mers prin pădure cu ea, până s-au terminat toate cărările. Sub un stejar bătrân am așezat-o pe un colț al rasei și am sărutat-o cu buzele spuzite de arșița dragostei. Mă voiam cât mai curând eliberat de povara grea a castității. Când se sprijini cu sfârcurile îmbo-bocite de pieptul meu, am simțit cum acelea au străbătut, ca un fier roșu, pâna sutanei și mi-au ars pielea, încât am urlat de durere. Când m-a prăvălit pe spate, m-am gândit la pedeapsa cea veșnică, am vrut să mă smulg din îmbrățișarea ei, dar atunci, of, păcatele mele, mi-a cântat cucul din față și m-am gândit că până la judecata de apoi mai am timp suficient ca să mă pocăiesc, ca să mă rog mereu-mereu-mereu, până-mi va ierta Cel de Sus păcatul cel mare, pe care încă nu-l făcusem, dar care era cu mine. În clipele următoare parcă mă aflam pe o mână pe care fugeam de scăpăra pământul ca să nu mă mănânce lupii. În goana mea nebună nu mă agățam de crengi, ci de nori și de stele. Parcă zburam cu ea prin cer, și îngerii se dădeau la o parte, mirați de ce văd. Apoi, de acolo de sus, din înălțimile pe care le dovedisem, m-am prăbușit ca un trăsnet. Și am urlat de bucurie, încât s-au învăluit toate văile și toate dealurile și, departe, sfântă mânăstire a tresărit din temelii. Pe urmă, când m-am trezit, parcă eram pe o năsălie și, când m-a sărutat cu buzele ei veștejite, ca și cum mușcasem dintr-o prescură mucegăită. Am închis ochii să dispară. Și ea, și pădurea cea verde. Și mi-am astupat urechile să nu mai aud cucul care-mi mai cânta din față. Am rămas acolo sub stejar toată noaptea, iar dânsa m-a căutat și nu m-a mai găsit. Am plâns până dimineața, am bătut metanii și am spus fragmente de rugăciuni copacilor și buruienilor, pentru că Dumnezeu se îndepărtase prea mult și era prea departe ca să mă mai audă. Când m-am întors la

mănăstire, răvășit și fără de mine, starețul bătrân m-a așezat pe pat, mi-a pus mâna pe creștet, a plâns îngenunchat în fața mea și a spus celorlalți frați: „Să ne rugăm cu toții toată săptămâna aceasta pentru fratele nostru, că adâncă e groapa în care a căzut, și mare e durerea care-l macină”.

După o săptămână îmi mai trecuse din necazul cel neogoit. Mergeam doar cu ochii în pământ și mă împiedicam de fiecare fir de iarbă. „Doamne, Doamne,” ziceam. Doar atât. Și nu știam cum să continui rugăciunea.

Apoi, ca într-o autoflagelare, într-o zi m-am pornit pe fu-riș către stejar precum un asasin către locul crimei, crezând că am s-o mai găsesc acolo pe acea femeie care-mi furase fe-cioria și pacea. Fugeam de-mi scăpărau călcâiele, deși în jur turna cu găleata. Alergam printre tunete și fulgere, cu gândul că acestea m-or trăsni și odată cu făptura mea vor scrumui și păcatul din mine.

Dar ea nu era acolo. Îmi lăsase doar un arici care stă-tea ghemuit sub niște crengi. I-am scos frunzele dintre ace, I-am strâns la piept și I-am luat cu mine în chilie. Și ne ru-gam împreună. „Doamne, Doamne, dă-mi mie tot păcatul ei și fă-o înger, și fă-o serafim, și fă-o arhanghel, să te bu-curii și Tu de frumusețea ei”, ziceam și-mi mușcam imediat limba, ca să nu continui blasfemia. Dormeam cu ariciul sub obraz drept pernă și mă înveleam cu frunzele găurite de țepii lui, ca să-mi țină cald.

Când a venit iarna, ariciul, cu ácele lui arse de cuvintele pe care le îngânasem, a ieșit din chilia mea, a intrat în pădurea de stejari și nu s-a mai întors.

Iar eu am rămas singur.

Dumnezeu nu și-a amintit de mine.

Nici ea.

Am așteptat-o douăzeci de ani să se întoarcă. Știi de ce? Ca s-o întreb care îi e numele.

Atât. A uitat să mi-l spună atunci, dar și eu am uitat s-o întreb. Iar de numele ei am nevoie ca de numele unui sfânt la care mă rog. Și – pentru ca rugile mele să aibă un rost. De douăzeci de ani bat metanii, mă așez în genunchi și mă rog zi de zi la icoane și la troițe, ca Cel de Sus și Mântuitorul, și Maica Precista să-l ierte pe cineva care nu are nume, ci numai păcat. Iar eu, când mi-e dor de ea, îi spun pe numele pe care i l-am pus chiar eu:

– Tu, lunio...

De la luna iunie, cea în care cucul mi-a cântat unica dată în viața mea din față.

DON QUIJOTE

Departe de Ciuhur, la câțiva kilometri de râu, în mijlocul unui șes pustiu, văd o moară de apă. E peisajul pe care Oana mă rugase cândva să-l fotografiez. Morarul meșterește ceva la aripile ei. Opresc mașina. Cobor.

– Bună ziua!

– Bună.

Moara pare nouă. O fi alimentată de vreun râu subteran. Pentru că râul nu se vede. În jur numai nisip și piatră. Iar deasupra, câțiva nori răzlețiți – ca niște vise ale câmpiei...

– Moara e de apă? leg eu capăt de vorbă cu bărbatul care, înalt ca o prăjină, cu bărbuță rară și cu ochi blajini, de capră legată la țaruș, seamănă cu un Don Quijote rătăcit în stepă.

– De apă.

– Merge?

– Nu.

– De ce?

– Pentru că are nevoie de-un râu.

– Și de ce n-ați pus-o lângă un râu?

– Ba am pus-o.

– Și unde e râul?

– Mi l-au furat oamenii din sat.

– Cum?

– Au așteptat să o construiesc și, peste noapte, i-au săpat altă

albie, astfel că a doua zi moara de apă s-a pomenit în câmpie, departe de apele care să-i miște pietrele. Acum râul pentru care am socotit-o curge prin altă parte.

– Și de ce nu mutați moara lângă el?

– Am obosit, oftă el din băierile inimii. Și-apoi consătenii mei atâta așteaptă: cum mut moara de aici, cum sparg iezătura nouă și pun râul la loc.

– Sunt răi oamenii pe aici?

–Nu-s nici buni și nu-s nici răi. Ca-n toate satele. Sunt prieten cu fiecare dintre ei. Dar dânșii trăiesc în afara timpului. Țin tunul în beci și păzesc casa cu praștia. Așa le cer tradițiile, pe care vremea le-a șlefuit ca apa pietrele. Totul în ele e pus la locul lui. S-au îngrijit strămoșii ca trăitorii de azi ai localității să nu aibă probleme. Le-au rezolvat ei pe toate mult mai înainte de nașterea lor. De câteva sute de ani au schimbat albia de zeci de ori, cum cineva, de regulă om de sat, intenționa să-i pună râului lor „căpăstru”, adică să înalțe zăgaz, să facă iaz, crescătorie de raci, să așeze o moară pe cursul lui, în libertatea jucăușă de mânăz a acestuia de a le inunda grădinile în fiecare primăvară, de a le ajunge în ogrăzi cu tot cu pești după ploile verii, de a curge pe ulițele satului în orice anotimp, pentru ca ei să se deplaseze de la unul la altul cu bărcile...

– O fi îndărătnici?

– O fi. Mai ales de când le-a ars biserica. Au lovit-o atunci mai multe fulgere odată. Unele au nimerit în icoane, altele în ceasloave. Ceea ce se consideră lucru de blestem. Dar nu e vina lor. Cum nu e nici vina mea că sunt morar fără moară. Vina e a lui Satan personal, care a trimis prin părțile noastre o iscoadă de-a lui să spurce suflete și pe care dragostea pentru o fecioară l-a mistuit ca pe un butoi de spirit în care a căzut un chibrit aprins...

DIAVOLUL ÎNDRĂGOSTIT

– Cel mai nefericit nu e omul care nu e iubit.

Cel mai nefericit e omul care nu poate iubi.

În acea zi se afla pe stâncă, singură cu oițele ei.

Când unui mieluț îi scăpătară piciorușele și se pomeni pe partea laterală a pietrei, ea se aplecă să-l ajute, dar – avu impresia stranie că cineva o împinse cu putere din spate – se dezechilibra și se duse de-a berbeleacul până departe în adâncul văii.

Își zdreli genunchii, coatele, fața.

Încercă să iasă, înaintând de-a bușilea și împingând mielul din urmă către locul de unde căzu. Atunci își aruncă privirile în sus și-l văzu. El o aștepta stând în toată statura la marginea stâncii, cu o nuielușă în mână, gata s-o lovească peste degete, ca să lunece înapoi la fundul prăpastiei. Se opri, îl privi îndârjită, își luă mielul în brațe și porni să caute un alt defileu. Cunoștea mai multe. Mai dibui unul. Dar și la acela o aștepta necunoscutul. Sus, pe pietre, îndiguind lumina soarelui, care se filtra printre picioarele și brațele lui desfăcute a hârjoană. Merse așa cu mieluțul în brațe câteva ore până, în sfârșit, găsi o trecătoare largă, cât o fățare, pe care străinul n-o mai putu zăgăzui pe toată.

Când ieși în dreptul lui, fata îi văzu, atunci pentru prima dată, răsărind din chica deasă, cornițele mici, ca niște muguri.

Mânele hainei lui largi, lăsate în jos, semănau cu niște aripi negre.

Ea îl recunoscuse după zâmbetul lui obraznic și după ochii care semănau cu doi cărbuni aprinși.

Îl văzu mai demult într-o icoană în partea ei de jos, împuns de sulițele unor arhangheli.

Vru să se sperie. Dar nu putu.

Mai degrabă se bucură de el, i se păru singurătatea mai searbădă decât prezența cuiva. Chiar a unuia ca el.

Era un tânăr chipeș. Surâdea într-un fel aparte, ironic, cu buzele un pic ținugiate, parcă sugea un muc de țigară. Ochii lui aruncau flăcări reci, care îi răcoreau fața fierbinte.

– Ajută-mă, te rog, îi zise ea. Ține mielul.

Și-i aruncă mieluțul în brațe.

Acela i-l luă, mai degrabă surprins, ajutând-o să-l ducă.

– Cine ești? îl întrebă ea.

– Sunt un preot fără Dumnezeu. Eu propovăduiesc răul.

– Și atunci de ce faci binele?

– Care bine?

– Îmi duci mielul. Mi se frângeau mâinile de oboseală. Și noroc de tine...

El privi puiul de oaie și râse:

– Te-aș sfătui să nu te joci cu mine. Pentru că eu sunt trimis să te pedepsesc.

– Pentru care păcate?

– Pentru ăl mai mare: acela de a nu avea niciunul. Ești unica ființă din aceste părți care nu are trecut în răbojul nostru niciun păcat. Și sunt aici ca să te ispitesc.

– De aceea ești atât de frumos?

- Probabil.
- Dar mie nu-mi plac oamenii prea frumoși...
- Pot să mă fac urât.
- Nu-i nevoie. Am să te ignor și-așa.

– Crezi că poți să rezști frumuseții? Ispitei? Bunătății? Răutății? Vârstei? Auzi sângele tău cum îți clocotește în vine, ca un must care se preface în vin gata să arunce în aer butoaiele, dacă nu-i lași răsuflătoare? Chiar nu te sperie? Oare nu-ți simți sânii cum se zbat amenințători în legătoare, ca niște pui de bulihar cu dor de cer? De ce le-ai refuza zborul?

Vocea lui se amesteca cu cea a cascadelor din preajmă.

Când își regăsi turma, se făcuse târziu. Pe păduri fulgera. Norii se încălceau cu stelele.

Dar ea nu se grăbea să nu-l asculte.

Când s-au despărțit, i-a zis:

– Am să-ți povestesc ce-ai să visezi diseară.

A visat exact ce i-a spus el.

Când a ieșit a doua zi cu cele câteva oițe pe stâncă, el o aștepta acolo. Îi veni în întâmpinare și îi puse râzând o piedică, ca să lunece din nou de pe piatră, dar copila îi zâmbi și-i întinse palma sa plină cu zmeură, fructele pădurii.

– Ai visat pelicanul?

– Da, a recunoscut ea.

Fata nu văzuse niciodată pelican.

Și atunci el i-a arătat un pelican mare, cu cioc lung și cu un sac elastic sub maxilarul străveziu în care, ca într-un acvariu, se zbătea o mreană argintie, pe care îl ținuse ascuns la spate.

– Vai! a exclamat ea bucuroasă, l-a luat în brațe, ca pe mieluțul ei, l-a mângâiat fascinată, iar când a desfăcut mâinile, acela nu știa unde să zboare și se așează cu picioaroangele într-un mușuroi de furnici.

– Prima dată văd un pelican, dar nu știam că e o pasăre care nu are umbră..., se bucură ea de zburătoarea buimăcită.

Necunoscutul, mirat de naivitatea copilei, prinse brusc să râdă fără să se mai poată opri:

– Cum de reușești să fii desăvârșit de proastă? Și să arăți atât de frumoasă în nerozia ta?

Aici fata râse și mai tare:

– Eu nu sunt proastă decât atunci când stau de vorbă cu oameni mai proști ca mine. Ca să le fac plăcere...

După ce se săturară de râs, fata observă:

– Râzi tot timpul. Așa râd numai oamenii cărora nu le este a râde.

– Nu-ți place cum râd?

– Nu.

– De ce?

– Ai un râs trist.

– Altul nu știu. Dar tu... de unde ai învățat acest râs vesel?

– De la păsări. Câteodată vorbesc cu ele toată ziua... Iar seara mă pomenesc cu stoluri întregi țârâind pe crengi cu cuvinte de-ale oamenilor. De ce nu vrei să stai la sfat cu ele?

– N-am timp. Sunt grăbit.

– Unde te grăbești?

– Încă nu știu, dar trebuie să reușesc.

– Asta înseamnă că ești slab de înger.

– De ce crezi?

– Te uiți la mine și, dacă eu nu-mi feresc privirea, ți-o îndrepti repede în altă parte. Bănuiesc că ești mai degrabă un timid.

– Ba nu sunt deloc. Așa am fost instruit, cum să te cuceresc, cum să fac să te îndrăgostești de mine.

– Te chinui zadarnic.

– De ce?

– Pentru că eu deja sunt îndrăgostită. M-am îndrăgostit până peste urechi de circul care a fost astă-vară în sătucul nostru. Să fi văzut cum planau acrobații fără aripi pe deasupra copacilor, cum săreau de pe un nor pe altul, și urșii cum făceau pe șosea competiții pe velocipede, și clovnii care-și împătureau umbrele și le încuiau în lădițe pe care ni le dădeau să le ținem, ca să auzim cum se zbat acolo înăuntru, dornice de libertate... Nu poți iubi două lucruri odată. Ai întârziat. Dar tu... de ce-ai venit abia acum?

– Pentru că noi nu suntem când voi sunteți și noi știm că noi nu suntem, iar apoi voi nu sunteți când noi suntem și voi nu știți că noi suntem...

– Asta înseamnă?...

– ... Că iadul se clatină și el din când în când de cutremure de pământ.

– Și ce am eu cu astea?

– Inocența ta ne amenință... N-ai greșit încă niciodată. Nu te-ai supărat pe nimeni, n-ai urât pe nimeni, n-ai invidiat pe nimeni, nu te-a văzut niciun om, niciun animal sau vreo pasăre să fii mâhnită, cuvintele s-au bucurat de fiecare dată când au ajuns pe buzele tale, n-ai strivit nicio găză, n-ai rănit niciun mugur... Nouă nu ne plac oamenii fericiți... Crezusem cu toții că ești prea mică. Dar alaltăieri ai împlinit 16 ani... Este vârsta cea mai periculoasă...

– Mama zice că e cea mai frumoasă.

– E același lucru... Și am fost trimis să te ajut să cobori cu picioarele pe pământ... Să-ți spun că numai pelicanii zboară...

În timpul acesta, pelicanul, parcă auzindu-și numele, s-a ridicat în aer cu picioroangele acoperite de mii de furnici amatoare de zbor, ca să dispară fâlfâind greoi după una dintre stânci.

– Crezi în Dumnezeu? I-a întrebat copila, naivă, pe Diavol.

– Eu abia dacă cred în mine. De ce-aș mai crede și în alții? i-a răspuns acela perfid.

Și brusc s-a întors spre ea:

– Dar ție nu ți-e frică?

– De cine?

– De Diavol.

– De ce mi-ar fi frică dacă tu ești cu mine ca să mă protejezi? Trișa. Dar îi făcea plăcere să vorbească cu el. De când îl cunoscuse, singurătatea nu i se mai părea mohorâtă, deșartă, fără margini.

– Să nu-ți fie frică, a încurajat-o acesta. Eu sunt aici.

Și-n zilele următoare cel-șiret adăsta lângă stâncă. Nu mai încerca să-i pună piedici, să-i împingă mieii în prăpastie, s-o zădărască, s-o supere.

Și fata aștepta întâlnirile cu el. Ardea de nerăbdare ca ea să-l asculte, ca el s-o asculte. Era un interlocutor fascinant. Își amintea de un sfat pe care-l adresă tinerilor în una dintre predicile sale preotul satului: „Să vă căsătoriți cu bărbatul sau femeia cu care vă face plăcere să comunicați. Toate calitățile unei persoane trec cu timpul. Dar asta rămâne... Comunicarea le poate înlocui pe toate celelalte...”

Dar dacă părintele are dreptate?

S-ar putea ea mărita vreodată cu unul ca el?!

Se pomenise cu gândul acesta și se umplu de o spaimă care, ciudat!, o copleși de bucurie. Trebui să recunoască în sinea ei că era captivată de acest mesager al păcatului. Totul în relația lor era ca o joacă.

Mai întâi el a legat două nopți una de alta și două zile una de alta, ca dânsa să-și piardă oile și-apoi să le găsească; pe urmă a umplut o salcie bătrână cu mere roșii și mere verzi, ca fata să se mire; iar când și-a pus un liliac în păr și acea zburătoare l-a tras în sus, dezlipindu-i tălpile de țărână, și l-a ținut în aer mai mult

de un sfert de oră, ea a bătut voioasă din palme, zicându-i că a fost minunat, aproape ca la circ.

Copila, la rândul ei, l-a învățat să împletească coronițe din iarbă și flori, să behăie ca mieluții astfel încât să întoarne turma înapoi din liane, să stea în creștet cu picioarele-n sus, să bea cu paiul ouă de guguștiuc, pasărea ce-și face cuib împletit din vreascuri arzânde furate din focuri nestinse, și multe alte lucruri pe care el nu le știa.

În ziua când și-a dat seama că e ca și cum dirijată de dorința de a-l vedea, de a fi cu el, de a-l asculta, alarmată că asista, de fapt, la împlinirea avertismentelor lui, și-a dus turma să pască în altă parte, dar – peste câteva ore – de teamă că el n-ar mai aștepta-o, și-a readus-o grăbită la stâncă, acolo unde-l găsi, fluierând fără să-i pese, pe belzebut cel frumos.

L-a lăsat, încet, să-i inunde sufletul, ca un râu care se revarsă după topirea zăpezilor pe un șes.

Într-o seară el i-a propus:

– Lasă-mă să dorm cu tine.

– Casa mea e plină cu icoane, minți ea.

– Atunci dă-mi voie... – și înainte ca ea să-și dea seama de ce va urma, viclean, acesta și-a lunecat fulgerător gura lui incandescentă pe buzele ei feciorelnice.

Ea a rămas uluită, cu zvâcneli de inimă care răsunau ca un gong în tot defileul, și l-a întrebat, sfioasă, pe tânărul semeț:

– Ce e asta?

– Nimic, a răspuns acela surâzând.

– Iar eu, naiva, care credeam că e totul.

Ochii ei nevinovați de copil s-au umplut cu lacrimi.

În acea seară, când intră în casă, bău o sticlă de agheasmă, dar nu putu să înlătore de tot gustul sălcii al păcatului de pe gura ei arsă ca de danga.

A doua zi le spuse părinților că bolește și-i rugă să-i hrănească oițele cu fân din anul trecut.

Nu ieși nici a treia zi...

Nici a patra...

În ziua a cincea, bărbatul îi bătu la geam.

– Ce dorești?

– Să vorbim.

– Nu se poate.

– De ce?

– Pentru că te iubesc. Pentru că mie, of, păcătoasa, păcătoasa de mine!, mi-i dor de toate minciunile tale. E cel mai mare rău pe care mi l-ai putut face. Mai mare decât dacă m-ai fi aruncat în prăpastie. Dar tu, simți tu ceea ce simt eu? Știi tu oare cum doare o inimă?

– Pe mine aceasta mă doare mai tare, pentru că nu o am. Cea mai îngrozitoare dragoste e atunci când iubești cu creierul. Tot ce mi se întâmplă e atât de nou. Niciodată n-am trăit ceva asemănător. Nu știu ce-i asta. Chinurile mele au început de când sunt, dar nu pot fi cu tine. Acesta e iadul iadurilor și nu acel de care vorbesc oamenii. Descopăr că cel pedepsit sunt eu. Mă sufoc, ca strangulat. Nu pot gândi. N-am sete. N-am foame. N-am somn. Sunt gata să-mi vând și sufletul numai ca să fiu cu tine. Dar Cel de Sus, după ce am slujit iadul, l-ar mai vrea oare?! Toți ai mei m-au părăsit. Iar eu nu mai pot face rău, nu mai pot face bine. M-ai învins!

Și aici diavolul a oftat cu un suspin care venea tocmai din rărunchi.

Fata a oftat și ea:

– Știi care e drama ta?

– Care?!

– Că nu ești real. Că nu ești.

– Și-atunci de ce oftezi?

– Ca să încurci lumea. Ca să mă zăpăcești și pe mine.

– Lasă-mă să te văd. Măcar cu coada ochiului. Dă cel puțin la o parte perdeaua...

– O dau, dar mai întâi să ne cununăm în biserică.

A spus și au tresărit amândoi speriați.

– Cum? a scos el un țipăt scurt și ascuțit ca un junghi.

– Altfel nu se poate.

Cine o fi vorbit cu gura-i?! Nu, nu erau cuvintele ei. Dar vorbele au fost spuse, nu mai pot fi aduse înapoi.

Bărbatul a dispărut pentru o vreme.

Apoi a reapărut într-o zi la o oră când se crăpase de zi.

Chipul lui era boțit: ca un ziar uitat în ploaie. Ochii i se duseseră adânc în fundul capului, râsul destrăbălat îi pierise, trufia de odinioară i se topise ca o zăpadă a mieilor în miez de aprilie, era gârbov și trudit, ca și cum cărase pietre toată noaptea.

– Am vrut să te rog să-mi mai spui o dată dacă nu se poate și altfel? a întrebat el cu o voce noduroasă, parcă se ținea cu o mână de gât.

– Nu, a răspuns acel altcineva cu gura ei.

Dimineața, brusc, s-a întunecat ca un amurg.

– Vorbește atunci tu cu cine știi..., a spus tânărul și s-a rostogolit imediat, dispărând în lanul de ienupăr care începea lângă casă și continua până hăt în vârful muntelui.

Nu i-a fost greu să discute cu preotul. Nu i-a destăinuit decât că vrea să fie cununată în taină, cu cineva pe care-l iubește și care o iubește...

Înțelegător, slujitorul i-a spus să-l aștepte a doua zi în locaș, până vine, că mai avea de adunat niște fân și se temea să nu dea ploile peste el.

Când îl văzu în pragul bisericii scunde, abia-l recunoscuse. Era

ca o pasăre fără aripi: slăbit, cu ochii încercănați, cuvintele îi erau șovăielnice, le deslușea cu greu. Se omenise nu știu cum: semăna cu cei pe care-i cunoștea dânsa... Era aproape sigură că acum el nu mai știa să-i spună ce va visa la noapte...

O lumină bășicată venea de sus ca o ploaie uscată.

Atunci când pășiră pragul schitului de lemn, cerul porni să bubuie din senin. Parcă galopau mânji pe acoperișul de scânduri, gata să se prăbușească sub ei. Sfinții din icoane tresăriră, speriați. Clopotul începu să bată singur. Bezna se făcu dintr-odată deasă și vântul se auzi rostogolindu-se pe podele precum calicii fără picioare după slujbele cu pomeni. Candelabru prinse a zornăi așa cum zornăie salcâmul în toamnă când i-s păstăile coapte.

Cei doi se apucară înfrigurați de mână.

Bărbatul făcu un gest parcă pentru a se smulge, dar ea îl ținea strâns, mai mult de frică.

Atunci, avea să povestească satul, loviri în turla de lemn și-n toate cele patru colțuri ale acoperișului zece fulgere odată.

Lemnul uscat luă foc imediat. Schitul ardea cu o singură flăcără ȳriașă din toate părțile. Năuciți de zgomote, cei doi îngenuncheară: prima se așeză fata, care-l trase după ea și pe bărbat. O făcură exact în clipa în care porniseră să cadă peste ei grinzile grele. Când vrură să țâșnească printre pălălăile focului, de curentul iscat între geamurile zăbrele ale cupolei, ușa grea de lemn se izbi cu zgomot înaintea lor și pavăza de fier a încuierii căzu în prinsoare ca apăsată de cineva de afară.

Biserița se transformă pentru ei într-o capcană neașteptată. Bucăți din acoperișul aprins cădeau de sus să-i strivească. Ploaia începu a foși, sfârâind, pe schitul arzând. Atunci, se desfăcu în unul dintre pereții de bârne un gemuleț fără zăbrele. Fumul dinăuntru dădu năvală, parcă dorind și el să se salveze.

Bărbatul se nimeri chiar lângă geam. O săritură și el s-ar fi salvat. Acesta însă, dând flăcările la o parte cu palmele late ca niște vâsle, porni să o caute înfrigurat pe fată prin pâcla neagră și printre lemnele cuprinse de foc. Când o găsi aproape inconștientă, o înșfăcă, o purtă în brațe prin tot amvonul și o împinse cu toată puterea prin gemulețul deschis. Dar abia trupul ei lunecă dincolo, că – doar cu o clipă mai înainte ca el s-o urmeze – întreaga construcție se prăbuși cu un zgomot infernal, strivindu-l pe salvatorul acelei tinere, ca o albie cu rufe pe care o calci greșit și ea se răstoarnă cu fundul în sus.

Un țipăt, subțire, de pelican se auzi atunci până departe în cer.

Când preotul sosi în fugă cu tot satul, din bisericuță nu rămăse decât o movilă de bârne mocninde.

Acesta se apropie de fata buimăcită, o strânse la pieptul lui și spuse mai mult ca pentru sine:

– Mi-au ars toate icoanele. Tu, copila mea, ești singura ce mi-a mai rămas.

Între timp ploaia se îndesea, ca să stingă trunchiurile care fumegau tot mai stins și mai stins...

CĂLUGĂRUL MIHAIL

Am decis să mă călugăresc. Pentru o săptămână. Pentru mai mult cred că nu mi-ar ajunge puteri. Dar nici credință. Așa i-am spus egumenului Calinic, care mi-a îngăduit să stau într-o chilie, cât voi studia arhitectura bisericii rupestre legate tainic de cămăruțele monahilor din muntele de piatră, cu condiția s-o mătur în fiecare dimineață și seară de frunzele ce se scutură prin geamul tăiat în stâncă și să-l am în grijă pe bătrânul monah Mihail, bunul meu cunoscut.

Pe aceeași cărare pe care am urcat cândva cu Oana ajung la locul unde se roagă cu cuvinte ce nu se aud părintele Mihail.

I-am cumpărat de la oraș un kilogram de măslină și unul de ciocolată amară.

Pe primele le consumă, câte una pe zi, ține sâmburele în gură până se topește.

– Sunt fructele pe care le-a mâncat și Mântuitorul, îmi zice.

De ciocolată nu se atinge:

– Sunt fructele diavolului.

– Părinte, îi spun la un sfârșit, ai cunoscut la viața dumitale vreo dragoste imposibilă?

– Da, dragostea Celui de Sus pentru mine.

– De ce?

– Tare sunt păcătos, fiule, respir, mă mișc, văd, aud, simt, mănânc, beau, vorbesc, gândesc și acestea toate sunt marile daruri pe care mi le-a făcut Cel de Sus și mă întreb zilnic: ce fac eu pentru Domnul, ca să fiu vrednic de ele?

– Dar o alta?

– Să-mi amintesc. Of, păcatele mele, uit de la o vreme că trebuie să mă dau la dos când plouă, că atunci când calc țărâna ar trebui mai întâi să-mi cer iertare – pentru că pe dealurile acestea, mai înainte de mine, au pășit sfinți care nici n-au avut măcar nume, iar eu am unul, pentru păcatul trufiei, pe care, oricât m-aș strădui, nu pot să-l scad.

Părintele Mihail înainte de Saharna a fost călugăr la Athos, apoi pe Valea Iordanului, pe locurile în ale căror luturi roșietice se mai cunosc urmele încălțărilor Mântuitorului, iar mai aproape de bătrânețe s-a întors acolo unde a văzut lumina lui Dumnezeu.

Nu mă grăbesc nicăieri. Aștept și, cât zăbovesc, tai lemne pentru zilele iernii, îngrijesc de prisacă, prășesc curpenii de cartofi din preajma mănăstirii, zidesc peretele prăbușit al unei chilii, particip cu monahii la slujbe.

Îi duc părintelui Mihail sus la paraclis apă rece de la izvorul de lângă cascadă și terciul de legume pe care mai întâi îl privește cu dispreț, apoi, după ce-l binecuvântează, îl mănâncă cu o deosebită plăcere. Noaptea îl ajut să coboare la mănăstire, ca să se roage cu toți frații.

– La deal cu opinteli, și la vale cu opreli, își comentează el starea.

Sâmbătă, după vecernie, m-a întrebat:

– De ce vrei să știi despre iubirile pe care Cel de Sus nu le îngăduie?

– Vreau să mă conving că nu le îngăduie cu dreptate.

– Tot ce face Atotțiitorul e cu dreptate. Dar de multe ori tot el ne trimite încercări, ca să vadă dacă merităm acel fel de iubiri, osebite, căci pe astea le ai în vedere, și abia atunci ne dă dezlegare.

Apoi, după ce și-a făcut cruce cu limba pentru cine știe ce umbră de gând lumesc, mi-a spus:

– Să vii mâine sus pe stâncă, după utrenie, s-ar putea să-mi amintesc o întâmplare, odinioară – adevărată, iar azi – cine mai știe?!, pe care am auzit-o și eu de la alți frați cu ani în urmă și care a venit peste mine astă-noapte, mai înainte de a mă fura somnul, ca să n-o uit...

A doua zi, la ora fixată, eram sus, unde, la umbra stâncii celei mari, mă aștepta părintele Mihail molfăind un sâmbure de măslină cu ochii în soare.

Mi-a spus:

– Când ai venit atunci cu fata aceea...

– ... Oana!

–... ea m-a întrebat ceva. Dar n-am putut să-i răspund, pentru că nu eram aici. Aveam răspunsul gata, dar buzele îmi erau pecetluite. Și nu puteam să vorbesc, ci doar să trec prin gând de rugăciune minunile Domnului, cele care fac ca întunericul să devină lumină și ura să fie dragoste.

Când o vei întâlni, și lucrul acesta se va întâmpla curând, te rog s-o înștiințezi, ca să nu creadă că m-am temut să răspund la ceea ce ea nu s-a temut să întrebe.

PUSTNICUL

Ar trebui să preamărim la nesfârșit dragostea, pentru că ea l-a smuls pe om dintre animale și l-a așezat între sfinți.

I.

Avva Ioan, văzând cu ochii minții ziua Judecării de Apoi, a lăsat în urmă toată zarva lumii, sălășluindu-se pe o vale dintre pietre din Pustia Iudeei.

Înainte de aceasta se nevoi o vreme printre cuvioșii dintr-o mănăstire din Ierusalim. Învăță multe de la ei.

Într-o zi află de la alți monahi că urmau să sosească la Ierusalim doi mari pustnici, Zosima, din deșertul Libiei, și Macarie Egipteanul. Le ieșiră cu toată obștea în întâmpinare pe o câmpie din preajma cetății unde cei doi părinți care schimbaseră pustia în cetate urmau să se întâlnească. Așteptară jumătate de zi și, în sfârșit, îi zăriră pe câte o muchie de orizont, desculți, prăfuiți, oboșiți de lunile de mers pe jos, venind unul în întâmpinarea celuilalt.

Când îl recunoscă cu poala hainei călugărești măturând praful drumului, Zosima îi strigă de departe:

– Avva Macarie, ce binecuvântare e să te întâlnesc aici, lângă cetatea Mântuitorului.

Iar Macarie, când l-a văzut, a bătut o metanie și i-a strigat:
– Oprește-te, vin eu la sfinția ta, Părinte. Nu te osteni.

După ce s-au îmbrățișat, călugării de la mănăstire i-au înconjurat cu burdufuri cu apă rece și puțină mâncare, așteptând să-i audă vorbindu-și de biruințele lor creștinești.

Episcopul Pamvo i-a invitat îndată la reședința sa, unde i-a așezat la masă, în timp ce monahii cei tineri se buluceau în ușa episcopiei, pregătiți să le soarbă orice cuvânt, fiecă gest, fiecare privire.

Dar oaspeții mai mult au tăcut.

Și atunci episcopul Pamvo, rușinat de liniștea în care se auză doar zgomot de străchini și foșnet de bărbi, s-a interesat dacă e adevărat că în sihăstrie dracul îi ispitește pe schimnici în felurite chipuri: se preschimbă în femei frumoase, în fiare, în oaze, le pune piedici când merg în noapte, le zdruncină ca la cutremur chilia atunci când se roagă, le ustură ochii cu oglinzile pe care le fac pierdute printre pietre.

Cei doi anahoreți au făcut schimb de priviri zâmbitoare și au tăcut mai departe.

Apoi, deși erau obosiți de drum lung, s-au dus la vecernie să se închine cu toți călugării. S-au rugat cu ei la miezonoptică, pe urmă, după ce chinovia s-a împrăștiat prin chilii pentru cele câteva ore de somn, cei doi au revenit în biserică goală și scufundată în întuneric. Au îngenuncheat lângă altar, iar când a prins să se roage Zosima brusc toate lumânările din biserică s-au aprins de la sine. Apoi, când a început să-și spună rugăciunea și celălalt părinte, lumânările nu s-au mai văzut, pentru că marea biserică s-a umplut de o lumină neștiută, care cădea de sus și făcea să se vadă totul în jur, de parcă ar fi fost zi.

Așa povesteau a doua zi și a treia, și a patra zi tinerii monahi, care-i urmăriră prin gaura unei firide, deși episcopul spu-

nea că în acea noapte cei doi pustnici au dormit, fiind obosiți de drum lung, fiecare în chilia sa.

După acea întâlnire cu cei doi mari, tânărul Ioan cunoscute e zvârcolirea sufletească. Își simțea sufletul învârtindu-se ca ușa în balamale.

Se voia și el ca Simeon, cel care a locuit pe stâlp de piatră și pe care mulți au vrut să-l tragă cu sila jos de acolo și n-au reușit.

Ca Ilie, care cunoștea viitorul mai bine decât trecutul.

Ca Daniel, care îmblânzi cu privirea leii trimiși să-l sfâșie.

Nu cunosc astâmpărul câteva luni de zile, până obțin intrare la episcopul Pamvo.

– Vreau să am și eu grijă de mântuirea mea. Și să trăiesc în nevoie. Într-o chilie din pustia Libiei, în cea a Egiptului sau în cea a Ierusalimului. Ca să mă pocăiesc. Și să mă rog.

– La grea încercare te supui, fiule. Te crezi tu pregătit să trăiești între draci ca un miel rătăcit de turmă? Între ispite? În lipsuri? Ești gată să te adapi din aceleași izvoare cu turmele de lei? Să te lipsești de păcatul iubirii de sine și al slavei deșarte? Să lucrezi, rugându-te neîncetat, la sporirea sufletului tău?

– Sunt, Preasfințite Părinte!

– Atunci ține minte, satana nu-i ispitește pe cei pierduți. El nu stă de vorbă cu ai lui. Fă lucruri bune și iscusitorul o să-ți dea de știre. Postește și priveghează, și el numaidecât o să te caute. Învață se te rogi. Rugăciunea ta va fi searbădă, dacă ea nu va da rod...

Tot cuviosul îi dădu sfătuire:

– Dacă vrei cu adevărat să te mântuiești, să nu-ți alegi loc de schimnicire pe țărmurile mării, unde ar răzbate în rugăciunile tale vuietul valurilor, nici pe crestele munților, unde foșnetul norilor te-ar împiedica să te concentrezi, nici în mijloc de păduri neumblate, ca să nu te distragă de la cele veșnice foșnetul

frunzelor și al ierbii, caută un loc din inima pustiei, necercetat de vânturi, numai așa îl vei putea auzi pășind desculț prin încăperile Lui sau pe dune de nisipuri pe Cel de Sus.

Așa și făcu.

De atunci au trecut douăzeci de ani, dar el n-a uitat niciun cuvânt din acea convorbire de taină.

Înainte de a părăsi mănăstirea aflase de la alți frați că, aproape de miezul pustiei, se afla o chilie părăsită, unde locuise mai înainte un pustnic, pe care dracii l-au izgonit. O găsi și puse un pietroi în ușă, dar pietroiul prinse pe dată să danseze prin chilioasă, să i se rostogolească pe sub pași, strivindu-i degetele și lovindu-l peste merișoare și peste călcâie.

Bolovanul fugi astfel câteva zile și câteva nopți dintr-un capăt al încăperii înguste în altul, iar el sărise, fără să se oprească din rugăciune, de pe podea pe taburet și de pe pat pe masă, ca până la urmă să-l lege cu sforile unei molitve a Sfântului Vasile cel Mare, izgonitorul de draci, pe diavolul care patrona acele locuri, îl înnodă ca pe o vrabie și-l călcă ca pe țărână, iar de atunci, de când vânătorul de suflete îl ocolea și pe întuneric, și pe lumină și nu îndrăznea să se dea mai aproape de distanța unei rugăciuni de el, schimonahul nu se mai temea decât de Cel de Sus.

În acea parte din Pustia Iudeii nu creștea niciun copac. Doar piatră. Și nisip fierbinte. Pe care, dacă puneai talpa fără de sanda, azeai cum aceasta prinde să sfârâie. Cu mai multe sute de ani în urmă crescuse un arbore lângă chilia unui pustnic, Anastasie-Grecul, care, atunci când era întrebat de către alți pustnici din alte sălbăciuni de unde vine, le răspundea:

– De la un pom din pustie.

Ispitele din primii ani au fost zdruncinări de suflete.

Învăță acolo, în acel deșert, că cel care vede îngeri și draci, doar acela nu are vedenii.

În acea noapte Avva Ioan se rugă ca de obicei prin întuneric până după miezul nopții. Abia săvârși ultima metanie și își întinse trupul slăbit pe laviță, când auzi un zgomot. Nu, nu i se păru, era o bătaie ușoară în ușă. Și imediat desluși o voce: „Vă rog, deschideți”.

Aprinse pe dată opaițul și-l apropie de sticla fixată în ușa de lemn. Ceea ce văzu dincolo îl înspăimântă: în prag stătea o sfântă mucenică, da, da, o recunosc, într-un moment nu-și aminti numele ei, dar o văzuse și i se închinase nu odată în sfintele mănăstiri din Ierusalim, Cezareea, Ptolemaida, Lida, acum stătea vie pe prag, doar că de astă dată avea părul blond ca grâul copt, lăsat peste umerii dezgoliți, doi ochi necrezut de mari cât un sfert de față, fard mult menit să-i sublinieze albăstrimea ochilor, gene lungi de catran, gură cu buze cărnoase date cu ruj strident ca de măceșe coapte, îmbrăcăminte din țesătură străvezie ce se mula ca pielea pe trup și care-i descoperea picioarele ei zvelte și brațele albe ca două aripi de porumbel. De frică scăpă din mâini opaițul care se stinse.

Știa de la alți frați că dracii, dacă vor să-l ia în primire pe cineva, îi arată vedenii cu sfinți.

Nu avea zăvor la chilie, nu avuse nevoie de el, pentru că diavolul, atunci când vrea să ispitească, intră prin ușă fără s-o deschidă sau o ia de-a dreptul prin perete. Speriat, se așeză cu pieptul peste clanță, apăsând-o cu mâinile lui rădăcinoase.

– Cine-i? întrebă gâtuit.

– Om bun.

Dar el nu-l crezu. Alese din cuvintele aflate în neorânduială în capul său câteva, pe care i le spuse hotărât celui venit să-i zgâlțâie credința:

– Te-am simțit așa cum simte fiara vânătorul care merge pe urmele ei. Îți dau slobod să pleci de unde ai venit. Că dacă intru în

rugăciune, îți rup coarnele și te fac țărână...

Acum îi veni rândul celui de pe prag să cuvânteze:

– Nu mă alungi pe mine, ci pe tine te alungi. M-am rătăcit printre pietre și am un picior rupt. Lasă-mă în chilia ta să mă odihnesc.

Pustnicul aprinse din nou opaițul și mai scrută o dată întunericul, presărat cu mii de stele, prin sticla gemulețului.

„Cel care are smerenie îi smerește pe draci”, își aminti această scrisă în una dintre cărțile din chilie.

Deschise cu nehotărâre ușa și oaspetele pătrunse șchiopătând înăuntru. Iar odată cu el – miros de parfum, ca o duhoare de iad...

– Bună seara, părinte. M-am pierdut în pustie. Sunt vlăguită de durere. Lasă-mă să mân în căscioara sfinției tale. Că te-a milui Cel de Sus.

Atunci pustnicul o privi mai atent.

Și, fără de voia sa, ochii i s-au umplut cu lacrimi.

– De ce plângi, părinte?

– De mila ta. Mi-i jale de tine, fiica mea. Cât de frumos ți-i chipul și cât de urât sufletul.

– De unde știi? L-ai văzut? Uită-te la tine, moșule! i-a sărit ei țandăra. Și-ai să vezi că ești numai zbârcituri. Și ai să descoperi că ar trebui să așezi peste ele ceva alifii, pomezi, sulimeneli, ca să nu sperii lumea.

El avea patruzeci de ani și arăta ca de șaiszeci.

Ea avea patruzeci de ani și arăta ca de douăzeci.

El avea chipul încărcat cu riduri: ca o salcie uscată de crengi.

Ea avea doar câteva linii subțiri în jurul pleoapelor, ca un copil care mijește.

Dar omul are ochi să vadă ce-i dinafara trupului și nu are ochi să-i vadă dinlăuntru lui.

Monahul îi așternu în tăcere o bucată curată de pânză de câlți peste scândura ce-i servea drept laviță. Atunci când se pregăti să iasă și luă de jos rogojina împletită din nuiele, pe care să și-o aștearnă între pietre, ca să se culce undeva pe sub stâncile din preajmă, femeia îi zise cu voce înmieroșită:

– Îmi pare rău că din cauza mea urmează să dormi sub cerul liber, deși mă gândesc că ai putea rămâne și tu în chilie, pe mine nu m-ar deranja, patul, văd, e destul de larg.

– Noapte bună! îi ură dânsul, ca și cum n-ar fi auzit prea bine ce-i spuse femeia și ieși.

Cum nu-i era somn, iar până în ziuă mai era vreme, luă un vas fără toarte din prag și plecă cu el sub braț la un izvor din Valea Saducheilor. Până acolo se așterneau vreo zece mile. El știa: osteneala trupului duce la smerită cugetare.

Era în noaptea când stelele au căzut toate din cer și s-au sfărâmat de pământ.

Noaptea ispitei.

II.

A doua zi rătăci până aproape de chindie printre pietre. Căldura topea totul. Timpul se oprise în loc. Femeia, bănuia el, se mai odihnea, obosită de orbecăielile ei din ajun. Se opri în pragul chiliei când soarele mai era sus.

Bătu la ușă cu sficiune.

– Intră, părinte, se auzi dinăuntru.

Împinse ușa și abia după ce păși pragul, desluși cu ochii orbiți de soarele de afară că ea stătea tolănită pe laviță, goală, așa cum o făcuse maică-sa.

Rămase înțepenit locului. Se simțea ca trăsnit de fulger.

– E cald aici. Și mi-am dat jos rochia, rosti dânsa o scuză, ținându-l cu ochii ei păcătuitori.

Voi să-i strige: „Fiică a Sodomei și a Gomorei, de ce te despoi fără rușine înaintea icoanelor? Nu ți-e rușine să te uiți cu ochii pironiți la față de bărbat?! Cum vei mai arde în focul nestins al Gheenei! Vai de tine, păcătoaso! Vai de tine!”

Dar spuse:

– Vai de mine, păcătosul! Vai de mine!

Voi să continue cu trimitere la sfinții părinți, la cărțile lui Ieremia, din care cunoștea pasaje întregi pe de rost: „Era ca o măgăriță sălbatecă, obișnuită cu pustiul, care găfâie în aprinderea poftelor ei! Cine-o va împiedica să-și satisfacă pofta?”

Își aminti de plânsetul femeii încăpățânate din cartea lui Osea:

„Mă voi duce după amanții mei, după cei care-mi dau pâinea și apa, lâna și inul, untdelemnul și băutura!”

Dar își simți limba umflată, ca înțepată de o albină ascunsă între fagurii puși în gură, și nu puțu rosti mai mult niciun cuvânt.

Țâșni afară din chilie și se ascunse pe un loc neted din mijlocul Pustiei, unde soarele era cel mai nemilos și unde vântul frigea ca un bici. Se înfricoșă de această desfrânată – „Cum mă dă această femeie afară din Pustie!” –, mai mult decât de diavolul care l-a întâmpinat atunci când poposise în aceste locuri. Parcă i se săpară niște gropi adânci în gânduri, din care nu putea ieși. De douăzeci de ani îl aștepta, să-i facă o vizită în chilioara lui, pe Domnul, dar, iată, of!, a sosit diavolul sau trimisul lui. Îi va spune să plece. Chiar mâine. Că are picioarele fracturate e treaba ei. Sau o va duce chiar el în spate până la popasul cel mai apropiat. Dar eventuala atingere de corpul ei nerușinat îl făcu să renunțe. Pe urmă, cu cât arșița zilei îl strângea mai tare în menghină se răzgândi.

Își aminti de spusele Apostolului Pavel: „Nu vă supuneți numai celor buni și îngăduitori, ci și celor suciți. Căci ce laudă

este dacă răbdați când sunteți bătuți pentru greșeli? Dacă însă, atunci când faceți bine, suferiți și răbdați, aceasta este plăcut Lui Dumnezeu”.

Oaspetele îi era, se vede clar, dintre cei suciți. Trebuie s-o accepte, așa nerușinată cum e. Să sufere. Să o rabde. Numai astfel se va face plăcut Domnului.

„Doar cu sfântă rugăciune învingi legiunea”, gândi el și, când răsări prima steluță pe bolta arămie, intră, fără să o salute, în chilia lui, cu gând să se roage împreună.

Ea stătea tolănită pe scândură. Ca vipera pe un trunchi în grădina raiului. Carnea ei albă pe care jucau umbrele opaițului îi amintea de o statuie dezbrăcată din Ierusalim, în jurul căreia se adunau să se certe pustnicii nepocăiți, care, după ce nu-L descoperiră pe Savaot, se retrăseseră din pustie să descopere lumea.

De cum îl văzu, ea îl întrebă:

– N-ai ceva de haleală? Că am o poftă de lup.

„Omul nu trăiește numai cu pâine...”, a vrut să-i spună, dar i-a întins o farfurie de lemn pe care așezase mai multe rădăcini dulci, precum și frunze de plante verzi, lăptuci, culese din Valea Saducheilor, mâncăruri curate, cu care el se ospăta de când se mută aici.

Ea vârî în gură câteva dintre ele, se încreți însă imediat:

– Cum poți mânca aceste puturoșenii, părinte?

Dar până la urmă lăasă farfuria goală. Și mai ceru.

Se străduia să n-o privească. Pentru ca să nu alunece în capcana pe care păcătoasa, era convins de aceasta, i-o întindea.

– Părinte, iartă-mă de întrebare neroadă, dar așa suntem noi, urmașele Evei, curioase: mata ai cunoscut vreodată o femeie?

– Am cunoscut.

– Cum o chema?

– Mama... Aveam un an de zile când s-a mutat la Domnul, dar m-a fericit Tatăl Ceresc să o cunosc.

– Dar la viața dumitale ai fost îndrăgostit?

– Am fost.

– De cine?

– De Cel de Sus...

– Hai las-o, popo... Spune-mi dacă ai iubit și alte ființe în mod deosebit...

– Da, broscuțele din pustie, care viețuiesc adânc sub pietre. Ce ființe minunate, sunt o întruchipare a perfecțiunii divine atunci când anunță ploile ce se evaporă mai înainte de a se atinge de suprafața pământului...

– Tataie, pe mine mă interesează dacă cunoști ce e iubirea? Dacă știi ce-i dragostea de muiere? Dacă ți-a dăruit-o vreuna? Dacă ai avut acest noroc?... Sau ai trecut prin viață ca o căruță care trece printr-un vad fără să lase urme?

– Dragostea, multă sau puțină, e în noi și nu ne-o poate dăruii nimeni dacă n-o avem. Nici nu o putem da nimănui dacă nu ne ajunge nici măcar nouă.

– Ai vreo pildă?

– Rugăciunea e pildă de dragoste.

– Ești haios, zău! Mai bine m-ai ajuta că mi-am frânt un picior, îl mai rugă femeia.

– Unde? întrebă el.

– În capcana morții.

Cu gura vlăguită de rugăciune, călugărul îi spuse:

– Eu nu mă pricep la tămăduiri trupești. Eu vindec suflete.

Voi să-i spună că vătămarea sufletească e mai gravă ca cea trupească. Dar pricepe-va-l ea oare?!

Cum noaptea se lăsă brusc, aprinse opaițul și-n amestecul acela de lumini și de umbre el îi propusese să se roage împreună.

– Hai! a fost ea de acord. Dar numai dacă știi vreo rugăciune de picioare rupte.

Schimnicul știa de bolnavi care se rugau și rănilor se vindeau de la sine.

– Toate rugăciunile sunt pentru picioare rupte. Sfântul Apostol Iacob sfătuiește: „Mărturisiți-vă păcatele unii altora și rugați-vă unii pentru alții, ca să fiți vindecați. Rugăciunea fierbinte a celui drept este puternică”. Încearcă să te rogi fierbinte. Repetă după mine...

Și schimonahul începu să psalmodieze, fără să mai aștepte ca ea să-l urmeze, rugându-se pentru vindecarea de picioare și iertarea de păcate.

În curând însă opaițul, împrăștiind șfârleată subțire, se stinse, scufundând încăperea îngustă în beznă.

Monahul se aplecă imediat, băjbâind cu mâna pe sub laviță, unde avea dosit un vas cu untdelemn.

Dar atunci se întâmplă un lucru cumplit: mâna ei, prin întunericul lăsat, se strecură, ca un șarpe rece, pe lângă funia care-i încegea haina de rogojină și pătrunse acolo unde nu ajunsese vreodată mână de femeie; îi apucă mădularul cu mâna ei mică și îl drămălui nu mai mult de o fracțiune de secundă; acela, nesupunându-i-se lui, se învârtoșă brusc, făcându-se de piatră; el se sperie, se izbi să iasă cu tot cu ușă din prinsoarea păcatului și țâșni din chilie afară: ca săgeata din coarda întinsă a unui arc; sări peste câteva pietre și slobozi un țipăt de animal rănit, care răsună până departe în noapte, trezind șerpii care dormeau în crăpăturile stâncilor încă fierbinți, iar fiarele pustiei au început pe dată să scheaune așa cum scheaună acestea când li se face milă de om.

Înșfăcă de pe prag vasul pentru apă, și-l turnă în creștet și prinse să alerge către izvorul din valea de pietre a Saducheilor,

strigând: „Doamne, miluiește-mă! Doamne, iartă-mă! Scapă-mă, Doamne!”

Cunoștea drumul bine. Îl bătătorise o dată pe săptămână vreme de douăzeci de ani. Un alt izvor nu se afla mai aproape.

Își aminti de femeia cananeancă ce-și acceptase numele atunci când Hristos îi asemănase neamul cu niște câini.

– Cățea turbată! vorbea el de unul singur. Lacrimile îi curgeau șiroi și loviturile de la pietrele ce-i zdreleau picioarele îi făceau bine.

Atunci îi veni din memorie și cuvintele pe care i le-a spus Abigaia lui David: „În mine este păcatul”.

Ajuns la izvor, se scufundă pe dată în apa răcoroasă din adăpătoare. Dar durerea nu-i trecu. Era precum o jivină atinsă de cuțit. Sângera pe dinăuntru. „Doamne, iartă-mă! Iartă-mă, Doamne!”, nu înceta el să plângă ca un apucat. Era atât de dez-nădăjduit, încât nici diavolul, speriat de vaietele lui, nu îndrăzni-se în acea noapte să se apropie de el sau să-i taie calea.

Zorii îl găsiră la acel izvor. Când soarele ieși dintre pietre, umplu vasul cu apă și, ținându-l strâns la piept, porni către chilie. Rugăciunile i se încâlceau. Nădejdea îi era clătinată.

Era disperat.

Când stătea la mănăstire, și ieși odată cu un frate în oraș să cumpere sare și chimen, văzu în mulțime o femeie despuiată până la coapse, care se destrăbăla încolăcindu-și picioarele goale, ca pe gâtul unul bărbat, în jurul unei bare verticale de lemn șlefuit.

Se sperie atât de tare, încât, atunci când ajunse în chiliuța lui, își spală insistent câteva ceasuri ochii, ca pedeapsă pentru ceea ce văzură, cu săpun din cedru, din cel care face să-ți usture privirea săptămâni în șir și nu te mai poți uita la nimic fără lacrimi.

Tot atunci, i se vorbise de Avva Pamvo, care l-a îmbrățișat pe un frate cunoscut prin răutatea sa.

– De ce l-ai îmbrățișat pe cel care te-a umilit? l-a întrebat un monah.

– Nu el m-a umilit, ci diavolul din el, ce povară pe bietul om să poarte răul permanent cu dânsul. L-am îmbrățișat, pentru că mi s-a făcut milă de el.

l se făcuse și lui milă de această femeie nerușinată. Nu ei, ci diavolului din ea îi plăcea să se desfrâneze.

Se furișă și lăsă vasul cu apă în pragul chiliei, ca să-l găsească păcătoasa, dacă îi va fi sete.

Ziua îi trecu zvârcolindu-se pe sub pietrele care lăsau dâre subțiri de umbră.

Își aminti spusa lui Avva Marcu: „Atunci când îți vine ispita, nu întreba de ce sau prin cine ți-a venit, ci cum să o rabzi cu mulțumire și fără părere de rău”.

Dar dacă Atotvăzătorul i-a trimis-o pe această femeie spre încercare sau pentru păcatele lui și ca să-l încredințeze încă o dată că e om și nu e scutit de ispite?!

Doar atâtor și atâtor sfinți le-a fost dat să treacă prin năpaste de acest fel. Sunt cărțile pline de felurite asemănătoare pilde. Unii s-au poticnit, alții s-au înălțat.

Când soarele scăpătă și trimise șerpilii la culcare, ajunse la chilie.

Așa s-a simțit, își zise, Sfântul Gheorghe înainte de a-și pune capul pe trunchi.

– Iartă-mă, părinte, îi spuse ea după ce aprinse opaițul. N-am vrut. Era întuneric și mâna mea a ajuns întâmplător acolo unde n-am vrut să ajungă. Cer miluire. Ieri n-am terminat rugăciunea. Vreau să te rog s-o continui.

Anahoretul îngenunche și, fără să se uite la ea, cu ochii ținând podeaua, începu să adune cuvinte. Se rugă pentru picioarele ei frânte, pentru iertarea păcatelor, dar femeia în curând adormi, lăsându-l să se roage pentru sufletul ei de unul singur.

După mai multe ore de rugăciuni, când stinse opaițul și vru să iasă, trezită din somn, ea îl întrebă:

– Unde te duci acum?

– La un izvor din Valea Saducheilor.

– Și ce faci cu apa? Că am observat, pe zi nu se bea mai mult de o cană-două.

– Ud un pom, spuse el cea mai mare minciună din viața lui. Am pus în pământ o mlădiță de copac lângă chilie și o ud ca să se prindă.

– Să mi-o arăți mâine și mie, îl rugă ea.

– Am să ți-o arăt.

Luă vasul fără toarte și turnă apa peste pietre. Apoi bâjbâi prin întuneric unde știa că stăteau aruncate mai multe crengi uscate adunate din pustie pentru foc, culese la întâmplare una dintre ele, o înfipse adânc într-un loc din fața chiliei și porni spre izvor.

Cum afirmase Avva Pimen: „Cel care se ceartă pe el însuși în toate găsește odihnă”.

Vorbea cu sine, întru a se curăța: „Am gânduri întinate și le văd numai pe ele, ca să mă osândesc”.

„Ce e smerenia, dacă nu să te socotești păcătos și mai prejos de toți?!”

„Dumnezeu s-a milostivit de mine și mi-a trimis această femeie desfrânată, ca să nu mă înmândresc și să fiu vrednic de împărăție.”

„Tatăl îmi iartă păcatele mai înainte de a le face și eu îmi cer iertare mai înainte de a greși.”

Se mai gândi la păcatul nefolosirii puterilor duhovnicești, la frica deloc creștină ca nu cumva râia ei să se extindă și asupra lui, vătămându-l, dar și la faptul că nu se cădea să fie învârtoșat la inimă.

Se întoarse spre dimineață de la izvor, puse o cană de apă pentru băut, iar restul îl turnă peste vreascul înfipt în țărână.

Încercă și în alte zile să lege rugăciune de rugăciune în prezența ei, dar roada i se arată puțină.

În ziua aceea se decide: o va trimite înapoi în lume.

De cum se lumină de zi, intră în chilie. Ea stătea cu picioarele peste marginea laviței. O privi cu ochi întredeschiși, parcă se uita în soare. N-o putea vedea. Și atunci o auzi:

– Ajută-mă, părinte, că mă pierd.

– Dacă te ajut, mă pierd eu.

– Dar nu-i scris oare ca monahul să lupte cu cel rău?

– E scris.

– Eu sunt cel rău. Luptă cu mine. Osândește-te. Biruie-mă.

Scapă-mă de flăcările iadului. Te implor.

Căzu pe gânduri. N-o putea alunga de vreme ce încă nu putea merge.

Înduioșat de cele spuse de ea, scoase de sub laviță un alt vas cu untdelemn, pe care-l păstra special în eventualitatea trecerii Lui Iisus și prin pustia sa și-i propuse să-i spele picioarele rănite, precum a procedat Mântuitorul cu ucenicii Săi.

– Am un picior rupt, dar nu mai țin minte care, îi zise ea în timp ce le așeză în vasul cu apă.

El i le spală cu apă și lacrimi, rostind cuvinte de rugăciuni, din cele care scosese demoni din oameni.

Dar se vede că nici acest gest nu o impresionă prea mult, dacă, atunci când el îi ștergea cu barba lui lungă și stufoasă cu un pământ de picioarele și i le ungea cu untdelemn sfințit, femeia, urmărindu-l ce face, exclamă la un moment dat:

– Să știi că ești nostim, părinte!

În timp ce parcurgea în noapte, cu ulciorul fără toarte, drumul lui obișnuit către izvor, gândurile îi forfoteau ca roiurile de albine pe timp de vară:

„Nu spuneau Părinții că-și iubesc vrăjmașii mai mult decât pe ei înșiși?!”

„Pe oameni îi face să se împruțineze la suflet mândria, să mi-o înving, numai așa am să mă pot birui.”

„Dacă n-ar fi voia Tatălui, zidirea s-ar împotrivi.”

„Totul, chiar și răul, poate fi spre folos duhovnicesc.”

Dar se întorcea de fiecare dată la gândul care nu-i dădea pace:

„Nu, această femeie nu poate fi decât diavolul întruchipat, trebuie să scap de ea și cât mai curând. S-o scot, s-o alung, s-o trimit de unde a venit...”

III.

... Și-a făcut din cele trei degete adunate pentru cruce zăbrele de apărare și a intrat, cu gând s-o scoată cu sila, fără să mai amâne, din chilia lui.

De cum îl văzu însă, desfrâната îi căzu înaintea în genunchi.

– Părinte, vreau să mă spovedesc.

El nu se aștepta la o atare întorsătură de situație și vru s-o îndepărteze cu un gest al mâinii, dar, când zări mugurii lacrimilor din ochii ei, se opri.

– Sunt îndrăcită, părinte, a început ea. Trage-mi o palmă, ca să zăngănească păcatele în mine ca un blidar cu străchini la vreme de cutremur, l-a rugat păcătoasa.

– Cine sunt eu să te judec? Altcineva ne va bate, când va sosi ora.

– Am păcătuit mult, părinte, dar regretul meu este că nu simt nimic.

– Nici mortul nu simte.

– M-am prefăcut că am picioarele schilodite, ca să te ispițesc. M-am fățărnicit, ca să te atrag în capcana preacurviei. Iartă-mă, părinte.

– Domnul să te ierte!

Și ea începu să vorbească, fără să mai aștepte să-i pună epitrabilul pe creștet:

– Eu, părinte, sunt curtezană. Sau, ca să fie mai pe înțelesul dumitale, târfă. Cea mai scumpă din Ierusalim. Sandra e numele meu. Dar de fapt aceasta e porecla mea: Alessandra Macedon. De la Alexandru Macedon. Acela cucerise țări, dar eu mă pusesem pe cucerit bărbați. Niciunul nu-mi putea rezista. Se îndrăgosteau de mine delaolaltă, ca proștii. Când se prăvăleau între sânii mei păcătuitori, rar persoane care mai găseau drumul înapoi. Eu gândeam cu ei, biruiam cu ei, judecam lumea cu sfârcurile lor. Am văzut zeci, sute de bărbați care scânceau după mine, ca pruncii după țâța mamei. Un comandant de oști mi-a spus că-mi dă oastea lui toată în schimbul unei nopți de dragoste. Dar eu mi-am bătut joc de el. „Ce să fac cu oastea ta?” l-am întrebat. „Poți cuceri cu ea țări și cetăți.” „Și la ce mi-ar folosi acestea?” „Ca să te iubească.” Dar eu nu eram bucuroasă nici de admiratorii pe care-i aveam în Ierusalim. Boul acela făcea sub geamul meu paradă militară. Îi puneă pe soldați să îngenuncheze sub ferestrele mele. Și să urle: „Așteptăm ordinele dumneavoastră!” Iar eu râdeam și scuiam în direcția lor. Mă consideram mai tare ca toată acea armată. Când dansam cu țâțele goale printre vlădici – acelora le încărunțeau bărbile. M-a iubit și guvernatorul ținutului. Boșorogul a divorțat de soție și voia să se însoare cu mine. L-am dus până în fața altarului, iar când preotul m-a întrebat dacă vreau să fiu soția lui, m-am răstit la el ca să audă toată catedrala, unde acesta îi invitase pe guvernatorii vecini și protipendada Ierusalimului – „Nu!!!” Am scos rânând voalul de pe creștet, i l-am aruncat în față, m-am răsucit din călcâiele pantofilor cu cui argintat și am plecat. Pe urmă mirele meu de

o clipă înnebunise de-a binelea. Devenise unul dintre cerșetorii orașului. Stătea pe pragul casei mele – iar eu am una dintre cele mai semețe vile din Ierusalim – și cerșea și zi, și noapte cu mâna întinsă: „Dă-mi un pic de dragoste! Hai, te implor, dă-mi doar un pic de dragoste!” Dar mie puțin îmi păsa.

Să nu crezi însă, preacuvioase, că sunt atât de crudă. Eu mă gândeam și la Cel de Sus. Și pot fi miloasă, dacă vreau. Aveam zile din săptămână când făceam dragoste, pe gratis, cu oameni sărmani și nevoiași, cu cocoșați și leproși, cu disperați și bețivi. N-am cerut niciun ban de la ei. Nu eram preocupată pe atunci decât de dragoste, dragoste, dragoste. Altceva pe lume nu exista pentru mine. O căutam. Și n-o puteam găsi. În toată acea perioadă niciun bărbat nu-mi rezistase. Erau cu toții nebuni după mine. Nu era mascul pe care să nu-l pot cuceri. Și când m-am lăudat cu aceasta, un tânăr nobil mi-a spus: „Nu cu vicioși dintr-aceștia trebuie să te pui, încearcă să cucerești un sfânt. Și atunci am să cred că ești mare. Cea mai mare. Ca Macedon, comandantul cu care ești comparată. Caută-l, dar cât mai departe de Ierusalim, în chiliile din pustiu”. Și, îmboldită de păcatul trufiei, am vrut să-mi dovedesc mie că sunt irezistibilă. Că nici Cel de Sus, Doamne iartă-mă, nu-mi va putea rezista farmecelor. Am mers trei zile până am ajuns aici și am dat de chilia ta. M-am prefăcut că mi-s oasele plesnite. Dar tu m-ai neglijat.

Nimeni dintre bărbați nu m-a umilit mai mult. Și într-una dintre primele nopți de aflare aici, mă gândeam să-ți pun cuțitul la gâtiță și să-ți poruncesc să faci dragoste cu mine, cum a procedat un adolescent, care, în nebunia sentimentelor lui, a pătruns în casa mea la vreme de noapte prin acoperiș. Ți-aduci aminte când, scoasă din sărite, ți-am strigat într-o noapte: „Te urăsc!”? Și am așteptat, mai ales în urma nebuliei mele, când am vrut să bag cosorul în tine, ca și tu să-mi spui: „Te urăsc!”. Dar tu mi-ai

zis: „Iar eu te iubesc”. Așa mi-ai spus mie, celei care voisem să te omor. Numai că dragostea ta era o altfel de dragoste, de care eu nu mai cunoscusem până atunci. Și când am mai văzut că te rogi ore în genunchi și cu lacrimi în ochi pentru sufletul meu păcătos, în timp ce eu mă plictiseam de moarte și adormeam la mijloc de rugăciune, te-am iertat. Ce-o fi în mintea ăstora alde tine, mă întrebam, dacă ei îi iubesc pe cei care-i omoară? Și-i binecuvântează pe cei care-i disprețuiesc?

Acesta e lucrul pe care nu l-am înțeles niciodată, că în loc să-ți fie milă nesfârșită de tine, cum mi se părea, tu m-ai compătimit mereu pe mine, regina neîncoronată a Ierusalimului, și mi-ai purtat o lacrimă care nu s-a șters niciodată de pe fața ta atât cât am stat aici.

După ce ajunsesem în aceste pustietăți, viciile mele nu mă mai grăbeau nicăieri. Am zis la început să stau măcar câteva săptămâni, ca să fiu odihnită pentru păcat. Fără să-mi dau seama că s-a întâmplat ceva cu mine în clipa când ți-am simțit palma așternută a binecuvântare pe creștet. Parcă mâinile tale n-au mai coborât de atunci de deasupra mea. Atât lumina cărămizie a zilei, cât și cea de cenușă a nopții mi se dezvăluiră altfel de când mă aflu în aceste pustietăți.

Am voit să plec azi. Înfrântă, rușinată, înjosită. Cum nu mi s-a întâmplat niciodată până acum. Să-ți spun: „M-ai biruit, popo!” și să mă întorc de unde am poposit. Dar noaptea mi s-a arătat în vis o icoană din Chilie, una dintre cele care nu au zugrăvit nimic pe ele, un chip și-a făcut loc de sub ceața așternută pe pânza ei și m-a sfătuit că, dacă plec, să nu plec așa cum am venit. Atât.

Ioan avea în Chilie, pe lângă icoane cu sfinți, și icoane fără sfinți, care îi avură odată, dar – ori aceștia le părăsiră, ori, din cauza vechimii, se șterseră.

Privi în direcția lor și-i văzu luminați. Era ca un semn că trebuia să o ajute pe această trecătoare.

– Iar eu, părinte, chiar sunt bolnavă. Mă doare sufletul. Până a ajunge la chilia ta, nici nu bănuiam că-l am. Iar acum îmi simt ca o rană. Ca să-l vindec, am nevoie de timp, dar timp nu mai este. Cel mai mult, de când sunt aici, mi-e rușine de faptul că sunt om. Și mi-i milă de Dumnezeu că ne-a făcut. Și de multe ori m-am întrebat: cum aș putea să-L iubesc la fel de mult ca tine? Învață-mă. Tu ții ochii închiși și vezi. Pe când eu îi țin deschiși – și nu văd. Ce ar trebui să fac ca să încep și eu să zăresc măcar un pic? Cum să-mi răscumpăr păcatele mele cele fără de margini? Ajută-mă, părinte.

– Nu te poate nimeni ajuta, fiica mea...

Alessandra a izbucnit în lacrimi.

– ... dacă nu te ajuți singură.

– Vreau să mă sfătui cum să mă retrag într-o bolniță cu leproși. Nu știi vreuna?

Cunoștea una. Din auzite. Era o mănăstire de maici, plină cu bolnavi de lepră, pe aproape de Marea Moartă. Dar găsi-va ea oare putere să reziste? Să se dezlumească acolo? Să renunțe la deprinderile ei? Să se smulgă de sub povara greșelilor încă nefăcute?

– Păcatul, femeie, poate fi răscumpărat cu lacrimi și milostenie.

– Lacrimi mai am, milostenie – nu.

– Milostenia o vom aduna împreună. Vom griji de șopârle, de scorpioni, de furnici...

– Și de pom...

– Și de el... Cu milostenia, însoțită de lacrimi, sufletul este ridicat în scurtă vreme la mare sporire.

A spus pustnicul și a deschis o carte.

La prima rugăciune din ochii femeii au prins să curgă râulețe de lacrimi, iar la a doua – a prins să urle.

S-au rugat mult în acea zi.

Apoi au stat câteva ore nemișcați, ea – pe laviță, și el – îngenuncheat pe podeaua de pietre, fiecare cu tăcerea lui.

Într-un târziu el s-a ridicat din genunchi.

– Mă duc să ud copacul...

Și a ieșit fericit. Probabil, așa se simțise Sfântul Elisei atunci când își așezase palma pe rănilor lui Naaman, cel bolnav de lepră, și acestea se vindecară sub privirile sale.

IV.

Noaptea făcu drumul lui obișnuit până la izvor.

A doua zi culese câteva rădăcini și le aduse în chilie.

Ea stătea în față cu un stihar.

Ochii îi erau roșii de nesomn.

Abia atunci el observă într-un ungher bocceaia ei plină cu rochii în culori stridente, văluri transparente, pantofi auriți.

– Eu nu am decât două haine, observă el. Dar tu ai venit cu mai multe rânduri de îmbrăcăminte, parcă te-ai fi pregătit aici să petreci.

– Așa e, părinte, mă pregătisem de împărțășania păcatului.

– Nu poți rămâne cu rochia ta decoltată. Îmbracă veșmântul meu de rogojină. E curat. Îl scufund ori de câte ori ajung la izvorul din Valea Saducheilor și puneți aceste încălțări din papură. Ca să te simți comod la rugăciune.

– Spune-mi, învățătorule, cum ar trebui să mă rog?!

Multe erau lucrurile pe care urma să le cunoască Sandra.

– Învăț mai întâi să chemi numele Domnului, a îndemnat-o Ioan.

– Biruie-ți celelalte gânduri.

– Ruga ta să fie ca o conversație între prieteni, unul – atotputernic, și altul – neputincios.

– Adresează-te Celui de Sus nu presupunându-L, ci ca și cum L-ai avea în față.

– Nu-L amenința ca Ezechia cel înconjurat de armata asiriană; nu-L muștra ca Moise cel orbecăind prin pustiișug: ai încredere în El, precum Iov; mulțumește-I pentru toate, și pentru părăsire, și pentru salvare, precum Pavel, pentru că planurile Sale numai El le cunoaște.

– Roagă-te prin post. Prin tot ce faci. Prin tot ce gândești. Prin tot ce simți. Și nu uita: Dumnezeu nu ascultă de cuvinte, ci doar de sentimentele izvorâte din inimă.

– Pocăiește-te. Aceasta este calea. Mergi pe ea!

– Roagă-te cu întreaga ființă, nu numai cu buzele. Așa m-au îndrumat pe mine să mă rog bătrânii din mănăstire.

O învăță apoi și alte lucruri.

O deprinse cu lipsa orgoliului antrenat de monahi: să nu cauți să fie luat în seamă cuvântul tău. Apoi – să se împace cu arșița, cu pietrele, cu șerpii: mânia îl orbește pe om, prostia îl face surd, iar supărarea îi ia și celelalte simțuri. O învăță blândețea rostirii: câteodată cuvântul vorbit cu noimă îl poate face pe cineva aidoma zăbalei pe calul năvăș.

Ora se făcu târzie.

– Să aprind opaițul, propuse ucenica.

– Nu, nu-l aprinde. Să vorbim pe nelumină. Când întunericul ascunde vorbitorii, ca și cum ei n-ar fi, iar cuvintele se caută și se găsesc, se ating și se contopesc, se completează și se îmbrățișează, de parcă n-ar exista decât ele, ți-L imaginezi mai lesne pe Cel de Sus, care a făcut cerurile și pământul, scoțându-le din noapte cu ajutorul Cuvântului, cu unica deosebire că acela era de alte dimensiuni și de altă putere. Noi și aici descoperim mi-

cimea noastră, cuvintele noastre nu pot zidi, construi, face, ele doar pot, cel mult, lega, îndrepta, presupune. Lucrul acesta e și el important. Intimitatea cuvintelor nu e posibilă ziua... Altul e întinericul de care omul ar trebui să se sperie: cel din el.

Îl asculta. Și simțea cum bezna din ea prindea a se risipi. Ca aceea a negurii atunci când se crapă de zi.

Când a considerat-o pregătită pentru jertfă, Ioan a însoțit-o până la mănăstirea cu bolniță pentru leproși de lângă Marea Moartă, care o avea drept stareță pe maica Iochebed.

Cea care purta numele mamei lui Moise, de cum l-a văzut l-a recunoscut a fi unul dintre rugătorii Pustiei, după praful de lacrimi uscate ce-i înghimpau mereu ochii, făcându-i să jilăvească, și-l primi cu brațele deschise. Când acesta îi vorbi despre Sandra, ea ezită la început, dar îi văzu la un moment dat chipul luminat de-o flacără interioară și o întrebă:

– Ești tu gata să-ți dăruiești viața leproșilor?

– Viața mea l-o pun, ca un colac pe un ștergar, Domnului. Am mai multe datorii către El. Și vin să l le întorc aici, maică Iochebed.

La despărțire Ioan a ridicat mâna dreaptă a binecuvântare. Și-atunci păătoasa i-a spus sfântului:

– Am să mă rog pentru tine, părinte.

Sihastrul făcu la întoarcere o zi și o noapte. Când ajunse la chilia sa, din care i se păru că lipsise mai mulți ani de zile, și vru să deschidă ușa, privirea îi fu atrasă de ceva de care sufletul i se cutremură ca lovit de trăsnet: creanga uscată, culeasă la întâmplare cu luni în urmă dintr-un morman de alte vreascuri, pe care o udase mai multe nopți, avea câteva umflături pe coajă, semn că se pregătea să scoată muguri. Lemnul prinsese viață. Îl cuprinse o bucurie enormă. Turnă toată apa din vas la rădăcina lui. Și alergă imediat la izvor. Parcă îi crescură aripi la călcâie. Parcurse drumul în ore numărate.

Trecuseră așa mai multe zile, săptămâni, luni pline de rugăciuni, de nădăjduiri, de mers în Valea Saducheilor cu vasul după apă, de meditații în locurile peste care joacă mirajele arșițelor. În pustie ignori timpul, ca și cum acesta n-ar exista, iar curgerea lui are ritm diferit, nu ești sigur că râul clipelor nu-și inversează cursul câteodată.

În acea primăvară sau în acea vară pomul slobozi mai multe frunze ovale, ascuțite la vârf, cu miros pătrunzător.

Trei flori apetale monoice, alungite ca niște ghirlande, apărură la capătul lăstarilor tineri, care, treptat, se transformară în fructe cu găoace verde. Erau trei nuci. Cu trecerea timpului acestea se împlineau, adăugând miez. În toamnă coaja crăpă, lăsând să se vadă fructele cu înveliș de lemn. Sihastrul le culese din pom, le șterse cu mâneca până acestea căpătară luciu, ca a doua zi să pornească în grabă spre Ierusalim, cetatea păcii.

După mai multă vreme de mers, a ajuns în curtea largă a episcopiei. Bătu la ușa reședinței.

– Sărut dreapta, Preasfințite Părinte, a spus Ioan când l-a văzut pe bătrânul Pamvo și a scos din buzunar cele trei nuci.

– Ce-s astea, Avva Ioan? l-a întrebat curios episcopul.

– Sunt rod al ascultării, Preasfințite Pamvo, a răspuns oaspetele.

Și le-a așezat pe masă.

Marele Pamvo se uită la ele cu mirare, ca și cum vedea lumânările din chilia sărăcăcioasă a lui Zosima care se aprindeau de la sine una după cealaltă în vremea rugăciunii sau lumina neștiută care izvora din molitvele lui Macarie Schimnicul.

Și atunci bătrânul ierarh, sprijinindu-se în toiag, coborî în tăcere, încet și greoi, ca să se așeze în geunchi înaintea bărbatului ce sosise din Pustie și pe care nu-l văzuse mai bine de douăzeci de ani.

ALEX

– *Alex, spune-mi ce crezi despre iubirile imposibile.*

– *Nu există iubiri imposibile, există doar dragoste insuficientă.*

Prietenul meu Alex e meloman: poartă pretutindeni cu el o colivie nu prea mare în care ține o pasăre – cu cip-cirip! și fâll-fââlll! – ca pe un tranzistor, prin oraș.

„E muzica ce-mi place mai mult decât cea de la radio”, își dumirește el, om care a copilărit într-un canton silvic, cunoscuții pe care îi întâlnește.

Altădată Oanei îi căzuseră cu tronc toate stranietățile lui.

„Să dispari? Asta ar fi curajul!”, comentează el gestul Oanei.

– Alex, îl întreb, ce crezi despre iubirile imposibile?

– Că ele nu există, afirmă el, filozofic.

Este pentru prima dată când aud o afirmație atât de categorică.

– Și atunci ce e o iubire imposibilă?

Pune colivia pe o bancă în parcul unde ne plimbăm, ca să accentueze:

– E multă așteptare, prietene Vlaicu. Unii confundă o așteptare ce pare să nu mai aibă sfârșit cu o iubire care, aparent, nu e posibilă. Asta e greșeala tuturor celor care iubesc nesperat. A iubi nesperat înseamnă a iubi mult, dar insuficient. Pentru că până la urmă o iubire puternică trebuie să convingă. E ceea ce cred eu despre iubirile imposibile. Și, sper, ceea ce cred și ele, iubirile imposibile, despre oameni.

– Ne sugerează acestea vreo șansă?

– Una singură: că pentru o iubire, ca aceasta să se împlinească, trebuie să lupti. Dacă nu lupti, înseamnă că iubirea n-a fost suficientă. Că a fost doar o năzărire de dragoste. O vedenie. Un abur. Că s-a întâmplat a fi o pasiune profundă, dar nu și una adevărată. Mare. Precum acelea care au provocat răsărituri de soare la miez de noapte, împrimăvărări decembrine sau cutremure de inimi.

– Să lupti de unul singur cu armata care l-a înfrânt pe Macedon?...

– Da.

– Să te bați cu ascuțișul sabiei de zidurile Troiei, de dorul femeii unice de dincolo?...

– Întocmai...

– Să inventezi bariere, dacă acestea nu există, pe care după aceea să le înfrunți?...

– Exact.

– Și au fost muritori care au reușit?

– Au fost.

– Spune-mi. Povestește-mi, Alex.

– La noi, la teatru... povestea un actor despre alt actor care cunoscuse un artist, ce avusese un prieten, actor și el...

ACTORUL

Iuda: – N-am să te iert niciodată...

Iisus: – Pentru ce?

Iuda: – Pentru că te-am trădat.

Încă în toamnă regizorul Fontanelli anunțase că intenționează să facă un film despre viața lui Iisus Hristos și caută interpreți.

Actorul hotărî să participe și el la casting.

Aceasta se întâmplă după un vis ce i se arătă și pe care nu-l ținea minte, dar pentru el evenimentul era foarte important din motiv că până atunci nu avusese în viața lui niciun vis. Iar un prieten îi spusese ceva mai demult că visele sunt, de regulă, premonitorii și-ți pot schimba destinul, chiar dacă nu ți le amintești.

În timp ce depunea eforturi să-l rememoreze, își aminti de ultimul interviu al lui Fontanelli, în care celebrul regizor vorbea despre un film pe care-l pregătea ca să ia cu el, cum afirmase, toate Oscarurile.

La terminarea facultății, care umplu orașul de actori șomeri, jucă într-o singură secvență publicitară, care avu mare succes. Își ținuse în cadru nasul scos dintr-un pahar cu înghețată, pe care i-l lingea cu mare apetit un cățelandru. Primi pentru debutul lui cinematografic 5 dolari. Câinele, probabil, luă mai mult.

Pierdu câteva nopți cu prietenii – actori fără loc de lucru ca și el. Deșertară împreună mai multe sticle de vin și împărtășiră cuvinte („Ce mare ești!”, „Ce mare sunt!”) care îngrașă, obișnuite pentru mediul lor boem.

Când îi anunță că se pregătește să ia acest rol, simți cum crește în propriii ochi, cum gloria de mâine prinse să-l zgâlțâie de pe acum ca niște friguri.

– Voi obți...

„... ne rolul!”, vru să spună, dar un pumn greu îi astupă gura: era Puiu, actor setos (de alcool și de slavă) ca și ceilalți, care-l mai lovi o dată, apoi încă o dată, sfărâmându-i nasul și ochelarii:

– E rolul meu, bă, dă-te la o parte din calea mea, auzi?! Că te omor.

A doua zi, după ce-și pansă nasul rupt și-și obloji buzele sparte, se prezentă la studio și mai hotărât să se înscrie la casting.

Asistentul de regie îl anunță:

– Avem până la ora actuală 56 de lisuși Hristoși. Ești al 57-lea. Dar..., îi cercetă acesta atent fața mutilată și ochelarii crăpați, ... cred că dumneata ai cele mai mici șanse...

– De ce? se interesă Actorul.

– Ești prea gras. Și s-ar putea să nu te țină piroanele pe răstignire, a râs el. Și-apoi... trebuie să semeni cu... ăla, măcar un pic, nu?!

Asistentul avea dreptate. Nu prea semăna cu Iisus Hristos, care nu avusese burtă și nici nu purta ochelari. Dar el voia să obțină acest rol. E drept că se îngrășase în ultimul timp. Mai mult de foame. Dar și din cauza insomniei. Pe care mai degrabă o simula. O făcea ca să-și țină talentul treaz, cum își promiteau unul altuia confrății de breaslă, băutori de meserie și actori de ocazie.

– Oricum, prezintă-te și tu la 1 septembrie. O comisie va decide. Eu te înscriu în concurs, îl încurajă cineastul.

Până la 1 septembrie mai erau trei luni de zile. Avea timp destul să se pregătească. Și să ia marele pont.

Stabili mai întâi că trebuie să-l caute pe fostul său profesor de actorie, acum ieșit la pensie; acesta nu-și mai amintea care îi este numele, în schimb cunoștea pe de rost toate rolurile pe care le jucase de-a lungul vieții sale.

Când îi ceru sfatul, marele actor îi spuse:

– Eu am obținut rolul lui Hamlet după ce am devenit campion mondial la scrimă. Și după ce mi-am susținut doctoratul în ființologie. N-ai auzit de o atare știință? E de la „a fi sau a nu fi?...”, cunoscuta întrebare. Altfel nu s-a putut. Dar am făcut-o. Aveam treizeci de ani și lumea îmi stătea la picioare. Regizorul mă implora să joc toate rolurile din teatru, dramaturgii scriau piese pentru mine cu eroi care șchiopătau pe scenă (aveam pe atunci acest defect), dar pe mine nu mă interesase decât Hamlet. Vei câștiga castingul dacă vei dori acest lucru cu adevărat... Totdeauna vei obține ceva doar dacă vei dori **cu adevărat**, ține minte, să obții acel ceva. Pentru asta nu trebuie să fii actorul ce-și rostește replicile sau își joacă piesa, trebuie să fii actorul care și le trăiește. Care se identifică în totalitate cu rolul: nu tu ești el, ci – el ești tu! Așa am făcut eu, tinere! Și am biruit lumea. Ia mai întâi scenariul și învață-l pe de rost.

– Dar nu am scenariul.

– Cum nu-l ai?! Spuneai că-i despre viața Mântuitorului. Ia Noul Testament și fugi undeva cu el, ascunde-te, pătrunde-l, învață-l, trăiește-l, că ăștia n-au cum să se abată de la text. Intră în rol. Pentru asta – fugi în pustie, locuiește cu hienele, zboară cu păsările, aleargă cu cerbii, bate-ți palmele în piroane, lasă-te răstignit, umilit de oameni, umblă cu cei fără căpătâi, flămânzește, dormi cu ei pe sub poduri, înva-

ță curajul, smerenia, răbdarea, voința, umilința, blândețea, bunătatea... și vei obține rolul... Rabdă binele și rabdă răul... Când îți vor bate cuiele în palmă, să taci, ca oaia când e tun-să. Când vei fi plesnit cu biciul sau cu palma peste obraji, comportă-te astfel ca și cum ei, cei care te lovesc, ar trebui să simtă durerea, și nu tu, învață să fii desăvârșit, învață să fii frumos, învață să învii...

– Pot fi învățate acestea? se îndoi el.

– Vei putea juca, ține minte, băiete, Învierea numai dacă vei putea să învii tu din morți, îi dădea acela indicații. Tu ești actorul. Trebuie să le poți pe toate.

– De la ce să încep?

– Rolul îți sugerează să înveți mai întâi câteva rugăciuni.

– De unde?

– De la păsări și de la frunze. Ascultă cum se roagă ele și repetă ce spun. Nu e greu. Crede-mă. E mai ușor decât să-ți învingi pe cel mai tare om de pe planetă la scrimă. Trăiește ascet... Învață să te lipsești de lucrurile de care n-ai nevoie. Postește... Să ai post și la vorbă. Învață să taci. Și să vorbești. Iar când îl spui – să rotunjești, să supui, să însuflețești cuvântul – cum o făceau numai poeții-împărați... Teatrul, se știe, e o mare minciună care spune Adevărul. Dar tu fă din el ceea ce mie mi-a reușit când aveam anii tăi: un mare adevăr care să spună Adevărul. Ferește-te de răul care promovează binele. Și de minciuna care predică frumosul. Și unul, și altul sunt doar niște amărăți de actori. Care se pot preface cu mult talent. Nu-i lăsa să te îndrăgească. Să crezi în puterea gândului. Mai însușește să muți lucrurile – teatrul, cu tot cu clădiri și actori, de pildă – de la locul lor cu forța gândului! E imposibil, vei zice. Nu e adevărat! Unii au reușit. Debarasează-te de încruntarea omenească a frunții, de nesiguranța buzelor, aruncă ochelarii

și pune-ți blândețe în privirile nedumerite din spatele lor. Iar cel mai greu lucru trebuie să-l faci chiar azi: înainte de a te izola pentru a te pregăti de rolul care te va lua el după aceea în primire, învață să-i iubești pe oameni, deprinde-te să-ți iubești dușmanii... Într-un ceas bun! îl bătu acesta pe umăr și-l conduse până în stradă.

Se despărți de profesor și mai confuz, dar și mai hotărât să câștige concursul: el va juca acest rol!

Își scotoci gândurile, ca să afle pe cine dintre oameni nu-i iubește, ce dușmani are. Era în această privință un sărăntoc, nu-i prea avea. Pe Puiu îl iubește, acesta e doar un pic invidios. Își aminti de un olog de lângă autogară, care, ori de câte ori îl întâlnea, îl scuipa, dar acela-i scuipa pe toți. Îl găsi de planton la locul său de lângă una dintre intrări. De cum îl văzu pe Actor, scuipă, întărâtat, în direcția lui și dânsul se feri. Apoi mai trimise un scuipat, și se mai feri o dată. Când nu-l nimeri nici a treia oară, ologul rânji a zâmbet. Zâmbi și el. Simțea că nu-l mai urăște. I se făcu milă de infirm. Și de sine, când descoperi că are doar cinci dolari în buzunar. Iar el trebuia să se aprovizioneze pentru trei luni de zile și să-și achite și drumul. Își procură câteva kilograme de pesmeți și altele de ceapă: auzi că asta din urmă ajută la slăbit.

Apoi luă un autobuz hârbuit, care ducea către munți.

Se vede că circula rar, pentru că era bușit cu lume. Cei mai mulți pasageri stăteau în picioare. Se apucă de o bară și, fericit că nu-l vede nimeni, își imaginează scenele de film care se jucau singure. Se vedea dintr-o parte cum propovăduiește mulțimilor, cum scoate demonii din oameni și cum aceia îl duc să-l răstignească. La un moment dat, când măcăcinii îi găuriră fruntea și sulite i se înfipseră sub coastă, i se umplură ochii de lacrimi. Dar își reveni imediat, când niște copii de alături, văzându-i lacrimile

ce se rostogoleau pe bărbie, prinseră să chicotească, arătând cu degetul către el. Se rușină, își șterse grăbit ochii cu mâneca și le zâmbi îngăduitor, ca la teatru.

Trecură câteva ore de drum și autobuzul tot nu ajunsese în vârful munților. Se mai oprea din vreme în vreme, ca să coboare ori ca să urce vreun călător.

Când văzu o creastă de munte vătuită cu nori, rugă șoferul să oprească. Coborî. Se uită o vreme împrejur, apoi o luă pe de-a dreptul prin coclauri. Muntele doar păruse aproape. De fapt, merse până la el câteva ore bune. Pădurea era neumblată. Pietrele pleșuve de sus nu aveau altă margine decât cerul. Zăbovi lângă un arbore bătrân să se odihnească și, cum flămânzise, își mănca toți pesmeții și toată ceapa. Hrana îi aduse o moleșeală care îndemna la somn. Adormi. Dar în curând simți cum ceva rece îi lunecă pe sub cămașă. Era un șarpe. Îl înșfăcă și-l aruncă speriat cât colo. Primul gând fu să renunțe. Își inhăță rucsacul și porni aproape în goană înapoi, decis să se întoarcă în oraș, dar își aminti curând că autobuzul circulă doar o dată pe zi, iar șoferul îi spusese că va reveni din localitățile semănate pe crestele acelor munți abia mâine-dimineată. Resemnat, se hotărî să aprindă un foc. Căutând vreascurile care să-l încălzească, dădu peste o peșteră cu miros de urs. Și-a zis că o să rămână peste noapte în ea, ca să plece către oraș a doua zi în zori. Rupse mai întâi câteva brațe de iarbă pentru culcuș. În eventualitatea că urșii vor dori să înnopteze și ei în cavernă, rostogoli un pietroi pe care-l găsi în preajmă și blocă din interior intrarea îngustă.

Nu putu adormi decât cu greu: simți toată noaptea cum urșii dădeau târcoale peșterii, strecurându-și din când în când respirația prin crăpătura rămasă neacoperită de bolovan.

Dormi puțin. Dar visă ceva. Acest vis, al doilea în viață, semăna leit cu cel dintâi: nu și-l amintea. Dar el nu putea fi întâm-

plător: acesta, apt de precunoașterea evenimentelor, venise să-l anunțe, cu un limbaj codificat, că chiar dânsul va fi marele câștigător al concursului. Era sigur de asta. Păcat doar că nu și-l putuse aminti, lucru care avea o mai mică importanță. Această revelație îl determină să rămână.

Afară ziua se îngâna cu noaptea. Dădu piatra la o parte și lăsă lumina mohorâtă să pătrundă înăuntru. În fața peșterii se întindea un platou neted ca un altar, din care răsărea un lan de iarbă, semănat cu floare de țintaură. Peste coamele jugaștrilor lunecau nori grei, cu ugerile pline.

Se plimbă prin locurile din preajmă. Străine, pustii, sălbatice.

Reveni și adormi, somn greu, pe brațul de iarbă din cavernă. Dormi aproape toată ziua. Se deșteptă când soarele aluneca după orizont. Căută mâncare în rucsacul său, dar nu găsi decât niște firimituri pe fund. A stat o vreme în fața peșterii, apoi intră și, amețit de mireasma de iarbă proaspătă, adormi din nou. Avu somn profund până a doua zi în zori. Deși dormise suficient, Actorul se trezise obosit. Descoperi în curând că oboseala sa nu era una a trupului, oboseala era a sufletului. Acestuia i-ar trebui odihnă, își zise, și nu picioarelor, brațelor sau ochilor. Își avea sufletul vlăguit, de nădejdi serbede, de fleacuri, de vorbe sterile, de timp pierdut. În el urma să-și facă mai întâi curățenie. Cum să și-l refacă? Nu știa. Bănuia doar că somnul avea să-i obosească sufletul și mai mult. Declară război propriei lenevii, moliciuni, plictisului. Trebuia să-și dovedească sieși voința.

Primul lucru pe care l-a descoperit atunci a fost că cel mai greu nu se învață smerenia, răbdarea, bunătatea, ascultarea, ci singurătatea. Nu se putea obișnui cu lipsa televizorului, a radioului, a telefonului, a teatrelor, a ziarelor, a prietenilor, a bârfelor.

„Mai întâi să învăț să ascult pădurea”, și-a propus. Dar foșnetul pădurilor nu-i plăcu: îi aducea în minte mai degrabă freamățul surd al orașului.

Încercă să stea de vorbă cu câțiva arbori din poiană, apoi, când văzu că ei nu-l iau în seamă, i se lehameti repede. Natura era pentru el ca o carte tipărită frumos adresată unui om care nu știe să citească.

Luase în „excursia” sa un singur text: scenariul viitorului film, cum îi spusese profesorul. Citi Noul Testament o dată și înțelese puțin din el. Apoi îl mai citi o dată – și nu înțelese nimic. A treia oară i se dezlegară ceva sensuri. Dar a patra oară, a cincea oară, a șasea oară – filele se răsfoiau singure, parcă arzând de nerăbdare să i se releve. I se păru că nu Actorul îl citește, ci că mai degrabă Noul Testament încearcă să îl înțeleagă pe el.

Atunci când citi pentru prima dată textul cu voce tare, avu sentimentul că în poiana din preajma peșterii se așternu o liniște desăvârșită: tăcură brusc bondarii și greierii ascunși în iarbă, privighetorile, mierlele și cintezoii muțiră pe crengi, șerpilor nu mai lunecară, nici nu sâsâiră, printre tulpinile de țintaură, vântul se opri să bată, iar lupii, urșii se furișară prin ierburile înalte mai aproape – ca să-l asculte. Ca și cum le propovăduia lor.

„Vântul
 suflă
 unde
 vrea
și
 tu
 îi auzi
 glasul,

dar
nu
știi
de unde
vine
și nici
unde
se duce...”,

făcea el scară de cuvinte care să urce la cer.

Citi în acea carte că virtutea principală a omului e dragostea. Trebuie – și-a propus – să învețe să iubească tot ce-l înconjoară: arbori, flori, cer, bondari, șerpi, lupi, spini, păsări... Și să-și sporească răbdarea, bunătatea, bucuria, cumpătarea, voința, hărnicia, rezistența, speranța, care, tălmăci dânsul, luate toate împreună, alcătuiesc talentul.

Trei luni i se păreau prea puține: pentru a pregăti acest rol, i-ar fi trebuit o viață.

Cât ținu volumașul în mâini, uită de foame. În una din zile își aminti că personajul pe care urma să-l interpreteze postise patruzecide zile.

Iar el nu avea decât patru.

Și totuși îi era foame de altceva. De cuvânt. De tăcere. De armonie. De sine.

Abia în a cincea sau a zecea zi, le pierdu rostul, prinse să caute prin crânguri rădăcini comestibile, ciuperci, pur, fructe de pădure...

Încetul cu încetul începuse a se obișnui și cu noul său „apartament” cu miros de țintaură și lumânărică.

A uitat odată, furat de rostirea cuvintelor, să rostogolească înainte de somn pietroiul în gura peșterii, iar dimineața a avut

straniul sentiment că în acea noapte cei doi urși dormiră cu el în peșteră și au părăsit-o doar cu câteva clipe mai înainte ca el să se trezească.

Se făcu prieten cu iepurii, cu mistreții și căprioarele, care nu se mai fereau de el. Și cu pasărea tinsemet, care, atunci când ateriza în iarbă, devenea șopârlă sau poate chiar era șopârlă, dar care, atunci când se desprindea de pământ, redevenea pasăre.

Cele nouăzeci de zile trecură repede: așa cum lunecă pe ziduri umbrele arborilor luminați de farurile unor mașini.

În acest răstimp, își țândări ochelarii într-un ciot: făcu eforturi să se obișnuiască fără ei și, încetul cu încetul, minune!, vederea i se corectă de la sine; în altă zi rămăsese fără pantofi, după ce îi uită peste noapte în fața peșterii, iar în zori îi găsi mozoliți de puii de vulpe fără să mai poată fi încălțați; de atunci – se deprinse să meargă desculț, cu tălpile goale prin mărăcini, pe colțuri de stâncă, prin lanuri de urzici și să nu simtă durerea; se lăsă plouat, lovit de fulgere, ars de soare, zgâriat de vulturi, mușcat de fiare, învăluit de mușuroaie de furnici, asaltat de roiuri de albine sălbatice... Umblă pe cărări bătătorite de urși, dormi în bârloguri de lup părăsite.

Convinse vulpile să se apropie. Aricii – să nu se teamă când el își așeza scăfârlia pe țepii lor ca pe o pernă, ca să adoarmă împreună.

Se împrietenise cu umbra sa: nu se putea simți singur cât ea îl însoțea pretutindeni.

În una dintre zile aproape că a lunecat într-o prăpastie, dar – avu impresia clară – umbra l-a ținut.

Ca și eroul din scenariul său, care spală picioarele ucenicilor, voi să spele labele celor doi urși pe care-i întâlnea zilnic aproape de peșteră, dar de fiecare dată aceștia îl refuzară po-

liticos, dispărând cu un mormăit târăgănat în hățișuri.

Învăță să vadă prin întuneric. Să nu-i fie foame. Să nu-i fie sete. Să nu-i fie somn.

Își puse la încercare voința și purtă mai multe zile coroane de mă răcini pe frunte, care, la fiecare mișcare, îl făceau să sângereze: asta pentru ca să se obișnuiască cu rolul său viitor.

Își antrenează dorul, până reuși să readucă un stol de fluturi plecați înapoi în poiană.

Își încercă puterea gândului: cu el mută – reuși! – furnici de pe o frunză pe alta.

Și-a impus să rabde șerpilor de aur din poiană când i se strecurau pe sub cămașă ca să se încălzească.

Vorbi cu copacii, până se simți ascultat.

Învăță rostirea cuvintelor, cu ceea ce e dincolo de ele.

Citi textul, până se făcu, cum crezu de multe ori, una cu cuvintele: „RIDICAȚI-VĂ OCHII ȘI PRIVIȚI HOLDELE, CĂ SUNT ALBE PENTRU SECERIȘ”.

În tot acest timp își perfecționează măiestria de actor.

Încercă să joace vântul, apa, ploaia, foșnetul, frunza, iarba, ceața, tăcerea.

Era ca barza care-și găsește siguranța în aripi numai zburând la înălțimi.

Treptat, pădurea se transformă pentru el într-o sală de teatru. Într-o scenă pe care să joace.

Încetul cu încetul, îndrăgi această lume cu arbori și pietre. Îi era greu să se despartă de ea. Se gândi chiar să rămână. Și, poate ar fi rămas, sigur ar fi rămas, dacă n-ar fi existat castingul. Iar acesta urma să se desfășoare chiar a doua zi.

Se pregăti minuțios de plecare.

Își spală hainele în cascadă și le călcă cu o piatră rotundă de râu încinsă la soare.

Făcu curățenie în peșteră. O mătură cu un târn de pelin copt. Îndepărtă piatra de la intrare, ca urșii să poată reveni, dacă vor dori, în bârlogul lor, pe care-l închirie de la ei fără să-i întrebe.

A doua zi, când Steaua Polară se proțăpi pe orizont, își îndeasă pe creștet pălăria de fetru și porni prin întuneric către șoseaua spartă, care urma să-l ducă în oraș.

Când încă nu se despărțise bine ziua de noapte, desculț și îmbrăcat în hainele sale decolorate de soare, urcă în același autobuz hârbuit, care cobora din munți, arhiplin și la fel de prăfuit ca și cu trei luni în urmă.

Se sprijini de aceeași bară și-și aruncă privirea dincolo de geam: munții se deșteptau din somn, păsările își încercau trilul, iar soarele, după ce țâșni de după orizont și se rostogoli pe vârfuri de jugaștri, intră în autobuz. Se gândea la rolul său, își readucea în minte frazele pe care le știa pe dinafară și-n care mai căuta sensurile ascunse.

O frână bruscă făcu autobuzul să tresară din încheieturi. „Mai atent, dom’ șofer!”, se auziră mai multe voci. „Las’ că așa vă mai treziți. Că mie mi-i urât de unul singur, când voi dormiți și numai eu sunt treaz”, cuvântă înveselit șoferul.

Atunci o adolescentă, care stătea chiar alături de Actor, se ridică de pe scaun, îi zâmbi ca unui vechi cunoscut și-i spuse:

– Șezi, Doamne!

Rămase nedumerit, dar era obosit de mersul pe jos, îi mulțumi și se așeză.

Fata se opri alături și el simțea cum ea își trecea, din când în când, ca într-un joc, palmele subțiri pe deasupra creștetului său, parcă ar fi vrut să le încălzească de la o aură nevăzută.

Repeta în gând scena din grădina Ghetsimani, discuțiile de la Cina cea de Taină cu apostolii, curățarea templului, judecata

lui Pilat, frazele de pe răstignire; murmura în gând cuvinte, își imagina situații, trăia scene, când o femeie între două vârste își făcu loc printre oamenii care dormitau sau priveau somnoroși dincolo de geamul autobuzului și, aplecată deasupra lui, îi șopti la ureche:

– ... Bunătatea în lume s-a împuținat. Lumea s-a făcut rea. A devenit călcătoare de lege. Frate îl urăște pe frate. Soră pe soră. Nu te duce în oraș. Ferește-te de el. Mergi prin sate. Acolo lumea încă nu e stricată de tot. Propovăduiește pe câmpii, nu în piețe aglomerate. Doar așa te vei face auzit. În oraș sunt tot mai puțini oameni care cred. Catedralele-s goale. Locurile de petrecere – pline. Lumea de azi e pregătită să-i bată în cuie pe toți cei care îi doresc binele.

Vru să-i spună ceva acelei femei, lucruri pe care nu le cunoștea nici el. Tocmai acestea însă îl ispiteau să le dea rostire. Era lacom de vorbă. Nu comunicase cu oamenii vreme de trei luni de zile. Dar cuvintele îi înțepeniră pe buze: vremea lui încă nu sosise. Și se abținu. Îi zâmbi interlocutoarei, așa cum zâmbesc surdomuții când sunt îndemnați să nu pășească în băltoaca pe care n-o observă și, ca și cum n-o auzi, își întoarse privirile dincolo de geam, urmărind peisajul. Femeia își ceru scuze și se întoarse la locul ei.

Coborî chiar la poarta studiourilor cinematografice.

Curtea era arhiplină.

Se înscriuseră la preselecție peste o sută de concurenți. Actori mari, actori amatori, actori celebri, actori anonimi, actori bătrâni, actori tineri...

Între ei se afla și Puiu. Acela, de cum îl zări, se apropie de el, îl apucă de mătasea de păpușoi a bărbiei sale și-i scrâșni:

– La o parte, ți-am spus. Căci am să te strivesc!

Actorul îi surâse:

– Nu te îngriji de ziua de mâine; ziua de mâine se va îngriji ea însăși, frate.

– Frate e maică-ta, zise acela supărat și se îndepărtă.

În curând își auzi numele. Fusesse invitat în fața comisiei. Știa că nimeni nu-l cunoaște, afară de Puiu, și nu răspunse. Hotărî să renunțe. Rolul... nu-l mai voia. Se sperie: pe Iisus... cum să-l joci?! Însăși ideea de a juca suirea pe cruce a Mântuitorului suna ca o blasfemie. Nu-l poți interpreta pe Iisus fără să te lași răstignit ca și El...

Părăsi curtea studioului. O luă pe una dintre străzi și, când simți în nări miros de carne prăjită răzbind dintr-o tavernă, intră și se așeză la o măsuță.

– Ce comandați? I-a întrebat un chelner.

Își aminti imediat că nu are bani și spuse:

– Nimic.

Ospătarul se uită cu dispreț la picioarele lui desculțe și-i strecură printre dinți:

– Atunci de ce te uiți ca lupul? Șterge-o de aici.

Părăsi localul și merse în neștire prin oraș. La un moment dat se pomeni din nou la poarta studioului. Ezită câteva clipe: ce-ar fi să-și încerce totuși norocul?! Poate, dacă ia rolul, mă-năncă și el ceva.

Castingul se apropia de sfârșit. Mai rămâneau câțiva candidați.

– Vedeți dacă numele meu e acolo, i-a spus asistentului.

– Așteaptă, vei trece ultimul.

Când a fost invitat să intre pe platou, s-a pomenit în fața unei comisii enorme, alcătuită din regizori, bancheri, preoți de diferite confesiuni și copii, în mijlocul căreia stătea înfipt grav regizorul Fontanelli.

În acel moment copiii au devenit obraznici, cum avea să-i ca-

lifice ulterior regizorul-șef. Când Actorul a intrat, ei s-au ridicat cu toții în picioare și i-au strigat în cor:

– Bună ziua!!!

A fost unicul concurent pe care aceștia l-au salutat.

Fontanelli, nedumerit, a încercat să-i așeze la loc, întrebându-i:

– De ce-l salutați, copii? L-ați cunoscut?!

Avuse în vedere celebrul videoclip cu cățelandrul amator de înghețată.

Ei au răspuns:

– Nu l-am cunoscut...

Ca o fetiță să adauge:

– Noi l-am recunoscut.

Preoții muțiră, unii dintre ei încercând să scoată de prin buzunare niște iconițe, pentru confruntare.

Fontanelli nu s-a pierdut cu firea și i-a pus câteva întrebări. Acestea erau dintre cele mai grele:

– Ai putea să-l imiți pe Dumnezeu?

– Ce minuni poți face?

– După ce vei fi răstignit, ai putea învia de unul singur fără ajutorul regiei?

Nu ținu minte cum răspunse.

Dar, probabil, spuse ceva ce plăcea copiilor, pentru că, la fiecare răspuns, aceștia aplaudară furtunos.

Înainte de a face bilanțul, Fontanelli ieși în fața candidaților care stăteau în curte, plini de emoția așteptării, cu câteva precizări:

– Câștigător va fi doar unul! Dar întrucât urmează să facem în paralel cu filmul și un serial pentru televiziune cu același subiect, nu vă împrăștiati: vă anunț că scenariul conține câteva sute de personaje principale, de la Pilat, Ana și Caiafa până la Iuda, și vom avea roluri pentru toți.

Aici a făcut o pauză, ca să anunțe, în sfârșit, plin de solemnitate:

– Conform bilanțului făcut de onorata comisie, câștigător pentru rolul lui Iisus Hristos e desemnat...

Și Actorul își auzi numele. Nu-i venea să creadă. Toți ceilalți întoarseră capul ca la comandă spre el și prinseră să bată din palme frenetic. Puiu veni în fugă și-l sărută:

– Felicitări! Felicitări, dragă! Mă bucur nespus! Bravo!

Regizorul îl invită atunci pe podium:

– De mâine începem filmările. Vom face și câteva repetiții. Te rog să nu întârzi.

A doua zi regizorul l-a așteptat în biroul său.

Prima întrebare pe care i-a pus-o a fost:

– Știi să citești?

– Știu, a îngânat Actorul.

– Iată scenariul. Îl înveți pe de rost. Ține minte, n-ai voie să te abați de la text. Mai ales acolo unde vorbesc eu, regizorul, și unde cuvântează Iisus. Te ții strict de conținut. Înveți pe dinafară și virgulele... și punctele de suspensie... și spațiul dintre cuvinte... Tot-tot! M-ai înțeles?!

Ce putea să-i spună?! Era om mic. La un film, regizorul e Dumnezeu.

Apoi au ieșit împreună în curte. Acolo erau toți concurenții din ajun.

– Veți avea roluri cu toții. Vom filma fără dubluri și fără cascadori. Vă vom plăti onorarii fiecăruia după rol și pentru fiecare zi de prezență..., i-a anunțat marele Fontanelli.

– Ura! strigară câțiva teatraliști.

– Dar... Dar veți primi banii, pe toți odată, ca să vă cumpărați case, mașini, haine, diplome, hrană, glorie, la sfârșitul filmărilor, așa am convenit cu producătorul, ca să nu

veniți băuți la filmări și să nu vă îngrășați ca porcii, ca la filmul precedent...

Actorii flămânzi s-au împrăștiat dezamăgiți. Câțiva au părăsit curtea indignați.

Tot atunci regizorul s-a întors către un asistent de regie și i-a spus, arătând cu mâna către Actor:

– Dați-i punkistului ăstuia niște încălțări, că ne face naibii de râs.

Aproape toți cei testați s-au ales cu roluri (lui Puiu i-a revenit rolul lui Iuda și el se plimba noaptea prin baruri, pe la prieteni, ca să se antreneze, cum zicea, în trădare, balmăjind tot mai dezamăgit: „Nici n-ai ce trăda în țara asta, domnule!”), iar Actorul – cu o pereche nouă de pantofi.

Filmările au pornit imediat. Regizorul se temea de răcirea timpului, de ploi, iar filmul trebuia să fie gata până la căderea primelor zăpezi.

„LA ÎNCEPUT ERA CUVÂNTUL ȘI CUVÂNTUL ERA LA DUMNE-ZEU ȘI CUVÂNTUL ERA DUMNEZEU.”

Cu aceste cuvinte începeau filmările și cu ele Actorul își făcea intrarea.

Când apăru lângă apa Iordanului și un porumbel i se așeză, fără știrea regiei, pe umăr, regizorul-șef a crezut că turbează:

– Ce-i cu beculețele din ochii ăstuia, stingeți-le imediat!

Abia atunci și ceilalți au observat că un foc lăuntric îi pâlpâia în priviri. Chipul Actorului emana o lumină neînțeleasă.

– Machiați-l mai bine, dădu ordine regizorul. Puneți-i mai mult fard. Eu nu am nevoie de lumina lui. Aprindeți proiectoarele noastre. Pe ele le vreau.

Cele mai grele filmări au avut loc la Marea Tiberiadei. De fapt, se aflau cu toată echipa la lacul Primăvera, refontat de scenografi în Marea Galileei, cu valuri provocate de ventilatoare montate în adânc, unde el urma să meargă pe ape.

Decorul fusese instalat pe mal și pe lac. Camerele de luat vederi, luminile erau toate îndreptate asupra lui, iar Actorul ezita să intre în apă.

Regizorul comandă de câteva ori: „Atenție! Motor! Acțiune!”, iar el stătea locului.

Atunci s-a apropiat de Actor un băiețel, fiul unei costumiere.

– De ce nu mergi pe apă? I-a întrebat acela.

– Îți recunosc. Dar să nu mă spui la nimeni.

– Bine, a căzut de acord copilul.

– Mă tem.

– De ce te temi?

– De apă. Nu știu nu doar să merg pe apă, dar nici să înot.

– Și eu mă tem, i-a mărturisit puștiul. Dar tu ține-mă de mână. Să închidem ochii și să pășim împreună, i-a propus acela.

Copilul și Actorul au intrat împreună pe lac.

Pășeau ambii, fără să se scufunde. Toți cei prezenți au înmărmurit. Mai ales erau mirați de copilul care nu era plătit pentru asta. Dar nu reușiseră să se îndepărteze prea mult de mal, că regizorul, primul care și-a recăpătat sângele-rece, a prins să vocifereze într-o portavoce:

– Stop!... stoop!!... Scoateți copilul! De unde a apărut acesta? În scenariu nu e niciun copil... Și-apoi, încotro au pornit? Puntea din plastic se află la zece metri mai sus. Pe ce pășește el? De ce nu merge pe punte? Ce-i cu amatorismele astea? Se poate duce la fund, Doamne iartă-mă, și mie numai asta-mi trebuie acum. Întoarceți-i imediat! Arestați copilul! Așa nu se mai poate, zău! E re-vol-tă-tor!

Imediat o barcă cu motor se opri în dreptul celor doi și câțiva salvamari puternici îi traseră înăuntru.

Reluă scena, de astă dată fără băiat. Asistentul de regie îi arată locul cu puntea transparentă montată special la câțiva centimetri sub apă, ca să nu se vadă, și pași pe ea până la corabia care să-l ducă la Capernaum, unde-l așteptau alte minuni.

Filmările se desfășurau după grafic.

„EU SUNT PÂINEA VIEȚII; CEL CE VINE LA MINE NU VA FLĂ-MÂNZI ȘI CEL CE CREDE ÎN MINE NICIODATĂ NU VA ÎNSETA!”

După ce rosti această frază în sinagoga din Capernaum, pentru care a fost adaptată casa unui polițist din oraș, se așează cu ceilalți actori în iarbă să mănânce. Îi era rușine că hrana sa era cea mai modestă și se duse mai într-o parte, într-o margine din grădina polițistului. Avea un pachet cu el. Îl desfăcu lângă gardul de sârmă și prinse să-și consume pâinea și ceapa pe care le conținea. Ochii i se umpluseră cu lacrimi. Erau de la iuțea legumei și de la durerea pumnilor primiți. Filmaseră scena arestării din grădina Ghetsimani. Și unii dintre soldați, ca să fie mai veridici în secvențele filmate, îl loviră cu toată puterea în ficiți și în piept. Atunci observă dincolo de gard câțiva oameni bolnavi de lepră, care-i șoptiră:

– Venim de la mii de kilometri. Am auzit de tine la radio. Și vrem să te rugăm să te apropii și de noi. Atinge-te și de rănile noastre.

Se sperie. Pâinea i se opri în gât, ceapa consumată îi veni toată ca un foc pe nări. Îi privi pe leproși, se ridică și făcu câțiva pași ca să se îndepărteze de ei, crezu mai întâi că-i puse la cale regizorul pentru a-l obișnui cu atmosfera minunilor, care trebuia să devină tot mai firească, voi să fugă din acel loc, dar se opri. Introduse pâinea mușcată și ceapa în pachet și se apropie încet de gard. Cum să le lămurească acelor necăjiți că el e doar un biet actor și nu știe să joace minunile?! Își învinse frica ce-l stăpânea, își strecură brațul prin gardul de sârmă și atinse ușor

carnea acelor nenorociți, dar se înfricoșă și mai mult când văzu că rănilor acelor se cicatrizară, se închideau, se vindecau din mers...

A doua zi urma să părăsească Galileea și, îndemnat de frații săi, să sosească în Iudeea, acolo unde iudeii așteptau să-l omoare. Rudele sale i-au spus: „De ce-ai face minunile pe-ascuns?! Las' să le vadă și iudeii...” Adică cei cu răstignirea și cu piroanele lungi pregătite pentru el.

În Ierusalim l-au înconjurat mulțimile.

În fața lor au ieșit fariseii, care l-au întrebat:

„Azi e zi de sâmbătă, iar sâmbăta e categoric interzis să faci vreo minune. Iar tu te pregătești să vindeci ologi, să întorci vederea celor orbi, să faci surzii să audă...”

Învățase pe de rost și repetase de-o mie de ori răspunsul:

„... V-a dat vouă Moise tăierea 'mprejur și-i faceți omului tăierea 'mprejur sâmbăta. Iar pe mine de ce vă mâniați că vă fac sănătoși sâmbăta?!... Judecată dreaptă judecați...”

Când cele patru camere de luat vederi au început să susure, a observat că pavilionul s-a umplut de lume, doar o parte dintre ei erau actori, ceilalți erau infirmi sosiți din tot orașul, ologi, ciunji, cocoșați, chiori, șchiopi, surzi, epileptici, care nu făceau parte din trupa de figuranți și pe care îi văzu nu o dată prin piață, pe stradă, pe la autogară, pe la intrările în biserici și la catedrală. Aceștia se strecurară în mulțimea din fața templului din Ierusalim, venind către el buluc. „Miluiește-ne! Ai milă!...”, auzea ca un murmur cuvintele lor, ce se suprapuneau peste cele ale actorilor. Aceștia i se păzură mai convingători și se apropie de ei. Nu trebuia, conform scenariului, decât să-i atingă. Regizorul nu-i alungă: „Lăsați-i, le dădu el indicații asistenților. Țștia adaugă firesc acțiunii”. Când Actorul a pus mâna pe un olog, care se dovedi a fi chiar cunoscutul lui de la intra-

rea în autogară, acela și-a aruncat imediat cârjele și a prins să țopăie bucuros, scuipând în sus și dispărând din cadru. Abia atunci a descoperit că scuipatul era o modalitate a acestuia de a-și manifesta bucuria. Un nevăzător – actor?! orb-orb?! –, după ce a fost atins, a sărit și a strigat că vede soarele, un mut a prins să vorbească, chiar dacă primele lui cuvinte s-au dovedit a fi o înjurătură pe care o ținea în el, cum a mărturisit unei agenții de presă, de mic...

Își intrase în rol.

– Unde e? Unde s-a dus becisnicul?... Că nu-l mai plătesc!

Fără să-și dea seama, ieșise din câmpul vizual al camerelor de filmat, binecuvântând mulțimile...

– Întoarceți-l înapoi, ca să continuăm, strigă enervat Fontanelli. Fiecare minut de filmat mă costă zeci de mii de dolari. Aduceți-l legat! Ce-și imaginează? Aici eu comand.

Cele mai grele au fost scenele răstignirii.

Dis-de-dimineață regizorul i-a dat Actorului ultimele indicații, înainte de suirea pe cruce:

– N-ai voie să caști pe răstignire. Nici să adormi. Nici să te scarpini. Nici să ții discursuri. Au făcut-o alții înaintea ta! Mori și gata! Ai înțeles?

Era o întrebare retorică, la care orice răspuns era ca o ofensă adusă întrebătorului.

Dar în ziua răstignirii s-a întâmplat ceva care nu fusese prevăzut de scenariu. O mulțime sosită din oraș și împrejurimi a pătruns pe teritoriul studioului, în pavilionul cu Palatul lui Pilat, și când actorii și figuranții strigară, conform scenariului, „Răstignește-l! Răstignește-l!”, acei intruși prinseră să protesteze, înșfăcându-l pe actorul care-l juca pe Baraba ca să-l ducă să-l răstignească pe el în locul lui Iisus pe Dealul Căpățâniei.

Bietul actor a scăpat abia după ce a intervenit poliția.

Regizorul Fontanelli a decis ca scena răstignirii să fie filmată noaptea, cu un soare artificial și cu nori lungi făcuți din vată, atunci când orașul doarme, dar acesta a aflat de undeva – scurgere banală de informație! – și în clipa în care Actorul a fost suit pe cruce și ostașii romani au prins să-i bată cuie în brațe și picioare, în toate bisericile și catedralele au început a bate clopotele. Orașul s-a trezit. Mulțimile furioase au pătruns în studio și l-au scos din cuie pe Actor: când răstignirea a fost purtată pe deasupra capetelor lor, sub un cer de pânză zdrențuită din care curgeau ațe albastre, mâinile lui fluturau neputincioase ca niște aripi.

– E doar o scenă de film! O scenă de film! încerca el să le explice șoptit salvatorilor săi, dar ei ori că nu pricepeau nimic, ori că nici nu voiau să priceapă – nu ținură cont de rugămințile acestuia.

Guvernul voi să interzică filmările și a cerut explicații de la Fontanelli, atenționându-l că, dacă protestele vor crește în vreo rebeliune, va fi direct responsabil.

Atunci Fontanelli a ieșit chiar el în fața puhoaielor de oameni, încercând să le explice lucruri pe care le pricep și niște copii:

– Aceasta e artă, domnilor și doamnelor, nu e adevăr!

– Răstignirea e o ficțiune. Ea nu e adevărată. Iisus nu va avea de suferit.

– Avem în film un Iisus răstignit doar pe jumătate, permiteți-ne să ne ducem lucrul până la capăt!

– După ce îi vor fi bătute brațele și picioarele în cuie, îi vom da drumul acasă.

– La noi nu va învia!

Aici gloata s-a înfuriat de-a binelea și a început să rupă gardurile, a spart decorul, a ciomăgit niște polițiști.

Fontanelli abia a putut scăpa nebătut, strecurându-se în spatele unor trupe cu destinație specială.

– Ce lume tâmpită! nu putea dânsul să-și revină. Le explică că nimic nu e real, că totul e o poveste, un joc, un film, la urma urmei, și nici nu vor să te audă! Ce e cu ei? În ce secol trăiesc? Nu se uită la televizor? Nu citesc ziarele? Nu merg la cinematograful? Iată pe cine încerc eu să luminez cu filmele mele!... Să-i fac să gândească, să fie mai buni, mai toleranți, mai îngăduitori cu semenii! nu-și reține această revolta, dar mai ales nedumerirea.

Filmările au devenit posibile abia peste câteva zile, după ce a fost mobilizată aproape toată poliția din oraș, care a făcut un cordon în jurul studioului, ca să nu pătrundă în el nici musca.

Când sutașii îi băteau protagonistului cuiele în palme, Fontanelli, enervat, a oprit filmările, ca să-l întrebe:

– De ce zâmbești pe cruce?

– Cum pot fi trist în preajma Învierii? a întrebat acesta.

– La noi e film, i-a explicat regizorul. Vei învia numai în filmările noastre combinate...

În jurul răstignirii de care fusese fixat, Actorului, cu coroana lui de spini așezată pe creștet, îi fu dat să audă plânsul adevărat: boceau leproșii, ologii, orbii, uscații, ciungii... Dar el urma să învie. Așa i-a spus regizorul. Și dânsul nu știa cum să le spună, cum să-i preîntâmpine, cum să-i încurajeze.

„A fost cel mai greu film din toate pe câte le-am făcut! a declarat Fontanelli presei la sfârșitul filmărilor. Și din cauza actorilor care improvizau din mers. Le-am dat voie, căci așa e în toate filmele mele. Pornind de aici am și expediat la Vatican o scrisoare cu sugestii prețioase privind actualizarea Noului Testament, care se conțin în scenariul meu...”

După realizarea ultimei secvențe, toți cei implicați în lucrare fură invitați la casierie.

Actorul ieși cu rucsacul său greu de bancnote.

Era fericit. Își va lua cu ele o casă, un avion personal și o porție mare de șnițel cu trufandale.

Trecu pe lângă autogară, unde-l văzu pe șchiopul căruia-i întoarse odinioară mersul, acesta alerga țopăind printre oameni cu mâna întinsă: „Hai, dă-mi de-o casă! Hai, dă-mi de-o casă!”, se auzea vocea lui până departe. Dar lumea era grăbită. Lumea era săracă. Rar cine zăbovea să-i dea de-o pâine.

Actorul se opri binedispus în dreptul lui.

Îl privi ca pe un vechi cunoscut și-și introduse generos mâna în rucsac cu gând să-i pună în pumn un dolar, cu care acesta s-ar fi putut hrăni săptămâna întreagă. Scoase o hârtie la întâmplare și, când descoperi că toate bancnotele erau de o mie, mai degrabă surprins, o slobozi înapoi în rucsac: îi va da altă dată, când va avea mărunț.

Își îndesă pălăria de fetru mai tare pe ochi și trecu pe alături, mai înainte ca invalidul de altădată să-l fi observat: acesta dansa vesel, cu mâna întinsă printre autobuze, parcă cerșea de la acele namile de metal, și nu de la oameni.

Când apucă mânerul de la ușa băncii, unde intenționa să-și depună banii lui mulți – onorariul care i se plătise pentru minunile sale cinstite –, văzu nu departe de intrare, așezat de-a dreptul pe asfaltul umed, un alt beteag; îl recunoscuse: era unul dintre nenorociții care se înghesuiseră la filmări să se dea mai aproape, pentru ca să fie atinși, adică – vindecați, și nu reușiseră.

Acum avea timp berechet, nu mai era împins din urmă de regizor, care să-i amintească mereu cât cheltuie pentru fiecare oră de filmare, nici de asistenți când ieșea fără voia lui din cadru și – cum hotărâse încă de când se încheiaseră filmările că de azi încolo el își va ajuta consângenii, pe toți delaolaltă,

să scape de beteșuguri și suferințe –, se întoarse din prag, se apropie de olog, se aplecă și, așa cum mai procedase cu zeci de schilozi alde el, îi netezi cu duioșie genunchii rigizi, o dată, de două ori, de mai multe ori, acela însă nu sări în sus, aruncându-și cârjele, nu i se luă din urmă vindecăt, ca alți infirmi, alteori, altcândva, în alte zile, ci doar îi zâmbi încurcat, precum unui trecător care zăbovi cu o secundă mai mult în preajma tânguiriilor sale de-o viață.

UN SPITAL PENTRU DOI

Doar cei care iubesc au dreptate.

Sună telefonul.

– Alo!

E o voce cunoscută, dar nu sunt sigur.

– Sunt eu, aud de la capătul celălalt la firului.

– Nuți?!

– Da.

– Ai vești de la Oana?

– Da.

– Aș putea trece pe la tine?

– Da.

– O pot face chiar acum?

– Da.

Nuți mă așteaptă cu borcanul ei cu cafea în față.

Îmi spune:

– Am o scrisoare pentru tine de la Oana.

Inima a prins să-mi bată cu putere în piept.

Am luat cu mâinile tremurânde plicul și l-am desfăcut imediat.

E scrisul ei:

„Dragul meu cel mai drag,

Mă adresez astfel pentru că la viața mea pe nimeni n-am iubit mai mult, nici chiar pe chitarist.

Iartă-mă că atunci te-am blestemat să te îndrăgostești de mine. N-am făcut decât să o imit pe Aspasia, țiganka ce devenise fericită, pentru că a fost blestemată să fie fericită. A fost o glumă. Așa credeam. Dar se vede că au dreptate cei care afirmă că nu trebuie să te joci cu blestemele, pentru că acela ne-a lovit pe amândoi, iar pe mine – cel mai mult. Am plecat de la tine să te uit, să mă uiți. Cred că ai înțeles că sunt grav bolnavă, când am început să ne întâlnim, eram deja o condamnată, medicii mă avertizaseră că mai am de trăit cel mult jumătate de an și între o întâlnire și alta eu fugeam să-mi fac dializele, să-mi beau ceaiurile, să-mi verific toxinele din organism.

Ne-am despărțit când durerile deveniseră insuportabile. Și nu mai puteam să le ascund. Nu mai reușeam să mă prefac mereu zâmbitoare, veselă, lipsită de griji, când îmi mai funcționa doar un sfert dintr-un rinichi.

În săptămâna când ți-am spus că plec și să nu mă mai cauți, cedase și el.

În tot acest răstimp m-am ascuns de tine și de medici. Mă tem de tine, pentru că te iubesc. Iar de medici mă tem, pentru că-i urăsc. Știu că nu am acest drept. Dar sentimentele mele sunt unicele lucruri cărora nu le pot dicta. M-am speriat cel mai tare când am descoperit cât de mult țin la tine și că ții la mine. N-aș fi vrut să te nenorocesc. Nu doream să te știu nefericit lângă mine. Țineam prea mult la tine ca să te fac să suferi. Să vezi cum mă sting sub ochii tăi. Cum mă chinui, cum mă zvârcolesc. Nu voiam să mă jelești. N-aș fi suportat o dragoste din milă. O cred cea mai umilitoare. Cea mai reprobabilă. Din acest motiv am fost de

multe ori rea cu tine, pentru că n-am vrut să mă iubești pe mine – o femeie cu atâtea defecte – exagerat. Iată de ce am considerat că dragostea noastră este una imposibilă, fără șanse. Și – cum poate fi altfel?! – atunci când unul trăiește și altul moare. Eram o fatalistă. Știam că moartea se așezase între noi și nu aveam cum s-o dăm la o parte.

Dar de medici mă tem de mică. Ca și de spital, de analize, de vaccinuri. N-am făcut la viața mea niciunul. Atunci când eram măcinată de suferință, în loc să caut un doctor, în loc să deschid, cum ar fi fost firesc, ușa unui spital, intram în bibliotecă și citeam tratate de medicină până amețeam, apoi ieșeam târziu și mai derutată de acele cărți aiurite, convinsă că am toate bolile lumii, de care nu voi avea scăpare niciodată, mă închideam disperată în casă și-mi administram ceaiuri, comprese, spălături, de multe ori contraindicate... Panica îmi trecea abia după ce îmi telefonai...

Știu că în lunile de când nu ne-am văzut m-ai căutat peste tot prin locurile unde am călătorit împreună și unde eu am fost cea mai fericită. Era și firesc. Pentru că în jocul nostru de-a v-ați ascunselea eu mă ascunsesem bine. Cunoști poezia:

Te-ai ascuns
în munți,
și te-am găsit.

Te-ai ascuns
în codri,
și te-am găsit.

Te-ai ascuns
în mulțime,
și tot te-am găsit.

Te-ai ascuns
în mine.
Și nu te-am mai găsit.

Acolo te așteptam. În toate acele călătorii eu eram cu tine și te însoțeam peste tot.

Medicii au fost primii care m-au găsit. Și m-au pus de urgență pe pat de spital. Mi-au depistat ambii rinichi uscați, „ca doi bureți”, pe lângă intoxicația totală a organismului. Doar aparatele mă mai țin în viață. Mi s-a spus că mai am câteva zile de trăit, atâta cât să-ți scriu această scrisoare. O fac și ca să-ți amintesc de floarea, o volbură banală smulsă dintr-un gard din Vadul-lui-Vodă, care-mi căzuse de pe vapor în Nistru și tu ai sărit îmbrăcat să mi-o salvezi. E amintirea cea mai frumoasă pe care mi-a putut-o dăruia un seamăn în această viață: plec cu ea. Am rugat părinții care vor veni să mă ducă la Cernăuți, să mi-o pună pe piept, ca să o iau cu mine în cealaltă lume, cel mai de preț cadou pe care mi l-a oferit vreodată viața mea scurtă ca un scăpărat de chibrit, dar pe care zilele petrecute cu tine mi-au făcut-o suficient de lungă, nesperat de lungă și neasemuită, cum nu și-o au mulți dintre cei care au trăit poate nouăzeci-o sută de ani.

Când vei citi această scrisoare, pe care Nuți, prietena mea cea mai bună, ți-o va înmâna după ce eu voi fi plecată la ceruri, am să te rog un lucru doar: să zâmbești în semn de acord că viața este minunată, că lumea e minunată, că dragostea e minunată, ca să mă bucur și eu de acolo unde voi fi cu recunoștință pentru tot ce-ai însemnat pentru mine. Adio, dragul meu drag.

Oana.”

– Unde e? o întreb gătit de lacrimi pe Nuți.
– Nu pot să-ți spun. Nu am dreptul. Nu-mi este permis să vorbesc despre asta.

– Nuți, iar cu „Nu! Nu! Nu!”? Credeam că l-ai uitat. Te rog! Iată, mă așez în genunchi în fața ta. Spune-mi. Trebuie să știi! Te implor!

– M-a rugat să nu-ți divulg adresa. Da! Dar... De data asta n-am s-o ascult. E în secția de prelevare a organelor de la Centrul de Hemodializă și Transplant Renal, la medicul Stancu.

N-am mai așteptat să continue.

Am țâșnit, ca piatra din praștie, din casa ei îmbrăcată în iedera îngălbenită de așteptare, fără să-i zic „La revedere!”

Centrul de Hemodializă și Transplant Renal să află în altă parte a orașului. Alerg prin piețe, prin parcuri, printre mașini, printre oameni, fug către Oana – apocalipsa sorții mele, dragostea mea abisală. Oana, Oana, Oana! Ce dor! Ce chin! Ce pară!

În anticamera profesorului Stancu, șeful Centrului și vechiul meu cunoscut, o asistentă medicală cu o fizionomie aspră și băiețoasă, atunci când intru, se ridică brusc în picioare, ca o santinelă dispusă să-și apere cu prețul vieții drapelul unității.

– Ce doriți?

– Oana..., întreb eu, gătit de emoții. Oana Nour mai trăiește?

– Cine sunteți dumneavoastră?

– Trăiește, spuneți-mi, vă rog..., ridic eu vocea, plin de nerăbdare.

În sfârșit domnișoara se milostivește și-mi răspunde sec:

– Mai trăiește.

Mă așez pe scaunul din fața ei și, după ce-mi trag sufletul, spun:

– Aș vrea s-o văd.

– Nu se poate. E în sala de reanimare.

Asistenta semăna cu o adolescentă care încă n-a zâmbit niciodată în viața ei.

– V-aș ruga atunci să mă ajutați să vorbesc cu profesorul Stancu.

Domnișoara se uită lung la mine, parcă ar vrea să-mi citească gândurile. Apoi, fără să spună ceva, intră în biroul șefului ei, celebrul chirurg și specialist în transplant renal.

Au trecut câteva clipe. Poate o zi. Poate un secol. Sub cămașă, inima mi se află în buiestru. În fine ușa se deschide din nou și sunt invitat în biroul profesorului.

Medicul aduce cu un bătrân soldat ostenit, doar ochii i-s vioi. Se forțează să-mi zâmbească. Mă recunoaște:

– Cum te simți? Ai venit să te consult?

– Mă interesează soarta pacientei Nour, îi spun eu în loc de răpsuns.

– Ești rudă cu ea?

– Sunt un prieten de-al ei. E femeia care m-a salvat atunci. Ea e cea cu telefonul.

– Ai găsit-o deci? Mă bucur. De fapt, care bucurie?! Pentru că nu am cum te încuraja, tinere. Oana Nour mai e ținută în viață de aparate. Situația ei e mai mult decât gravă. Ambii rinichi i-s nefuncționali. A și fost internată târziu. Salvarea, cum zicem noi, medicii, e în noi, fiecare ne cârpim sănătatea cum putem. Dar n-a fost deloc cazul prietenei dumneavoastră.

Brusc tonul lui devine oficial, parcă ar vorbi de la catedră:

– Disfuncția ambilor rinichi pe o perioadă lungă a dus la distrugerea unor nefroni vitali, hemodializa, dializa peritoneală nu mai pot în cazul ei substitui funcțiile renale, acelea de a îndepărta toxinele, electroliții și apa în exces din sânge, îmi explică el, cu fraze pe care le ascult, dar nu le mai aud. Apoi îmi spune ceva și pe înțelesul meu:

– Unica soluție ar fi un transplant de rinichi. Salvarea ar putea veni de la un donator. Știți ce înseamnă la noi un donator?! O persoană culeasă dintr-un accident sau aflată în moarte cerebrală, cu un rinichi funcțional. Mai poate fi – avem și cazuri din astea – un voluntar care și-ar dona unul dintre rinichi. Aceasta e situația. Lista de așteptări, vă dați seama, e nespus de lungă. Și așteptarea poate dura. Iar domnișoara Nour, iertați-mă că vă spun acest lucru, în câteva zile se va stinge. Nu știm cât va rezista organismul ei. O menținem în viață cu ajutorul dializatorului.

– Ce s-ar putea face, domnule profesor?

– Să nădărdum... Sau să căutăm un donator. Am putea apela la vreo rudă?! De regulă, rudele de sânge au organele compatibile, lucrul cel mai important în cazul nostru este ca organismul să nu respingă rinichiul transplantat în perioada postoperatorie.

Oana, cât de mult mi-a fost dor, nu m-am gândit niciodată că te voi găsi aici. În timpul cât nu te-am văzut, mi-a fost gândul doar la tine. Dacă nu te-aș fi reîntâlnit acum, nu te-aș mai fi reîntâlnit niciodată. Ce noroc de mine că te-am găsit, că te-am regăsit.

– Domnule doctor, mă iertați..., au început cuvintele să se spună fără să mă întrebe. Eu am doi rinichi sănătoși. Și aș putea oferi unul. Sunt convins că e compatibil.

– De unde ești atât de sigur?

– Pentru că eu o iubesc pe Oana Nour.

Profesorul Stancu s-a uitat la mine parcă m-a văzut abia atunci.

– Ești decis? Mai gândește-te. Această operație presupune și o doză mare de risc.

– M-am gândit.

– Când?

– Toată viața.

– Bine. Vei parcurge mai întâi un test minuțios de analize complicate chiar în clinica noastră. Când vei fi gata să le faci?

– Chiar acum.

Profesorul Stancu a zâmbit obosit. S-a așezat la masă și a început să completeze niște fișe.

E un medic bătrân. Cărunț. Cu chipul acoperit de riduri. Dar nu știu de ce, brusc, mă învăluie o dragoste nemărturisită pentru această persoană care scrie ceva în tăcere, mă uit cu admirație și cu un respect care vine de departe, de la generațiile de oameni prin care a trecut tot neamul meu, dar și de la cele care abia urmează să se nască pe acest pământ și care, nu știu de ce, mi le imaginez că ar trebui să semene și cu Oana.

– Sunteți un bărbat curajos, îmi spune la despărțire profesorul, când îmi înmânează teancul de fișe. Faceți toate investigațiile acestea. Asistenta medicală vă va conduce. Când veți avea toate rezultatele, veniți cu ele la mine. Sper să fie bune. Vă aștept.

Dacă bucuria ar avea un fel de scară Richter, eram conștient, atunci când ieșeam din cabinetul profesorului, că ea ar fi atins marginea de sus. Oana va trăi. Eram sigur de asta. Oana. Mă rugam ca rinichiul meu să fie bun, compatibil, cel mai potrivit pentru ea.

Îmi făcui în gând o rugăciune și am intrat în primul cabinet...

Aici așteaptă un bărbat vesel, se vede – un om de la țară, cu ochi limpezi și haine ponosite, care mă întrebă:

– Vrei să dai și tu un rinichi?

– Da.

– Eu îi donez pe amândoi. Sper să iau bani buni, ca să-i pot cumpăra fiicei mele, care s-a mutat la oraș, apartament. Tu cu cât îi dai? devine curios interlocutorul meu.

Eu mă prefac că nu-i înțeleg întrebarea și atunci el precizează:

– Vreau să știu ce vei câștiga pentru el?

– O iubire, îi zic, una care până acum o clipă a fost imposibilă.

Necunoscutul surâde. Am impresia că de data asta dânsul e cel care nu a înțeles cuvintele mele.

Într-un alt cabinet, un medic din fața unui tomograf, după ce mi-a examinat atent rinichii, m-a întrebat:

– Pe care-l cedați?

– Pe stângul, am răspuns ferm.

– De ce pe stângul? E mai bun?

– Nu, pentru că e dinspre inimă.

După acest examen medical am trecut în grabă pe la Biroul nostru de proiectare, ca să las în anticameră pentru profesorul Katz mapa cu schițele mele privind Muzeul Satului, idei adunate din diverse locuri în ultimele trei luni.

Sper să corespundă așteptărilor și să nu-l decepționez nici de astă dată pe mentorul meu.

A doua zi, cu toate rezultatele investigațiilor în mână, la prima oră, m-am prezentat în biroul profesorului Stancu.

Acela le-a răsfoit în câteva rânduri, le-a cercetat atent, apoi mi-a spus:

– Felicitări, tinere! Rezultatele sunt neașteptat de bune. Sunteți în compatibilitate perfectă. Parcă ați fi frați. Te internezi chiar azi în Centrul nostru și începem pregătirile pentru prelevare. Mâine, la ora 9.00, te vei întâlni în sala de transplant renal cu pacienta Oana Nour...

– Domnule doctor, mi-am luat eu inima în dinți. Mai am o rugămintă: să nu-i spuneți pacientei Oana Nour numele donatorului până mâine în sala de operație. Sau... și mai potrivit... până se face bine. Aș dori să fie o surpriză pentru ea.

Profesorul a zâmbit complice și mi-a întins mâna:

– Ne-am înțeles.

Apoi, când am deschis grăbit ușa să ies, uitând ca de obicei să-mi iau rămas-bun, profesorul Stancu m-a strigat din urmă:

– Tinere...

Am întors capul din prag.

– Sunt dator să-ți spun ceva.

– Vă ascult, domnule profesor.

– Îți mulțumesc!

Când rămase de unul singur în cabinetul său încăpător, medicul-nefrolog, bătrânul profesor Stancu, se gândi la faptul că în experiența sa întâlnise multe situații neobișnuite, la care, iată, li se mai adăugase una. Pe care în alte contexte ar fi numit-o deosebită sau imposibilă. Pe când acum aceasta era atât de reală și atât de obișnuită ca viața însăși.

„Dacă omul ar putea cunoaște gândurile persoanei pe care o iubește și care îl iubește, abia atunci acesta ar descoperi cu adevărat cât de minunat și cât de fără de seamăn e totuși acest neam omenesc”, se gândi medicul Stancu, cel care a doua zi urma, într-o sală de operație, să salveze o dragoste.

Sfârșit

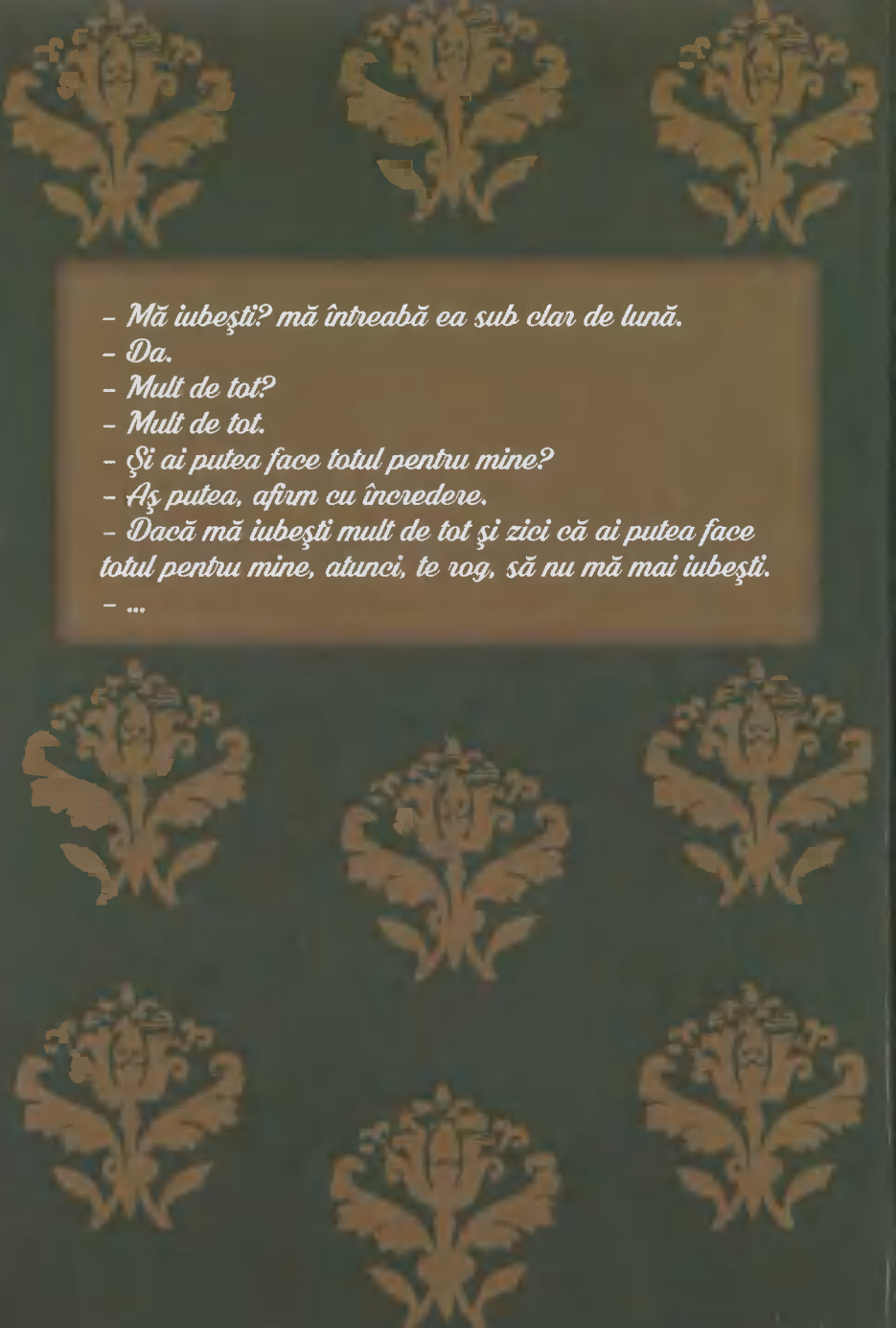
CUPRINS

Acea primăvară purtase numele ei.....	5
Durerea – prietena noastră	10
„De-a telefonul stricat”	13
Oana Nour.....	19
Lumea, ca spectacol... ..	26
Casa cu iederă	30
Domnișoara „Nu”	35
O zi de naștere.....	49
„Îți ordon să te îndrăgostești de mine!”	61
Formula matematică a iubirii.....	67
„Cascada curge în cer...”	71
„Dragostea dăunează grav sănătății”	80
Algoritmii lui Poincaré	84
Prietenii mei trăsniți	96
Elefantul	97
Anticariatul	98
Cireșe pătrate.....	101
„Cascadorul”	102
Omul Fără Nume	103
O bulă de aer.....	105
Dragostea ca obiect de predare	107
Crescătorii de canguri.....	108

Dresorul de fluturi	109
Artistul căruia ar fi vrut să-i pozeze Dumnezeu	113
Desculți la Soroca	118
Portmoneul cu un singur leu.....	126
Valea Adâncă	129
„Te blestem să te îndrăgostești de mine!”	132
Întuneric la amiază.....	139
De vorbă cu Oana.....	149
SMS-uri (trimise și nerecepționate)	151
Solitar între prieteni	154
Fericit în infern.....	156
Un loc în istorie.....	159
Despre fata cu ornicul în piept.....	160
Cât de mult te poate schimba o dragoste?	163
„Filozoful”	165
Singurătatea mulțimii	167
Paul.....	171
Prima dragoste totdeauna e ultima	172
Văsălie.....	178
Ușă către iad... ..	179
Ștefana Velea.....	186
Istoria unor bănci înmugurite.....	188
M.....	194
Meteoritul	195
Medola	201
Biblioteca fără cititori.....	202

Majearu	206
Copca	208
Abisa	217
Călugărul fără schit	220
Duilluis	222
În țara condusă de sosii	223
Cioată	241
Icoana cu șerpi	242
Dudu	246
Mersul pe sârmă	248
„Afganul”	264
Îngera	266
Costi	272
Fluturile de aur	273
Valy	288
Femei de duminică	291
Arin	300
Duhovnicul lupilor	301
Domnul „Alo!”	303
La moartea unui vis	305
Elizar	315
Dumnezeu se predă!	317
Țângălău	327
Istoria unei priviri	329
Pahomie	347
Iunia	348

Don Quijote	352
Diavolul îndrăgostit.....	354
Călugărul Mihail.....	365
Pustnicul.....	368
Alex	392
Actorul.....	394
Un spital pentru doi.....	419

-
- *Mă iubești? mă întreabă ea sub clar de lună.*
 - *Da.*
 - *Mult de tot?*
 - *Mult de tot.*
 - *Și ai putea face totul pentru mine?*
 - *Aș putea, afirm cu încredere.*
 - *Dacă mă iubești mult de tot și zici că ai putea face totul pentru mine, atunci, te rog, să nu mă mai iubești.*
 - ...